

ERDEY FERENC

ELMÉLKEDÉSEK
KÖNYVE

II. KÖTET

BUDAPEST

A SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT KIADÁSA

Erdey Ferenc

*

ELMÉLKEDÉSEK KÖNYVE

ERDEY FERENC

ELMÉLKEDÉSEK KÖNYVE

ISTENNEK ÉLŐ LELKEK SZÁMÁRA

II. KÖTET

BUDAPEST

A SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT KIADÁSA

Nil obstat. *Dr. Michael Marczell*, censor dioecesanus. Nr 10.105.
Imprimatur. Strigonii die 19. Decembris 1942. *Dr. Joannes Drahos*,
vicarius generalis.

Stephaneum nyomda Budapest. Felelős : ifj. Kohl Ferenc.

Sponsa Christi II.

Elmélkedések az Úr szeretteinek ösvényéről.

Kevesen vannak!

«Sokan vannak a hivatalosak, kevesen pedig a választottak!» (Mt. 20. 16.)

Mégis vannak!

1. Kevesen vannak a választottak, kevesen vannak, akik megértik ezt a lelki kapcsolatot Istennel, mégis vannak! . . . Sok a hivatalos, mert az Úr mindenkít szeret kivétel nélkül; engem is szeret! . . . Mégis milyen kevesen figyelnek az Úr szavára lelkük mélyén! Ha valaki Krisztus első sugallatára figyel, ha enged az égi szerelem és tűz ösztönzésének, s megindul a lelkiség ösvényén, megkapja ezt a kegyelmet, nemcsak hivatalos, hanem választott is lesz! Csak ki kell nyitni a lélek és szív kapuit, hogy ez a szent tűz behatolhasson és egészen elfoglalhasson! Az isteni Jegyes akkor egészen magához vonzza, egészen magához láncolja a lelket, akit magának kiválasztott! Úgy egyesül vele, hogy nincs többé fal közöttük, egymáséi és egymásban élnek! Krisztus bennem és én Krisztusban!

Erős kötelék!

2. A léleknek Istennel való eljegyzése csak szimbóluma annak a valóságos egyesülésnek, mely a kegyelem világában valósulhat meg a legtökéletesebben. Valóságos symbiosis, életközösség Istennel! Olyan szoros és elválaszthatatlan egyesülés Istennel, hogy se tér, se idő, se távolság, se mélység, se barát, se ellenség, se élvezet, se szenvedés, se kísértés, se megpróbáltatás, se a világ, se a pokol ne választhassa el tőle! Még a halálnál is erősebb az a szent kötelék, mellyel Isten magához fűzi a lelket, ha egészen neki adja magát és egészen az övé lesz!

Caelestis sponda!

3. Ez a kötelék nem földi és nem érzéki! A földi élet szent kapcsolataiból vesszük a kifejezést, mellyel megjelöljük, de egészen más kapcsolatot fejez ki Isten nyelvéen! Nincs itt szerepe földi érzelmeknek, nem a test és vér ösztöne mozgatja, nem emberi természet az alapja! Egészen lelki és egészen természetfeletti. Tulajdonképpen nem más, mint a virágkehelynek kinyílása a meleg napsugár felé, a madár felröppenése a magasságok felé! A lélek felszabadulása földi érzelmek és kapcsolatok kötelékeiből és más, egészen isteni kapcsolatok kialakulása! Krisztus tiszta, tökéletes és szent lelkének életárama a mi tisztulni vágyó, tökéletességre törekvő és szentségre lendülő lelkünk ereibe!

Gondolj reám!

4. Krisztus szava ez a lélekhez, akit magához emelt: Gondolj reám! E földön a jegyések folyton egymásra gondolnak, mert szeretik egymást. A mennyei Jegyes a mi lelkünknek is minden gondolata, mert szeretjük őt! Mikor megérzi a lélek, hogy Isten is szereti, hogy jobban szereti, hogy előbb szeretete, akkor nem akar többé másra gondolni, nem enged többé más szeretetet lelkéhez, szívéhez közeledni! Ilyenkor mindig reá gondol, lélekben mindig vele foglalkozik. Minden gondolatának, szavának és tettének sugalmazója. Mindig reá gondolok, mert mindig őt látom! Akármerre haladok, akármerre járok, ő van előttem! Mindig érzem, hogy enyém és én az övé vagyok! Mindig tele a lelkem az ő kimondhatatlan szeretetének melegségével, éltető tűzével! Nem kell nekem már semmi e világból, egyszer megfáztam már az ő szerelmének tüzes borát és elvette ízét a világnak, földnek és minden földi érzelmeknek!

«Megjelent nekem az Úr.»

Jeremiás látja lélekben távolban botorkáló népét és megtudja, hogy Isten megkegyelmezett neki. «Kegyelmet talált a pusztában ama nép, mely megmenekült a

kardtól, nyugalomba tér Izrael.» És mikor szíve repes, hogy az Úr megbocsátott, irgalmazott a bűnös népnek, akkor: «Megjelent nekem a távolban az Úr», mondja Jer. 31. 3.

Megjelenik a bűnösöknek.

1. Megjelenik az Úr nemcsak Jeremiásnak, a nagy prófétának, hanem a bűnösöknek is. A vétkes, gonosz, hűtlen és istentelen népnek is! De ez a megjelenés a büntetés viharában, a szenvedések keserűségében és az elhagyatottság sötétségében történik. Nem látják, de érzik büntető kardját, veséig hatol a szenvedés fájdalma, amit a büntető Isten keze okoz... Ilyénkor a bűnösök, a gonoszok és istentelenek jajgatnak és tépik magukat, pedig nem kellene mást tenniük, mint alázatosan meghajolni az Úr előtt! A bűnbánat fájdalma, a bűnök felett hullatott könnyek keserűsége tudja csak igazán enyhíteni az Isten büntetésének fájdalmát. Ezekben is az Úr jelenik meg, megbékítően, elsimogatóan, enyhítően!...

Megjelenik a bűnbánóknak.

2. Amikor az igazi bánat száll a szívembe, láthatatlanul megjelenik nekem is az Úr! Amikor igazán a lelkemre nehezedik bűnösségem tudata és Isten szeretete hangol bánatra, nekem is látomásom van! Látomásom, mely nem a képzelet csaló játéka, nem a felcsigázott fájdalom szétfosló, homályos képe! Megjelenik nekem a kegyelem melegében, a bünt lemosó isteni vér kegyelmi hatásában, megjelenik a Szentlélek tisztító, izzó, tüzes lángjában maga az Úr. Ilyenkor földre sújt az isteni kegyelem érintése... Ilyenkor szavakat nem talál a lélek, csak dadogva tárja ki a megjelenő Úr felé kezét és valami megfoghatatlan meleg, izzó, tüzes érzés járja át! Olyasmi, mint Sault a damaszkuszi úton, vagy Néri Szent Fülöpöt pünkösdkor... Ez az izzó tűz a Lélek erejével tisztítja, fényesíti, szépíti a lelket. Ettől válik Isten színe előtt kedvessé!

Megjelenik az Istent szeretőknak.

3. Ha már a bűnbánókhoz is irgalommal hajol le az Úr, ha a szeretetből vezeklőknek és bűneiket siratóknak ennyi kegyelmet ad, mennyi jut azoknak, akik megtisztultan élnek Istennek? . . . Akik szívüket egészen nekik adták? Elrejtőzik-e az őt igazán és mindennél jobban szeretők elől? . . . Nem, nem! Hiszen ezek a szeretet gyermekei! Ezek szent Szívének szerelmesei! Ezek nem ismernek más törvényt életükben, mint azt, mely egészen az Úr szerelmének kötelezi le őket! Ezek élnek igazán, ízeleik és tapasztalják, hogy milyen édes az Úr! Ezeknek látása a kegyelem fényénél nyílik ki és meglátják őt, akit mindenek felett szeretnek! Látják és szemlélik! . . .

Nekem is!

4. Megjelenik az Úr nekem is! Nem látomásban, erre méltó nem vagyok! Nem testi szemem előtt, mert ezzel nagyon keveset látnék belőle! S mégis megjelenik nekem és látom őt a lélek szemével, látom őt a kegyelem fényében és a természetfeletti világ ragyogásában. Megjelenik nekem imáimban, elmélkedéseimben, megjelenik nekem az eucharisztikus egyesülés legszentebb perceiben. Megjelenik a szentmise átváltozásában és a szeretet elragadtatásában. Megjelenik, mert nemcsak azok látják őt, akik nagyon közel vannak hozzá, hanem azok is, akiket közel akar vonni magához. És engem is közel akar vonni! Engem is egészen magának akar lefoglalni!

«Szeretlek téged!»

Jeremiás prófétának megjelenik az Úr és nemcsak megmutatja magát, hanem meg is szólítja. Amit mond neki, népének, választottainak, szeretetteinek szól. Ezt mondja: «Örök szeretettel szeretlek téged» (Jer. 31, 3.)

A választottak hivatása.

1. «Örök szeretettel szeretlek téged!»... Ez a választottak isteni, szent hivatása! Akiket Isten magának kiválaszt, akiket magának akar, azokat örök szeretettel szerette. Örök, soha nem kezdődő szeretettel szeretett az Úr! Ez az oka, hogy a választottak szíve egyszer csak érthetetlen módon elfordul a teremtményektől. Ez az oka, hogy egyszerre keserűvé válik az emberek szerelme, a család boldogsága, a hitvesi ölelés, a barátok sugárzó jósága... minden-minden, ami itt e földön le tudja kötni és ki tudja elégíteni az emberi szívet! Igen, mert ez az örök szeretet nyitja meg a zsilipjeit, ez az örök, végtelen szeretet árad a szívébe-lelkébe! Ettől az örök szeretettől keserűvé, ízetlenné, terhessé, sőt ellenszenvessé válik minden földi vonзалom és minden emberi érzés. Isten örök szerelme a legnagyobb szenvedélyt lobbantja emberszívekben: az *amor sanctus*-t!

Mégsem kényszerít.

2. Isten örök szerelme nem kényszerzubbony. Nem azért adta Isten a szabadságot az embernek, hogy elvegye tőle, mikor az ő végtelen szeretete csordul túl és ömlik lelkébe! Meghagyja szabadságát, meghagyja függetlenségét, tehet, amit akar! Ellenállhat, elzárhatja szívét előle! Rettenetes szabadság!... Mily nehéz valóban egészen elvonni, kiragadni az ember-szívet a világ bűnös öleléséből. Még nehezebb azokból az ártatlan vonzalmak kötelékeiből, melyek e földön az emberek boldogságát szokták alkotni! Valóban sok-sok lélek ingadozik, habozik. Nehezen tud lemondani, nehezen tudja szívét kitépni az emberszívek hálójából! Ilyenkor megjelenik neki az Úr, úgy mint megjelent Alacoque Szent Margitnak és a kegyelem erejével mutatja meg neki, hogy ő az igazi szerető: «Örök szeretettel szeretlek téged!»

Ő az én igazi szerető Uram és Istenem!

3. Hogyan világlt erre az Úr? Hogyan mutatja meg magát, mint lelkünk igazi szerelmesét? . . . Ez a kiválasztottság mélységes titka! Titokzatos fény, titokzatos beszéd, mely nem emberi nyelven cseng! Isteni hang, melyet csak a tisztult lelkek, csak azok értenek meg, akik készek az Úr felé hajolni. Ha nehéz is szívüket eltépni a világtól, de mégis megízlelték már ennek az örök, isteni szerelemnek tüzes borát és megrészegült tőle a lelkük! Ennek a szeretetnek itala tüzesíti ki lelküket, teszi őket látókká, hallókká, érzékenyekké az isteni szóatra, isteni érintésre. S ekkor egyszerre értik, hogy Isten az igazi szerelmes, aki öröktől fogva akarja őket! . . . Igazi szerető . . . és az én szerelmesem! S egyszerre látom az isteni Szív titkait: lángját, epedését, hozzámfordulását, szerető vonzalmát! Egyszerre érti a lelkem, hogy miért vonz: magával akar egyesíteni. Nem földi érzelem dagad keblemben ilyenkor, nem testi láng gyullad szívemben, nem gyarló érzelem túlcsoordulása ez az isteni, örök szerelem! Isten szépsége, tökéletessége, ragyogása, fénye, világossága, kincse, gazdagsága, hatalma és édessége egyszerre nem látomás többé, hanem valóság és úgy közelít hozzám, hogy tőle az *amor sanctus* tüzet fog a lelkemben!

Miért nem akarsz az enyém lenni?

4. Ha nekem vagy szánva, ha öröktől fogva szerettelek, ha magamnak választottalak, és akarom, hogy szívedet ne kösse le teremtmény, se földi lény, hát akkor miért nem adod át magadat nekem? Ha nekem vagy szánva, miért habozol, miért akarsz másé lenni, miért akarsz velem végleg szakítani? . . . Ezeket a szemrehányásokat nemcsak egyszer, nemcsak Alacoque Szent Margithoz intézte, hanem sokszor-sokszor felpanaszolja... Talán nekem is? . . . Mennyit futottam valóban előre! Mennyire féltem az áldozatoktól, melyeket szerelne követelt. Ő én megértettem, nagyon jól megértettem szerelmének hívogató szavát, tudtam, hogy nekem szól,

hogy mit kíván tőlem!... De... nehéz volt lemondani! Nehéz széjjeltépni kötelékeket, megtagadni magamat, szívemet!... Megfoghatatlan jósága az örök szeretetnek, hogy mégsem fordul el tőlem. Ha hívását nem fogadom el mindjárt, nem hagy fel szeretni engem! Nem hagy fel jóságos Szívének ostromlásával: «Nézd, én vagyok a legszebb, leggazdagabb, leghatalmasabb, legtökéletesebb és legigazibb szerető!» «Örök szeretettel szeretlek téged», és akármilyen bűnös, gyarló, tökéletlen, érdemetlen vagy is, elég szent, elég erős, elég tökéletes, elég érdemekben gazdag vagyok én, hogy pótoljam a tiédet!... Meddig akarsz ellenállni nekem! Meddig akarod elzárni szívedet Szívem szerelmes lángja elől? Öröktől fogva kiválasztottalak, hogy Szívemhez emeljelek, szeresselek, s enyém légy! Ha tehát nekem vagy szánva, miért habozol?... Miért ellenkezel?... Nehéz neked az ösztöke ellen rugdalódnod!...

Mit feleljek?

5. Én lelkem, mit feleljek?... Szívem, mit tegyek?... Szeret!... Örök szeretettel szeret!... Végtelen szeretettel szeret!... Neki vagyok szánva öröktől fogva, mert magának választott! Azt akarja, hogy az övé legyek!... Azt akarja, hogy lemondjak, elszakadjak attól, aki máris közel férközött szívemhez, aki olyan vonzónak, érdekesnek és ellenállhatatlannak tűnt fel nem egyszer szívemnek. De ő akarja, hogy az övé legyek! Szébb, tökéletesebb, vonzóbb és ellenállhatatlanabb!... El kell tép-nem szívemet a világtól, el kell tép-nem azoktól, akik lekötik és magukhoz bilincselik... Azt akarja, hogy őt szeressem és örökre szeressem!... Most már véget szakítok ennek az ingadozásnak, most már nem zárom el szívemet az isteni szerelem áradata elől, megnyitom neki lelkemet egészen! Érzem, hogy felhevít egészen az *amor sanctus*, és magával ragad! Úram, segíts, hogy ezt az áldozatot szívesen meghozzam neked! Istenem, segíts, hogy egészen kiürítsem szívemet a teremtményektől és egészen megnyissam neked, szerelmednek!

«Magamhoz vontalak!»

Jeremiás prófétát biztosítja az Úr, hogy nemcsak öröktől fogva szerette választott népét, hanem irgalmas hozzá: «Könyörületességemben magamhoz vontalak téged!» (Jer. 31, 3.)

Nehéz a lemondás?

1. Az emberi szív nagyon ingatag. Nehéz a lemondás és ha egyszer már le is mondott szívünk, nagyon hamar újra odatapad ahhoz, amitől már megvált! Mennyire megszegyenít, mennyire kínoz ez engem! Mennyire görnyedek a test súlya alatt, az érzékiség fulánkjától és a bűnös vágyak tűzének kísértésében. Uram, arcom pirul, hogy ilyen nehezen tudok hozzád fordulni, s ha feléd is fordulok, ha fellángol is szívem, újra és újra visszavon a világ, érzékiség és a bűn! Mit felelsz Uram az én lelkemnek? Nem mást, mint Alacoque Szent Margitnak: «Tudd meg, ha így megvetsz, távozom tőled örökre!» Mily kemény szavak! Rettenetes súlyuk van! Megráz és vesémig hatol!... Nos hát meg kell lenni! Meg kell hozni az áldozatot!

Üldöz a büntudat?!

2. De Uram, én alázatosan megadom magamat a te ösztönzésednek, én készségesen odaadom a szívemet, ezt a bűnös, gyarló, bűnökkel, szenvedélyekkel terhelt szívet! Ezt akarod?... Hogy tudjon ez téged szeretni, mikor üldöz a büntudat? Hogy merje magát egészen a te szent, tisztaságos és tökéletes Szívedbe vetni magát, annyira érzem rajta a bűnnek minden mocskát, piszkát, foltját?! Nem utálsz te engem?!... Nem vagyok én olyan undok és megvetésre méltó, hogy még közeledbe sem szabadna odamerészkednem?!... Igen, ilyen vagy, mondja az Úr, de «Könyörületességemben magamhoz vontalak téged!» Igen, undok és bűnös a szíved, de az én Szívem könyörületes és szeret, ezért vontalak magamhoz. Ne zárd el tőlem, mert szerelmemnek első kegyelme lemossa szívedről a bűn foltjait, eltörli a bűn nyomát és megint szép, megint tiszta és kedves leszel nekem!

Bánt gyarlóságod?

3. Ne félj én választottam és ne takard el Urad és Istened elől orcádat! Ne félj, hogy szeplőidet tekintetbe veszem, hogy gyarlóságaid miatt neheztelek reád! Jöjj én választottam, akit én öröktől fogva szerettelek, és akit én végtelen irgalmamban, határtalan könyörületességemben megtisztítottalak! Jöjj, és ne tartson vissza téged hibáidnak, rossz hajlamaidnak visszatérő creje. Jöjj és én megtisztítalak mindig gyarlóságaidtól! Jöjj és én széppé teszem lelkedet!... Jöjj én szerelmesem, én választottam és ha olyan gyarló és erőtlén volnál is, hogy sokszor visszaesel és sokszor visszacsúszol gyarlóságaidba, vedd Szívemet, és annak vérével mindig tisztára moshatod lelkedet! Jöjj és használd szerelmem tüzeit, az mindig kiégeti szívedből a gyarlóságok szeplőit! Ha pedig még jobban szeretnél tisztulni gyarlóságaidból, akkor is jöjj és ne félj, ha én szenvedéseimnek, keresztemnek kínjaiban részesítelek; Én így szoktam tenni szerelmeseimmel! Én is tisztítom, szépítem, tökéletesítem őket!... Én így teszem mindenben magamhoz hasonlókká őket!

Pirulsz tökéletlenségeid miatt?!

4. Én szerelmesem, miért pirul orcád? Mi vonja arra a szégyennek pírját? Tökéletlenségedet és a lelki szépségek hiányát érzed?... Bántja lelkedet, hogy nem eléggé ékes még lelkednek menyegzős ruhája? Fáj, hogy nem lehetsz még szebb, még tökéletesebb, még szeretőbb?... Jól van ez így! Tudd meg, hogy ezt a szégyenpírt már kegyelmemnek köszönheted! Én akartam így gyengéden, kíméletesen és szeretettel emelni lelkedet! Nem szégyelnéd, nem pirulnál miatta, ha nem az én szerelmem adná neked a tökéletesség utáni vágyat! Nem haladnál előbbre, ha nem az én irgalmam hajolna le hozzád! Mert a lélek kevélysége visszatartana minden kis hibád, minden kis tökéletlenséged láttán, és nem tudnál annál jobban reám támaszkodni, minél jobban érzed magadban tökéletlenségeidnek bántó voltát!

Ez már az én Szívemnek szerelme a te szívedben ! Ez már az én könyörületességemnek túlcordulása lelkedbe, mely magamhoz vonz téged, még akkor is vonz, ha tökéletlenséged eltaszítana ! Ez a vonzalom, mellyel én vonzalak magamhoz, ez az a szent kötelék, melyet nem a tökéletesség jutalmául szántam, hanem eszközéül ; Én vontzottam lelkedet és ezzel a vonzalommal akarlak magamhoz láncolni ! Soha ne félj gyarlóságaid miatt, ismerem azokat ! Inkább annál nagyobb bizalommal jöjj, minél tökéletlenebbnek ismered magadat és én a magam tökéletességének ragyogó köntösébe foglak öltöztetni téged !

Kínoz szereteted elégtelensége?

5. Jöjj én szerelmesem és ne félj ! Vagy kínoz talán az, hogy nem tudsz eléggé szeretni !? Fáj, hogy nem tudsz nagyobb szeretetlánggal közeledni, mikor látod az én Szívemnek szeretetlángját ?! Kínoz szereteted elégtelensége, tehetetlensége ?! Én választottam, én szerelmesem, én jegyesem ! Nem veszed-e észre, hogy ezt a kint én adom neked ! Azért adom, hogy még jobban érezd az én irgalmamat, mellyel magamhoz vonzalak téged ! Én akarom, hogy még jobban enyém légy, még jobban szeress és ezért előbb szívedbe öntöm ennek a nagyobb szeretetnek vágyát, igényét ! Éppen ez az igény szeretetem legnagyobb jele, legnagyobb csodája ! Éppen ezzel tágitom meg szívedet, hogy még többet be tudj fogadni az én Szívemnek örök és végtelen szerelméből ! Jöjj én választottam, jöjj én szerelmesem, jöjj én jegyesem ! Jöjj és hozd csak magaddal vágyadat ! Jöjj és nyisd meg csak szívedet ! Elég nekem az, ha szeretnél szeretni, ha szeretnél jobban, lángolóbban, szenvedélyesebben szeretni ! Elég nekem, ha ez életednek egyetlen és legnagyobb szenvedélye, hogy úgy szeress engem, ahogy én szeretlek tégedet !... Jöjj enyém és én neked adom magamat, tied leszek és odaadom Szívemet, mint tettem Gertrúddal és sok-sok választottammal, és akkor én szeretek majd benned, én szeretek majd általad, az én Szívem fog szeretni a te

szíved helyett kebledben! Én választottam, én szerelmesem, én jegyesem!...

Nagystílű lélek.

«Aki a kicsinyben hű, az hű a nagyban is!» (Luk. 16, 10.)

Hűséget sürget Isten.

1. Hűséget sürget az isteni Megváltó: nem annyira a más javainak kezelésében, mások szolgálatában, kötelességeink teljesítésében, hanem elsősorban hűséget Isten szolgálatában, hűséget a kegyelem felhasználásában, hűséget a szeretetben, az Istennel eljegyzett élet boldogságában. Oly nagy kegyelem Istennek kiválasztottja, jegyese lenni, hogy ez a hűség valóban nagy dolog, elragadó boldogság. Lelkemben visszhangzik a Magnificat: «Fecit mihi magna qui potens est». Nagy dolgokat cselekedett velem az Úr, aki elég hatalmas hozzá, hogy nagy dolgokra kiválasszon, nagy dolgokra neveljen...

Nagystílű lélek.

2. Az Istennel eljegyzett élet nemcsak önmagában nagy, hanem a lélek életében is! Engem is elragad. Nagyra dagasztja lelkem igényeit, lendületét, lelkesedését. Nagy szeretetet, nagy hűséget, nagystílű lelket nevel belém. Kiválasztottságom nagysága, mely egészen az istenséggel való legbensőségesebb viszonyba, egyesülésbe ragad, nem engedi, hogy megakadjak és elbibbelődjem az élet aprólékos kicsinységeivel. Nagystílű lelket sürget az Úr, mikor hűséget kíván a nagyban... Istennel való egybeforrásomnak, testvéri egyesülésemnek nagy és magasba emelő tudatában... Ezt a tudatot ápolgatom és nevelem magamban... Nagy lendülettel, nagyra törő lélekkel csak azt keresem, ami felfelé emel és visz...

Felette állok!

3. A nagystílű lélek hűsége a kitartásnak, a lélek felfelé törekvésének Istentől való elválaszthatatlanságának jegyében mozog. Megérzi, hogy az isteni Jegyeshez

nem méltó az, aki még megakad és akadályokat talál a kicsiny dolgok nehézségeiben. Nem esik kétségbe, mikor ösztön és világ összeesküszik ellene és le akarják rántani a kis lelkek világába, sokszor mocsarába. Nem ijed meg és nem gyötrődik, hogy mi lesz vele! Nagy lendületű lélek citekint mindezen kicsinységek felett!... Kell, hogy tudatunkká, vérünkkelé váljék: fellette állok a test és a természet világának! Bele kell élni magunkat a természetfeletti világrend boldog valóságába!...

Kétezer mérföldnyire...

4. A nagystílű lelket nem a büszkeség és gőg vezérli, hanem a természetfeletti kegyelmi életnek szépsége és fölényes tudata. Kegyelmi állapot, mely ragad és elragad. Vonzóerő, mely emel és felemel... A léleknek szárnya, mely felfelé viszi szívünket, lelkünket, tekintetünket... míg lábunk e föld sarát tapossa... Oly lelkületet ád, mint kis Szent Teréznek, aki kétezer mérföldnyire távol érezte magát ruhájától, melybe halandó testét öltöztette. A nagystílű lélek ilyen kétezer mérföldnyire érzi magát a saját testének börtönétől is, mert lelke máris egyesült az égi Jegyessel... most csak a szeretet kapcsán, de már érzi közeledtét, mikor színről-színre...

„Nála vagyok egészen!”

5. Ez adja ajkára e merész szókat: «Nem igen látom, hogy mi az, amivel halálom után többet fogok birni annál, ami már most birtokomban van... Látni fogom a jó Istent, ez igaz! De ami azt illeti, hogy nála leszek, már most itt a földön nála vagyok egészen». (Kis Szent Teréz végső szavai máj. 15-én.) Igen... nála vagyok... nála vagyok egészen! Ez a nagystílű lélek hűsége... minden nagystílű léleknek kiolthatatlan vágya... nála egészen... nála örökre... nála elválaszthatatlanul... Csak egyedül nála és az övé!...

Aprólékos lélek.

«Aki a kicsinyben hű . . .» (Luk. 16, 10.)

Lelki finomság.

1. Nagystílű léleknek kell lennünk és mégis hűnek a kicsinyben is! Aprólékos léleknek is kell lennünk! Aprólékosan kell kidolgoznunk lelkünk szépségét, tökéletességét, finomságát . . . Lelkünk nagy lendülete, nagy aspirációi mellett nem szabad szem elől tévesztenünk a mindennapi élet ezernyi apróságát sem, mely mind beállítható a nagy dolgok, a nagy hivatás és kegyelem látószögébe.

Kis dolgok értéke.

2. Minél nagyobb, bensősegebb, elválaszthatatlanabb isteni Jegyesünkkel való lelki kapcsolatunk, annál jobban fogjuk észrevenni a kis dolgok, az aprólékos dolgok értékét . . . A nagystílű lélek nem vész el az aprólékosságokban, hanem azokat felemeli a nagy dolgok szférájába . . . Szürke, mindennapi élete ünneppé varázsolódik . . . Átülteti azt a természetfeletti világ fényes, dicső, boldog légkörébe . . .

A szentség útja.

3. Kis és aprólékos dolgokban való hűség a szentségnek útja. Nem nagy dolgokat, csodákat vár tőlünk Isten. Nem rendkívüli hőstettek avatnak szentté Isten előtt, hanem a kis dolgokban való hűség. Ne engedjük, hogy az élet sokféle körülménye nyomtalanul és érdem nélkül elfolydorgáljon! Bele kell állnunk az élet, a való élet forгатagába. Meg kell ragadnunk a megszentülésnek minden kis alkalmát. Így valóra válik: hogy minden órának leszakaszod virágát! Ez nem kicsinyeskedés; az aprólékos lélek nem vész el az aprólékosságokban! Ez csak hűség . . . hűség és szeretet az égi Jegyes iránt! Szeretet, mely sokszor kis dolgokkal is tud kedveskedni. Szeretet, mely mindenben jelét akarja adni a belső tűznek és vonzalomnak. Én is ilyen kicsinyben hű, de nagyon lángoló szívű jegyesed akarok lenni, Jézusom!

Hűség kicsiben, nagyban!

4. Aki a kicsinyben hű, az hű a nagyban is! Kis dolgokban való hűség visz a nagy dolgokban való hűséghez. Legyünk csak aprólékosak, vagyis stilizáljuk ki szépen a mindennapi életnek apró munkáit, cselekedeteit, kötelességteljesítéseit, kis keresztjeit, kellemetlenségeit, megaláztatásait, megpróbáltatásait a szentség gloriolájával! Fessük alá az isteni szeretet háttérével, ámde el ne vesszünk az aprólékoságokban! Maradjunk meg a kis dolgokban is a nagy gondolatok, nagy vágyak, nagy célok és megindulások lendületében. Mert ez ad szárnyakat. Ez emel és vonz a magasságok felé. Ez adja a megindulást és a buzgóságot, hogy a kis dolgokat is nagy lélekkel és nagy szeretettel tegyem. Ez avatja a legkisebb, legaprólékosabb jótettet is nagyon kedvessé és nagyon érdemszerzővé Isten előtt. Ez szövi össze még jobban a jegyes szílvét Istennel. Így válik az Istennel eljegyzett élet még bensőségesebbé, melegebbé, boldogabbá!...

Szembe nézek vele.

«Ó, ti mindnyájan, kik jártok-keltek az úton, nézetek ide és lássátok: van-e oly fájdalom, mint az én fájdalomam!» (Jer. sir. 1, 12.)

Nézzetek szemébe a kínok emberének!

1. Az élet útjai szélesek, sokan járnak rajta. A nagy tömeg érzéketlenül, részvétlenül rohan. Nem hatol lelkéig másnak a baja, szenvedése. És Jézus mégis megszólítja! Fájdalmas, messze ható hangon kiáltja: Ti, akik átmentek az úton, kik rójátok az élet ösvényeit, álljatok meg, és jöjjetek! Jöjjetek, lássátok! Nem a próféta siralma, hanem Krisztus kínja állít meg az úton és nem hagy tovább menni! Hív! Jöjjetek ti érzéketlen, bűnös, megrögzött emberek és lássátok felszegezett kezeimet és lábaimat! Lássátok lecsorgó véretem! Nézetek szemembe!... Ha az élet útjain önös céljai, bűnös bálványai után futkosó ember szemébe merne

nézni Jézusnak!... Csak egyetlenegyszer!... Csak most, mikor a fájdalomtól megtörtén reá esik tekintete!...

A szeretet privilégiuma.

2. A szemébe merjek-e nézni én is? Hát Jézus hívó szava nem szól jegyeseinek?... Ha az idegeneket hívja, akkor nem mehetnek-e hozzá, nem lehetnek-e közvetlen közelében azok, kik őt szeretik és akik szívüket is kitépnék, ha Jézus ezt kívánná tőlük? Hát láttatok már anyát, ki elhagyja szenvedő, halállal vívódó gyermekét? Anyát, kinek szíve kincse, mindene gyermeke? Anyát, ki nem osztaná meg szívesen százszor és ezerszer annak fájdalmát, kit e földön legjobban szeret! Szeret és ezért ott a helye! Ott szenvedő szeretettjénél! Ez a szeretet privilégiuma! Szeretek és ezért Jézus hívása nélkül is ott a helyem! Ott, a szenvedő, halállal vívódó isteni Jegyesemnél, Jézusomnál!

Tudok olvasni szemedben!

3. Édes, szerelmes szenvedő Jézusom! Én nem fordítom el arcomat a te szemed tekintete elől! Egyetlen Szerelmem, én le nem tudom venni tekintetemet rólad! Úgy el tudok merülni a te szemednek mélységébe!... Szenvédő Jegyesem, hogyan vigasztaljalak meg? Szenvédő arcod, megtört szemed, fájó tekinteted az én lelkemet is éles tőrként hatja át, mint Szűz Anyádét! Szemednek tompa csillogásában is tudok olvasni! Azt olvasom ki onnan, hogy te azért szenvedsz, mert szeretsz! Csak a nagy szeretet vitt e nagy szenvedések kínjába! Énértem... Jézusom! Énértem... mert engem szeretsz!...

Ott vagyok tekintetedben!

4. És mikor ott állok a kereszted alatt és nézem... nézem a te fájdalmas, megtört szemednek csillogását, egyszerre úgy érzem magamat, mint a szerető anya, ki gyermekének szemébe tekintett és ott megpillantotta — önmagát! A te szemedben, Jézusom, a te jegyesed önmagát látja! Ott vagyok tekintetedben! Mert ott vagyok a te isteni Szívedben... A szeretet csak oda

láncol . . . a szenvedés egybeolvaszt veled ! Édes Jézusom, nem tudom levenni tekintetemet szenvedő szemedről. Engedd meg, hogy mindig én legyek, ki e fájdalmas arc redőit elsimíthassam, ki e szenvedő szem könnyeit letörölhessem és a te kereszten győtrődő, elhagyott lelkednek örökké hűséges társa legyek ! Hisz ha veled jegyeztem el életemet, szenvedésedben is veled akarok maradni, veled sírni és érezni, míg élek ! . . .

«Az én kicsi ösvényem.»

«Ha nem lesztek mint a kisderek, nem mentek be a mennyek országba.» (Mt. 18, 3.)

A szívegyszerűség útja.

1. A mennyek országába több út vezet el s ez utakon vannak vezetőink. Mindeniknek más és más útja van. Kis Szent Teréz is vezetőnkül kínálkozik. Az ő útja a legrövidebb, a legbiztosabb : a szívegyszerűségnek, a lelki alázatosságnak útja. Ezért nevezi : az én kicsi ösvényemnek. Ambíciója, hogy megtanítsan erre az útra ! Ezért mondja halála előtt, július 17-én : «Érzem, hogy kezdem hivatásomat betölteni ; hogy úgy szerettem meg másokkal a jó Istent, ahogy én szerettem Őt, hogy megmutassam a lelkeknek az én kicsi ösvényemet !» . . . Minél jobban lelkembe markol Krisztus szava, hogy a mennyország erőszakot szenved és csak az erőszakosak ragadják azt el, annál jobban vonzódok Kis Szent Teréz a te kicsi ösvényed felé ! Sok küzdelem, nagy áldozatok és lelki harcok árán juthatunk csak el hozzád, Uram, a te országodba . . . de a kis lelkek ösvényén remélem töled a kegyelmet, hogy engem is befogadsz ! . . .

Féljenek a nagy-lelkek!

2. Minél jobban érzem a test súlyát és a vér lázadását, annál több küzdelembe kerül kitartani az égbe vezető ösvényen. Ez a harc azonban sokszor úgy kifáraszt, annyira ráfekszik kedélyemre, lelkemre ! . . . De minél jobban marja lelkemet a kétség, annál biztatóbb a hang :

mit féltek kicsinyhitűek? Féljenek csak a nagy lelkek, akik nem a kis lelkek ösvényét járják! A kis lélek olyan, mint a kisgyermek, nem fél a mélységek és örvények felett járni! Lelke nem ér rá az emberi nyomorúságok mélységeibe tekinteni s így nem szédül bele! . . . Minél alázatosabb vagyok, annál jobban elhúzódom a mélységek és örvények széléről! Annál biztonságosabban járok!

Nem járatlan út!

3. A kis lelkek ösvénye nem járatlan út! Ott megy előttem ennek az útnak vezetőszellem, az Istennel eljegyzett lelkek gyengédlelkű, fáradhatatlan apostola: a Kis Szent Teréz! Itt éli ő mennyországát e földön, egészen a világ végéig, mert ezeknek a kiválasztott lelkeknek akar segíteni, jót tenni, hasznára lenni. Olyan lelki egységet, közösséget akar az Istennel eljegyzett lelkekkel, mint az égben van! Ezért tud annyi lelket megindítani, vonzani, isteni szerelemre gyullasztani!

Gyengéd kéz vezet.

4. Milyen közel érzem a lelkemhez Istent, az ő lelkének hozzám hajlásában! Milyen bátorságosan haladok a mennybe vezető úton az ő kicsi ösvényén! Úgy érzem magam, mint a kisdéd, kinek megfogják a kezét és megindulnak vele. Nem sokat kérdi, hogy merre és hova, csak azt nézi, hogy szereti-e, aki vezeti őt! . . . A kis lelkek ösvényén én sem törődöm mással! . . . Úgy érzem, hogy mikor olyan egyszerű, olyan alázatos lettem, mint az evangéliumi kisdéd, az ég gyengédsége hajol le hozzám és emel magával édesen, síma, bársonyos kézzel, a túlvilági misztérium erőteljes lelkiségével . . .

A lelki gyermekség útja.

«Sicut parvuli . . . mint a kisdéd . . .» (Mt. 15, 3.)

A lélek szédülése.

1. Az égbe vezető ösvény magaslatokra vezet. Sziklás csúcsok, tiszta napsugár, tisztultabb légkör világába vezet. Minél magasabb, annál több fáradságba,

áldozatba kerül e magaslatok megmászása. De fáradtságnál is jobban visszatart a haladásban a lélek szédülése. Mint fehér szellem ölel át és késztet, hogy álljak meg és öntelten csodáljam, milyen nagy vagyok én és mennyire eltörpülnek, akik lent maradtak a mindennapi élet forgatagának völgyében. Aki megáll és visszaneéz, aki magát másokhoz hasonlítja és másoknál jobbnak, tökéletesebbnek, szentebbnek tartja, letér a lelki gyermekség ösvényéről, leszédül a szentség útjáról! Én csak előre nézek és mint lisieuxi Kis Teréz, oly gyermeki bizalommal tekintek a csúcsra, hol Jézus integet felém! . . .

Gyermekei bizalom.

2. Minél jobban felfelé tekintek, annál jobban látom, hogy milyen messzire maradtam még el tőle! Annál jobban látom, mennyire kell még törekednem, hogy fölérjek, hogy célhoz érjek. De a gyermek tud csak oly vakon, oly rendíthetetlenül bízni, hogy semmi sem ingatja meg! Ez a bizalom Jézusban késztet, hogy teljesen átadjam, teljesen odaadjam magam neki! . . . Hogyne adnám át magamat, hogyne bíznám lelkemet őreá, mikor ő leszáll hozzám, hogy kezét adja, hozzám hajol, hogy magához emeljen, felsegítsen! . . .

Nem akarok más úton haladni!

3. A kisgyermek nem tud nagy léptekkel haladni. Kicsiny lábai csak tipegnek, a felnőttek hamar elhagyják őt! Mikor a lelki magaslatok szikláit mászom meg, nem zúgolódom, hogy csak kis léptekkel juthatok előbbre. Mert minél jobban látják kicsinységemet az égben, annál biztosabban jönnek segítségemre. A nagyoknak nemigen szoktak segíteni! De a kicsiknek mindenki szívesen nyújtja a kezét! Ezért is nem akarok én más úton haladni, mint a lelki gyermekség ösvényén! . . .

Igények a kicsinyekkel szemben.

4. A kisgyermektektől nem várunk nagy dolgokat ! Bármit tesznek, örülünk neki és meg vagyunk velük elégedve ! Mennyivel felfokozódik igényünk a nagyokkal szemben ! . . . Minél kisebb, alázatosabb lelkek vagyunk, annál kisebb mértékkel ítél meg az Úr engem is ! Félsz az elszámolástól ? Félsz az ítélettől ? . . . Légy kicsiny lélek ! Apró érdemekkel, kis dolgokkal, mindennapi életednek, kötelességeidnek pontos teljesítésével is egysorba fog Jézus állítani a nagy szentekkel ! . . . Mikor a kisgyermek odaáll a nagyok közé és ő is részt kér az osztozkodásból, senki sem haragszik meg rá, mindenki mosolyog és szívesen juttat neki a magáéból. Az alázatosság, a szívegyszerűség, a szerénység is ilyen mennyei mosolyt válthat ki ott fent az égben ! . . . Én is ilyen mosolyt szeretnék deríteni az én édes szerelmem, Jézusom arcán ! . . .

Titkok misztériuma.

«Factus est puer, . . . gyermekké lett . . .»

Sokan nem ismerik.

1. Az élet komolyságában, a lelki harc veszedelmeiben sok lélek nem tud megbarátkozni a lelki gyermekség gondolatával. Lelkünk sokszor visszadöbben az alázatosság kicsinységétől. Többnek, nagynak érzi magát. Sokszor kiegyenesedik és büszke öntudattal állítja, hogy kinőtt a gyermekcipőből . . . Lekicsinylőleg int, mert azt hiszi, hogy kis lelkek nem alkalmasak nagy dolgok befogadására . . . Ezek a lelkek az alázatosságot, a lelki gyermekséget, egyszerűséget, kicsinységet nem Jézusban látják. Még nem ismerik a szent gyermekség útját ! . . .

Titkok titka.

2. Jézus a fonséges, Jézus a hatalmas, Jézus a végtelenül tökéletes . . . factus est puer . . . gyermekké lett ! . . . A gyermek Jézus, a kis Jézus, a kised Jézus a misztériumok misztériuma, a titkok titka ! . . . É kis-

ded szemének tekintetében csillog az istenség egész mélysége... benne lobog az örök szeretet tüze... kisugárzik isteni mindentudása... s e tekintet mégis csak egy kiseded síró-mosolygó nézése... egy gyermek majszoló szeretete... egy kis emberpalánta naív barátsága... Ott mosolyog a jászolban, ez a bölcsője... és nem szól! — Nem mondja, hogy ismer, pedig mindentudó... Nem mondja, hogy szeret... pedig Szíve lángoló... Nem mondja, hogy értem jött... pedig megszerette a lelkemet és magának választott, eljegyzett...

Téged még én is tudlak szeretni!

3. Factus est puer... kicsi akart lenni, hogy le tudjon hajolni az én kicsiségemhez! Néma akart lenni, nehogy isteni szava elrémítsen... Szó nélkül akarta a lelkemre lövellni kis Szívének szeretetlángjait, nehogy isteni szerelmének hatalmas lángja lelkemet feleméssze, felperzselje!... Factus est puer... és hagyja, hogy én dajkáljam, pedig ő tart engem mindenható kezében!... Hagyja, hogy látva tehetetlen, bájos kicsinységét, én lágyuljak meg előbb és mondjam neki önfelédten: téged, te kis drága, tehetetlen, kicsiny Jézus, tudlak még én is szeretni... pedig ő előbb szeretett engem!...

Legkisebbek legkisebbje.

4. Factus est puer... kicsiny, megalázott, tehetetlen gyermek lett, mert tudta, hogy én is kicsiny, tehetetlen, gyámoltalan vagyok a lelki életben. Nem tudok oly kicsiny lenni, hogy ő nálamnál kisebbé ne tegye magát. Nem tudok oly alázatos lenni, hogy ő nálam jobban ne alázza meg magát... Nem tudok oly bizalmas lenni, hogy ő közvetlenebbül ne mosolyogna reám. Nem tudok úgy szeretni, hogy ő jobban ne szeretne engem!... Az Istennel eljegyzett lelkeknek annál jobban odaadja magát Jézus, minél alázatosabbak, kisebbek, minél jobban megtanulják a szent gyermek-útját!

Kis lelkek lélektana.

«Ha nem lesztek, mint a kisdedek . . .» (Mt. 18, 3.)

Lélekkel nézni!

1. Minél jobban megismerem, annál jobban hatalmába ejti a szívemet! Milyen ellenszenves minden lélek előtt kezdetben a kicsiny lelkek alázatossága, igénytelensége! Igen, mert a régi ember, a testi ember látószögén át látjuk. Csak mikor elmerülünk annak lelki tartalmába, mikor megtanuljuk Jézus és az őt követő lelkek szemüvegén át szemlélni és meglátni, akkor válik ragyogóvá igénytelensége, szerénysége! És anélkül, hogy tudnók, honnan és miért, egyszerre elbájol és lelkünket meghódítja! . . . Ezt a meglátást keresem én is a kis lelkek lélektanában! . . . Lélekkel kell néznem, mert lelkületet akarok meglátni . . . Mennyi lélek kell hozzá, hogy lelkem szemei kinyíljanak és látóvá váljak! . . .

Teljes gyermeki bizalom.

2. A kis lelkek lélektanának első vonása a teljes bizalom. Még nem ismeri az élet hamisságát és csalárdságát. Mindent elhisz, mert feltétlenül az emberek jobbik érzésére, igazlelkűségére támaszkodik. Egy szebb, jobb világnak fanatikus rajongója! Aki kételkedik benne, az máris lemond arról, hogy maga is valaha odajusson! . . . Az alázatos, gyermeki lélek tud hinni az idealizmusban, az életszentség magaslataiban, mert minél kisebbnek érzi magát, annál jobban bízhat az isteni ígértet biztató szavában . . .

Teljes odaadás.

3. A bizalomból fakad a teljes odaadás! A legtermészetesebb, legelemibb ösztöne, hogy odaadja magát annak, kihez bizalma hozzátapad, kit szeret. Az odaadó, gyengéd, kitartó önfeláldozás nem nagy hősöknek lelkéből, hanem a kis lelkek lelkületéből fakad! . . . Nem okoskodik, nem köt ki feltételeket, nem fél, hogy visszaélnek vele . . . Mégis megérzi, hogy ki milyen szándékkal közeledik feléje! . . . A legártat-

lanabb odaadás a leggyengédebb, nemcsak a szeretet fokát tekintve, hanem tisztaságának érzékenységeiből is. Mindjárt megérzi a gonoszságnak, bűnnek még árnyékát is és elfordul, irtózik... sokszor maga sem tudja tudatosan, hogy miért!... Ezért a legszilárdabb alapja az erénynek az alázatosság!...

Szeretnek kedveskedni.

4. A kis lelkek nagy pszichológusa, Kis Szent Teréz még egy harmadik vonást is megrajzol nekünk! A kis lelkek mindig kedvesek, mert szeretnek kedveskedni és kedvében járni annak, kit szeretnek! Nem az a legnagyobb szeretet, mely a legerőteljesebb, leglángolóbb, legerőszakosabb, hanem amelyik a leggyöngédebb! A gyengédség nem gyengeség, hanem a legnagyobb erő, mert csupa önmegtagadás, csupa önátadás, csupa lelkiség!... Jézus is szereti, ha a lélek kedveskedik neki! Jézusnak is jólesik, ha apró kis figyelemmel folyton ébrentartjuk lelkünkben ezt a leggyöngédebb, legfinomabb, legbájosabb szeretetet!... Ezért akar Kis Teréz megtanítani arra, hogy hogyan hintsük apró áldozataink virágait Jézus lábai elé és hogyan hódítsuk meg őt kis önmegtagadások, kis jócselekedetek följajánlásával... Ő igen, én is kedveskedni akarok neki, mert én is szeretem! Szenvedélyesen, gyengéden, mindennél jobban szeretem! S bízom benne, hogy akkor engem is nagy-nagy szeretettel vesz körül és fogad be majd övéi körébe!...

A lelkek súlypontja.

«Minden őáltala és őbenne teremtetett»... (Kol. 1, 16.)

Istentől való vagyok.

1. Az Istennel eljegyzett lélek az örök alkotónak legszebb remekműve. Isten örök szépség, örök jószág, végtelen tökéletesség, megmérhetetlen szeretet.... Benne öröktől fogva ott csillogott, ott tündökölt minden szépség, jószág, tökéletesség és szeretet, mely most a világmindenség ékessége. Öröktől fogva megvolt

benne az én lelkemnek minden tökéletessége, szépsége, kegyelme. Öröktől fogva végtelen fokban ott égett lelkemnek minden lendülete, ambíciója, szeretete. Az ő élete, jósága kiadásának köszönhetem létem, életem. Mindezt tőle kaptam . . . Igen, mindez az ő ajándéka, a benne való részesedés . . . Soha eléggé nem köszönhetem ezt meg neki! . . . Soha eléggé nem járhatok annak tudatában, hogy őáltal, őbenne és az ő tökéletességében való részesedés által bírom léteimet, életemet. Lényem az ő szeretetének, jóságának kisugárzása, tökéletességének, irgalmának kiadása . . . Ily értelemben örvendhetek azon, hogy Istenben, Istenből való vagyok . . . az isteni szeretetnek egy eltévedt kis sugara! . . .

Vissza Istenhez!

2. Mikor tűz gyullad ki, nekiindul a fény a nagy mindenségnek, elszántan belevág a végtelenbe, hogy többé soha vissza ne térjen. Én nem ilyen fénye, ilyen szeretetsugara vagyok a teremtető Istennek! Olyan vagyok, mint a feldobott kő, mely visszaesik. Isten éppen azért, hogy a maga tökéletességében, szeretetében, jóságában részesített, mikor lényemet felruházta, olyan ösvonzalmat fektetett belém, mely mindig visszavon Isten felé. Minden lény a maga boldogsága felé hajlik. Én is! . . . Hajlik, . . . mert Isten hajlítja! Engem is ő hajlított. Az embert szeretet teremtette, szeretet vonzza is vissza. Mikor megindultam életem kezdetén, Istennek ívelő szeretetsugara voltam. Mikor megfutottam a pályát, visszafelvek felé. Visszatérő szeretetsugár vagyok . . .

Mindig Isten felé fordulni!

3. Minden tárgynak van súlypontja, mely mozgásának végső eredőjét megszabja. A feldobott kő azért esik vissza, mert súlypontja a föld felé vonzza őt. A lélek súlypontja Isten. Hiába vágok neki akár a végtelenségnek is, mindig Isten felé vonzódom. Az isteni szeretetnek eltévedt kis sugara mindig Isten felé fordul és annál fényesebb, minél tökéletesebben tart Isten felé. Az

Istennel eljegyzett élet ezt a fényességet, ezt az irányt, ezt a szeretetet jelenti.

Egészen Istenig emelkedni!

4. Ezért mondja Jézus: legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok tökéletes! Az életnek, a tökéletességnek, a szeretetnek, jóságnak ez a zsinórmértéke! Isteni hasonlatosságnak jegyében lettünk alkotva... ezt a hasonlatosságot kell kialakítani, tökéletesíteni. Egészen Istenig kell emelkednem! Felel oda az isteni jegyesség hivatása... felel az engem teremtő, megváltó, megszentelő Szeretet!

A lelakiség új törvénye.

«Új parancsolatot adok nektek, hogy szeressétek egymást.» (Ján. 13, 34.)

A szeretet új törvénye.

1. A szeretet nem új a földön. Mióta az első teremtmény a mindenség Alkotójának kezéből kikerült, azóta van szeretet a világon. Mióta az első emberszív dobog, szeretet dobogtatta meg. Mégis új törvényt ad Jézus, mikor a szeretet törvényét hirdeti ki! Mert a régi csak a vér és a test szerinti szeretetet ismerte. Vonzalmat, mely az érzéki idegek és az önös érdekek hálójából nem tudott kiemelkedni. Szerelmesek voltak Krisztus előtt is, de szeretni gyengéden, szeretni önfeledten, szeretni lelken nem tudtak! Erre egyedül Krisztus tudta felemelni a lelkünket, felgyullasztani szívünket!...

Isten lelkéből ered.

2. A lelakiség új törvénye lelki magaslatokat nyit meg a felfelé szárnyaló léleknek: Krisztus olyan szeretetet sürget, amely Isten lelkéből fakad és szétárad emberlelkekre, túlcordul emberszívekbe! Isten lelkéből eredő, emberlelkekben túlcorduló, emberszívekben visszhangra találó szeretetnek nincsen semmi köze az idegekhez, a testhez és vérhez, ez egészen lelki, egészen tiszta és szűzies. Nem a vérrokonság alapja a szeretetnek, hanem a lélekrokonság! A végtelen Szeretet keblé-

ből fakadt lelkek az istenhasonlóság jegyét szent örökség gyanánt hordozzák homlokukon, és ezt a rokonságot megérik egymás lelkén, még akkor is, mikor alig ismerik egymást. Mennyi lelkiségre van szükségem, hogy az új törvénynek, a szeretet törvényének fenséges himnuszát megértsem és éljem? ! . . .

Lelkiséget lehell.

3. Egymásnak szeretete a léleknek legtisztább, legönzetlenebb aktivitása. Adni akar a maga lelkiségéből, a maga jóságából, a maga szépségéből és lelki értékeiből. Mikor ajándékoz is, nem az ajándék értékét, hanem a lelket keresi, mely nem talál másként kifejezést szeretetének nyilvánítására. Ez az emberszeretés tisztult, mert lelki ; tisztít, mert szent, emel és szárnyakat ad, mert felülről száll alá, hogy Istenhez visszatérjen.

Kifejezhetetlen.

4. Emberi nyelven is szoktak beszélni róla, de minden emberi kifejezés, mert megérikkítés, mindig torzítja annak üdeszép lelki tartalmát. Nevezik személyiség erejének, szuggesztív erőnek, megnyerő modornak, de alapjában véve más ezeknél . . . Valami erő, mely, miként a villanyáram a lelkemben, kiizzódik. Erő, melynek nemesítő hatását annál jobban érezni, minél tökéletesebben a lélekközösségre, Isten szeretetére és szolgálatára, életszentségre alapít. Erre gondolhatott Szent Pál is, mikor azt mondja : «Charitas Christi urget nos !» Erőszakosan, ellenállhatatlanul és mégis olyan kimondhatatlan édeséggel ösztönöz, emel, mozgat, sürget, szívünket-lelkünket betölti s boldoggá teszi ! Ezt a *charitas Christi*-t látom, érzem, tapasztalom minden lelkiségben, minden emberszereteten ! . . .

«Szeressétek egymást !»

«Uj parancsot adok nektek, hogy szeressétek egymást, amint én szerettelek titeket, hogy ti is úgy szeressétek egymást.» (Ján. 13, 34.)

Elrejtett szeretetforrás.

1. Az ember létét és minden tökéletességét, amivel Isten őt életének kezdetén felruházta, a végtelen Szeretetnek köszönheti. S meg is látszik rajta a művésznék kezenyoma! . . . A végtelen Szeretet csakis úgy alkototta meg, hogy szeretet legyen a lényének mélyén. Szeretet lappang az emberi lét, az emberi lélek mélyén. Lappang . . . mert hiszen a szívet is elrejtette Isten, hogy ne lássa azt halandó . . . Ne lássák, de azért dobogjon és szeressen . . . A lelket is elrejtette, hogy ne lássuk, de érezzük, mint sugározza ki a szeretetnek láthatatlan s mégis ellenállhatatlan sugarait. Mi kell ennek a lappangó szeretetnek, ennek az Isten kezétől, Isten Szívéből formált emberi szívnek és emberi léleknek? . . . Csak annyi, hogy felgyulladjon . . . hogy a szeretet új törvénye öntudatra, életre ébredjen benne! . . .

Isteni szikra a lélek mélyén.

2. Minden emberi élet egyformán a Szeretet alkotása, minden emberi lélek egyformán a szeretet pecsétjét viseli magán. Ha Isten szívet adott, mely szeretni, lelket, mely lángolni tudjon, akkor azt is akarja, hogy lángoljon, szeressen! S ha néha el is fojtják húsnak, vérnek, testiségnek, földnek, kincsnek, gazdagságnak nyomasztó rétegei, ha nem is engedik levegőhöz, élethez jutni, mégsem képesek egészen kiirtani! Mert isteni szikra az a lélek mélyén.

Égi ajándék.

3. A szeretet a jó Isten égi ajándéka s ha fellángol az emberszívekben, az nem más, mint Isten Szívének túlcsordulása! Innen van az, hogy először Isten szeretetére gyulladunk és aztán felebarátaink szeretetére, kiket többé nem embertársunknak, hanem testvéreinknek tekintünk. Így tapasztaljuk mi is, amit Kis Szent Teréz: «mennél bensőbbben egyesül Vele (Istennel, a végtelen szeretettel), mennél szorosabban simul Hozzá, annál jobban szereti testvéreit is» . . .

Emberlelkeken át.

4. Isten szeretete nemcsak közvetlenül gyújtja a szeretet tüzét emberszívekben, hanem emberlelkeken át is! Sokszor testvérünk lelkén át gyullad ki a lelkünkben Isten szeretetének melege. Sokszor küld Isten oly lelkeket életünk útjára, kiknek közelsége megfoghatatlan módon lázba hozza egész bensőnket . . . égni, tisztulni kezdünk . . . Nem a testnek és vérnek ösztöne ez, mert annak lángja mindig kormos és lefelé húz; sárból emelkedik ki és abba is zuhan mindig vissza! De ennél érezzük, hogy felülről jön és felfelé vonz! Úgy hat a lelkünkre, mint hegyek ormáról aláömlő tiszta, üde, alpesi levegő . . . kitágítja lelkünket, hogy befogadjuk annak friss éltet hozó áramát . . . A testvéri szeretet törvényét Jézus parancsba foglalta, de e parancsot előbb az emberi léleknek mélyébe írta bele és a kegyelem erejével új életre támasztotta . . . Lobog-e az én lelkemben is? . . . Isten lelkét érzem közelemben, mikor a testvéri szeretet melege az én lelkemet is melengeti, élesztgeti s a tiszta lelkeségbe, . . . Isten szeretetének magaslataira emeli . . .

A szeretet mértékegysége.

«Amint én szerettelek titeket . . . ti is úgy szeressétek egymást.» (Ján. 13, 34.)

Nem tudja keblébe rejteni.

1. A dagadó folyót nehéz medrében tartani, a forrásnak induló mustot nem lehet tömlőbe szorítani. A szeretet is dagasztja a keblet, forrásba hozza a lelket! Jézus sem tudta keblébe rejteni. Túlcordult az lelkében, túlcordult isteni Szent Szívében. S nem tagadja . . . s megvallja, hogy szeret bennünket. Szeret és Szíve, lelke kitágul, hogy mindenkit befogadjon; lángol, hogy mindenkit lánggra lobbantson.

„Exemplum dedi vobis!”

2. Jézus szeretett bennünket és nem tett különbséget közöttünk! Nemcsak a gazdagot, nemcsak az előkelőt, nemcsak a szépeket szerette, hanem mindenkit

szeretett! «Exemplum dedi vobis! Példát adtam nektek! Amint én szerettelek titeket, ti is úgy szeressétek egymást!» Nemcsak kihirdeti a szeretet parancsát, hanem mindjárt saját példájával jár elől... szeret... mindenkit szeret... bennünket szeret!

Mi a szeretet mértékegysége?

3. A szeretet is vonz, a példa is vonz. Olyan, mint a mágneses erő. Jézus szeretete azonban nemcsak példa számunkra, hanem mérték is! A szeretet mértékegysége! Szeretünk itt e földön méricskélni! Mérjük a távolságot, mérjük a súlyt, a magasságot, erőt, tudást. Jézus új mértékegységet ad nekünk: a szeretet mértékegységet. A testvéri szeretetnek csak egy mértékegysége lehet: az ő szeretete! Szeressük egymást olyan nagyon, mint Jézus szeretett!

A kis vasszeg.

4. Ámde ez csak úgy lehet, ha előbb az ő szeretetében megnövekszünk! Olyanok vagyunk, mint a kis vasszeg, semmi erő nincs benne! De ha a mágneses patkó magához vonzotta és a kis vasszeg egészen töltekezett a nagy mágnes erejével, ő is tud vonzani! Úgy, mint a nagy mágnes!... Ha egészen töltekeztem Jézus szeretetével, én is úgy tudok majd szeretni, mint ő! A testvéri szeretetnek azért van hiánya a lelkünkben, mert még nem töltekeztünk egészen lelkünk mágneses erőforrásával, Jézus szeretetével!...

Ne legyen csúfnév!

5. Sicut ego! Amint én, oly lelkién, oly tisztultan, oly emelkedetten szeressetek! Az érzéki vonzalomnak csak csúfnéve, hogy szeretet! A szeretet nevét csak a tiszta lelkiség vonzalma, hajlama érdemli meg, mely nem önző, mint az előbbi, hanem inkább adni akar! Minél lelkibb a szeretet, annál önzetlenebb, annál áldozatosabb! Az igazi testvéri szeretet Jézus szeretetének iskoláját járta! Tőle tanult, tőle hevült, tőle nyerte lendületét, lelkiségét! Ezért emel mindig a tiszta testvéri szeretet! Emel és tisztít!... Azért is van oly sok bűn

a földön, mert nincs testvéri szeretet, mely felemelje az elbukott testvért és megtisztítsa! Több szeretetet! Krisztusi szeretetet! És megújul a föld színe! . . .

Szent közösség.

Jézus Szívének nagy bizalmasa és szerelmese, Alacoque Szent Margit életrajzában olvassuk: «Mikor eljött az óra, megnyíltak a szentély ajtajai s a szeretet Királya belépve Paray kedves monostorába, bevezette oda szerelmesét». (Anné sainte, I. p. 746.)

Feledés otthona.

1. Megnyíltak a szent kapuk, szabad a bemenetel . . . Hová lép be a szeretet Királyának jegyese? Hová húzódik vissza, hogy együtt maradjon azzal, akit mindenekfelett szeret, s akinek akarja szentelni egész életét? . . . A lelki magány, a csend, a feledés és elmélyülés otthonába . . . Feled és őt is feledik. Ő ezt akarja, ez a vágya! Nem keres már mást ezen a világon, mint hogy elfeledjék, s ő is elfeledjen mindent, ami eddig elvonta Szerelmesétől! Mindent-mindent el akar felejteni; mindentől el akar szakadni, hogy egészen azé lehessen, akinek oldalán most kedves otthonába lép. Krisztus jegyese ilyen lelkülettel keresi a szent közösséget. Úgy lép be oda, hogy egészen elszakadjon és teljesen felejtsen. Csak egyhez tapad a szíve, csak egy szerető kebelre akarja ezentúl fejét ráhajtani: a szeretet Királyáéra!

Kolostori élet lelke.

2. Ez minden kolostori életnek a szelleme és lelke: mindenben csak Jézusnak, a szeretet Királyának kedvét keresni! Lemondani mindenről, elszakadni mindentől, csak hogy vele lehessünk! Őt keressük, követjük és szeretjük! . . . Itt megtaláljuk! Itt nyomába léphetünk, itt már csak neki élhetünk! Itt az ő otthonába költöztünk! Itt esküszünk neki örök hűséget! . . . Angyalok kísérnek, szentek zengenek himnuszokat; a szeretet énekét — a szeretet Királyának! Szentély

a szerzet, mert szentek laknak benne, akik a szentek Szentjének jegyezték el életüket. Itt csak egyet keresnek, egyet akarnak : mindig jobban szeretni a szeretet Királyát !

S akik kívülre élnek!

3. Vajjon azok, kik szeretnének ilyen elvonultan, ilyen feledten és egészen Istennek szentelten élni, de oda nem menekülhetnek, vajjon nem lehetnek a szeretet Királyának jegyesei? Nem élhetnek egészen neki? Nem szerethetik feledten és önfeledten? !... Ezek is szerethetik, ezek is követhetik, ezeknek is lehet szentélyük ! A maguk kis otthona is lehet szentély ! Ezeknek Krisztus, ha magának tartja fenn szívüket, máshol készít szentélyt ! Máshová vezeti őket ! Ezeknek a maga szentséges Szívében készített otthont ! Ezeknek itt lesz meg a szent közösségük, szeretetben, tisztaságban és szentségben ! Jézus Szíve igazi lakóháza az Úrnak szentelt lelkeknek, kik nem a szent közösség kötelékében élik jegyesi életüket ! Sok-sok lélek fájoan gondol ezekre a szent közösségekre, mert annak boldog részese nem lehet, de az Úr neki is megadja a lélek tisztulásának és elmélyülésének szent kegyelmét ! Ezek Jézus Szívében találják meg szent otthonukat és akárhol lakjanak is test szerint, lélekben mindig a szent Szív az otthonuk !

Ide vezess, Isteni Jegyes!

4. Igen, ide vágyom, ide vezess engem édes Jézusom ! Te, a szeretet Királya, nem hagyod a téged szeretőket egyedül küszködni az élet viharában. Elvezeted szent Szíved szeretet-otthonába ! Itt, e szeretet tárházában olyan otthonos minden ! Itt olyan boldogan maradok veled, egyedül csak veled ! Itt feledem a világot és nem törődöm többé vele ? Úgy vagyok, mint a téged szenvedélyesen szerető jegyesed, a kis Sinclair Margit, aki igénytelen munkásleány korában éppen olyan mélyen tudott elmerülni benned és feledten, önfeledten lakni szent Szívedben, mint később, mikor megnyíltak neki a szent közösség kapui is !

Jézus Szívében!

Boldogan megyek szent hajlékomba! Boldogan élem lelki életem világát itt, a szeretetnek e szentélyében! Minél jobban szeretem, minél jobban szemlélem, annál jobban találom itt meg mindazokat a lelkeket, akiket ő hozzám hasonlóan magához vonzott, mert szeretett, mert nagyon szeretett!

Krisztus jegyeseinek élettformája.

1. Jézus Szívében találkozom minden Istennek szentelt lélekkel. Csodálatosan meleg és bensőséges lelki szálakat fon az Úr szerelme választottai lelke között! Nem a külső szent közösség az igazi élettformája Krisztus jegyeseinek, mert ez sokszor csak üres keret. A keret pedig egymagában nem mond semmit. Szép tartalom, kép kell hozzá, amit kiemeljen! Benső kapcsolódás, benső lelkiség és az Úr Jézus szeretetében való egybeolvadás adja a szent közösségnek is, a lélekközösségnek is igazi tartalmát, Isten hasonlósága szerinti képét!

A hit szelleme.

2. Élő hit tud csak látni! Élő hit tud csak szemlélni! Élő hit tud csak egészen Istenben élni és Istenben találkozni mindazokkal, kik hasonlóan szeretik az isteni Jegyest, mint ők maguk. Ez az élő hit bevezet a szent-séges Szív belső világába és a szeretetnek csodáit tárja elénk! Élő hit tudja csak a lelkek világát Istenben egyesíteni. Ez nem külső barátság, emberi szimpátia! Ez nem különleges, partikuláris barátkozás, nem a testnek és a vérnek vonzalma, ez a hit világa! Igazi természetfelettség, lelkiség!

Isten légköre.

3. Ilyen lelki egység és egybecsengés csakis a kegyelem világában, a természetfelettség lelkiségében képzelhető el. Csakis ott, ahol Isten él, ott találkoznak lelkek! Csakis Jézus Szívének szerelme tud lelkeket olyan közel vonni egymáshoz, hogy egymás lelkisége közös forrása Isten szolgálatának, önfeláldozásuknak

és odaadásuknak. Isten légkörében találkoznak rokonlelkek, egymásnak világító lelkek, egymásnak életetadó lelkek! Isten világa nemcsak kívülről belénk hatoló világosság, hanem belőlről melegítő és tüzesítő szent kegyelem, mely árad és sugárzik s annak melegét és sugárzó áramát a lélek érzi meg. Csak az a lélek, mely Isten kegyelmének légkörében megtisztult, és magasan szárnyal. Istenben él és Isten él benne! Ezért éli már most is azt a mindent egymagába olvasztó csodálatos életet, mely az örök boldogságban fogja egybekapcsolni az összes üdvözülteket.

Istennek élete.

4. Jézus Szívében, Isten életében, Isten elragadó szerelmében gyullad ki a lélek! Jézus Szívében fejlődik ki benne az isteni élet a maga teljességében és szépségében, pompájában, erejében és elragadó bájában! Gyengédség és melegség, boldogság és áldozatosság fakad itt! Isten élete verődik ki a lelken Jézus Szívében! Ezért olyan csodálatos a hatása. Ezért olyan rokonvonásokat kiteljesítő ennek kegyelme! Ezért ismernek egymásra ismeretlen lelkek, akiket azelőtt soha semmi se kötött egybe. Most Jézus Szívében olyan közel kerülnek egymáshoz, hogy sem barátság, sem vérség köteléke nem tud ilyen benső és közeli kapcsolatot létesíteni! Jézus szerelme ragad és nemcsak engem ragad, hanem mindazokat, akik hasonló hivatást kaptak, mint én is! Jézus Szívében fakadnak azok a szent megindulások, melyekből nagy tettek, nagy életkapcsolatok, szent rendek, missziók és hittérítések keletkeztek! Lélekmegindulások, léleknekifeszülések, lélekösszefogások és szent közösségek! Jézus Szívében megszentült lelkek olvadnak egybe isteni, szent hivatásokra!

Lelkünk lakóhelye.

A lélek Isten kezének alkotása. Isten úgy teremttette lelkünket, hogy belehelyezte testünkbe. A megromlott emberi természet valóságos börtönné alakította testün-

ket a lélek számára. Ezért sóhajtozik oly sokat a pogány bölcs : mikor szabadul meg lelkünk a test börtönéből? ! De a krisztusi világosság megvilágítja a lélek helyzetét : számára a test nem börtön, hanem Isten temploma ! A Szentlélek szentelte fel magának. Mégis a lélek nemcsak itt van otthon, hanem főleg ott : Jézus Szívében !

Nem test szerint.

1. A lelki élet vándorai, akik egészen eltelnek a szentséges Szív szerelmétől, nem test szerint laknak az Úr Szívében. Nem test szerint izzódnak ki Jézus Szívének lángjától. A lélek ég, a lélek izzódik ebben a szeretet-lángtengerben ! Ezért, akik az Úr szeretetében közel kerülnek egymáshoz, nem test szerinti jóbarátok, nem test szerint szeretnek találkozni és földi értelemben közösségben élni. A testi és külső élet formája is lehet szent közösség alapja, de akik egészen Jézus szerelmében élnek és vele oly bensően forrnak egybe, hogy életük Istenben tökéletesedik ki, azok lélek szerint élik a szent közösség kegyelmét !

Elrejtett élet.

2. Az igazi lelki vonzalom nem szereti a nagy nyilvánosságot. Jézus jegyesei is ezért vonulnak vissza és keresik az elrejtett élet kegyelmeit. Nemcsak test szerint vonulnak vissza, nemcsak test szerint forgolódnak az emberek nagy tömegében, hanem lelkük áll távol a világtól. A szent közösség, a lelki kapcsolat sem test szerinti. Nem abban áll, hogy gyakran találkozzanak, nem abban, hogy sokszor beszéljenek egymással. Még kevésbbé, hogy együtt lakjanak és együtt szolgálják Istent. Ez inkább a szerzetesi közösség formája. De a lelki közösség a szentek egyessége, mely abban a csodálatos lelki ösztönben teljeseedik ki, mely a kegyelem rendjében imádságos lélekkel áll testvére mellett ! Egészen Istenben, egészen Jézus szentséges Szívében élnek és állnak közel egymáshoz ! A lélek kegyelni életében találkoznak, az Isten lelke fűzi őket össze !

A szeretet sugárzása.

3. Az isteni szeretetnek éltető melege és lángja olyan, mint a nap, sugárzik, éltet, mozgat, indít. Jézus Szívében élő lelkek állandóan ennek a kegyelmi sugárzatnak igézetében élnek. Állandóan érzik és veszik indításait és szívrük lángol, lelkük kiizzódik. Izzó lelkek nem ismernek nehézséget és akadályt. Isten energiája duzzad bennük! A szeretetnek ez a sugárzása hat azokra is, akik lélekben közel kerültek egymáshoz. Jézus jegyesei megérik egymás lelkén Jézus Szívének izzását és melegét. Maguk is ettől melegednek! Szabad? ... Lehet? ... Istentől nyert kegyelem és ajándék ez! Hogyne lehetne! Hiszen Isten él bennük, Isten izzítja át lelkünket. Isten természetfeletti élete vonja közel egymáshoz őket! Nem testi találkozások és ismeretségek, nem földi értékek és érdekek kötik össze Jézus jegyeseit, hanem lelkük találkozása az Úr Szívében, az Úr szeretetében. Ez egyetlen életkincsük, egyetlen boldogságuk: Jézusnak élni, szerelmének egészen átadni magunkat! S ebben találkoznak ott, az Úr keblén!

Nem kell forma hozzá.

4. Együtt élni lélekben, közel, egybeforrva isteni Jegyesünk Szívében, lelkében, ehhez nem kell külső életforma, nem kell emberi életkapcsolat. Nem is emberi ez! Inkább a már megkezdett örökkévalóságnak formája. Örök boldogságunk Istennel való teljes és közvetlen egyesülésünk. E földön is megkezdjük már ezt a kegyelem életével, a szeretettel és a szentáldozással. Ezt a teljes Istenbe-olvadást, a vele való mennyei egyesülést előzi meg az a lélektalálkozás és egység, mely valóban megkezdett örökkévalóság itt e földön. A természetfeletti, kegyelmi életnek is vannak megnyilatkozásai, melyeknek szűk ez a földi élet, melyek nem férnek bele ebbe a kicsinyes és emberies világba. De beleférnek Istenbe, beleférnek Isten életébe! S akik Istenben élnek egészen, itt lélekben, kegyelemben nemcsak közel jutnak egymáshoz, hanem az isteni Jegyes

szeretetében találkoznak s egy életáram, egy életforrás emlőin nőnek, fejlődnek, élnek és szeretnek.

Szeretetünk lángja.

Az áldozatot az oltáron meggyújtották és úgy mutatnak be égő áldozatot Istennek. A szeretetnek is ez az égő áldozat a jelképe, szimbóluma !

Égbetörő lángok.

1. A szeretet nagy láng, mely Isten felé tör. Ezért jelképezzük Jézus Szívét is lángoló szívnek, a belőle kitörő lángok jelzik, hogy Isten felé törő szent áldozat tüze ég benne ! A lelkekben is ilyen tüzet gyújt ki Jézus szerelme. Az Úr jegyeseinek lelke valóban szeretetlánggá alakul át egészen. Láng lánggal mindig egybefonódik, egy nagy lánggá olvad össze, s mikor már egy lángtengerré egyesültek, nem lehet megkülönböztetni egyiket a másiktól. Az édes Jézus jegyeseinek lelki képe ez : egy lángban, egy életáldozatban olvadnak egybe s törnek az ég felé !

A láng fénye.

2. Fény a fényt nem zárja ki, hanem egybeolvad. A lángnak is van fénye, világossága ! A fény Isten világosságából való s a fénylő lelkekben Isten világossága fénylik és tündöklök. Isten világossága fényesedik ki Jézus minden jegyesének lelkén s minél tisztább, minél szentebb, annál fényesebb, annál világítóbb lélek. Ezért találkoznak, ezért olvadnak egybe az Úr jegyesei. Egymásnak világítanak. Egymás életútjait világítják és igazítják el. Sokszor nem is ismerik egymást. Talán nem is találkoztak, de életük fényessége egymásnak nehézségeit, lelki sötétségeit szünteti meg. Sokszor szavuk vagy írásuk olyan nehéz problémákat old meg a másik lelkében, melyekre eddig hiába keresett megoldást. Az Istennel eljegyzett élet fényben jár és világosságot derít a földre. De elsősorban az Úr jegyesei látják ezt meg !

A láng melege.

3. A lángnak nemcsak fénye van, hanem melege is! A melegség a tűznek természetes tulajdonsága, elválaszthatatlan tőle. Az isteni szeretet lángjának is ilyen karaktere van! Meleg és izzó, mindent felmelegít és izzásba hoz. Meleg a meleget nem zárja ki, hanem egymásba olvadnak. Az Istennel eljegyzett élet is ilyen egymásba olvadtt melegség, láng, melynek melege az Úr jegyeseinek lelkét melegíti elsősorban. Hideg, didergő időben minden ember a melegbe húzódik. A lélek hidegségében, elhagyatottságában éppen az Istennek szentelt élet melege vonzza a lelkeket. Ezért olvadnak olyan csodálatos egységbe és ezért maradnak mindig ebben a szent közösségben. Isten szeretetének melege tartja őket össze!

A láng lobogása.

4. A lángnak nemcsak melege és világossága van, hanem lobogása is. Minden izzó láng nagy lobogással ég. Az isteni szeretet, mely a lelkeket vele egyesíti, ilyen nagy lobogással ég. Az isteni jegyesség nem a tétlen nyugalomság élete. Szent tűz hevíti és szerelmének lobogása tette sarkallja. Ez a szent tűz, ez a lángoló lobogás hozza össze és olvasztja össze Isten jegyeseit. Minden munkaközösség lelkeket olvaszt egybe. Ezért válnak apostoltársakká Szent Pál és Barnabás! Ezért olvad egybe Szalézi Szent Ferenc és Chantal Szent Franciska lelke, ezért tudnak olyan csodálatos összhangban együttműködni és apostolkodni Szent Bosco munkatársai és barátai. A láng lobogása lelkeket, léleklángokat olvaszt egybe, szent közösségbe, Isten szeretetének munkás, áldozatos, tevékeny életének szent egységébe.

Ég és elég.

5. Minden láng ég és elég. Emészt és önmagát emészti meg. Isten lángoló szerelme is ilyen! Éget és önnönmagát áldozza fel. Ebben az életáldozatban is van valami szent összekötő kapocs. Akik a tökéletes és szent áldozat oltárán égnek, lelkük egy lánggá olvad egybe. Akik úgy

áldozzák magukat isteni Jegyesüknek, hogy érte nemcsak szívük lángja lobog, hanem életük áldozata is emészti és megemészti őket, azok lelkileg nemcsak rokonságba, hanem szent egységbe kerülnek. Ezért ébresztenek mindig a lemondó nagy hivatások sokkal több új hivatást, mint a kenetes beszédek és buzdítások. Áldozat, mely önnönmagát emészti meg az áldozati oltáron, magához vonzza mindazokat a lángokat, melyek hasonlóan lángolnak és hasonló áldozatot hoznak meg Istennek. Aki magát egészen Istennek áldozza és magát az áldozat oltárán egészen feláldozza, az valóban egy lánggá olvad mindazokkal a lelkekkel, kik hasonló szent áldozattól lelkesednek és hasonlóan égnék az áldozat oltárán! Ez a szent közösség Jézus Szívében válik tömjénáldozattá!

Krisztus szava.

Elöljárói azt parancsolják Alacoque Szent Margitnak, hogy a kertbe menjen és őrizze a háznak csacsiját, nehogy az a kertbe tévedjen és kárt tegyen a veteményben. Pedig éppen akkor arra volna kedve Margitnak, hogy elmerüljön a szemlélődésben. A kegyelem is úgy vonzza szívét. De nem lehet! Az engedelmisségben akarja szolgálni Jézust. A parancs szava az isteni Jegyes szava. «Saul Izrael országát találta meg — írja lelki naplójában —, mikor apja szamarát kereste, miért ne nyerném én el a mennyországot, mikor az állatok után futkosok?!»

Az „Ő” hangja!

1. Mennyországot keres, s ott is valakit keres Alacoque Szent Margit . . . Valakit, akinek képe lelkére festődött, akinek Szíve szerelemre hevítette! Akármilyen munkát rójanak ki reá, akárhová vezesse az engedelmisség és kötelesség: őt találja meg! Az engedelmisség, a kötelességbeli hűség által hamarabb eljuthat hozzá, mint a szemlélődés és elragadtatás által! Neki ennyi untig elég: Menj és őrizd az állatokat, nehogy a kertben kárt tegyenek! . . . Ő az előjáró sza-

vában meghall egy más hangot. Belecseng az a kedves, édes hang, . . . az Ő hangja ! Azé, akit keres, akinek odaígérte, odaadta szívét-lelkét, egész életét ! Hogyne menne, mikor Jézus hívja, hogyne sietne, futna, mikor az isteni Jegyes akarja ! Akármennyire is jólesik szívének a látomások vigasza, mégis kitépi magát annak karjából, akit szeret, hogy az engedelmesség által még jobban karjába vesse magát és még szorosabban szívéhez szorítsa !

Meghallani az Ő hangját!

2. Milyen süketek vagyunk mi, hogy az előjárók szavában nem mindig halljuk meg annak szavát, akit keresünk mi is ! Nem halljuk meg annak hangját, akit szeretünk s akinek adtuk szívünket egészen ! Vakok vagyunk, hogy nem látjuk az engedelmesség nagy értékét, mert éppen az visz közelebb az isteni Jegyeshez ! Vajjon nem illenek-e reánk is a zsoltáros szavai, mit a bálványokról mond : szemeik vannak és nem látnak, füleik és nem hallanak ! (113. Zsolt.) Halljuk meg mindig az ő hangját ! Valahányszor előjáróink szavában meghallom, mindjárt örömmel megyek utána ! Hiszen ő hív, ő szeret, ő akarja, hogy azt tegyem, amire a köteleesség szólít ! Neki pedig soha semmit se tudok megtagadni ! Soha ! . . . Soha ! . . .

Atyám szava!

3. Lelki életemet is úgy intézi az isteni Jegyes, hogy nem hagy magamra. Elküldi szolgáját, aki az ő nevében irányít és vezet ! Lelki irányítóm és atyám Isten tekintélyével vezeti lelkemet és közvetíti számomra Isten akaratát ! Sokszor nehéz megtörni magunkat, amikor súlyos és áldozatos dolgot kíván, de ha lelki előmenetelünkre szolgál, akkor meg kell lennie ! Meghallom az ő szavában is Isten szavát és kívánságát ! Csak őt, az én isteni Jegyesemet keresem és megértem azonnal az ő lelkét, szellemét, amikor lelkiatyám hozzá akar közelebb vinni !

Mindig csak Ő!

4. Életemnek egyetlen szabálya, egyetlen vágya : mindig csak Ő ! Ő, az én édes, isteni Jegyesem, Uram, Jézusom ! Mindig csak ő legyen életem irányítója, ura és vezetője ! Mindig csak őt keresem, csak őt szeretem ! Lelkem életének ő a célja, ő a boldogsága. Nélküle élni nem tudok ! Nélküle boldog nem lehetek ! Csak Jézus az én életemnek értelme és tartalma ! Ezért keresem őt még az engedelmesség által is ! Tudom, hogy a kötelességteljesítésben és engedelmisségben akaratát teljesítem, s hozzá jutok közelebb !

Jézus szerelmének csodái.

Mikor az Úr Jézus szentséges Szívét első ízben nyilvánlatkoztatta Alacoque Szent Margitnak, akkor egészen magához vonta őt és eltöltötte e Szív szerelmének csodálatos kincseivel, boldogságával : «Igen soká nyugtatott isteni kebelén, olvassuk emlékirataiban, ahol feltárta nekem szerelmének csodáit !»

Szent János kegyelme.

1. A tanítvány, akit szeretett Jézus, részesült ebben a kegyelemben, hogy az Úr keblére hajthatta a fejét. Ez a kegyelmi ajándék ismétlődik meg Szent Margit életében. Jézus keblére hajthatja fejét. A szent Szív kedvét találta benne, mert egészen Szíve szerinti volt. Egészen neki adta, neki jegyezte el életét, szívét, neki adta szerelmét, neki tehát szabad volt a tiszta lelkeknek ezt a privilégiumát élvezni ! Csakis ilyen lelkeknek szabad szent Szívét ennyire megközelíteni. Mert egészen átizzódott a szent Szív szerelmétől, átölelheti őt ; mert egészen tiszta, megpihenhet Jézus kebelén . . . Mily kegyelem, hogy e szerető kebel, ez az izzó isteni Szív nem hideg irántam sem ! Uram, a te Szíved értem is dobog, vársz és epedsz utánam is, szomjúhozod az én lelkemet is ! A te szereteted magához bilincselte szívemet, megtisztulok tehát és hozzád megyek. Isteni Megváltóm, édes Jegyesem ! Ha nehéz a te nyomodba lép-

nem, csak a te kebledre hajtom fejemet, csak egyszer átölelem szentséges Szívedet, s már elég nekem ! Ettől megerősödöm, ettől nagyobb lángra gyulladok, hogy jobban szeresselek és szívem egyedül csak érted lobogjon !

Feltárta csodáit.

2. Az isteni Jegyes feltárta Szent Margitnak szerelme csodáit. Tudta az Úr Jézus, hogy benne megértő lélekre, szerető szívre talál, ezért mutatta meg neki szerelme csodáit. Ha mibennünk is ilyen megértő, szerető, résztvevő, a szent Szívvel együttérző szívünk-lelkünk volna, mint a szentnek, ha mi is tudnók az isteni Jegyest olyan lángolóan szeretni, mint ő, mi is megsejtenők, mi is megismernők az Úr Jézus szerelmének csodáit. Jézus minden hozzásimuló és magát egészen neki áldozó léleknek feltárja önmagát, feltárja szerelmének csodáit, titkait. Isteni szent Jegyesem, édes Jézusom, taníts meg e titkokra engem is, vezess be szent Szíved rejtekeibe és add, hogy szent kebledre hajthassam fejem és így tanulhassak tőled, sokat, sokat, szent szerelmed csodáit !

Legnagyobb titka.

3. Jézus szentséges Szívének legnagyobb titka, hogy mennyire szeret. Mennyire szeret, mennyire lángol értünk, mikor senkinek nagyobb szeretete nem lehet, mint hogy életét adja azért, akit szeret ! Egészen odaadta, egészen felemésztette irántunk való szeretete. Magára veszi minden terhünket, magára veszi minden bűnünket, magára veszi minden gyarlóságunkat és gyengeségünket, aztán megnyitja oldalát, megsebzí szent Szívét szerelmének lángja ! Amit Jézus tett értünk, csak ebből a titokzatos, ebből az isteni szeretetből telik ki !

A szeretet vágya.

4. E szerető Szív mindig velem akar maradni. A szeretetnek ez a törvénye : mindig együtt akar lenni azzal, akit szeret ! Szent egység és összeköti, összeláncolja a lelket. Nem tud meglenni szeretettje nélkül !

Jézus is így van ! Szeret és mindig velünk akar lenni ! Jegyeseinek szeretete után vágyódik és úgy akarja egyesíteni őket szent Szívével, hogy soha el ne szakadjanak tőle. Még ha bánthanám is, akkor sem utál meg és fordul el tőlem végleg, utánam jár és addig hívogat, addig vonz, míg meg nem térek hozzá. Gyengeségem és gyarlóságom sem akadály szemében, addig vonz magához, míg végre egészen átadom magamat neki, és engedem, hogy ő maga alakítson, megszenteljen és megtisztítson engem ! Gyönyörűsége neki velünk lenni, velünk egyesülni. Gyönyörűsége bennünket egészen megszentelni és magához emelni. Lehet-e nekem is más gyönyörűségem ? ! . . .

A szeretet édessége.

5. Megtanít az isteni Jegyes a szeretet édességére. Nagy titok ez, valóban csak azok ismerik meg, akik nemcsak tanulják, ismerik, hanem élik a szeretet nagy csodáit ! Olyan édes ez az *amor sanctus*, ez az isteni szent szerelem, hogy a legnagyobb szenvedést is megédesíti. Úgy tud fellelkesíteni, hogy nemcsak áldozatot tudunk hozni érte, hanem szenvedni is ! Aut pati, aut mori ! Vagy szenvedni, vagy meghalni érte ! Az isteni Jegyest igazán szerető lelkek, akik megismerték a szeretet csodáit, csupa gyönyörűségben, csupa boldogságban élnek, tiszta gyönyörűségben, a menny boldogságában. Élvezik az isteni szerelem édességét és megismerik nagy titkait. Ettől dagad a keblem és ez tölt el kimondhatatlan örömmel. Ez nekem a megkezdett örökkévalóságom !

Szent eskű !

«A lelki szeretet nászát, tiszta lelkednek Jézussal, égi jegyeseddel való eljegyzését a szeretet elszakíthatatlan kapcsával . . . ülj meg !» (Szent Gertrúd : Lelki gyakorlatai, III.)

Szeretlek!

1. Én Uram, én Istenem ! Te nagy vagy és hatalmas, szép vagy és fényes, fenséges vagy és ékes, . . . de én csak egyet látok mindig Tebenned, Istenem, Uram, Mindenem, Szerelmem, azt, hogy Szerelmem vagy ! . . . Az emberi szív mily hamar megpihen emberszíven, mily hamar tapad húshoz, vérhez, mocsokhoz ! Mint lobban fel benne tűz, melynek lángja lefele csap, és kormos füstje piszkos, kormoz ! De az a láng, melyet Te gyújtasz lelkekben, szívekben . . . Uram, én Szerelmem, tiszta és égő, tőle lángra gyulladt a lelkem és ég a szívem ! . . . Ennek lángja nem lefelé csap már, hanem oda fel, Tehozzád ! Égi Szerelem, Istenem, Mindenem ! Én megismertem, hogy hiú káprázat minden más kívüled ! Én megéltem, hogy boldogtalan az emberszív nélkül ! Én megismertem benned azt, amit ismerni nem lehet ésszel ; szívvel sem mindig ! Mert égi titok és égi láng ! Égi tűz és tüzes láng ! Szeretet, mely örök, mely forrása minden szeretetnek és lángnak ! Megismertem lelkemmel, szívemmel, mindennel, ami képes Istent felfogni bensőmben . . . megismertem, hogy Te szeretsz és lefoglaltad a szívemet ! Lángra lobbantottad lelkemet és mert szeretsz, szeretlek ! . . . Szeretlek !

Tied leszek!

2. A szeretet kapcsa erős kapocs és láncol, leköt ! Minél jobban érzem a szent tüzet, annál jobban lángol a szívem . . . érted, csak érted, Istenem, Mindenem ! Minél jobban nyitom meg neked a lelkemet, annál jobban égek érted, én Szerelmem ! Akit Isten megszeret, nem tud többé szeretni mást, ha megnyitja szívét, kitarja lelkét ennek az égi Szerelmemnek ! Sürgető Szeretet, ösztönző Erő ! Égi Láng, égi Szerető ! . . . Úgy érzem, hogy akarsz engem, s magadnak akarsz ! Úgy érzem, hogy nem engedsz mással osztani szívlelkemet, szerelmet ! Legyen a Tied, legyen csak a Tied ! Igen, legyen Tied szívem, lelkem, szerelmem ! Osztatlanul a Tied, . . . örökre !

Pecsét.

3. Nincs szerelem pecsét nélkül ! Nincs életkapcsolat szent eskü nélkül ! A szeretet törvénye ez, hogy boldogságát meg akarja nyújtani, az örökkévalóságba akarja átvinni, örökké akarja bírni és élni ! Ezért tesz esküt, ezért tesz rá pecsétet ! Legyen szívem, lelkem, szerelmem a Tied, édes Istenem, szerelmes égi Jegyesem ! Te akartad, magadnak akartad e lelket, e szívet, ezt az életet ! Te szerettél meg elsőnek, te mondad : «Szent-lelkemben eljegyezlek téged, felbonthatatlan kapoccsal magamhoz kötlek !» (Szent Gertrúd.) Te biztosítottál engem : «Vendégem lesz, élő szeretetem fogságába zárlak !» Foglyod vagyok, felbonthatatlan kapoccsal kötöm magamat Hozzád . . . örökre ! Örökre ! . . .

Mindig szeretlek!

4. Mit ér a bilincs, ha már nem a szeretet foglyának érzi magát a szív és a lélek? Mit ér a pecsét, ha már nem a szeretet őszinteségét és melegét zárja ! . . . Igen, mégis én úgy szeretlek, hogy soha nem akarok más lángot, soha nem akarok más szerelmet és édességet, csak Tégedet ! Ha talán néha a szívem, a bolondos, a makrancos, nem tud hevülni, nem akar lángolni és tuskó módjára érzéketlenné merevedne, Uram, Istenem, Szerelmem, Mindenem, én akkor is a Tied vagyok, Tied maradok ! Akkor is szeretlek, égőn, lángolón ! Mert a Te szerelmed Lélek és Erő, Tűz és Szellem, a Te szerelmed úgy gyullaszt, hogy nem hús és vér, hanem szellem és lélek hajlik feléd és lesz a Tied ! Istenért égek, Istenben lángol a lelkem s benne égek, míg elégek ! Hűségben, lélekben, szeretetben ! Mindig szeretlek ! Még ha akadály is a szív, még ha ki is kellene tépnem ! Nem ! Nem ! . . . Nem lesz akadály az, amit szeretetre teremtetted Istenem, égi Szerelmem ! Mindig szeretlek, hünen, kitartóan, mert te éleszted lelkemben, szívemben ezt a csodálatos égi tüzet, ezt a kiolthatatlan lángot !

„Felbonthatatlan kapoccsal!”

5. Az a szeretet, mely csak emberi, csak a szívben ébred és szívet vonz, múltó és változó. Az a szeretet, mely Istenből árad és emberlélekbe csordul, ember-szíveket izzít, már nem a test és vér törvényének hódol. Isten a maga szeretetét adja és ez a szeretet, ez a charitas Isten jegyét viseli. Ennek van csak felbonthatatlan kapcsa, feltörhetetlen pecsétje! Ez a szeretet viseli csak a jó Isten örökkévalóságának jegyét! Ezzel a szent szerelemmel kapcsol engem az Úr magához! Ennek a szent charitasnak béklyóit viseli a lelkem, a szívem, az életem! Boldogan adom át magamat ennek a szent bilincsnek! Felbonthatatlan kötélekkel kötöm magamat Hozzád Istenem, Mindenem, Szerelmem!

Nova creatura.

Elmélkedések a Krisztus-típusú emberről.

Nova creatura.

«Mindnyájan, kik Krisztusban megkeresztelkedtetek, Krisztust öltöttétek magatokra.» (Gal. 3, 27.) Újjászületésünkkor az Úr Jézusba öltözködünk és új emberré váltunk. Krisztus új típusú embert akar kialakítani belőlünk. Krisztus-típusú emberré kell válnunk.

Új teremtmény.

1. Új embertípust hirdet Krisztus! Ūjat, szebbet, tökéletesebbet a réginél! Az ő lelkének ideálja, az égnek legdrágább ajándéka: az új embernek, a szebb, tökéletesebb, lelkiibb embernek típusa. Onnan hozta felülről, onnan harmatozták az egek erre a megöregedett, lelki-ségét, emelkedettségét, ideálját vesztett földre! És éppen azért, mert ő gondolta el, mert ő tanított meg rá, ő alakította ki embertestből, emberlélekből az Isten gondolata szerinti embert, új teremtménynek, nova creatura-nak nevezi! . . . Minél jobban belém vénhed a világ szelleme, kikopott külsősége, szertefoszlott öröme, annál jobban a lelkembe markol ez az ifjúi erőktől duzzadó idealizmus, mely akkor hirdeti az új embert, mikor a világ kultúrája kiélte már magát és a végét járja! . . .

A régi ember.

2. Krisztus új teremtményt, új típusú embert, Krisztus-típusú embert akar kialakítani, de . . . a régi emberből! Igen, a testből, húsból, csontból, vérből, idegekből, érzékiségből összerótt régi emberből! Ebből készül remekbe az új típusú teremtmény, az Isten gondolata szerinti ember! Nem vészett el minden, ha a világ minden javát végigszürcsöltem . . . ha mindenből kikop-tam, mindenből kiábrándultam! Bármily messze téve-

lyedtem is a tiszta életidealizmustól, nincs okom a kétségbeesés karjaiba vetni magamat!

Fel a tekintettel!

3. Csak fel a tekintettel! Nézzünk fel Krisztusra! Ő majd felemel a mocsárból, kisegít a tévedések linárjából! Ő majd kiszabadít a test, a vér, az érzékiség, az idegek és ösztönök tövisei közül! Kiemel a külsőséges életből, hogy rátaláljak magamra, rátaláljak a lelkemre. Rátaláljak ott bent, lelki világomban az Isten hasonlatosságára, Isten arculatára... Akármennyire is beszároztam azt, bármennyire is elmosódott az isteni vonás, ő újra megmintázza... újra teremti! Ehhez a nagy művészmunkához adom oda neki készségesen a lelkemet!... Az új típusú ember földi, romlandó, mulandó testben fog új életet, egészen az örökkévalóság lelkiségebe növekedő életet élni!...

Krisztus az én Mesterem!

4. Az új életre csak az élet nagy Mestere taníthat meg! Az új lelki embert kialakítani lelkünkben csak annak segítségével tudjuk, aki újjá tudja teremteni a föld színét! Aki tud sárból, agyagból, piszokból is remekművet gyúrni!... Csak Krisztus vezet a lelkiség örök forrásához, Istenhez! Csak ő tud új légkörbe emelni, hogy míg életünk belegyökerezik a sáros, piszkos földbe, lelkünk belenövekedjék a lelkiség légkörébe és kivirágozzék a természetfelettség kegyelmi világába! Mint vágyom én is erre az új életre! Mint ébred lelkemben a magasabb, tisztultabb, szebb lelkiség utáni vágy! Mester, csak gyúrj, alakíts, formálj meg egészen! Teremts belőlem egészen a te gondolatod szerinti új embert, nova creaturát!...

A régi ember.

Hozzád járulok, Uram, a nagy vággyal lelkemben, hogy kialakuljon belőlem az új ember. De mi lesz, Uram, a régi emberrel?... «Korábbi éltetek után immár vesétek le a régi embert!» (Ef. 4, 22.)

Hol van az új ember?

1. Hol van az új teremtmény? Hol található a Krisztus-típusú új ember? Nem kell messze mennem, ha őt meg akarom találni! Itt van! Itt van! Én vagyok! . . . Nekem szól az apostol, belőlem, lelkemből akarja az új típusú embert kialakítani. Az élet lapossága, unott blázirtsága sok-sok hivatásnak, sok életidealizmusnak a kriptafedele. Mit érzek én is, mikor meghallom az apostol hívó szavát? Talán hidegen hagy? Nem mond semmit? Nem markol a lelkembe? Nem indít meg és nem lágyítja meg kőkemény szívemet? . . . Jaj, hát akkor én is eltemettem a szebb, az új életnek vágyát, hivatottságát! Nagy kegyelem a magasabb életre, a szebb életre való hivatás, de nagyobb annál a kegyelem érintése, mely meglágyít, megindít és megérteti lelkemmel, hogy ez nekem szól! Engem hív az Úr! . . .

Korábbi életem!

2. Mikor a lélek először érzi meg ezt a felülről jövő, gyengéd és édes lelki érintést, mikor először indul meg valami belülről, mely sokszor lágy, mint a tavaszi első langyos szellő, mely bimbót fakaszt, sokszor viharzó, mint a szélvész, mely százados tölgyeket csavar ki vagy tör ketté, akkor csak egy gondolat tölti el: korábbi élete! Hogyan szólhat hozzám Krisztus? Hogyan hívogathat a nagy apostol? Ó, ha tudná korábbi életem! Hogyan indulhatnék meg az új életidealizmus útján, mikor itt az én korábbi életem! Hogyan emelkedjem a krisztusi élet szépségeinek világába, mikor lehúz az én korábbi életem! Korábbi életem! Korábbi életem! . . .

Fátyolt vetni a multra!

3. Mindenkinek van multja! Van, amit szívesen takargat, mit szívesen felejtene, mit szeretne kitörölni életéből! És nem lehet a megtörténtet meg nem történtté tenni! Nem lehet megindulnia és futni annak, aki elragadt az út saráiban! Korábbi életünk szégyene azonban ne tartson vissza a lelki megújodástól! Attól, ami takarnivaló volt benne, ami szégyenletes és útála-

tos, forduljunk el egész lelkünkkel! Utáljuk meg egész lelkünkkel és tegyünk pontot utána!...

Hív az Úr!

4. Nagy lelki megindulás, igazi hivatás nélkül nincs megújulás, nincs megindulás! A hivatásnak jeleit pedig éppen ebben az utálatban, ebben a lelki elfordulásban látom! Mikor kezdem szégyenleni a «korábbi életemet», mikor lelkemre nehezedik annak minden szégyene, feltja, bűne, tévedése, félszége, ó, akkor szólal meg az Úr!... Mikor annak emléke is fojtogatja lelkemet és keserves könnyeket csal a szemembe, ... ó, akkor kell igazán örvendeznem, mert lelkem megértette ezt a drága, szent hivatást: új emberré válni! A magasabb lelki igény, a vágy újjáalakulni, szebbé, tisztábbá válni... már ennek a hivatásnak gyümölcse! Érzem, hogy az igények felébrednek lelkemben! Boldog vagyok, hogy a Krisztus-típusú ember szépsége engem is elbájol, engem is megindít! Szívem vágyában az Úr szólal meg! Hív... hív az Úr! A mindeneket újjáteremtő drágalátos, édes Krisztusom!

«Vessétek le a régi embert!»

Aki célhoz akar érni és útjában akadályokba ütközik, el kell hárítania ezeket az akadályokat! Aki át akar alakulni Krisztus-típusú lélekké, annak a régi emberrel végleg szakítania kell! Máskülönben nem alakul ki belőle a «nova creatura». Ezért buzdít Szent Pál: «Vessétek le a régi embert!» (Ef. 4, 22.)

Kinek szól?

1. Az új teremtménynek, a «nova creatura»-nak le kell vetnie a régi embert. Régi ember... Szent Pálnak sajátos és sokszor emlegetett kifejezése! Nemcsak a pogányoknak mondja, kik ott tévelyegtek a lélek sötét-ségében, kiknek a kinyilatkoztatás földöntúli fényéből vajmi kevés jutott, hanem azoknak is, kik ismerték a prófétai jövendöléseket! Ismerték, de az nagyon halvány és erőtlén fény maradt életünkben! Mert éppen az a «régi ember»-nek legjellegzetesebb vonása, hogy —

mint valami prizma — megszűri a fényt és nem engedi annak melegét a lélekhez! Sőt még a világosságát is tompítja, sötétté teszi. Ha új emberek, Krisztus gondolata szerinti emberek akarunk lenni, le kell vetni ezt az akadályt, le kell vetni a régi embert! . . .

A „régi ember” világa.

2. A régi ember világa a testi élet szférájában mozog! Gondolatai, vágyai, érzelmi világa nem tud a testi igé-nyek életsíkjánál magasabbra emelkedni! Földön kúszik és a röghöz tapad! Ha vannak is emelkedettebb lendületei, lehúzza a test és elnyomja az érzékiség! Ráfekszik a test a szellemre, a lélekre és lenyomja azt! Elfojtja és nem engedi levegőhöz, világossághoz, élet-hez! Lelkiség? . . . Ismeretlen . . . legjobb esetben elér-hetetlen előtte! És éppen ezért vannak most is «régi emberek» . . . éppen ezért hordozzuk mi is magunkban a «régi embert» . . . pedig most már Krisztus világossága világít! De itt van a testünk; itt van az érzékiségünk! Itt van bennünk a mindent elnyomó, ellaposító földies gondolkodásunk! Itt van a «régi ember»!

A kultúrembernek is szól?

3. A kultúrnépek talán mégis kivételt alkotnak? Hisz az ókori műveltség is éppen a szellemi kultúra fel-lendülésével kezdődik! Ész és tudomány . . . nem új csillag volt-e az antik görög és római népek történetének egén is? ! . . . Talán mégis tud az ész is emelkedettséget, lendületet, új életet teremteni? ! Talán a modern tudo-mányos élet szebbé, jobba, szellemibbé teszi az em-bert? ! . . . Igen, tudást hoz, de jobbulást, erkölcsi emel-kedettséget nem képes adni! Addig, míg a szentpáli «régi ember», a testies, érzékies ember él bennünk, addig ez a «régi ember» az ész, ezt az isteni szikrát is csak arra használja, hogy a testnek szolgálatába állítsa! Az ész-beli kultúra legtöbbször csak köpenyeg a «régi ember-nek» kendőzésére, takargatására. Igazi emelkedettség, lendület, új élet csak ott kezdődik, hol megszívlelik a

nagy apostol intelmét : Vessétek le a régi embert ! Vessétek le a testies, érzékies kultúrát, hogy helyet kapjon a lelkiiség, önünknek szebb, nemesebb, magasabb része !

Megtagadom multamat!

4. Bármennyire is szeretem a szellemi és anyagi kultúrát, mégis jobban kell szeretnem a lelki emelkedést, a lélekkultúrát ! . . . Tisztába kell jönnöm azzal, hogy a «régi ember» állandó tehertétel életemben. Le kell számolnom vele ! Le kell vetnem, ha szabadulni akarok zsarnoki hatalmától ! Aki a test szerint él, elvesz a szenvedélyek tüzeiben. Aki a lélek szerint újjá akar születni és az Úr Jézusba öltözködni, annak véglegesen szakítania, végleg el kell számolnia a «régi emberrel». Levetem azt és szakítok vele ! Megtagadom multamat és annak sötét emlékeit !

Tegyük a gyökerre a fejszét !

Bensőségesen elmerülök elmélkedéseimben most, itt, az Úr színe előtt ! Azzal a lélekkel jöttem eléd Uram, hogy levessem a «régi embert» . . . Igen, tudom, hogy meg kell lennie ! Arra taníts meg, édes jó isteni Mesterm, hogy miért kell ezt tennem ? . . . Feleletet kapok az apostol szavaiban : «Vessétek le a régi embert, ki a romlásba jut a csalárd kívánságok miatt» ! (Ef. 4, 22.) A «csalárd kívánságok» miatt kell szakítanom vele !

Hol kell kezdeni?

1. A «régi embert», a külsőséges, testi embert le kell vetnünk ! El kell szakadnunk az apostol intelmére az érzéki élet világától. Ámde ez nem megy olyan könnyen ! Nem könnyű elszakadni attól, mihez oly nagyon odakötött bennünket valami, hogy szinte önmagunkból kell kilépünk ! Hiába lelkesít, hiába buzdít az apostol, neki is éreznie kellett a test súlyát, az érzékiségnek hálóját ! Nyögött is, szenvedett is alatta ! Éppen ezért int arra, hogy hol kezdjük levetni a «régi embert». Ha mindazokat a szálakat akarnók széjjeltépni, melyek fogva tartják

lelkünket, szívünket . . . talán nagyon nehéz lenne. De tegyük a fejszét a szálak gyökerére . . . kezdjük ott, hol az érzékiség, a testi élet kezdődik : a csalárd kívánságoknál ! . . .

A csalárd kívánságok.

2. A csalárd kívánságok az emberi természetnek legmélyén lappanganak. Nagy önismeret kell ahhoz, hogy a kívánságokat és azoknak csalárd voltát tisztán felismerjük és lássuk. Annyira benne élünk vágyainknak, kívánságainknak világában, hogy sem akarni, sem gondolkodni, sem érezni, sem élvezni nélküle nem tudunk ! A csalárd kívánságok mozgatnak minden benső, minden lelki megindulást. Beltülről löknek még akkor is, mikor a szellemi és lelki világban mozgunk. És bár belsőek, mégis kifelé löknek ! Energiák, melyek, mint a centrifugális erők, önmagunkból szakítanak ki és kifelé vonzzák, kifelé kötik le lelkünket.

Miért kötnek le annyira.

3. Ó, már, látom miért olyan külsőséges a lelkem, mikor a csalárd kívánságok mozgatnak ! Látom, miért kötik annyira szívemet, lelkemet oda a külső, érzéki, testi világhoz ! Érzem, mily ellenállhatatlan erővel ragadnak magukkal : hogy megfelelkezsem a belső . . . lelki életemről ! Mennyire égeti most a lelkemet az a tudat, hogy én is az árral úsztam ! . . . Nem fogtam eléggé az életem gyepelőit ! Nem tartottam elég erővel a kormányrudat ! . . . De most meg kell állnom ! Nem szabad engednem, hogy egészen külsőséges, egészen testi, érzéki ember legyek ! Nem szabad engednem, hogy a csalárd kívánságok mozgassák életemet ! . . .

A kráter peremén.

4. A «csalárd kívánságok» ereje éppen abban rejlik, hogy benső erők, természetünknek rejtett erői közé tartoznak ! És mégis kifelé hajtanak, kifelé kötik le lelkünket, életünket ! De mert bensők, mert rejtett erők . . . nem is igen szoktuk észrevenni ! Minél rej-

tettebb mozgató erői lelki életemnek, annál veszedelmesebbek, mert annál kevésbé fél tőle a külvilághoz hozzátapadt lelkem! Minél jobban, minél mélyebben gyomrába rejti a vulkán a tüzet, annál bátorságosabban járunk a kráter peremén! De annál veszedelmesebb erő az elfojtott, lekötött hőség, mi ott forr a mélyén. Ha egyszer kitör!?! . . . Ilyen háborgó, lefojtott, kitörni készülő tűz és láva minden csalárd kívánság emberi természetem mélyén! Ha egyszer kitör, eláraszt, felperzsel mindent. Milyen katasztrófát hordoz magában, ki ezekkel a «csalárd kívánságokkal» könnyelműen játszadozik! Aki nem fékezi, nem vezeti le ezeket helyesen, és addig, míg lángba nem borított mindent! Ó, most már értem az apostolnak aggódó, komoly intelmét! Jaj a «csalárd kívánságok» útján, jaj a kráter peremén haladók könnyelműségének! . . .

A csalárd kívánságok.

A régi ember «csalárd kívánságai» minden bűnnek és alacsonyságnak a gyökerei. Ezeket akarom kiirtani magamból. Ezért jövök most az Úrhoz, hogy mindegyik meg tanuljam, mennyire bele kell nyúlnom ezek poshadt világába!

Nézzünk a dolog mélyébe!

1. Az ember kutató esze minden természeti titkot fel akar fedni! Minden dolog mélyébe akar hatolni. Csak éppen a maga belső világát ismeri legkevésbé. Ó, ha ismerné önmagát . . . azt az embert, kit Szent Pál «régi embernek» nevez! Ha látná, mennyi szenvedély mozgatja, mennyi rosszra való hajlam húzza, mennyi csalárd kívánság ösztökéli, talán más szemmel nézné a világot, melyet annyira szeret és melyhez annyira odatapad a szíve-lelke! . . .

Felfordult belső világunk.

2. De hát ilyen torzképek vagyunk mi valójában? Ilyen tökéletlen koronája vagyunk mi a teremtnak? Ilyen kontárművei az Alkotónak?! . . . Nem voltunk tökéletlenek, nem voltunk torzképek, kontárművek,

míg az isteni gondolat szerint éltünk ! Mióta azonban az ember a bűn átkát viseli, felfordult belső világa ! Kívánságai, vágyai, belső életének ezek az alantasabb, szolgálatra teremtettest erői most felülkerekedtek ! Most vezetőszerpet követelnek ! Most nem akarnak a világító értelemnek és a kormányzó akaratnak meghódolni ! Nekilendülnek és nekifeszülnek ! S mivel nem az irányító szelepek szabályozzák, szétvetik a kazánt ! Élvezetvágy, testi, érzéki kívánságok, szeretet, kedélyhangulat, gyűlölet, harag, bosszúvágy, lelkesedés és kétségbeesés . . . mind-mind a lelket bénító «csalárd kívánságok», melyek belső életünk világát megrontják.

Lelki vakság.

3. A csalárd kívánságok elsősorban lelki vakságot szülnek ! Bekötik a lélek szemét, hogy ne tudjon messze látni, ne tudjon a csillagokon túl, a másvilág, az örök boldogság hazájába beletekinteni ! Olyan rövidlátókká tesznek, mint amilyenek azok a tenger mélyén élő s onnan soha fel nem jövő halak, melyek oldalt fekvve a tenger fenekén tengetik életüket. S mivel félszemük folyton a tenger piszkos iszapjában van, visszafejlődik, s azon nem látnak többé ! A csalárd kívánságok is úgy odakötnek, odaláncolnak a földi élet iszapjához, hogy lelkünk lassan elveszíti tekintetét, látását a mennyei, a lelki, a természetfeletti dolgokkal szemben. Rövidlátóvá lesz ! Csak a földet fogja látni, csak a földet fogja szeretni ! . . .

Ez nem lelkem igénye!

4. A csalárd kívánságok elfordítják lelkünk szemét a saját belső, lelki világunktól. Úgy odaragaszt a világhoz, annak minden ízléséhez, nézetéhez, divatjához, hogy minden szokását törvénynek ismerjük el magunk számára. A világ hóbortja, szelleme s minden öröme merő ellentétben áll a Krisztus-elgondolású, új típusú ember lelkével. Merő ellentétben, mert csak a földet, a testi életet ismeri. Annyira külsőséges lesz, hogy élet-szükségletévé válik a földi, a testi élet iszapja ! . . . Ez

nem lehet lelkemnek igénye ! Nem lehet életemnek célja ! Fel a magasba ! Sursum corda !

A régi ember romlásáról.

Minél jobban terhel a «régi ember» lelki tehertétele, annál nagyobb vággyal járulok az Úrhoz a lélek magányában. Most Isten világosságának fényénél akarom ezt a «romlást» szemlélni és nem a vágyak és szenvedélyek rózsaszínű szemüvegén át ! Uram, adj nekem tiszta látást, hogy annak undokságát meglássam és annál nagyobb határozottsággal kerüljem el ezentúl életemben.

Lelki szédülés.

1. A régi emberről azt tanítja Szent Pál apostol, hogy romlásba jut a csalárd kívánságok miatt. Minden csalárd kívánság, minden hajlam, mely a testi élethez fűzi lelkünket, lejtő, aki azon megindul, lecsúszik, s nem tud a félúton megállni ! Szakadék, melybe menthetetlenül belezuhanunk, ha félrelépünk ! . . . Milyen különös, hogy a test, lényünknek egyik része, ennyire lefelé húz, és ennyire romlásunknak oka ! Nehezék, mely nem enged felfelé szárnyalni ; vonzóerő, mely a lelkeséggel ellenkező irányba húz, a lelki élet szédülését okozza. Már pedig jaj azoknak, kik szédülős természettel bírnak és a magasságok fölött járnak ! Mily könnyen lezuhannak, milyen könnyen «romlásba jutnak» ! . . .

Öröklött gyengeség.

2. Ez a szédülés először is Ádám lelkét fogta el ! A csalárd kívánság először őt szédítette a bűn örvényébe ! És mennyire siralmas, mennyire szomorú az ő bukása, mert mindannyiunkra örökségül maradt tőle ! Ádám lelki romlása az oka, hogy a mi életünkben is e két erő : a lélek és a test ereje egymással folytonos ellentétben, harcban áll. Tőle örököltük testiségünket, mely a lelkeséget elgyöngíti, lerontja. És mikor bennünk túlsúlyra jut, menthetetlenül a bűn örvényébe ránt. Ádám gyengesége az oka, hogy nekünk erősnek kell lennünk

és keményen harcolnunk, hogy ne ez a lefelé vonzó erő legyen erősebb életünkben. Ki kell küzdenünk a lelkiségünket, mely a «romlás», a bűn, a bukás fölé emel!

Hova jutottunk?

3. A csalárd kívánságok legnagyobb romlása Ádám-nál is, nálunk is, a kegyelemnek, a természetfeletti életnek elvesztése! A két pólus nem a test és a lélek, hanem a test és a lélek kegyelmi élete! A kegyelem, ez az a legnagyobb erő, legszebb életenergia, melyet elfecséreltek, eltézokozoltak a mi örökségünkben összeleltünk! A csalárd kívánságok romlásának igazi örvénye csakis akkor tátong egész mélységében a lelkünk előtt, ha a kegyelmi élet magaslatára felemelkedünk! Hova jutottunk! Hova jutottunk! Hisz a mi lelkiségünk legtisztább, legszebb fénye a kegyelem visszasugárzása volt a lelkünkön! De az ember a földnek, a testiségnek sarába keverte.

Lelki undor.

4. Csak a kegyelem tiszta fényénél ébrednek igazán a bűn rúttságának egész nagyságára: a piszkos földnek, az iszapos, mocskos testiségnek szennyével törli le minden bűn az istengyermeki vonásokat annak lelkéről, aki a «romlásba» jut. Mélységes undor fog el minden bűn iránt, önmagam iránt is, ha bepiszkoltam a kegyelem-től fényes lelkiségem ruháját! Nemcsak undorodom a bűn útálatosságától, hanem megdöbbenve állok meg minden lelki romlottság, testiség örvényének szélén: Uram, ments meg engem a régi ember lelki romlásának nagy katasztrófájától!...

A «rég ember» életszintje.

A modern kornak életideálja az emberebb ember. Nem tud magasabb ideált elképzelni, mint az embert. Pedig ez a régi ember életszintjét nem haladja meg. Ezt az életszintet akarom megemlíteni Isten kegyelmével. A «nova creatura» ezt a programot adja nekem! Szent Pál ezt így fogalmazza meg: «Vetkőzzetek ki a régi emberből és cselekedeteiből!» (Kol. 3, 9)

Ami a földhöz köt.

1. A régi ember hajlamai, vágyai, aspirációi a földhöz kötötték őt. Tele a lelke csupa ilyen csalárd kívánságokkal, mik a lelki romlásba sodorták. A régi embernek homlokán nem ragyog többé az istengyermekség fénye és szépsége!... De nemcsak ezek a hajlamok, nemcsak a rossz vágyak határolják a régi embernek világát. Szent Pál apostol rámutat még arra is, ami ezekből a forrásokból fakad: a cselekedetekre, az életre. A régi ember cselekedetei, élete a testi élet szolgálatában állnak. Minden törekvése, munkája a lét-fenntartás, megélhetés kérdései körül forog. Nincs más gondja, nem érdekli más. Magasabbra nem tud emelkedni. Hányszor foglalja le nekem is egész lelke-met, egész figyelmemet, szívemet a mindennapi kenyér gondja, a testi élet biztosítása! Hányszor tölti ki egészen és kizárólag cselekedeteim világát, ami egészségre, friss levegőre, sportra vonatkozik?! Ime önmagamban is a régi ember világát ismerem fel benne!

Az élet szórakozásai.

2. A testi ember nem elégszik meg azzal, hogy mindennapi kenyerét és a lét fenntartását biztosítsa magának, többre vágyik, más igényei is vannak! Keresi az élet szórakozásait. Dolgozik szorgalmasan, dolgozik ernyedetlenül, dolgozik elkeseredetten, de aztán az élvezetekből is ki akarja venni a részét! Vannak vágyai, szenvedélyei, melyek ilyenkor szóhoz jutnak. Életszükséglete, hogy öröme, testi, érzéki élvezetei legyenek. Nem a bűnt keresi ezekben, csak a pihenést, élvezetet, a kellemeset. Néha meg is billen az egyensúly a munka és az élvezet között, de soha a munka oldalára! Inkább hedonista, mint a munka rabszolgája!

Társadalmi szálak.

3. A testi ember cselekedeteinek listája még nem teljes. Életének tartalmát még nem merítettük ki egészen. Az élet fenntartásán és élvezetein kívül vannak

még gondjai is. Vannak családi gondjai, gyermekeinek neveltetése, elhelyezése, a kiházasztás és a férjhezadás. Vannak gazdasági problémái és tevékeny részt vesz a politikai és külső élet minden megmozdulásában. A külső élet minden lüktetése, minden érverése lázba hozza az ő lelkét, az ő idegeit, az ő életét is! Ezek kötik le, ezek töltik be életét. Ez életének tartalma és minden értéke. Csupa külsőség, csupa földiesség. Földi élet, földi gondok, cselekedetek, melyek magasabbra nem törnek, mint ennek a véges testi és földi életnek határa . . .

Az élet súlypontja.

4. Minderre mondja az apostol, hogy szakítsunk vele, vetközzünk ki belőle! Vetközzetek ki a régi emberből és cselekedeteiből! . . . Dehát ki tud annyira elszakadni földi életétől, hogy többé ne törődjék a létfenntartással, ne igényeljen több szórakozást, örömet s ne legyenek többé földi gondjai? Hisz ezek az élet elmaradhatatlan járulékai! . . . Igen, járulékai, de nem célja, nem értéke, nem lényege! A «nova creatura» is fog küszködni a létfenntartás gondjaival; mindennapi kenyeréért neki is meg kell izzadnia; fáradságában ő is keresni fogja az üdülést, pihenést; lesznek családi és politikai gondjai, törekvései. Ámde ez mind csak «járulék» lesz! Az élet súlypontját nem ezekben a külsőséges dolgokban fogja keresni! Nem a testi cselekedetek fogják az élet tengelyében állani! Nem akkor lesz igazán elemében, mikor a külső élet dolgaival, ajával-bajával bibelődik, hanem mikor a lelket helyezi a középpontba! A «nova creatura» igazi «lelki» ember lesz! Lelki nem azért, hogy elszakadjon a testtől, hanem hogy a testét a lélek szolgálatába állítsa! Ezt a tiszta lelkiséget szomjazom! Ennek tiszta légkörébe vágyódom. Érzem, hogy ezért az ideálért érdemes dolgoznom, fáradnom, önmegtagadást gyakorolnom.

Új ember.

«Vetközzetek ki a régi emberből... s öltözzetek fel abba az újba!» (Kol. 3, 10.) Szent Pál íme azért akarja, hogy levessük a régi embert, mert abba az újba akar öltöztetni! A réginek el kell múlnia, meg kell halnia, hogy megszülethessen az új, mely egészen Isten képe szerinti!

Öltözzetek az újba!

1. Az új ember élete lelki élet. Tehát az új ember ott kezdődik, ahol a régi embert elhagyjuk, ahol elhagyjuk a földre, a testre és külsőséges életre vonatkozó cselekedeteket. A lelki élet mottója: levetni... elhagyni! Miért kell elszakadni? Talán világgyűlölet izzítja a «nova creatura» keblét? Talán a buddhista fakírok önkínzása, talán a szufik merev aszkézise az «új ember» lelkülete? Talán más világnézetet vall a világról, testről és az anyagról? Bűnnek bélyegezi-e ezeket? Nem... Nem! Soha Krisztus ezt nem tanította, nem akarta!... Krisztus szelleme nem ide vezet! A világ, a test, az anyag is Isten alkotása! Isten kezének művészi remeke! Csak... a bűn óta ránehezült a lélekre, elnyomja a nemesebb aspirációkat, a lélek szabad szárnyalását! Felszabadítani kell a lelket e tehertől! Kiemelni e posványból, megtisztítani a giz-gasztól! Krisztus nem öngyilkosságot hirdet, hogy a test bűnös súlyától és hajlamától felszabadítsa a lelkeket! Magábaszállást, önmegtagadást, lélekuralmat... lélekfölényt hirdet!...

Lélektölény.

2. A lélek, a szellem fölényét nem biztosítja egyedül az, hogy leveesse a régi embert és cselekedeteit. Fel kell öltöznie az újba! Hisz már a régi pogány bölcsek is rájöttek arra, hogy a lélek nemesebb része énünknek! Már a bölcsek is megrótták az embereket, kik többet törődtek lovaiknak idomításával, mint a saját és gyermekeik lelkének az erényekre való nevelésével! A lélek ereje, emelkedettsége, uralma a test fölött még nem az igazi arculata az új embernek! A szellem uralma csak

egyengeti annak útját! Ez csak kehely, mely kinyílik az ég felé és várja a felülről aláhulló harmatcseppet, amelyet magába szív, mert ettől függ vérkeringése, élete! Ez csak harmónia, melynek még nincs színezete, melegsége. Ez csak légkör, melyben az a másik kihajt és fejlődhet.

A kegyelem erejéből.

3. Az új ember, a nova creatura *Krisztus-típusú ember*! A kegyelem erejéből nő ki s fejlődik az Isten-hasonlatosság elragadó, ragyogó vonása. Élet, melynek csak a gyökerei vannak ebbe a véges természetbe ágyazva, — hajtása, virága, gyümölcse az ég felé tör! A szellem uralma, a lelkeség még nem lelki élet, csak talaja annak! Semmiféle természetes erő, természetes jószág, erényesség erre a magaslatra nem tudja a lelket felemelni. Ide Istennek ereje, Istennek kegyelme, szeretetének melegsége kell!

Istenhez hasonlítani!

4. Az új típusú ember tehát nem hasonlít e földön senkire és semmire. Istenhez hasonlít! Isten hasonlatosságának vonásait viseli magán! Ezért kell annyira magába vonulnia, lelkében elmélyednie, hogy felismerje ennek az Isten-hasonlatosságnak vonásait és aztán a kegyelem erejével tovább fejleszthesse magában. Ó, mennyire érdemes a lelki életnek szigorú, lemondó életét élni! Mennyire drága lemondani sok külsőséges dologról, hogy ezt az Isten-hasonlatosságot lelkemben felújíthassam, kialakíthassam! Mekkora perspektíva a léleknek: áthasonulni Istenhez! Krisztus kegyelme így váltja valóra a csábító szavát: lesztek olyanok, mint az Isten! Nem a bűn, nem a testiség, nem az élvezetek emelnek Istenhez, hanem a lemondás, önmegtagadás, a régi embernek levetkőzése... az újnak felöltése!

Megújult ember.

«Öltözzetek fel abba az újba, aki megújult a terem-
tője képmásának megfelelő ismeretre.» (Kol. 3, 10.)
A megújult ember teremtője képmásának megfelelő

ismeretre vágyódik. Isten ismerete és világossága lelkének igénye! Ezt szeretném mai elmélkedésemben tudatossá tenni magamban!

Pincében nem nyílnak virágok!

1. A börtön mélyén minden sötét, dohos, penészes! Pincében nem nyílnak rózsák, muskátlik! Ahova nem süt Isten napja, ott nemigen fakad élet, egészség, boldogság! Mennyivel inkább áll ez a lelki életre! Aki beleásta magát a testiségnek sötét, nyirkos, penészes börtönébe, rabszolgaságába, nem fakaszthat lelkéből nyíló virágokat. Még az emberi észnek pinceszürkülete se elég világosság a léleknek! Attól elfakul, színtelen, vértelen lesz az élet. Nap kell ide, világító, fényes, tündöklő nap, mely mindent a maga szépségében, világosságában mutasson! Az új élet, a *Krisztus-típusú* élet is feltételezi az isteni napnak fényét, sugarát... A krisztusi hit világosságának szoktuk nevezni! Erre a mindent új, szebb, elragadóbb színbe öltöztető ismeretre utalt a nagy apostol, mikor azt sürgeti, hogy öltük magunkra az új embert, aki megújult a teremtetője kép-másának megfelelő ismeretre.

Napsugár! Nem béklyó!

2. Sokan Krisztus hitét a szellem béklyójának tartják, mert az észnek hódolatát kívánja. Pedig a nap sugarát, fényét, melegét a földből kibújó kis palánta soha nem tartja béklyónak. Feléje tör, mert ösztönyszerűen megérzi, hogy ez életeleme. A lélek is szomjazza a hit világosságát. Kitor a pogány kultúra fekete televényes földjéből, kidugja fejét a testi életnek talajából, hogy új életre keljen. Mikor az isteni hitnek napja érinti az ember lelkét, egyszerre új világosság, új élet szállja meg. Nőni kezd tőle, ég felé növekszik tőle!

Látó lélek.

3. A *nova creatura*, mikor leveti a régi embert és magára ölti az újat, az Isten hasonlatossága szerint való embert, egyszerre, mintha hályog hullna le a szeméről!

Látóvá válik! A hit világánál látni kezd! Istent, meg a lelkét... Eddig is tudta, hogy van... talán félté is... de nem látta! Most látni kezdi. Hogyne, hisz a lelkiségnek magaslatáról mint valami oromról nézhet le, és meglátja az Isten nyomát a természet alkotásai-ban... Meglátja a fűszálban... a madárban, a természet szépségeiben az isteni szépségnek nyomait, árnyékait. De legjobban látja majd, hogy Isten őt is gazdagon megajándékozta. Lelkébe oltotta a maga lelkének legszebb vonásait. Lelkének halhatatlansága, szellemisége, ismerete, szabadakarata mind isteni szépségek, isteni ajándékok! De a testiség berozsdásította azokat. Csak a kegyelem tudja kifényesíteni! Ehhez azonban a látás kell, a hit fénye, lelkünknek új érzéke, mely az Isten jelenlétét, lelkének szépségét, közelségét megérzi, megéli!

Világosság, téged szomjazlak!

4. Nyisd meg Uram a lelkemet ennek a lelkiségnek! Hozz lelkembe sok-sok világosságot a te örök fényedből és tedd látóvá lelkemet! Isteni világosság, téged szomjazlak és mint vakondok föld alatt lakom! Nem, nem! Lelkem a szabadság és világosság fényére vágyódik, mint a szabadság dalnoka, de ezt a szabadságot és világosságot én még magasabb fényben, még magasabb világosságban találom meg: Isten világosságában, mert csak az ad a «teremtő képmásának megfelelő ismeretet.»

A teremtő képmása.

A régi ember sötétségben járt, ott, ahol nem terem világosság, ahol a lélek csak vakoskodni jár! Az új ember látó lélekké válik! Fényben és világosságban halad s ebben a látásban hasonul át a teremtő Isten képmása szerint.

Fellebbentett látyol.

1. Mi tudás kell a katicabogárnak, mely gondtalanul él a fák levelein? Mi tudás kell a tarka lepkének, mely könnyelműen szálldogál virágról-virágra? Mi tudás kell a madárnak, mely megelégedetten dalolja énekét a

magasban? Az isteni Gondviselés a kis bogár, a kacér lepke és gondtalan madár életének szűk köréhez mérte ismeretük világát! De a teremtés koronájának nem engedte, hogy a földi, anyagi világ korlátot szabjon lényének, életének! Fellebbentette a fátyolt, mely a szellemi világot előlünk eltakarta. Azért adta a halhatatlan, a szellemi lelket, hogy ne a földhöz, a röghöz hasonlítsunk, hanem őhozzá, Istenhez! És lelkünkön át betekintheünk a túlvilág titkába, megláthatjuk Azt, aki magához hasonlóknak teremtett bennünket! Az ökör meglelgedhet azzal, hogy legeli a virágot, a sas, hogy magasra repülve jobban kiszemelhesse áldozatát. De én, aki Istennek hasonlatosságát hordozom a lelkemben, nem maradhatok ebben a szűk világban! Ha behúnyom is szemem, a lelkem látni akar! Tudni akarom, ismerni akarom azt a csodás világot, mely reám vár odafenn!...

A látó lélek isteni képvonásai.

2. A régi emberben eltorzult az Isten képe, Isten hasonlatossága. Ezért gyöngült el látása is a lelkiekben! De az új ember nem tűr torzvonásokat a lelkén. Kiűtnek rajta újra az Isten vonásai. S ettől arca tündöklő lesz! Kíül rajta a látóknak csodálatos sugárzása, fénye, boldogsága. Olyan, mint a szerencsétlen vak, mikor csodálatosan először látja meg Isten egének szép világát! Látni akar, tudni, minél többet tudni Istenről, Istenből!... Nem ész nélkül betanult tételek, rideg logikával felépített szillogizmusok kellenek, hanem a hitnek világossága, melege, boldogsága!... Ezt tanulni nem lehet, csak elmélyedni benne!... Át-elmélkedve, lelkünkbe szíva ittasodik meg a lélek az Isten szépségeinek, tulajdonságainak ismeretétől!... Szorgalmas tanítványa leszek ennek a lelkiségnek, a lelki élet ez iskolájának!

A kegyelem világossága.

3. A szemnek fény, az észnek világosság, a léleknek kegyelem kell, hogy lásson, megismerjen! Csakis az isteni kegyelem tudja a léleknek ezt a csodálatos látá-

sát megadni! Mennyit tanult a *régi ember* az Istentől... gyermekkorától ezt emléztették vele! Mégsem vált ebből az ismeretből élet, világosság, melegség a lélek számára! Mert nem imádkozva tanulta. Nem öltötte magára az új embernek látását, mely a kegyelem előtt nem zárkózik el.

Tégy látóvá Uram!

4. Uram, hozz nekem minél többet a Te édes kegyelmedből! Csöpögtess minél többet ebből a csodálatos nedvből a lelkembe, hogy lássam a lelkem szemével, hitével azt, mit eddig nem tudtam felfogni! Jöjj és gyujts minél nagyobb világosságot a lelkemben, hogy eljuthassak a Teremtő képmásának megfelelő ismeretre! A Te törvényedről elmélkedem reggel, mert ez a lelkemnek a hajnalpirkadása! Ó mennyire szeretem, mennyire megszerettem a Te igazságaidnak elmélkedését, átélését!...

«Üjüljatok meg!»

Az apostol a buzgóság hevében sürget: «Üjüljatok meg lelkileg bensőtökben!» (Ef. 4, 22.) Ő már átélte ennek a megújulásnak csodálatos metamorfózisát. Most engem is erre buzdít. Ő már megismerte az új ember csodálatos világát, s most engem is ebbe a csodálatos világba akar vezetni!... Igen, megyek utána, hallgatok rá!

Nem leszek lelki öregedés áldozata!

1. Az élet folytonos kopás... a bűn korai előregeedés. A régi ember útjait járók, mint a fáradt gőz, elernyednek. A bűnös életben minden lelki erő nehézkessé, esetlenné, földregörnyedté válik. Hol vannak az ifjúi erők és a tüzes lelkesedés?!... Kialudt lávák szemének beesett mélyedései!... Hol van a fiatalos idealizmus és ambíció?... Elkorhadt, összeesett üresség!... Az embernek földi, természetes élete visszatartóztatlanul halad az előregeedés felé... iránya dekadens! Hanyatló!... Uram, ne engedd, hogy lelkem is ennek a halál örvénye felé ívelő lelki deka-

denciának legyen tragikus áldozata ! Meg akarok állni az örvény szélén ! Fel akarok nézni még az égre, s nem akarom a sírnak sötét gödrét látni ! Segíts, Uram, lélekben megújulni, újjászületni !

Új életáram!

2. A Krisztusból fakadó lelki élet új életáram. Olyan, mint a friss, kristályvizű patak, mely a poshadt állóvíznek medrébe foly és ott mindent megmozdít, mindent felkavar. Friss energia, tisztán csörgedező életfolyam. Ettől megittasul a lelkem, mint a tavaszi nedvkeringéstől a nagy természet ! Érzem, hogy lelkemben minden új erőre kap ! Nekilendül minden lelki energiám, érzem, hogy lelkileg, hogy bensőmben megújulok, újjászületek ! . . .

Belső átalakulásom.

3. A lelki megújulás belső átalakulás ! Nem lehet emberi szemmel észrevenni, Isten szeme kell hozzá ! Ha nem is látom emberi szemmel, mégis érzem, hogy nagy dolog történik belül . . . lelkemnek mélyén. Ráeszmél lelkem a bensőséges élet gazdagságára, szépségére, boldogságára. Öntudatossá válik bennem, hogy újjászülettem . . . hogy új életet kezdtem !

Csodálatos lelki megelevenedés.

4. Az ember mindig meg szokta érezni, csodálatos érzékenységgel, ha valami nagy baj, vagy nagy változás éri. Sokszor már jóelőre nyugtalanítja . . . zavarja, pedig még nem tudja, hogy mi az ! A lelki újjászületés is ilyen. Megérzem . . . Tudatossá válik bensőmben végbemenő és tudatomtól független csodálatos lelki megelevenedésem. Érzem, tudom, tapasztalom és megélem, hogy minden átalakul bensőmben. Új világ tárul lelki szemem elé. Eddig ismeretlen, egészen más világ. Igen, a lelkiség új világ, más világ, szebb világ, a külsőnél, a réginnél ezerszer színesebb, melegebb, édesebb . . . Ó, mennyire élvezem ! Mennyire szeretem ! Semmiért ezen a világon ki nem cserélem, el nem kótyavetyélem ! . . .

Életmegújulás.

«Újulatok meg lelkieg !» (Ef. 4, 22.) Így buzdít az apostol ! Ez a lelki megújulás a legerőteljesebb életmegmozdulás. Lelki megifjodás ! Ennek kegyelmeit szeretném megismerni mai elmélkedésemben s ezért jövök hozzád, Uram ! Vezess be annak rejtett titkaiba...

A megifjodás csodája.

1. Az emberek álma a megifjodás, újjászületés ! A lelki életben ez az álom valósággá válik. Hány bűnös gondolja magában : ha még egyszer születnék, nem térnék a bűn útjára, elkerülném ezt vagy azt az alkalmat, mely romlásomat okozta ! Ami a testnek lehetetlen, az a lélekben megtörténik. Új élet kezdődik !...

Újra kezdem.

2. Mekkora lelki erő van ebben, hogy újra kezdhetek. Mennyi keserű tapasztalatot értékesíthetünk, ha előlről kezdhethetjük ! Lelki életünket előlről kezdhethetjük, jobban kezdhethetjük, mint előtte. Életmegújulás csak a lélekben, a lelkületben, a szellemben lehet ! A lélek frissége még az öregnek is ruganyosságot ad... Örökifjak maradhatunk !... Aki leveti a régi embert, mintegy új lelket cserél, új szellemet, új lelkületet ölt magára.

Az életmegújulás forrása.

3. E földön az életmegújulásnak egyedüli forrása a lélek. A lélek megújulásának is van forrása, a lélek Lelke, kit Jézus küld, Jézus ad nekünk. Az új ember újjászületése nem test szerint, a vér és érzékek törvénye szerint történik, hanem a Szentlélek meleg ihletésére, kegyelmének érintésére ! Nem természetes emberi erők működnek itt !... Spiritus, ubi vult spirat ! Szentlélekjárás, az Isten lelkének szele, lágy, életet fakasztó fuvallata érintett !... Csak lélek tud lélekre hatni, csak lélek tud lelket érinteni, csak az Isten Lelke tud a léleknek új életet, természete fölött álló szebb, isteni életet adni !

A Lélek isteni érintése.

4. Krisztus, míg e földön járt, látható testben, emberi alakban, előszóval hirdette a lelki újjászületést, sürgette az új embernek felöltését. Isteni szent szava lágyan csengett a hallgatók, az apostolok és követőinek lelkében. Mégsem alakította át, mégsem mozgatta meg őket erőteljesen. De amikor elküldötte az igazság Lelkét, mikor tüzes érintésétől új élet szállt az apostolok lelkébe, mintha kicserélték volna őket! Krisztus Urunk a Szentlélek kegyelmével mozgatja meg a világot. Megváltásának gyümölcseit csak a Szentlélek isteni érintésére érezzük és kapjuk. Megszentelődésünk, lelki újjászületésünk a Szentlélek eltörölhetetlen jegyében történik. Az új ember nem testi, nem érzéki, hanem egészen lelki ember, újjászületése tehát csakis a Lélek jegyében, a Szentlélek kegyelmének isteni tűzében történhetik! A Krisztus-típusú embert a Szentlélek formálja ki Jézus hasonlatosságára!... *Veni... Veni sancte Spiritus!* Jöjj és alakíts, formálj újjá egészen engemet!

«Öltsétek fel az új embert!»

A régi embert Ádámtól kaptuk örökségbe. Ádám a régi embernek típusa. Az új ember típusa az «új Ádám», a «második Ádám», aki visszaszerezte lelkünknek elveszített isteni hasonmását. Krisztushoz akar tehát vezetni az apostol, mikor azt sürgeti, hogy: «Valóban magatokra öltsétek az új embert!» (Ef. 4, 23.)

Új életforrás.

1. Krisztus nemcsak közvetítője ennek az új életnek, hanem adja azt, a Szentlélek erejével, önmagából adja! Olyan típus, mely forrása is annak az isteni életnek, melynek példáját adta nekünk itt e földön. A régi ember nem annyira bűnös és rossz cselekedetei miatt volt Isten megvetésének tárgya, hanem a rettenetes állapot miatt, hogy elszakadt tőle... hogy elvesztette a kapcsolatot Istennel, elvesztette a malaszt állapotát.

Krisztus pedig éppen ennek az életnek fonalát akarta újra visszaadni a léleknek. Példája éppen emiatt oly édes és vonzó! Mert hisz Krisztus előtt is voltak tiszteletreméltó, erényes emberek, kik jót műveltek. De életük a földhöz tapadt, Istenhez felemelkedni nem tudtak! Krisztus a lelki újjászületésben visszaadja lelkemnek Istent, Isten életét, barátságát, szeretetét, áldását!

Az Úr felé nyujtom kezem.

2. Születésemkor kaptam Istentől halhatatlan lelket, értelemmel és szabadon kormányzó akarattal. Ez azonban még nem az új ember típusa. Az új ember egy más élet, több az elsőnél. Minden természeti erő és szépség fölött álló élet. Más világ, melynek légköre Isten, ereje Isten, forrása Isten! Ó, de a gyarló ember nem tud a láthatatlan Isten szépségéhez felemelkedni. Nem tudja megérteni az isteni életnek fenségét. Tehetetlen gyermek ő, mely kinyújtja kezét, hogy belekapaszkodjék valakibe! Isten felé nyújtja kezét, mint a belpoklos az úton, mikor Krisztus elhaladt mellette, és így nyögdéssel: Uram, könyörülj rajtam! Istenem, szánakozzál az én testbe öltöztetett gyermeki gyöngeségemen, tehetetlenségemen!...

Krisztus-típusú ember.

3. Isten jósága valóban megszánt bennünket: küldé Krisztust, testben és hozzánk hasonló természettel, hogy előttünk járjon, vezérünk, példánk legyen. Mennyivel közelebb érzem az Istent lelkemhez, ha Krisztus jóságos, szeretettel teli lelkére, tekintetére, szavára, kezének áldására gondolok. Az új életet, az Istennel egybeforrt életet is benne szemlélem, róla mintázom! Ezért nevezem én az új embert: Krisztus-típusú, Krisztus-hasonlatosságú embernek!

Krisztus megfogja kezem!

4. Amikor a «régi ember» leveti a régi, bűnös embert és felölti az újat, a lelkit, Krisztus valóságban lehajol hozzá, hogy felemelje. Valósággal megfogja lelkének

kezét, hogy többé el ne engedje. Valósággal átöleli lelkét, hogy az isteni szeretetnek melegét megérezze. Nem látható módon hajol le hozzá, mert lelkét akarja fel-emelni; nem testileg nyújtja karját, mert lelki erőt akar közölni; nem melegen érző öleléssel fonja át lelkünket, mert ez csak külsőséges volna, ő pedig egészen és bensőleg akarja áthatni, átalakítani lelkünket! Ezért kell az új embernek egészen lelkinak, egészen bensőségesnek lennie, mert különben nem találja meg lelkében az ott jelenlevő Istent! Milyen bensőséges szeretetnek kell ebből az isteni egyesülésből fakadnia! Hogy kell nekem is Krisztust szeretnem, lelkemmel átölelnem, s magamat neki lelkileg átadnom, ha ő oly kegyes és ennyire lehajol hozzám? . . .

Isten képe.

«Öltsétek magatokra az új embert, aki az Isten képére teremtetett!» (Ef. 4, 23.) Ezt a csodálatos Isten-képet látta meg Szent Pál, ez bűvölte meg egészen! Ezt a csodálatos Isten-képet akarja lelkembe vésni! Erre buzdít engem, s minél jobban belehatolok annak vonásaiba, szépségébe, annál jobban megbűvöli az én lelkemet is!

Az élet napja.

I. Illatos, pompázó virágok kelyhe éjjel bezárul. A sötétségben, mintha életkedvük veszne, lehajtják fejcskékjüket. Mintha ösztönszerűen megéreznék, hogy hiába szépsznű szirmuk, a sötétségben, a koromsötét éjben nincsen színpompa, nem érvényesül a szépség. De ha az áldást, életet osztó nap felkel, egyszerre felébrednek, szétnyitják szirmukat, mint a kisgyermek anyja közeledtére kitért karokkal megyen elébe. Egyszerre gyönyörű, színpompázó lesz minden virág s a színek tarkaságával, sokféleségével ugyancsak gyönyörködteti a nézőknek lelkét. Hát nem ilyen virág a lélek is? A nova creatura? . . .

A lélek napja.

2. A «nova creatura» még a régi embert viselte, sötétségben élt. Letűnt számára a minden áldást hozó nap. Nem élvezte annak melegét, szépségét, színpompáját. Lekonyult a feje, szomorú, kiélt, üres volt a lelke. Hiába adta neki a jó Isten a maga képének hasonlatosságát, értelmét, szabadakaratát. Az isteni kegyelem hiányában nincsen szépség, nincsen színpompa, nincsen életöröm. Ó, de mint tárul ki a lelkem, ha a nap felkél! Ha az isteni kegyelem melege és világossága áthat! Hogy fürdik a lelkem az isteni világosság sugaraiban! Milyen boldogan érzem, hogy szép lettem, kedves lettem, Isten kegyeibe visszajutottam!

Isten arca.

3. Ha a lélek csak egyszer is tudatára jutott a kegyelem szépségének, ha csak egyszer is meg tudta sejteni, hogy mily gyönyörű lehet az a forrás, melyből minden természetfeletti szépség, kegyelem fakad, akkor képes csak megsejteni, hogy milyen fénye, milyen tündöklése, szépsége, harmóniája, színe lehet az Isten arcának! Ha a lélek egyszer megfürdött a kegyelem édességében, csak akkor kezd kifejlődni lelkében az érzék, hogy Isten szépségeit észrevegye. Ne legyen olyan, mint az **oktalan állat**, mely lelegeli a szép virágot, anélkül, hogy szépségét észrevenné, megélvezné. Ó Istenem, nyisd meg lelkemet a Te szépségeidnek! Mindig csak a jó Isten arcát, jóságos, mosolygó, csupa szeretetet, csupa szépséget tükröztető arcát akarom nézni! Az Ő tekintetének fényében úgy érzem, hogy én is szebb, én is jobb, én is tökéletesebb leszek!

Új fény és szépség.

4. Az új ember lelki újjászületésének első pillanatában megszépül. Isten képének szépségétől új vonások, új alakok, új hasonlatosságok fejlődnek ki lelkén. A régi emberben is voltak Isten képére alkotott vonások, de azok berozsdásodtak, eltorzultak. Most Isten kegyelmének fénysugarában kitisztultak, új fényt, új színeket, új erőt és szépséget nyertek. A kegyelem fényében a

lélek jobban lát, mert természetfeletti fényben, légkörben él, meglátja Isten arcát, amint az reánéz a virágszálból, a természet állatkáiból éppen úgy, mint a léleknek láthatatlan mélyéből. Úgy érzi, mint Kis Szent Teréz, mikor fogadalomtétele napján hó esett. Isten végtelen gyengédségét látta benne, amivel kis jegyesét dédelgette, mert ez mindig nagyon szerette a fehéret, a havat! Lelkem is mindenünnen Isten szeretetének melegét érzi kisugározni: fűszálból, virágból, szívekből, lelkekből, égből és földről!

A «nova creatura» imája.

«Legyen velünk az Úr, a mi Istenünk... hajlítsa magához szíveinket, hogy mindenben útjain járjunk és megtartsuk parancsolatait...» (Kir. III. 8, 57—58.)

Az ég embere.

1. A «nova creatura» imája ez, mert ő nemcsak lelki ember, hanem az ég embere. Ezért csak egy imája, egy vágya, hogy Isten hajlítsa egészen magához szívét-lelkét. A régi ember gondolatai, gondjai, vágyai a földön kúsztak, odaláncolták őt a véges teremtményekhez, a bűn sarához... Az új ember lelke ott fenn, Istennél van otthon. Ott él gondolataival, vágyaival, érzelmeivel egészen. Bármilyen munkakör köti le, akármilyen nehéz és figyelmet leszokező feladatot kell teljesítenie, szíve mégsincs ott, mert Isten magához hajlíttotta! Ó, Uram, igen, csak hajlítsd és mindig jobban, mindig ellenállhatatlanabbul hajlítsd az én szívemet, lelkemet hozzád! Csak nálad akarok lenni, csak téged akarlak szeretni, lelkem a te édes ölelésedbe akar beleolvadni!

Nem fél itthagyni a világot.

2. A «nova creatura» el nem hagyhatja a földet, míg földi számkivetésének napjai meg nem rövidítetnek. Nem is ragaszkodik többé a földi élethez. Régebben félt a haláltól, irtózott a gondolattól is, hogy itt kell hagyni ezt a szép világot! Itt kell hagyni szeretteit, barátait,

itt kell hagyni állását, megkezdett munkáit, itt kell hagyni könyveit és cicomáit, ékszereit, kincseit! . . . De most már megbarátkozott e gondolattal! . . . Most már szíve Istenhez hajlik és tudja, érzi, hogy ott boldogabb lesz, szebb lesz, mert Istennel lesz, egészen, teljesen, örökre Istené! Minél magasabb lelkiségre emelkedik a «nova creatura» e földön, annál jobban közelíti meg Istent és annál könnyebben válik el a földi árnyékvilágtól!

Nem érzi a parancsok súlyát.

3. A «nova creatura» szíve annyira Isten felé hajol, hogy nem esik nehezére többé Isten útjait járni, Isten parancsait megtartani! Nem is érzi már, hogy valami parancs súlyával bír, neki az is elég, ha Isten így akarja. Mindenben Isten akaratát lesi el. S neki ez elég! Neki ezt követni boldogság. S mily kényes érzéke fejlődik ki, hogy mindenben, még a szenvedésben, még az élet változásaiban s a sors csapásaiban is meglássa, megismerje Isten imádandó akaratát! Hogyne látná meg, hisz a kegyelem világosságában él! Hogyne követné, hisz ez úton jut közelebb Istenhez, hogyne engedelmeskednék neki, hisz szereti!

Boldog Isten-bírási!

4. Mily gyönyörű, új világ pirkadt reám, mikor a lelki életet megkezdtem! Drága lelkiesség! Boldog Isten-bírási! Igen, Uram, hajlítsd egészen szent szívedhez az én lelkemet, szívemet! Hogy mindig utaidon járjak, mindig engedelmeskedjem neked és egészen . . . egészen . . . örökre a tied legyek! . . .

Az igaz ember.

Elmélkedésemben a jó Isten jelenlétébe helyezem magam, s arra kérem őt, mutassa meg nekem az «új ember» lelki képét. Már úgy elfordultam a régi embertől, hogy vágyódom az újat megismerni. Uram, mutasd meg nekem, milyen legyen az! Az Úr az apostol szavaival felel: Az új ember . . . «Isten képére teremtetett . . . igaznak». (Ef. 4, 23.)

Egyenes utakon jár.

1. Az igaz ember mindig egyenes utakon jár. Nem bujkál, nem tér le a helyes útról! Van életiránya, van életszabálya, vannak szilárd elvei, életelvei, melyekből egy szemernyi sem enged. Csábíthatják bármilyen előnnyel, állással, fizetéssel, karrierrel, el nem téríthetik. Elhagyhatja mindenki, elpártolhat tőle saját családja, gyermekei, felesége... ő kitart, szilárdan, következetesen, megalkuvás nélkül! Ha az egész világ is megromlana, ha mindenki hátat fordítana hitnek, vallásnak, lelkiismeretnek, ő akkor is megmaradna az ő útján!... Igen, mert Isten útján jár, Isten felé tart, Isten akarata szerint él!... Hogy hagyhatná el azt, ki többet adott, mint a világ minden kincse, jobban szerette őt, mint hitvese és gyermekei, boldogabbá tette, mint a világ minden öröme együttvéve! Firmatum est cor ejus... megerősödött szíve a jó Isten szeretetében!

Nincs álnokság benne.

2. Az igaz emberben nincs álnokság. Nem mutatja magát kívülről másnak, mint ahogy belülről érez és akar. Nem mutatja magát kívülről jó barátoknak, lelkében meg gyűlöletet táplál. Neki nincs mit rejtegetnie. Olyan a lelke, hogy minden gondolata, minden tette bátran állítható az emberek szemei elé! Csak a tiszta lelkeknek nincs mit rejtegetniök. A «nova creatura» is tiszta lélek... áttetsző, mint a kristály!...

Távol áll az élethazugságoktól.

3. Az igaz ember elfordul minden hazugságtól. Nem tettet a jámborságot, istenfélelmet, vallásosságot. Nála a vallásosság minden megnyilvánulása, imádsága, misejárása, a szentségek vétele, Isten szeretete szívből fakad. Lélekből istenfélő és nem képmutatásból. Nem halad a világgal, mely tele van hazugságokkal és kitűnően érti legyezni a maga csunya vágyait, de csak titokban. Utálja a világ szellemét, mely oly mesterien leplezi a maga csunya lelki ábrázatát. A «nova creatura» lelke

távol áll az élethazugságoktól. Őszintén, igazán Istené, hisz Isten bélyegét, az ő kegyelmét, Krisztus típusának vonásait hordozza magán!

Kristálytisza lélek.

4. Nevelj engem is, Uram, egészen egyenes, igazlelkűvé! Nevelj kristálytisza lélekké, mely nem szégyel téged soha-soha! Ne engedd Uram, hogy elrejtsem ál-szégyenből a lelkiséget, és bujkáljak az emberek szeme elől. Emelt fővel akarok járni, mert a te utaidat járom! A szerelmesek elbújnak az emberek szeme elől, s van miért. De Isten szerelmesei kiöntik lelküket embertársaikra s ezek ettől lesznek jobbak, nemesebbek. Mennyivel jobb volna a világ, ha az Istent szerető lelkék nem volnának oly félénkek, mint a kis madár, hanem ha lelki buzgóságuk és Istent sugárzó lelkük bűvkörébe vonnák környezetüket, ismerőseiket, szeretteiket. Mennyivel diadalmasabban terjedne Isten országa az ember-szívekben, emberlelkekben! Lelkemhez ölelem a világot, nem hogy lealacsonyodjam hozzá, hanem hogy fel-emeljem, Istenhez vezessem!

Az új ember szentsége.

Uram, mutasd meg nekem, milyen a te szíved szerinti «nova creatura»? A te végtelen felséged és tökéletességed milyen vonását akarod rajta megvalósítani? . . . Az új ember . . . «Isten képére teremtetett . . . szentnek». (Ef. 4, 23.)

Istennek szentelt.

1. Szent az útszéli kereszt, mert Istenre emlékeztet, szent a templom, mert Isten háza, szent az oltár, mert Istennek áldoznak rajta, a kehely, a miseabrosz, mert Krisztus vérért és testét hordja. Mennyivel szentebb a «nova creatura» teste-lelke, szíve, esze, akarata, egész élete! Igen, Istenre emlékeztet, mert őt utánozza életében. Isten temploma, mert szívében lakik a Magaságbeli! Oltár, mert szíven az istenszeretetnek, önfeláldozásnak és imádásnak áldozatait mutatják be. Grálkehely, mert Krisztus testét és vérért hordozza és

veszi magához naponta. Szent . . . szent . . . szentnek kell lennie !

Egészen Istené.

2. Szent, ami Istennek van felajánlva. Ami kivéteketik a profán használatból, hogy Istennek szolgáljon. A lelki újjászületésben Isten adja magát a léleknek, teljesen és egészen. Azért adja magát, hogy a lélek is legyen mostantól fogva az övé. Azt akarja Isten, hogy egészen adjuk át magunkat neki . . . neki ! Egészen Istennek éljünk ! Teljesen Istené legyünk ! Kizárólagosan neki szolgáljunk ! . . .

Istennél van otthon.

3. A szent messze felette áll a hétköznapiságnak, a közönségesnek. Távol áll tőle minden, ami alacsony és földön kúszó ! Lelke Istenből él, telítve van Isten gondolataival, érzelmeivel, vágyaival. Igénye a magasztosság világában él. Magasan jár, mert lelke a felhők felett Istennél van otthon. Ezért kellett a «nova creaturá»-nak elszakadnia minden földiességtől . . . minden alacsonyságtól. Koldusrongyokban is királyi lélek, szegénységében is a leggazdagabb. Csoda-e, ha annyi gazdag mondott le vagyonáról, hogy a szegénység árán ezt a gazdagságot magának megszerezze ? ! . . . Csoda-e, ha annyi lélek lett hivatásból mások szolgálja, hogy egykor uralkodjék Krisztussal ? ! . . . Ilyen felszabadult, királyi léleknek érzem magam Uram, mióta kegyelmedben újjászülettem, mióta a tied lettem !

Ad astra!

4. A felszabadult lélek nem keveredik e földi alacsonyságok piszkos szennyébe. Elve : ad astra ! Fel a szívekkel ! Sursum corda ! Mennyire érzem, hogy lelkem dagad és ellenállhatatlanul vonzódik fel-fel, minél tisztultabb légkörbe ! . . . Uram, ó, mely terhemre van a test, az érzékiség és a világ ! . . . Tisztíts, emelj, vonj magadhoz ! . . . Csak a tied akarok lenni ! Csak neked akarok élni ! Életemnek legnagyobb vágya : szentnek lenni ! Szent . . . szent, egészen Istennek átadott akarok lenni !

«Isten képére».

«Kezdetben volt az Ige és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige... Őbenne élet volt, és az élet volt az emberek világossága. És a világosság a sötétségben világít». (Ján. 1, 1—5.) Ez a világosság világít az én sötét lelkemre is, és megvilágítja, átalakítja a maga képére, a maga hasonlatosságára. Igen: «Isten képére». (Ef. 4, 23.)

Az örök szépség fényében.

1. Ha minden szépnek, minden harmóniának, minden formának Isten a kezdete, milyen lehet maga a forrás? ! Mily gyönyörűséges és ragyogó lehet Isten képe, Isten szent fölsége? ! Csoda-e, ha a lélek is megszépül Isten szépségétől? ! Csoda-e, ha úgy átjárja Isten szentségének illata, mint az illatszerek gyárában dolgozó munkások ruháit a drága illat, amivel dolgoztak? ! Ó, mily elragadtatással gondolok arra, hogy enyém, valóban enyém, egészen enyém Isten szépsége, jósága, szentsége! Ennek a szépségnek, harmóniának, formának kinyomata, hasonlatossága a lelkem! Mily szép a lélek, mily gyönyörű a lelki élet, ha ennek az örök szépségnek fényében szemlélem? !...

Visszavert fény a lelken.

2. A tudomány pontosan megállapította, hogy valamely fényforrásból kisugárzó fény, ha átlátszatlan dolgokra esik, azok a ráeső fénynek csak egyharmadát verik vissza, kétharmadát elnyelik. De bármilyen fekete, bármilyen sötét legyen is valami, mégis visszaveri a fény egyharmadát. Ó, ha a lelkem a végtelen szépségű Isten tökéletességének, szentségének, fényének nem egyharmadát, hanem csak egy parányi hányadát tudná visszatükröztetni! Uram, ragyogjon lelkemre a te lelkednek minden szépsége, minden fényessége! Tudom, hogy ettől kigyullad a lelkem. Ettől szentül megéletem! Édes Istenem, löveld rám szereteted legmelegebb, legizzóbb sugarát, hogy egészen megolvadjon

tőle a lelkem és egészen visszatükröztessenem jóságodnak, szentségednek, tökéletességednek képét!

Fényszomjas lelkem!

3. A tudomány azt is megállapította, hogy az átlátszatlan tárgyakra eső fény kétharmadát a tárgyak elnyelik. Magukba olvasztják, elnyelik a fényt! És több fényt nyelnek el, mint amennyit vissza tudnak tükrözteni! Úgy érzem, hogy az én lelkem is ilyen fényelnyelő teremtménye a jóságos Istennek! Ó, Istenem, ha a te szentséged, fényed, szépséged kétharmadát lelkem igazán elnyelné, igazán magába szívna, igazán magáévá tenné!... Mennyit haladtam volna a szentség útján, ha eddig is mohón és szomjasan szívtam volna magamba Isten kegyelmét, Isten szépségét, szeretetét!... Pedig úgy szomjazza lelkem Isten szépségét, fényét, melegségét, szeretetének lobogó tüzeit!

Alakíts engem a te képedre!

4. Uram, csak téged szomjazlak! Ó, csak bocsásd a lelkekre kegyelmednek, isteni szeretetednek sugarát és megújítod a föld színét!... Járj át egészen isteni fény és alakítsd át lelkemet tisztává, ragyogóvá, széppé, olyanná, mint amilyen te vagy! Így alakul majd lelkem egészen «Isten képére».

Rontassék le a bűn teste!

Amikor a «nova creatura» képét ki akarom alakítani lelkemből, megjelenik előttem a kereszttviselő Krisztus képe. Magához int és a maga szenvedésével, kereszttjével akar egyesíteni. Krisztus kereszttjére kell feszítettetnem!... «Tudjuk azt, hogy a mi régi emberünk azért feszítettet meg vele együtt, hogy a bűn teste lerontassék». (Rom. 6, 6.)

Mit vár Krisztus tőlem?

1. A «nova creatura» lelki újjászületése a megváltás gyümölcse. Krisztus kegyelméből, drága véréen szerezte meg nekünk az új életnek boldogságát. Krisztus vonásai

azért vésődnek be oly mélyen a «nova creatura» lelkébe ! A maga képe, a maga hasonlatosságára alakítja át kegyelmével a lelket ! Krisztus a lelki élet útjára lépő lélektől csak ezt várja, csak ezt akarja : kövesse, utánozza őt, lesse el életének titkait, hogy a magáéba átvihesse. Ó, mily gyönyörű párhuzam Krisztus és a lélek között ! Mennyire felemel és növeli öntudatomat, boldogságomat, hogy én Krisztussal leszek egy vonalba állítva, mihelyest a lelki élet útjára léptem. Beleviszem lelkembe, beleoltom vágyaimba : Krisztusi, Krisztushoz hasonlóvá lenni ! . . .

A kereszti jegyében.

2. Ámde Krisztus élete a kereszti jegyében, a kereszti pecsétjével megpecsételve volt kedves a mennyei Atya előtt ! Ezért sürgeti az apostol is, hogy vele, azaz Krisztussal a léleknek, a «nova creaturá»-nak is meg kell feszíttetnie. A krisztusi hasonlóság tehát a szenvedést, önmegtagadást, önfegyelmezést jelenti ! A lelkiesség elsősorban ezt sürgeti : meghalni Krisztussal ! Felfeszíteni a régi embert ! Felfeszíteni minden vágyát, minden ambícióját, minden bűnös kívánságát ! Felfeszíteni a világ szellemét önmagunkban, felfeszíteni a könnyelműséget, szenvedélyes természetünket ! Felfeszíteni . . . felfeszíteni, hogy többé megmozdulni se tudjon ! Felfeszíteni, hogy többé úrrá ne legyen bennünk ! Másnak kell lennem ! Új embernek ! Ezért kell folytonos önfegyelmezés, önmegtagadás ! Ezt hirdeti számomra Krisztus kereszti jele !

Meddig még?

3. Sokszor, mikor a test vágyai dagadoznak és feszítik a lelkiesség kötelékeit, fel-felsőhajt a lélek : Meddig, ó, mondd Uram, meddig még ? Meddig kell még hordoznom a bűn ösztökéjét lelkemben, testemben ! Meddig kell még a kereszti útját járnom ? ! Szegény lélek, hát miért sóhajtozol ? Hát azt hitted, hogy a megfeszített Krisztus tanítványa, bizalmasa, barátja lehetsz, anélkül, hogy sorsát, keresztijét is megosztanád ? Csak viseld, viseld, türelmesen, kitartóan, egészen az utolsó lehelletig ?

Mindhalálíg!

4. A régi ember fegyelmezése, vágyainak, igényeinek lefojtása, keresztrefeszítése a halálíg tart! Az önmegtagadás alól az életszentség, lelkiség nem jelent diszpenzációt! Hadd csikorogjon a test, hadd ropogjanak a csontok, hadd siránkozzanak és követelődzenek a vágyak! Krisztus jármába fogtuk őket! S ez igát szívesen vettem magamra! Szívesen hordom! Szeretetből vettem magamra és szeretetből hordom!...

A bűn teste.

Mennyi kísértés, mennyi baj és bűn származik a testemtől. Magán viseli a bűn bélyegét. Mikor az apostol a lelki újjászületésre és aszkézisra nevel, a bűn bélyegét, a bűn testét akarja kiirtani belőlem. «Azért feszítettet meg, hogy a bűn teste lerontassék.» (Róm. 6, 6.)

A bűn forrása bennünk.

1. A test is Isten teremtménye. Isten adta az embernek, tehát Isten ajándéka. Miért tartják mégis bűnösnek? Nem azért, mert Isten ajándéka, Isten teremtménye, hanem, mert a testi vágyak, a lélekkel harcba szálló bűnös kívánságok fakadnak belőle! Mert az eredeti bűn következtében a «csalárd kívánságok» forrása lett! Ezért nem kegyelmez neki az apostol: le kell rontani! Nem öngyilkossággal, nem öncsonkítással, ez Isten ajándékának megvetése, eldobása volna! Hanem folytonos vezekléssel, a szigorú, kemény étellel. A lelki élet nem kényelmes, elpuhult élet, hanem folytonos lemondással, folytonos akaratmegfeszítéssel, edzéssel jár. Soha annyira nem lehetünk tökéletesek, hogy a lanyhaság, puhaság helyén volna!

„Lerontassék!”

2. Az apostol kereken kijelenti: «lerontassék». Tehát le kell rontani! Nincs mit tétovázni! Az önmegtagadásnak, önfegyelmezésnek első lépése, hogy ne sokat alku-dozzunk önmagunkkal! A krisztusi aszkézis nem kegyetlenségekben, önkínzásokban, raffináltan kieszelt

fájdalomfelfokozásban áll! Ilyen kegyetlenség a test ellen csakis a test gyűlöletéből s abból a végzetes pogány tévedésből fakadhat, hogy a test az ördög szülötte, s nem Isten teremtménye, ajándéka.

Isten ajándéka a test is!

3. Krisztus szelleme, még mikor a test ellen szigorúságra nevel, akkor is megbecsüli Isten ajándékát! Úgy tesz, mint Szalézi Szent Ferenc, ki testét époly szeretettel szólíttgatta és buzdíttgatta, mint legkedvesebb lelki gyermekeit! De azért soha, egy percre se hagyta a lélek fölé kerekedni! Szolgálnia kell a lelket és nem vezetnie! Ehhez a lélekszolgálathoz, ehhez a Krisztus-szolgálathoz kell beidomítani, begyakorolni a testet és a testi kívánságokat! Ez minden szigorúságnak, aszkézisnek alapja és mértéke is egyúttal!

A bűn bélyege a lelken.

4. A testi bűnös kívánságok az eredeti bűnnek nyomai testünkben! Ámde miként az eredeti bűnnek, úgy minden önhibánknak, személyes vétkeinknek is van nyoma nemcsak a lélekben, de a testben is. Igen, minden bűn, minden fékevesztett szenvedély, minden kéj és élvezet nemcsak lelkünkön ejt foltot, hanem a testre is rányomja bélyegét! Ennek a nyomnak, ennek a bűn testének lerombolását kívánja az apostol, mikor azt akarja, hogy szigorúak legyünk önmagunkkal szemben! Lelkünk jóra való hajlama folytonos gyakorlással szilárdul meg a jóban, az erényben! De folytonos megszentelésünk, tökéletesbülésünk és önmegtagadásunk által a testünk is mindjobban tisztul a régi ember vágyaitól, mind hajlékonyabb lesz a lélek szolgálatában és szárnyalásában! Így fog a test is a lélekkel felemelkedni Istenhez! Minden önmegtagadás a testnek is és nemcsak a léleknek ad szárnyakat!...

A bűn rabszolgasága.

Mikor le akarom vetni a «régi embert», a bűntől akarok megszabadulni. A bűn a legnagyobb rabszolgaság, mely a lélek szabadságát egészen megbénítja. A «nova creatura» szabad lélek. Ezért buzdít Szent Pál: «...ne szolgáljunk többé a bűnnek»! (Róm. 6, 6.)

Alljunk erősen!

1. A régi embert egészen levetni, a bűnös életet egészen elhagyni nem könnyű dolog. Sok a visszaesés. Mennyit csúszik az ember, ha a hegyek ormára akar lépni! Pedig a lelki élet magaslatai sokkal csúszósabbak! De meg a lelkiiség ormán is könnyen elfogja az embert a szédülés. Sokszor elbizakodik, elég erősnek és eléggé edzettnek tartja magát minden bűnnel szemben! Milyen gyászos bukások, szédületes mélybezuhanások voltak már ennek következményei!... Álljunk erősen! Fogjuk meg keményen a vágyainkat, kívánságainkat, hajlamainkat!... Nem lelki élet az, hogy ha valaki folyton csak tengődik, bukdácsol! Nem kezdte a radikális eszközzel: a kemény önmegtagadással!

Véglegesen szakítani!

2. Minden lelkiiség ott kezdődik, ahol a bűnnek vége szakad! Első lépés a lelki életben gyökeresen szakítani a bűnnel. A «nova creatura» véglegesen elszakadt a bűntől. Nem szolgál többé soha a bűnnek! Gyűlöli és utálja! Gyűlöli lélekkel és szívből! Egész lelkével. Lelkének minden gyűlölete ellene fordul. Sohasem lehet a bűnnek bocsánatot hirdetni, csak a bűnösnek! A gyűlölet haragból fakad, de az utálat undorból. Minél jobban megszerette lelkem a lélek szépségeit, bájait, annál jobban utálja meg az ocsmányságokat! Minden bűn ocsmány és ha nem tudnám utálni, akkor a lelkemet is inficiálta! Nem, nem!... Utállak és örökké utálni foglak átkos bűn, mert Isten is meggyűlölt és megutált!

Bűnútálat, bűniszony.

3. Nemcsak a lélek, hanem a test is ismeri a gyűlöletet és útálatot. Ezek az indulatok érzéki természetünknek világából valók. Ha azonban összekötjük az útálatot még a bűntől való félelemmel is, akkor iszonyat lesz belőle! Semmi se von el valamitől annyira, mint az iszonyat! Erre akarom ránevelni a lelkemet is! Mennyit siránkozunk kísértés idején, pedig magunk vagyunk hibásak. Miért nem neveljük magunkban a bűntől való iszonyt oly nagyra, hogy a bűn gondolatára, sőt távolról való közeledtére is már visszahúzódjunk, elmene-küljünk!

Isteni életösztön.

4. A bűniszony csak elvon a bűntől, menekül, de még nincs iránya! Irányt, menedéket a léleknek a bűn ellen Isten ad. Isten szelleme, Isten lelke adja meg a léleknek minden bűn ellen a helyes irányt. Akiben Isten Lelke lakozik, azt vágyai folyton felfelé vonzzák, s nem a bűn felé. Annak lelkében erősebb lesz a lelakiség, a tisztaság utáni vágy, mint a test ösztöne és bűnös kívánsága! Isten kegyelme önti belénk Isten ösztönzését, ezt az isteni életösztönt. Ez teszi szomjassá lelkünket Isten után! Ez a kegyelem vonz belülről, hogy mindig jobban vágyódjunk a tökéletesség, életszentség, a lélek örök szépségei után. Add nekem, Uram, a te Lelkedet s ez elég lesz nekem! Ettől elég erős leszek, hogy a bűnt többé soha ne szolgáljam, hogy gyűlölettel és útálattal forduljak el tőle. A te kegyelmed serkenti előbbi bűnös életemtől való iszonyomat és vonz édesen és kedvesen... *dulciter et suaviter* . . . Hozzád, a te Szívedhez, az örök élet és erő forrásához!

Lelki újjászületésünk.

A nova creatura Krisztusra talál, Krisztussal egyesül. Ezentúl élete Krisztus . . . És éppen ebben a *synbiozisban* lesz új emberré. «Tehát mindaz, aki Krisztusban van, új teremtmény.» (Kor. II. 5, 17.)

Vissza Krisztushoz!

1. Lelki újjászületésünk ott kezdődik, mikor a régi embert levetjük, elhagyjuk. De ez még csak az első lépés, lelki életünk megindulása. A lelki élet lüktető ereje nem itt virágozik ki igazából! Nemcsak az érzéki, testi élettől való elfordulás, nemcsak magunkbatérés. Lelki újjászületésünk Krisztusba-térés... Krisztussal való egyesülés, egybeforrás. Az érzékiség, testiség elhagyása csak az életlehetőségek megnyitása a lelki újjászületéshez. Élet ott kezdődik, ahol az élet forrása legbősegebben fakad lelkünkbe. Vissza... vissza Krisztushoz, mert Krisztus az élet és az élet Istennél van!

Egybeolvadás Krisztussal.

2. A lelki újjászületés összeforrás, egybeolvadás az Élet forrásával, Krisztussal. Két személy azonban a természet törvénye szerint nem egyesülhet egy lénné, nem forrhat egy életté. Csakis erkölcsi egyesülés, egybeforrás lehetséges. Még kevésbé olvadhat össze egy lénné két tárgy. Mégis a napsugár melege átjárja a levegőt. Átjár didergő tél után engem is és felmelegít. A tűz átjárja a vasat és áttüzesíti. A tiszta hegyi levegőtől felélénkülök, felfrissülök és új életerő bizserget tagjaimban. A lelki élet törvényei is ily analógiák után igazodnak!...

Új élet lüktetése.

3. Krisztus lelki életem napsugara, mely felmelegít a lelkiélet sötétsége és fagyos levegője után. Élet bizserget lelkemben, mikor Krisztus lelkének napja jár át! Igen, új élet lüktetése érint Krisztusba-térésem, lelki újjászületésem boldog percében!...

Isten tüzeiben.

4. Krisztus lelki életem izzó tűzcsóvjája, melyben lelkem, a piszkos, hideg vas átizzódik és a tűzhöz hasonló fényes, izzó lesz! Ha a vas ugyanúgy átizzik, mint a tűz, melyben felhevítjük, mennél inkább lelkem, mikor az Isten tüze hevíti, izzítja, formálja. Mikor ilyen áttüzesedett lélek **leszek**, születtem újjá Krisztusban!

Ime, újjászülettem!

5. Krisztus lelki életem magaslati levegője! Teli tüdővel szívom magamba és soha nem tudok vele eléggé töltekezni! Mikor érzem, hogy szellememnek, lelkemnek, erői duzzadnak, mikor az élniakarás, a jó Isten szolgálatának vágya duzzasztja, íme újjászülettem, új életet kezdtem! Melegít, izzít, feleml... Ime így alakulok Krisztusban új teremtménnyé!...

«A régiek elmúltak.»

A lendülettel haladó ember előre szeret tekinteni. Pedig emberi természetünkhöz, gyengeségünkhöz tartozik, hogy szeretünk elmerengeni a múltban!... Sokszor jól esik... de sokszor veszélyes. Az apostol is szeretné lelkünket távoltartani tőle. Ezért mondja sürgető gondossággal: «... a régiek elmúltak»... (Kor. II. 5, 17.)

Előrel

1. A nagy csobogással tovarohanó hegyi patak vize zúg, csapódik, freccsen, mert ellenállhatatlan erővel vonzza a mélység. Tovarohan és nem tér vissza többé soha... soha. Cselekedeteink, életünk folyama, minden egyes pillanat éppen így rohan... és nem tér vissza többé soha... soha. Magával ragad engem is és sodor; sodor oly erővel, hogy ellenállni nem tudok. Hova?... Előre! Pedig mi szívesebben tekintünk vissza. Mennyire szeretünk elmerengeni azon, ami volt, sokszor visszafvánjuk... mindhiába! Ifjúságunk, életünknek szép, boldog percei vissza nem jönnek soha... soha!

A múlandóságnak nagy törvénye.

2. A múlandóságnak nagy törvénye az, hogy ami egyszer volt és elmúlt, az többé ne térjen vissza soha... A múlandóságot lelki életem törvényévé kell tennem! Elmúlt a régi ember, elmúlt a bűn, elmúlt az érzékiség, a puhaság, levetettük és legyűrtük rosszra való hajlamainkat. Vajjon nem jön-e vissza többé soha?... Nem fog-e megkísérteni többé az érzékiség, a régi

ember bűnös vágya? . . . Félek, hogy igen ! Ó, mennyire nyögöm sokszor visszatértét ! Ezért kell tehát életemben törvényvé tennem a mulandóságot ! Dolgoznom kell, keményen nekifeszülöm, hogy tényleg ne térjen vissza többé soha . . . soha !

Ilyen voltam!

3. A mulandóság mindig megindítja, megrázza bensőnket. Mikor nagyon közélről érint az elmúlás, mindig gyászos érzés ébred lelkemben. Fáj, fáj, mert elmúlt, mert nincs többé. A bűn emléke is fáj, de nem azért, mert nincs többé, hanem, mert megbántottam vele Istenemet ! Fáj, hogy volt és nem tudom egészen kitörölni emlékét ! Csak fájjon, csak toluljanak könnyek szemembe ! Csak érezzem át mindig mélyebben, hogy milyen voltam ! Ah, hát ilyen voltam ! . . . Hogy tudtam ennyire megszomorítani az én szerelmes Istenemet ! ? . . .

Legyen egészen a múlté!

4. Azonban a bűn emléke sokszor nemcsak a bánat könnyei közepette élénkül meg, hanem felgyullad a kísértés nehéz küzdelmeiben is. Ekkor kiszíneződik mint a kirakatok írásai, melybe villanyáramot vezetnek. Izzóvá válik és fellobbantja a régi ember vágyait, érzéseit . . . Csak ki vele ! . . . El, el lelkünk ből ! . . . A régi ember, a bűn igézete elmúlt, s mert elmúlt, nem jó sokat foglalkoznunk vele. Elmúlt életünknek bűnös emlékei legyenek a múlté egészen, nehogy bajt okozzanak, s újra megfertőzzék lelkünket ! Múlják el minden, ami «régi», és ne térjen vissza többé soha . . . soha ! . . .

«Minden újjá lett!»

Sokszor csodás napfény szűrődik a dóm ablakán és megtüzesednek tőle a színes üveg festményei. Ilyen áttüzesedett, izzó, élő fényben látom most azt az új életet, melyre az isteni kegyelem indít. « . . . Ime újjá lett ! . . . » (Kor. II. 5, 17.)

Magasabbrendű élet.

1. A lelkeség új élet . . . a régi elposványosodott. Új élet, mely friss és üde, mint a márciusi szellő. A régi élet dekadens, ez felfelé tör; a régi a földön kúszik, ez az égben lakik. Ezért nevezzük magasabbrendű életnek! Magasabbrendű, mert természetünk felett áll, olyan magaslatok ormán, ahova emberi erő, emberi törekvés, emberi lelkesültség nem tud felsegíteni bennünket! Egyedül az isteni erő, az isteni kegyelem tud a léleknek oly szárnyakat adni, melyekkel ide felívelhetünk. Ezért csupa erő, csupa új kikezdés, új megindulás, megfiatalodás . . .

Új légkör.

2. A lelkeség új légkört teremt a léleknek. Úgy érezzük benne nagunkat, mint a hosszú éveken át sötét, dohos, gyilkos börtönben sínylődő rab, mikor először kivezetik Isten szabad ege alá, ahol friss levegő csapja meg és tiszta, meleg napsugárban éled új életre. A rabság, alacsonyosság elfojtja, elsorvasztja a lelket, a lelkeség szabad légköre felemeli, és új életre kelti. Új légkör, melynek magaslatai egészen Istenig nyúlnak. Ennek a tiszta lelkeségnek egén ragyog a verőfény, a meleg napsugár, Istennek kiáradó lelke, szeretete! . . .

Isten lelkének napsugaras világában.

3. A «nova creatura» élete ebben a verőfényben fürdik, ebben a napsugárban melegszik, ebben a boldogságban éled újra. Az új élet Isten lelkének világa. Az új légkör, Isten szeretetének áradása, Isten világosságának verőfénye! Isten szeretete, Isten világossága, melegsége, Isten tökéletessége, Isten boldogsága túlcsoordul a vele egyesült lélekbe, a «nova creatura»-ba! Isten a kegyelem áradásában önmagát adja. Akkor vége szakad a lélek éjjelének, megszűnik a vergődés, erővé fokozódik az erőtlenség, Isten bírásának boldogságává tornyosul az emberi szívnek szorongása. Isten lakóhelyévé szentelődik a lélek, mikor a lelkeségnek, az istenközelségnek magaslataira emelkedik.

Új életközösség.

4. Az új élet úgy összeforr Istennel, hogy Isten a lélekben és a lélek Istenben él. Leszáll az Isten az égből, hogy az «új ember» szívében üsse fel sátrát és felszáll a lélek Isten sátrainak boldog országába! Új életközösség kezdődik Isten és ember között, amelynek mélysége és fensége elmondhatatlan. Mikor Isten életét éli a lélek, a «nova creatura», dadogóvá lesz emberi nyelve... Isten életének titkait, fenségének szépségeit, világosságának ragyogását, boldogságának nagyságát ugyan ki mondhatná el?!. . . És mégis ismerjük, mégis éljük, mert részesei vagyunk már itt e földön!... Nemcsak Szent Pál ragadtatik a harmadik égbe, hogy lássa közelebbről Istent, hanem minden lélek, minden «nova creatura», mikor a lelkiesség új világa, a természet-fölöttiség légköre pirkad egén!...

Egészen Istennek élni!

«Valamennyiért meghalt Krisztus, hogy azok is, akik élnek, már ne önmaguknak éljenek!» (Kor. II. 5. 15.)

Életet életért!

1. A régi ember rabszolgasorsának szomorú emléke cseng ki az apostol szavából. A bűn rabszolgaságának köteléke tartott fogva egykor. A szabadulás órája akkor ütött, mikor valamennyiünkért meghalt Krisztus! Érezte, hogy valóban: szemet szemért, fogat fogért! Életet életért kellett feláldoznia! Megváltásunk drága bére az ő szentséges vére, új életünkért saját életét adta cserébe! Tehát most az övé lettünk, az övé vagyunk. Nem magunké többé! A megváltás titkának ez az első értelme: Krisztus megváltott a bűn rabságából, s ezzel az ő tulajdonába mentünk át! Nem lehetünk többé magunké! Isten teremtet... Isten megváltott, Isten szeretett... csak Istené lehetek!...

Meghalni önmagunknak!

2. Az önzés csak magát ismeri. Magát látja mindenben, mert magát keresi mindenben. Az önzés csak egy célt ismer, önmagát, s ennek rendel alá mindent. Még erkölcsi tisztulásában is ezt keresi: ebből hasznom van, ez előnyömre szolgál. Néha ajánlkozik Krisztus szolgálatába állni, de a markát tartja és azt kérdi: Mit adsz, ha tied leszek?! Nem az Isten-szolgálat belső értékét, nem Isten dicsőségét, hanem csak a jutalmat látja, tehát önmagát keresi. Ez nem lelakiség! Nem az új teremtmény, a Krisztus-típusú ember lelküllete! A lelakiség abban áll, hogy nem önmagunknak élünk többé! A lelki ember meghal önmagának, vágyainak, ambícióinak, meghal a jutalomnak, a dicsőségnek, hogy csak Krisztusnak, csak Istennek éljen!

Belső életöszton.

3. A «nova creatura» nagy életcélok távlatába állítja be életét. Minden nagy lélek, feltaláló, tudós, államférfiú, író, költő vagy művész egy ideális célnak szenteli életét! Nem sajnálja önmagát életeszméjének odaadni, feláldozni! Nem azt nézi, hogy elismerik-e, megfizetik-e, hoz-e dicsőséget! Belső életöszton, belső törvényszerűség hajtja. A legnagyobb életcél, a legideálisabb életeszme, a legdrágább életérték: Istennel élni! Mily édes átadottság! Mekkora boldogság! Istennek élni, Isten tulajdonába átmenni!...

Istennek élni!

4. Mindannyian Isten kezében vagyunk, de a lelakiség egészen Isten karjába von, egészen Krisztus Szívéig emel! Öntudata valóság... életének új beállítottsága: Istennek élni! Egészen neki átadottan élni! A lelakiséget ez a belső rúgó hajtja: Ne önmagunknak éljünk, hanem egészen Istennek!

Önzetlen szeretetből.

Szent Pál, mikor az új életstílust akarja kialakítani, a teljes önzetlenséget, a magunkról való teljes megfeledkezést sürgeti. Ezért mondja: «Ne önmagukért éljenek, hanem annak, ki értük meghalt és feltámadott». (Kor. II. 5, 15.)

Az önző „én” letörése.

1. A test szellemének legkifinomultabb formája az önzés. Minden érzékies, minden emberi szeretetet ez jellemez legjobban, hogy a középpontjában az «én» áll. A *saját* kielégülése, a *saját* boldogsága, *saját* java, a jutalom mozgatja. Az erkölcsi tisztulásban is sokszor a jutalom csalogat. Igen sok lélek a lelki tisztulásban is csak egyet néz: a mennyország jutalmát. Mit adsz Istenem, ha megteszem, mit, ha parancsaidat megtartom? ! Sok lélek még a lelki tisztulás útján is lelki édességet, érzéki örömet és vigasztalásokat keres. Nem igazi lelkiség ez ! Nem igazi szeretet az, mely önmagát tolja előtérbe és félszemmel mindig csak a jutalmat nézi. Tartja a markát, mint a szemtelen koldus és már előre morog, mert fél, hogy nem kap kedve szerinti «borravalót !» . . .

„Charitas Christi.”

2. Az igazi szeretet önfeláldozó és gyökerében tépi ki az önzést. Magát adja és egyetlen boldogsága, hogy egészen azé lehet, akit szeret. Ezt a szeretetet Jézus hozta a földre. Az ember erre a magaslatra felemelkedni a maga erejéből nem képes. A szeretet nemes vonásait a jó Isten rajzolta a szívkünkbe-lelkünkbe. A lelkiségnek erre a magaslatára csak isteni erő, csak a kegyelem képes felemelni. A «charitas Christi» sürgeti, hogy ne önmagunkért éljünk többé, hanem azért, akit a legjobban szeretünk, mert szeretetre legméltóbb: Istenért !

Az isteni szeretet extázisa.

3. Mivel gyullasztja fel Isten ezt a hatalmas lángot, mely a legtisztább, legönzetlenebb odaadásra ösztönöz? Krisztus szerelmével, aki meghalt értünk ! . . . Az isteni

szeretet extázisa hozza őt le a földre, az emberek közé! Az isteni szeretet túláradása minden szava, minden tette, minden szenvedése, de főleg keserves halála. Érttem élt, érttem jött, érttem szenvedett, érttem halt meg a keresztfán a kínok-kínjával! Meg akarta nyerni a szívemet, a szeretetemet, az életemet! Tüzet jött bocsátani a földre és azt akarta, hogy az én szívemben-lelkemben is felgyulladjon! Érzem, hogy fellángolt! Szerettem őt! Önzetlen, tiszta szerelemmel adom át neki életemet és szívemet! Édes Jézusom: tied vagyok, neked élek! Örökre!

Nagy felkiáltójel.

4. Krisztus halálát feltámadása követi. A feltámadás nagy felkiáltójel... Jelzi, hogy a tökéletes és önzetlen önátadás Istennek, a tiszta és áldozatos szeretet, az igazi lelkiség nem más, mint feltámadás! Felmelkedés, magasabb életsíkba, boldogabb, tisztultabb légkörbe!... Egészen istenközelségbe juttat!... Minél közelebb jut a lélek a jó Isten Szívéhez, annál tisztábban és önzetlenebbül tud szeretni!

A Krisztus-típusú lélek alapvonása.

Krisztus Urunk jelenik meg Szent Pál lelki szemei előtt és róla olvassa le a Krisztus-típusú lélek alapvonását: «Akik élnek, már ne önmaguknak éljenek». (Kor. II. 5, 15.) Krisztusról mintázom én is ezt a lelki önzetlenséget.

Nagyobb tökéletesség lendületében.

1. A Krisztus-típusú ember alapvonása a lelkiség. Nem tapad hozzá a szíve a földiekhez, nem érzékies, földön csúszó-mászó lélek. Folyondár, mely nem az út sarában kúszik, hanem felkapaszkodik a nagy tölgy törzsére és a napsugaras égbe nyújtja karját. A lelkiségnek azonban különféle fokozatai vannak. Ott indult meg a bűnnel való gyökeres szakításnál, végigküzdötte az érzékiség lázongó követeléseinek kísértését. Eltépí szívé a külső anyagi javaktól. Nem tapad az érzéki természet vágyaihoz, kívánságaihoz. Természetünk

vágyairól is lemond a nagyobb tökéletesség lendületében s most a legfelsőbb vonalát kapjuk meg: lemondani önmagunkról, tökéletesen meghalni önmagunknak...

A szeretet viaskodása bennünk.

2. Az önszeretetnek is ugyancsak ez a fokozata. A legtisztább, legnemesebb szeretet, mely nem önmagát keresi, nem a maga kielégülését keresi, hanem a léleknek legnagyobb javát, Istent. Az önszeretet és az istenszeretet sokszor viaskodik bennünk. Viaskodik mindannyiszor, mikor a magasabb ideálokról, a lelkiség és a vallás érdekeiről van szó. Viaskodik, valahányszor a belső tökéletességet kell előbbre tartanunk a földies érdekek előtt. Viaskodik valahányszor az érzéki javak helyett a lelkiség igényeit kell szolgálnunk. Minden magasabb életigény, magasabb lelki aspiráció, önzetlen lemondás, áldozat az istenszeretetnek győzelme a lélekben az önző, a régi ember szeretete felett.

Parázs a hamu alatt.

3. Az istenszeretet mint a parázs ott szunnyad minden ember lelkében. Parázs a hamu alatt. Nem tud fellángolni, mert nincs szabad levegője. Új légkör, szabad levegő kell neki, hogy égő zsarátnok, az égig érő láng legyen belőle. Minél lelkibbek vagyunk, annál tisztultabb levegőt teremtünk lelkünk világában. Igazi légköre a kegyelem világa, mely már a természeti erők felett Isten lelkének világába emel. Ez a kegyelem is sok fokot ismer. Lehet valaki nagyobb és fejlettebb a kegyelem világában: minél jobban részesedik Isten életében, minél jobban használja fel és olvasztja magába, ojtja lelkébe a kegyelem ajándékait, annál tökéletesebb.

A lélek világának új hajnala.

4. A természetfeletti világ új hajnala pirkad a léleknek minden gyónásban, tisztulásban, minden szentség vételében. Új, napsugaras világ, a fénynek, a világosság forrásának világa! Dadogó nyelvünk nem találja meg

a kellő kifejezést a világosságról, ó de a hit mégis bele tud világítani és az istenszerető lélek bele tud tekinteni a kegyelem világába! Látja, mert éli, tapasztalja, mert szereti Istent!...

Az istenközelség kegyelme.

«Most azonban, kik egykor távol voltatok, közel jutottatok, Krisztus Jézusban . . .» (Ef. 2, 13.)

Messze Krisztustól.

1. Egykor távol álltunk, messze jártunk Krisztustól. Nemcsak a bűn tart távol tőle, hanem minden alacsony, földies, önző gondolkodás, testies élet, érzéki vágy és világias szellem. A «régi ember» elszakad lelkétől, mikor egész életiránya a föld felé fordul. Elszakad lelkétől és elszakad lelkének éltető kegyelmétől, Krisztustól. Minél jobban tudatára ébredünk a lélek és a szellem értékeinek, annál jobban fáj, hogy valamikor e kincseket eltékoztuk, «távol voltunk»... Minél jobban tudatára ébredünk Isten kegyelmének és szeretetének nagyságára, annál jobban fáj, ha emlékeznünk kell a hűtlenség és a tévedés szomorú korszakára. Fáj... fáj!

Magasabb aspirációk élednek.

2. A fájdalomban, a lelki keserűségben kezdem megérteni igazán, hogy mekkora kegyelem, ha a távol járó lélek egyszercsak üresnek, hidegnek, tartalmatlannak és céltalannak tartja ezt az életet. Mekkora kegyelem az, mikor a lélekben felébred a magasabb aspirációk, életigények vágya és megundorodik eddigi életétől, szórakozásaitól, bűnös vágyaitól, megundorodik a világtól! Itt indul meg a közeledés... közeledés ahhoz, akitől annyira távol járt, akit annyira kikapcsolt eddigi életéből!

Szomjazni Krisztust, az élet forrását!

3. Minél üresebb a lélek, annál jobban szomjazza Krisztust. Senki sincs annyira elvetelemült, hogy néha-néha lelkébe ne villanna Krisztus világossága. Nem járhat senki oly távol tőle, hogy ő, a jó pásztor meg ne találná! Vágy a lelkiség után, vágy a szebb, a magasabb életideálok, a lelki szépség után... ezek vonzzák a távoljáró lelket, hogy közeledjék ahhoz, akinek élete az élet telje és gazdagsága! S e vágy sohasem tud oly naggyá nőni, hogy még jobban ne növekedhetne, hogy még ellenállhatatlanabbul ne vonzaná az élet forrásához. E vágyat kell ápolnunk, nagyra növelnünk!...

A krisztusközelség boldogsága.

4. Egészen vonzz magadhoz Jézusom! Ez a sóhaj-tás fakad minden lélekben, mikor lelkébe nyilallott a krisztusközelség boldogsága. Úgy issza a lélek az istenközelség kegyelmét, mint a száraz föld a tavaszi esőt. Nem tud vele betelni! Igen, közeljutni, vele lenni, vele egyesülni!... Ez a vágy hajtja a lelkiség egész vonalán. Ha jóbarátunk kellemes társasága, lelki rokonsága le tudja kötni lelkünket és ki tudja elégíteni szellemi igényeinket, mennyivel többet meríthet a lelkünk Krisztus közelségéből, Krisztus barátságából, Krisztus rokonságából! Igen... közel akarok jutni, hogy minél többet meríthessek e szent közelségből, e szent barátságból, e nagy lelki kegyelemből!...

Az istenközelség meghittsége.

Most elmélkedésemben egészen közel húzódom Krisztushoz. Az apostol is buzdít erre és azt mondja: «Közel jutottatok Krisztus Jézusban». (Ef. 2, 13.) Közel hozzá, közel benne, egészen az istenközelség meghittségében!

A lelki élet alapja.

1. Közel jutni Krisztushoz... ez a lelkiségnek, az igazi lelki életnek alapja. Az «új ember» nem a tagadások, az üres lemondások útvesztőjére tévedt, mikor a régi embert levetette. A világ szellemével való ellen-

kezés, a testiség megtagadása, az ösztönök fékezése . . . a folytonos önmegtagadás könnyen elkedvetleníti a kezdőt, aki most indul meg a krisztusközelség útján.

Krisztusközelség.

2. Krisztus közelsége nem tagadás, nem negatívum, hanem csupa meghittség, csupa tartalom, boldogság! Csak annak tűnik keménynek a lelakiség igája, aki a világra kacsint és folyton visszavágyik a «moslékhoz», melyet otthagytott. Aki megérti és megérzi a krisztusközelség meghittségét, azt a belső és barátságos kapcsolatot, melyet a kegyelem létesít a lélek és Üdvőztője között, annak semmi áldozat nem tűnik nagynak, semmi önmegtagadás nehéznek! . . .

Krisztusközelség-Istenközelség!

3. A krisztusközelség istenközelséget jelent! Tehát erőt! Erőforrást! E közelségből a lelki erőátvitel, az energiaátvitel buggyan és árad a lélekbe! Minden lélek sugároz. Sugározza a maga fényét, a maga szentségét, a maga tisztaságát, szeretetét! Krisztus lelke Isten világosságát, Isten végtelen szentségét, Isten tisztaságát és szeretetét sugározza! Ezért úszik a lélek a fényben és nyer általa gloriolát, akárcsak Mózes arca! Ezért szentül meg szinte észrevétlenül a «nova creatura» és emelkedik jobban, mint minden eddigi lemondásából és önmegtagadásából! Ezért tisztul meg és ébred benne oly ízlés és érzék a tisztaság után, hogy elájul minden szenny és piszok láttán, mint Szent Szaniszló. Ezért gyullad ki az isteni szeretettől és lángol, mint Néri Szent Fülöp! Isten közelségének meghittsége a lélek legnagyobb ereje és értéke itt e földön!

Isten erejének megnyilatkozása.

4. Az erő biztonságot ad. Isten ereje, fényessége, melegsége nemcsak biztonságot és erőt, hanem lelki finomságot is! A világon az erőt csak úgy tudják elképzelni, hogy az durván nekiront az ellenségnek és

ököllel bizonyítja be energiáját. Isten ereje nem a nagyságban, nem a durvaságban, hanem éppen a finomságban nyilatkozik meg! Nagyobb erő kell a lelki finomsághoz és gyengédséghez, különösen, mikor durvasággal fizetnek érte, mint az erőszakhoz. Krisztus közelsége erre a lelki finomságra nevel és segít. Arra készítet, hogy tudjak ellenállni és szilárdan kitartani mellette, mosolyogva és nyugodtan, finom lélekkel és minden durva harag nélkül! Mosolyogva győzni és nem haragtól feldúlt arccal és ökölbe szorított kezekkel! Ez a krisztusi erő fölénye... és győzedelmes, ellenállhatatlan ereje!...

Az istenközelség drága bére.

Az istenközelség lelki világa ez: «Krisztus Jézusban Krisztus vére által». (Efez. 2, 13.) Drága szent vér, mely megváltásomnak és istenközelségemnek drága bére vagy!... Szívem kelyhébe fogom fel minden cseppjét itt, a keresztfá tövében!

A szent vér tisztelete.

1. A lelakiség nagy lelki emelkedettséget, magaslatozt jelent. De az istenközelség még magasabbra emel. Oly magasra, amilyen magasan van maga Isten! Erre a magaslatra saját emberi erőnkéből felemelkedni soha nem vagyunk képesek. Minden emberi igyekezet, minden emberi buzgóság elégtelen erre! Csak Isten ereje, Isten kegyelme képesít reá! Ez a megváltás kegyelme által történik. Krisztus váltotta meg a halhatatlan, a drága lelket és a legnagyobb, legdrágább váltságdíjat fizette érte: saját szent vérért! Drága szent vér, mely értem folyt s engem tisztára mosott, mennyire becsüllek, tisztellek, szeretlek! A szent vér tisztelete, imádása fejleszti lelkem érzékét az istenközelség kegyelmeinek készséges befogadására és nagyrabecsülésére!

Ajándék!

2. Az istenközelség és Istennel való bensőséges egyesülésünk a megváltás kegyelme, tehát ajándék! Nagy ajándék, melyet meg nem érdemeltünk, melyre soha

méltók nem lehetünk ! Azt akarta Krisztus, hogy egészen ajándékba kapjuk, s így egészen tőle függjünk ! Érezze meg lelkünk azt a szeretetet, mely egészen önzetlenül és tisztán az isteni szeretet elragadtatásában hajol le hozzánk !

Elfogadni, megbecsülni

3. Az ajándékot nemcsak elfogadni kell, hanem meg is kell becsülni ! A Krisztus vére ellen vétkeznénk, ha nem ébredne lelkünkben hála és szeretet, mikor az Úr nyújtja azt nekünk ! Krisztus vére ellen vétkeznénk, ha nem használnánk azt eléggé lelki életünk és lelki tökéletességünk mélyítésére, teljes kiéptetésére... Az istenközelség kegyelme ajándék, érdemek nélkül ; egészen Isten jóságából kapjuk, de ha megkaptuk, akkor már közre kell működünk vele, hogy lelkünknek használjon ! Oly kegyelem ez, mely annál jobban növekszik a lélekben, minél jobban használjuk, minél jobban hasznosítjuk lelkünkben.

A kegyelem valósága.

4. Az istenközelséget bele kell vinni az öntudatba, bele kell állítani életprogrammunkba, át kell itatni vele mindennapi életünket, hogy soha egy percre se feledkezzünk meg róla. Az istenközelségnek valósággá kell válnia, vérré és csontté életünkben, hogy ne is tudjunk nélküle még lélekzetet sem venni. Az Istennel való egységünk nemcsak gondolat, nemcsak képzeleti kép, hanem lelki valóság, a kegyelem valósága ! Krisztus vérének állandó kegyelmi ömlése a lelkünkbe és lelki képességeinkbe !... Isten tüzes lelkét ömleszti a lelkünkbe, hogy úgy folyjék vérünkben és dagadjon tőle erőnk, mint a vértől duzzadó testi erőnk és szívünk ! Az istenközelség a kegyelem hatása ! A lélek, mely azt készségesen felfogja és felhasználja, egészen az istengyermekség nagy kiválasztottságáig emelkedik.

Az istenközelség ereje.

A «nova creatura» : «Krisztus-Jézusban» (Ef. 2, 13.) él, benne erősödik, emelkedik. Isteni erő emeli, éleszti, lendíti és teszi boldoggá.

Belső tehertétel.

1. Krisztussal való életközösségünk lelki erőt önt belénk. De ez az erő nemcsak külső harcaimban, nemcsak kísértéseim küzdelmében nyilvánul meg, hanem főleg belső életem kialakulásában. A legnagyobb erő, a legnagyobb teher, mellyel meg kell küzdenem, a test súlya, mely a lelket elnyomja és elfojtja magasabb igényeit, lendületét! A lomha test akkor akar a legnehezebben megindulni, mikor a kegyelem legjobban sürgeti és ösztönzi.

Belső erő kell!

2. Befelé kell erő, befelé kell erős kéz, mely emeli és nem engedi a test és a testiség súlyától egészen letörni. Krisztussal való lelki egységünk befelé alakít és oly hatással van ránk, hogy észrevétlenül ragad. Ha művészlélek közelében mindenki felébred a művészet iránti fogékonyság, akkor a lelki szépség művészeivel való lelki egység is ilyen fogékonyságot teremt a lélekben minden lelki szépség iránt!

Nemes oltás vadhajtságban.

3. Az istenközelség átalakító ereje nagyobb, mint az önmegtagadásé, nagyobb, mint a lemondásé! Ez Krisztus ereje és kegyelmének hatása lelkünkben. Olyan, mint a nemes oltás vadhajtságban. A vadóc is földbe bocsátja gyökereit és onnan szívja életerejét és mégis nemes gyümölcsöket terem! Mi is megmaradunk földi emberek, törékeny, gyarló emberek, de míg e földön élünk és abból szívjuk létünk éltető erejét, az isteni kegyelem belénk ojtja Isten erejét, nemességének életerét. Tőle nemes gyümölcsöt terem a lelkünk! A mennyek országa számára termő nemes gyümölcsöt! . . .

„Jézus Krisztusban.”

4. Közel jutni Istenhez csak Jézus Krisztusban lehet. A vele való egyesülés valóságos összeforradás. Nemcsak a fémek forrnak össze, a nemes jelzésű fémeknél is jobban forrnak össze a lelkek. Ez az egybeforrás az egyesülésnek legnagyobb foka. A tökéletes átadottság olyan, hogy miként a forradásnál megszűnik a kettő

közötti határvonal, itt is ! Ezt így fejezte ki Szent Pál : «Élek én, de már nem is én, él bennem Krisztus». (Gal. 2, 20.) Igen, Krisztus él a lélekben és a lélek él Krisztusban. Az életközelség ezt jelenti : életközösséget. Lelki egybeforrást, mely egybeolvasztja az érzést, az akarást és gondolkodás világát ! Felemelkedést egészen a jó Isten világáig ! . . .

Az istenközelség boldogsága.

Nincs nagyobb törvény a szeretetnél. A régi ember szeretete a teremtmények felé indult és azt hitte, hogy azok betöltik szívét és boldoggá teszik. Csalódott ! . . . Az új ember életiránya a végtelen jó, Isten, akinek szeretete most úgy eltölti szívemet, hogy elmondhatatlan boldogság ömlik el rajta. Az istenközelség boldogsága ! . . .

„Inquietum est cor nostrum!”

1. Szent Ágoston életének mottója : *Inquietum est cor nostrum*, nyugtalan a mi szívünk, míg benned nyugalmat nem talál, Istenem ! Nincs nyugalma, nincs boldogsága, üres és boldogtalan, mindaddig, míg a végtelen jó, a végtelen szép, a végtelen szeretetreméltó be nem tölti. Hiába is akar valaki a teremtmények szeretetében boldog lenni. A véges nem elégíti ki a végtelen felé nyúló lelket ! Szívünk dobbanása addig hajt, míg ennek a végtelen jósnak bírásában nem gazdagodik ! Minél távolabb keresi valaki a végtelen jószágot, minél jobban eltéved Istentől, annál nyugtalnabb, annál szerencsétlenebb . . . Nyugalom, boldogság, kimondhatatlan lelki édesség árad az istenközelségből ! Nyugtalan a mi szívünk, míg az istenközelség életét nem éli !

Sugárzó erő Istenből.

2. Az istenközelség Istennek csodálatos erőksugárzását veti lelkemre. Emberi mivoltunk, kicsiségünk, gyarlóságunk letör és lenyom. De az istenközelség egyszeribe átjár és Isten erejének áramával élénkít, lendít, felemel. Azt érzi a lélek, mint a villamosáram meg-

indulásakor, egyszerre megmozdít mindent ! Ilyen áram, ilyen erőkisugárzás jár át az istenközelség boldogságában. Élénkülök, erősödöm, lendülök és nem érzem többé emberi gyarlóságom súlyát ! Az isteni erő naggyá nevel és Isten erejének segítségével fejleszt, szépít, tökéletesít ! Még ha érzem is néha a bűn fulánkját, nem tör le és nem akaszt meg lelki előhaladásomban. Isten erejére támaszkodom és Isten erejével haladok előre !

A lélek öröme.

3. A lélek öröme, kimondhatatlan boldogsága sugárzik az istenközelség kegyelméből. Minél jobban egyesülök Istennel, minél jobban megvalósítom az új ember életprogramját, annál inkább eltölti lelkemet Isten békéje és öröme. Túlcserdül, eláraszt Isten boldogsága ! . . . Elragad és olyan érzést kelt, amit emberi szavakkal elmondani nem lehet ! Szent tűz száll alá és elemésztí szívemet ! Isten boldogságának édessége tölti el lelkemet, mely mint a méz, ízessé teszi a lelkiiséget és életet ! Lelkesültség vesz erőt rajtam és szent lázban égek ! Isten tüze hevít ! Isten szerelme éget és fészít !

Az isteni szeretet elragadtatása.

4. Szent Gemma Galgani, korunk fiatal szentje kívánta mindig, hogy a szentáldozás után, a szeretet elragadtatásában lépje át az örökkévalóság, az igazi ott-hon küszöbét ! Az istenközelség szentje, aki megérezte, hogy mit jelent az Úr Jézussal egyesülni és vele eggyé-olvadni ! . . . Az istenközelség fényében az örökkévalóság élete elevenedik meg lelki szemünk előtt és látóvá válunk a hit szemével. Az istenközelség tüzeiben szívünk fellángol attól a tüztől, mely Szent Pált is a harmadik égbe ragadta és olyan mély érzéseket ébresztett benne, melyekről nem tudott beszélni, de amelyek szívét mindig lángba borították ! Az istenközelség boldogsága az isteni szeretet elragadtatása, mely a «nova creatura» legnagyobb felmagasztaltatása. Ebben a tiszta, isteni légkörben Isten élete és boldogsága tölti el szívemet és beleolvadok az örökkévalóság boldogságába ! . . .

A lelkiiség magaslatai felé.

Elmélkedések a lélek misztikus életéről.

Belsőleges élet.

«Bár a mi külső emberünk romlásnak indul, mindazonáltal a belső ember napról-napra megújul.» (Kor. II. 4, 16.)

Külsőséges ember.

1. A nagy világmindenség pici, mozgó paránya az ember. Ha belenézek a csillagok világába, eltörpülök kicsiségem tudatában, de ha széttekintek a földön és látok kultúrát, technikát, tudományt, palotákat és gyárakat, városokat és ringó tavaszi vetéseket, akkor az ember nagyságának tudatára ébredek. Ám mindez kiemeli az embert önmagából. Akár a földöntúlra, a nagy világmindenségre tekintsen az ember, akár a földi élet emberi értékeire, az emberi zseni alkotásaira és hatalmas vívmányaira, mindez kifelé vonzza és odaköti a látható, az érzéki világhoz. Az ember életének minden vágya, minden cselekvése, minden lázas alkotása egy-egy láncszem, mely leköti és odaláncolja szellemét annak az anyagi világnak sarához, melynek meggyúrásából reméli a nagyobb kényelmet, a több örömet, a legnagyobb boldogságot. A nagy világmindenség parányi lényé, a kicsi ember *«külsőséges»* emberré válik.

„Nincs otthon.”

2. A *«külső»* ember élete teljesen szétfolyó, teljesen üres. Minden figyelme odairányul, ami kifelé vonzza őt. Szétfolyó figyelme, vágyainak szárnyalása, törekvése, kutatása, munkája és alkotása, mind-mind a külsőséges életet szolgálja. Belülről? . . . Belső életének világa ismeretlen, mint akár az őserdő vadonja. Nincs *«otthon»*, mikor magába akar térni. Fél behatolni belső világának dzsungeljébe. Elriasztja őt, amit ott talál az első lépésre!

Vágyai, törekvései, szándékai, lelkiismeretének egész világa «romlásnak indult». Belső lelki világa poszthatag tó, melynek vizét nem kavarja fel üdítő patakok friss, tiszta vize. Aki csak kifelé él, aki magába soha nem tekint és belső világának értékeit romlásban hagyja, az élet legszebb értékeit és örömeit veszíti el.

Vissza önmagunkhoz!

3. Az emberi élet bensőséges élet nélkül csak tengődés és káprázat. Önámítás és mámor. Ha minden szétfolyó és minden csak kifelé ragad — el-el magunktól —, akkor az élet legszebb boldogsága marad ismeretlen számunkra. Vissza önmagunkhoz! . . . Vissza a bensőséges, lelki élethez! . . .

Felfedezni önmagunkat!

4. Meg kell találnunk benső világunknak értékeit, fel kell fedoznunk önmagunkat! Napról-napra be kell térnünk önmagunkba és nemcsak önismeretre törekednünk, hanem arra a lelki megújulásra, mely a bensőséges életnek isteni kegyelme. Úgy járunk, mint a gazda, ki sokáig elhanyagolta saját földjét, mikor végre hazajött és kezdte bejárni a saját birtokát, mindjárt más-ként indult a munka és fellendült a gazdaság. Bensőséges életünk lelki újjászületést fakaszt! . . .

A lelki világ.

«Isten országa bennetek van» (Luk. 4, 16.)

Inkák kincse.

1. Az inkák mesés kincseinek varázsa sokáig izgatta a kalandorok világát. Sokan akarták a titokzatos földalatti barlangot felkeresni, hol a legragyogóbb drágakövek, hihetetlen fényű és csillogású kincsek hevertek garmadában. Nem féltek a veszedelmes járatoktól, szembeszálltak az indiánok fanatikus gyűlöletével, mellyel azt védték. Pedig sokkal nagyobb kincsek hevernek az ember belső világának rejtekében! Sokkal csillogóbb drágaságok várnak felfedezésre ott belül,

Örök értékek.

«Mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri, de lelkének kárát vallja.» (Mk. 8, 36.)

Az élet értékelése.

1. Az élet értékelésének más távlatai nyílnak meg a lelki embernek. Maga az élet Mestere állítja fel ennek mértékegységét. Mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de ha lelkének, lelki életének kárát vallja!... Mit ér az egész világ, ha valaki azokat a lelki értékeket, melyeket keblében hordoz, mint Istennek drága ajándékát, elveszti, fel sem ismeri!... Isten országának kincsei nagy kincsek, nagy értékek, nem is lehet földi értékkel mérni. Az egész világ együttvéve sem ér fel annak értékével. Nem arannyal, nem ékkövekkel, smaragddal és rubinttal, nem a csillagok fényével, vagy a virág szépségével méri Isten annak értékét. Az egész világ, minden, amit teremtett, nem fogható ennek értékéhez. Több, drágább, szebb és értékesebb.

Tisztultabb önértékelést!

2. Mily öntudatot teremt a lélekben a maga megbecsülése és értékelése. A benső, lelkiségre való eszmélés is elsősorban öntudat és önbecsülés. A sárból gyúrt embernek felmagasztalása és öntudatának kiegyensúlyozása!... Nem gőg, de a magaslatok tisztább levegője. Nem elbizakodottság, hanem tisztultabb önértékelés. Krisztus tanított meg rá! Ő akar engem erre ránevelni.

A legkedvesebb ajándék.

3. Minél kedvesebb valami az embernek, annál jobban szereti és értékeli. Sokszor nem is a belső érték teszi kedvessé a kincset, hanem az, aki adta, vagy az a jószág, ami hozzá van kötve. Lelki értékelésünk teszi Istennek legnagyobb ajándékát, mellyel felékesített bennünket, igazán kedvessé nekünk. Isten adta, az ő végtelen szeretetéből! És a lelkiség megbecsüléséhez fűzte önmagát, mint az örök életcél! Lelkiségem benső értéke a világ

minden kincsenél többet ér! De mert Istentől kaptam végtelenszer drágább nekem! Ott, a lelkem mélyén találom meg őt. Lelkiségem a legszebb emlék, a legkedvesebb ajándék, mellyel megörvendeztetett. Lelkiségem lesz az eszköze is annak, hogy megtaláljam, elnyerjem őt.

Ami nem suhan el felettünk!

4. Külső életünk úgy pereg, mint a falon a mozgókép. Hiába akarjuk itt-ott boldog perceinkben megállítani, elsuhan felettünk és a rideg valóságra való ébredés sem egyéb, mint ráészmélés a mulandóságra. Egyetlen maradandó és örök érték, amit Isten adott! Lelkiségünk világa! Lelki életem bensőséges világa örök érték. Lelki szépségeim maradandó kincseim. E földi élettel nem zárul le, hanem odaát fog csak igazán kivirágozni, kiszépülni. Ó, mennyire szeretem a lelkiséget!... Mennyire visszahúzódok a külsőséges, világias élettől!... Lelkiség, a lélek kincseinek értékelése vezessen ezután! Az élet Mestere tanított meg rá, hogy az ő ajándékait becsüljem. Megbecsülöm s szeretem!

A lélek Lelke.

«Adja meg nektek dicsőségének gazdagsága szerint, hogy megerősödjete bennső emberré az ő Lelke szerint.» (Ef. 3, 16.)

Elhatározás, szakítás, áldozat!...

1. Nagy elhatározás kell ahhoz, hogy elhagyjuk a külsőséges élet rohanó árját és magunkba térjünk. Áldozatot kell hoznia a külsőséges élethez, a világ szelleméhez ragaszkodó lelkünknek, hogy szakítani tudjon attól, amit eddig rajongásig szeretett. Elhatározás, szakítás, áldozat!... Mert életünk súlypontja mindig kifelé húz. Valami belső ellentmondás lázong érzéki természetünkben, mely kifelé vonz és eltaszít belülről, lelkiségünk világától. Sok imádság és Istennek segítsége kell ahhoz, hogy lelkünk megtanulja értékelni a benső értékeket és vonzalma megforduljon. Ezért imádkozik

az apostol is, hogy a jó Isten adja meg nekünk ezt a kegyelmet! Adja meg az ő dicsőségének gazdagsága szerint!

Nagyobb áldozat, nagyobb nehézség!...

2. Áldozat és nehézség elszakadni a külsőséges élet-től, de nagyobb áldozat és nagyobb nehézség kitartani a befelé vezető úton. Nagy elhatározás kell a meginduláshoz, de még nagyobb a kitartáshoz. Ezért imádkozik tovább Szent Pál, hogy Isten kegyelme erősítsen meg a lelkiségben. A lelkiségben megerősödni, megizmosodni, kitartani!... Ehhez is kegyelem, segítség kell!... Ezt adja a lélek Lelke!

Mi tart össze belülről?...

3. A külsőséges világban sokszor azt hisszük, hogy a lélek van a testben, a test tartja, mint valami foglalatban a lelket. Pedig ha mélyére nézünk a dolognak, azt látjuk, hogy éppen megfordítva van a dolog. A lélek tartja a testünket, a lélek fogja össze minden testi részecskénket és erőnket s azok nélküle azonnal szét-esnének. A lélek dolgozik, még testi képességeink működésében is!... Ugyanígy van a lelkiség világában is. Lelkünknek is van Lelke! Lelkünk erejét, életét is a lélek Lelke, a Szentlélek tartja, ő működik benne, ő erősíti, mozgatja, hogy abban a másik világban, a lelkiség világában élni, mozogni, haladni, örülni és neki-lendülni tudjunk! A lélek Lelke erősít meg, hogy felül ne kerekedjék bennünk a külsőséges, érzékies, testes élet, ő avat bennünket a lelkiség embereivé.

Együtt élni a lélek Lelkével!

4. Istennel való egyesülésem adja meg nekem a lelkem Lelkét. Egybe kell fornom vele. Kell, hogy ő inspiráljon minden tettemben csakúgy, mint lelkem minden megmozdulásában. Lelkivé válni annyit jelent, mint a lélek Lelkével együtt élni, belőle szívni a lelkiség erejét, lendületét, örömét. Annyit jelent, mint egészen átadni magunkat az ő isteni erejének, vezetésének, sugallatainak! Ó, csak mozgasson, vezessen és inspirál-

jon! . . . Lelkem egész melegével és szeretetével ragaszkodom hozzá, szeretem őt és úgy vigyázok magamra, hogy soha-soha el ne veszítsem . . . !

Fel, a magasba !

«Sursum corda ! Fel a szívekkel !» (Prefatio a szentmisében.)

Ne a földet nézni!

1. Minél inkább csüggeteg az alatt járó lélek, annál jobban ragadja meg e jelszó : fel a szívekkel ! Minél jobban a földre sujtja az élet csalódása, a szenvedés és sorscsapás, annál erőteljesebben markol bele a szívébe e szózat, mely ott hangzik ugyan a lélek mélyén, de felülről jó. Fel a szívekkel, fel a lélekkel ! Felfelé törekedni és nem a földet nézni ! Ne a külsőséges életet élni és vágyainkat hozzá kötni ! Fel az égbe, fel az Istenhez ! Fel oda, hol egyedül tud megnyugodni, megpihenni a lélek !

A lelki élet mottója.

2. *Sursum corda*, nemcsak istentiszteleti program ; nemcsak Isten dicsőítésének hangulatát, lelkületét adja, hanem a lelki életnek nagy mottóját is ! Igen, a lelkiség, az igazi lelki élet csak e jelszóval indulhat meg : sursum corda, fel . . . fel a szívekkel ! A jelszó nemcsak üres szólam, hang, mely a pusztában hangzik, frázis, tartalom és értelem nélkül. A jelszó éppen az ellenkezője : oly tömör tartalom, összesűrített értelem, mely mindent magában foglal. Igen, a lelki élet jelszava is egész lelki programmunkat tartalmazza. Fel a szívekkel, fel a lelkiség magaslatain, fel a meredek úton, a keskeny ösvényen a sziklás szirtek hazájába, fel . . . fel a tövises, göröngyös utakon ! Fel, magasabbra és magasabbra ! Fel, megállás nélkül ! Fel, fel . . . minden csüggedés nélkül ! Fel, még akkor is, mikor a sötétség, a kísértés, a szédülés körülvesz ! Fel, míglen megtalálod lelked szerelmesét !

Több mint jelszó!

3. A lelkiség felemeli egész életünk irányát. Fennkölt lélek, magaslatokon járó lélek, égbetörő lélek! Akár kint mozog az élet forgatában, hova kenyérkeresete, hivatása köti, akár a család meleg fészke az otthona, akár magánosan, az Istennek szentelt élet visszavonultságában találjuk, mindig magasba néz, mindig fenn jár és fenn lakik a lelke. A *sursum corda* az ő számára több mint cél, több mint jelszó és program. Neki ez a lelkülete! Ilyen lelkületet alakítok ki magamban! Mindig fenn járjon a gondolatom és a szívem! Fenn, a lelkiség magaslatain...

A hegytető csúcsán!

4. *Sursum corda*! E szó attól jó, aki szerelmese a lelkemnek, aki ott fenn lakik maga is. A hegytető csúcsban végződik és a csúcson nincsen semmi. Azon megáll az ember és legfeljebb lenéz. De rajta nem talál semmit. A lelki élet magaslatán azonban megtaláljuk a lelkünk szerelmesét, Istent! Tőle jó e hívó szó: *sursum corda*! Az ő szerető szívének visszhangja csendüi ki belőle. Ezért gyullaszt. Csak a tűz képes tüzet gyujtani. Szeretet képes szeretetet fakasztani. Isten szeretete árad lelkembe, mikor hallom hívó szavát: *sursum corda*! Megnyitom neki a lelkemet, kitárom szívemet! S mondom: Jövök, Uram! Jövök!...

A lelki élet magaslatai.

«*Qui aedificat in coelo ascensionem suam.*» (Aki az égben építette fel lakóhelyét.) (Amos, 9, 6.)

Felépíteni lépcsőjét az égbe.

1. Már a pogány lelkét megragadta, hogy Isten az embert egyenesnek teremtette. Az állat lefelé horgasztja fejét, a földet nézi, a földet túrja és látja. Az ember felfelé néz az égbe! Fájdalmában, levertségében, örömében, csodálkozásában feltekint az égre. Valahol fenn, a csillagok honában, túl a felhőkön, túl a kéklő égbolton

képzeli azt, akit szíve keres, aki után vágyódik, s kitől boldogságát várja. Igen, Istennél az égben az ember életének értelme, végcélja minden törekvésének megpihenése, kielégülése. Az emberi életnek ez a nagy feladata : felépíteni lépcsőjét az égbe, Istenhez.

Belül kell az égig érniel

2. Csakhogy ez a lépcső, ez a felemelkedés nem a felhőkön túl, nem a csillagok honában, tehát nem kívülünk, hanem bennünk kell, hogy felérjen Istenhez. Nem a külső elfoglaltság, szociális tevékenység, lázas társadalmi reformok és a politikai hajsza teremti meg az embernek az igazi lelki kielégülését és boldogságát, hanem belső emelkedettsége, belső lelkisége. Csak akkor találja meg önmagát, ha fel tudja építeni lépcsőjét az égbe ott benn szívében, lelkében.

Mindenkinek lelki igénye.

3. Az igazi lelki élet tehát nem a kiválasztottak, a kiváltságosak különcködése. Nem rendkívüli kegyelem és oly misztikus adomány, mely csak keveseknek osztályrésze. A lelki élet mindenkinek lelki igénye, mindenkinek lelki ösztöne. Belső törvény hajt és ösztönöz, hogy keressük benn, szívünk-lelkünk mélyén az Istenhez vezető ösvényt. Keressük ezt a felfelé vezető lépcsőt. És induljunk meg rajta ! . . .

Nekilendülés az égbe vezető úton!

4. Minél jobban ragad a külső ár, az élet kötöttsége, annál jobban érezzük lelkünk parancsoló szavát és ellenállhatatlan vágyát, hogy magunkba térjünk és Istenhez emelkedjünk. Igen, fel, fel az égbe, de ott benn ! Ott kell megindulni, megtisztulni, emelkedni. A lelkiség, a bensőséges összeszedettség sem tunya ellanyhulás, nem pihenés, hanem nekilendülés a léleknek égbevezető lépcsőjén ! Keressük meg, induljunk el rajta . . . fel . . . fel az égbe, fel Istenhez !

A lelki élet crescendója.

«Ascensiones in corde suo disposuit.» (Szívében elhatározza, hogy felmegy.) (Zsolt. 83, 6.)

Levetni a terhet!

1. A lelki életnek van lendülete, crescendója, emelkedettsége. Minden megindulás, minden nekifeszülés lendületbe hoz, felemel és folyton fokozódik. De a lelkiség légkörében nagyobb a lendület. A belső világ emelkedettsége hasonlít ahhoz az érzéshez, mikor hegyen megyünk fel, fel és tágul a tüdő, szélesbedik a látókör és szétárad az ember lelke. Minél jobban lefelé húzott a test súlya, annál könnyebbnek érzi magát a lélek, mikor életünk már nem a test zsarnokságát szolgálja. Leveti terhét és megkönnyebbül. S ettől a könnyebbségtől nyeri igaz lendületét, igazi crescendóját.

Nem tagadja meg szívét!

2. *In corde*, szívünk, bensőséges érzelmünk, szeretetünk világában kell emelkednünk! A bensőséges ember nem tagadja meg szívét! Nem mond le a szeretetről, nem fásul el, mint a fatuskó. Lendületes, magasbatörése a szívében, bensőséges vágyainak, lelki odahajlásának világában viszi őt felfelé. Csupa szív-, csupa lélekemberré válik. A lelki bensőség kifinomítja, új és csodás érzéket fejleszt benne... Igazi magasbatörés, felfelétörekvés csak a lelkiség világában van!... Egész szívünk, egész lelkünk, minden erőnk és hajlamunk felszívódik benne! Egész lélekkel kell tehát beleállnom.

Fel, a tisztultabb légkörbe!

3. A testiség lendülete lefelé torpan, a lelkiségé felfelé ível. Van a lelkiségnek is igénye, hajlama, ösztönyszerű lendülete, mely felfelé, a tisztultabb légkörbe emeli. Sokszor letörjük ezt az igényt, eltompul bennünk a lendülete, élénksége, vágya!... És mert csupa finomság, annál könnyebben lehet egészen megtagadni, elfojtani, letörni!...

A lelki ívelés igazi világa.

4. Az élet rohanó vásári tolakodásában könnyen eltapossák az emberek lelkiségemet és sárba dagasztják lelkem lendületét. Ezért kell sokat befelé törekedni, ezért kell benn és nem kint élnünk. Ezért kell szeretnünk azt a csendet és meghitt egyedülletet, mert ennek a lendületnek, ennek a crescendónak és ívelésnek csak itt terem világa. Haza kell jönnöm, be kell költöznöm a magam világába, hogy a lelki emelkedettség útját megtaláljam. Ezen gondolkozom szüntelen, róla elmélkedem és ezt élem . . .

Meredek utak.

«Meredek helyekre futnak s a sziklákra másznak.»
(Jer. 4, 29.)

A lelki élet magaslatai felé.

1. A választott nép szorongattatása idején máshol menedéket nem talál, mint a magas hegyek között, hol meredek helyekre mennek, s fölhágnak a kőszirtekre. A lelki élet magaslatai is meredek helyekre vezetnek. A bensőséges élet útjai is mind magasabb irányt vesznek. Nehézsége éppen ebben rejlik. Nehéz felfelé menni ! Húzza az embert a test súlya. Húzza lefelé, a régi világias élet, könnyelmű szórakozások, külsőséges, érzéki élet. Mindezt le kell küzdeni ! Minden egyes lépés újabb és újabb erőfeszítést, önlegyőzést jelent. A magaslatokon való haladásnál egész súlyunk húz lefelé. A legkisebb emelkedésnél is érezni kell a nehézség egész súlyát, minden akadályát. Sokszor mennyire belefárad a lélek ! . . . De nem szabad csüggedni ! Fel-fel ! . . .

Szakadatlanul, megállás nélkül!

2. A lelki élet magaslataira való emelkedés legnagyobb nehézsége nem abban áll, hogy felfelé kell törekedni, hanem abban, hogy *szakadatlanul* kell emelkedni. Egy-két lendület, nagy, hősi nekibuzdulása még nem esnék nehezünkre. A hősie felbuzdulás mindig könnyebb, mint az állandó lemondás, állandó törekvés

és nehézség. A lelki élet magaslataira pedig nem juthatunk fel, ha megállunk és megelégszünk azzal a tökéletességgel, melyet elértünk. Ha belefáradtan azt mondjuk: eddig és ne tovább! Ó, akkor csakhamar visszahúz a testiség súlya. Ha nem felfelé törekszünk, azonnal túlsúlyra jutnak bennünk régi vonzalmak, régi vágyak, melyek visszahúznak, lefelé vonzanak. A bensőséges élet szakadatlan emelkedés. Megszakítás nélküli törekvés, erőfeszítés, legyőzés. A sopánkodó, csüggeteg lelkek csakhamar megállnak, és elvesztik az emelkedés és törekvés lendületét. Fel-fel, szakadatlanul, megállás nélkül!

Mindig előre nézni!

3. Akit vonzanak a magasságok, a csúcsok, nem azon örvendezik, hogy mennyire eltávolodott a síkságtól, a kiindulóponttól, hanem azon, hogy mennyire megközelítette a célt, a csúcst. Tekintete mindig előre néz és csak azt látja, ami felé törekszik. Aki még vonzódik a kényelmes sík utak után, melyeket elhagyott, mindig visszagondol azokra. Aki gyenge legyőzni a felfelé törekvés fáradságát, meg-megáll és mindig csak azt nézi, mennyi utat tettem már meg. S titkon visszakívánczik oda, ahonnan eltávolodott. A lelki élet magaslataira való törekvésben is veszedelmes visszatekinteni. Lenézni szédfű! Visszatekinteni elernyeszt, lefékezi magásra törő lendületünket.

Nincs megállás!

4. Hányszor gondoljuk magunkban, hála Istennek, már ezt is, azt is elhagytam, erről is, arról is leszoktam. Észre sem vesszük, hogy ez az önmegelégedés mekkora határkövet jelent. Határkövet, hol szívesen megállunk és megelégedetten abbahagyjuk a felfelé való törekvést. Nem, megállni nem szabad! Visszatekinteni veszélyes! Csak előre nézzen tekintetünk! Meredek utakon járok, a lelki élet magaslatait járom. Bármilyen fáradságos is szakadatlanul felfelé törekedni, mégis vonz a cél, vonz az a benső hang, mely meghívott, megindított!... Nincs megállás!...

Keskeny ösvény.

«Mily szűk a kapu és keskeny az út, mely az életre viszen és kevesen vannak, kik azt megtalálják.» (Mt. 7, 14.)

A széles út kényelmes.

1. Az élet országútja széles és kényelmes. Széles, mert sokan haladnak rajta, kényelmes, mert semmi önlegyőzést, áldozatot nem kíván. Aki az emberi élet kívánságainak, vágyainak, törekvéseinek útját járja, messze jár az igazi boldogságtól: «széles az út, mely a pusztulásba viszen és sokan vannak, akik azon bemennek». (Mt. 7, 13.)

„Szűk a kapu, keskeny az út.”

2. A bensőséges lelki életnek önfegyelmzése, önmegtagadása sokszor ránehezedik a lelkünkre: sokszor keserű sóhajtásokban tör ki: miért kell éppen nekem ennyiről lemondanom? Miért kell ennyi áldozatot hoznom? ! . . . Nem kényelmesebb volna nekem is haladni a széles úton, melyen annyian járnak és jól érzik magukat? ! . . . Széles az út és könnyű, mely a romlásba viszen, de «szűk a kapu és keskeny az út, mely az életre viszen». Az Istenhez vezető ösvény nem a széles és kényelmes út!

Kevesen vannak a választottak!

3. A keskeny ösvényre kevesen találhatnak rá. Kevesen hozzák meg mindazt az áldozatot, melyet megkíván. És minél kevesebben járnak, annál többször érezzük nehézségét. Nincsenek tömeghatások, tömeglelkesedések, nagy, általános nekibuzdulások, melyek magukkal ragadjanak. A bensőséges életnek ez is egyik nehézsége és kísértése. Kevesen járnak! Ó, de ezek a kevesek a választottak, praedilecti, akiket nagyon megszeretett az élet Ura! Azért vezette őket az életre vezető útra!

A keskeny út egyenesen telfelé visz!

4. A keskeny ösvényen nem sok szabadságunk van. Minden lépésünket szorítja az út keskeny volta. Folytonosan vigyázni a lépésekre, hogy félre ne lépjünk.

Ez is nehézség, ez is áldozatot kíván! Pedig mennyire szükség van rá!... Hisz csak így lehet magasabbra jutni! Így lehet megtalálni azt, kinek szeretete hívogat. A bensőséges élet a legegyszerűbben irányítja lépteinket. A széles hegyi utak sokat kanyarognak, az ösvények egyenesen mennek a cél felé. Nehezebb a járás rajta, de hamarabb és biztosabban célhoz vezet! Csak bátran előre! Az élet és az élet Ura vár! Ő erősíti lépteimet!

Sziklás szirtek.

«Sziklákon lakik és ott tanyázik meredek kőszálon, járatlan bérce.» (Jób, 39, 28.)

A kősziklák felvérzik a lábat.

1. A sziklák és meredek, hegyes kőszirtek megvérzik annak lábát, aki rajta halad. Minden lépés szúrást, szenvedést okoz, sebez és vérzik tőle a test. Hányan vannak, akik a bensőséges lelki életnek útjairól azért tértek le, mert szenvedni nem tudtak. Fájt nagyon a seb, feltörte lábukat a sok éles szikla, vérzett tőle a szívük is, és inkább lemondtak róla.

A szenvedés: — erőforrás!

2. Minél bensőségesebb a lelki élet, annál érzékenyebbé válik a lélek szenvedésre, annál fogékonyabb a fájdalom megérzésére. Ezek a szenvedések kívülről jönnek, de fáznak belül, a lélek mélyén. Sziklás szirtek okozzák, melyeken felül kell emelkednünk, de kinnal töltik el az egész lelket. Csodálatos, hogy minél elszántabban viseljük el, annál jobban növekszik tőle erőnk és lendületünk. A szenvedés erőforrás: minél jobban megvérzi lábunkat, annál jobban tudunk haladni. Akkor nemigen kíváncozunk megállni, és meglegeedetten élvezni, hogy már ennyire jutottunk. A fájdalom is mozgató energiává fokozódik. Csak előre!

Elpuhult lélek ne menjen a sziklák közel

3. A sziklák között könnyen ütődik az ember. A lelakiség szirtjei között is ütődik a lélek. Ezek a belső ellentmondások. A lelakiség folytonos belső szenvedéssel jár. Csak ezek a szenvedések edzik meg a lelket. Csak ezek nevelnek igazi bensőségre. Sokan feljajdulnak: nem bírom tovább! Persze, hogy nem, mikor még mindig a testiség és érzéki puhaság kísért! Elpuhult lélek, aki csak a kellemeseket, édességeket keresi, ne menjen sziklák közé! Maradjon csak meg a maga földies alacsonyosságában! A sziklás szirtek között az igazi lelakiség találja meg a maga útját! A lemondó, edzett, erős lelkek. Ne csüggedjünk! Ne sopánkodjunk, ne nyögdecseeljünk! A lelakiség útjai elszánt határozottságot kívánnak. Ilyen lelkek érzik, hogy fáj, érzik, hogy vérzik, de nem is nagyon fáj nekik, természetesnek veszik és tovább mennek! Előbbre, meg magasabbra!...

Sasok iészke.

4. A sziklás szirtek, a meredek kőszálak, a hozzáférhetetlen kőszirtek a sasok fészke, a sasok hazája. Nagy lelkek, a magasban járó lelkek hazája! A sok szenvedés, önmegtagadás neveli a nagy lelkeket. A lelakiség igazi nagyság útja. Ezért él a szenvedés szikláin és kőszirtjei között és jól érzi magát benne! Nagy léleknek kell lennem! Nagy vágyak, ambíciók feszítik lelkemet! Ó, nem is érzem s fel se veszem, ha közben itt-ott sebet kapok és vérzik tőle a szívem! Tudom és érzem, hogy a sasok hazájában lakom. A lelakiség magas kőszirtjein, magas kőszálain...

Tövises járás.

«Ime én tövissel elzárom utadat.» Ozeás 2.

A lelki élet tövisei.

1. Az életnek nemcsak nagy szirtjei vannak, hanem tövisei is. A lelki életnek is! Csak sok és nagy szenvedésben tudunk hősök, türelmesek, készségesek lenni, tudunk a kellemetlenségek és komoly veszélyek között

is helytállni! Ó, de a tövisek!... Ezek csak kis szúrások, kis kellemetlenségek, lényegtelen szenvedések. Ezek valóban olybá tűnnek, mint a tövisek, nem halálos betegségek, nem sebeznek véresre, mégis állandóan érezzük szúrásaikat és sokszor nagyobb türelmetlenségre ragadnak, mint amazok. A tövist hamar ki szoktuk húzni testünkéből. A lelki élet töviseitől is igyekszünk megszabadulni, de sokszor hiába. Elkerülni, kikapcsolni a lelki életből nem tudjuk. Nem tudjuk, mert maga az Úr sövényezte be annak útjait tövisekkel!

A világ tövisszúrásai.

2. Az Úr akarja, hogy a lélek a lelkiség életútján szenvedjen tövisszúrásokat: kívülről, a környezetből, a világ részéről. Mennyit aggasztja a lelkiség útján meginduló lelket, hogy mit szólnak majd hozzá az emberek, ha kissé elmélyültebb, elvonultabb, szigorúbb életet kezdünk élni! A világ részéről erő megszólások, hogy milyen különcök lettünk, mert nem haladunk a széles országúton, sok lelket kínoznak, sokszor vissza is tartanak a lelkiség útján. Félreértik magasba ívelő életirányunkat. Milyen hamar készek ismerőseink, a világ gyermekei a legcsunyábbat feltételezni a lelkiségről, a bensőséges életutakon járó lelkekről! Mennyi tövis mindez a lelkiség útján! Nem okoznak halált, nem vérzik meg lelkünket, mégis fáj, mégis szúró, kínos kellemetlenséget okoz. Ó, de egy tövisszálka miatt nem akadhatunk fenn! Nem állhatunk meg a lelkiség magaslatain, hisz visszacsúszni, lesüllyedni igazi katasztrófa lenne! Csak viseljük türelmesen! Van ezeknek a kívülről jövő tövisszúrásoknak is tisztító és emelő hatásuk!

Belső tövisek.

3. De nemcsak kívülről érnek tövisszúrások, hanem belülről is! Nemcsak az okoz fájdalmat, hogy nem értenek meg, hanem mi magunk sem értjük meg magunkat mindig. Mennyi belső nyugtalanság vesz erőt rajtunk a lelkiség útján. Belső érzékenységek,

melyeket ezelőtt soha nem tapasztaltunk. Kifinomodott a lelkünk oly dolgok megérzésére, melyek iránt régebben érzéketlenebbek voltunk. Aki mindig mezítláb jár, fel se veszi a tövist, aki nagyon védi lábát és felsaruzza, a legkisebb tövistől is szenved. A lelkiség annyira kifinomítja lelkünk érzékeit, hogy ami eddig nem fájt, most kellemetlen, nyomasztó érzést okoz.

A legszúróbb lelki tövis.

4. Mennyit szenvednek a lelkiség útjain járók saját gyengeségeik, tökéletlenségeik, apró visszaeséseik miatt! Saját gyarlóságuk a legnagyobb tövise lelki életüknek. Ó, de mily jó, hogy ez fáj! Fáj és nem tudunk tőle megnyugodni. Mily jó, hogy nem tudunk belenyugodni, hanem folyton komolyabban törekszünk a tökéletesség és lelkiség útján előre! A lelkiség tövisei is kegyelmet jelentenek lelkünk számára. Hisz az Úr adta, az Úr küldte, ő ösvényezte be lelkiségünk útjait vele! Igen, körülösvényezte, hogy mindjobban magához vonzzon, magához édesgessen bennünket! Akit a külvilág, vagy a maga gyarló voltának tövisei nem kínoznak és szúrnak, az csakhamar megbarátkozik a külsőséges étellel és nehezebben tud előrehaladni, kitarítani a lelkiség megkezdett útján.

Ellenség közeledik!

«A levegőben levő hatalom fejedelmének . . . hódol-
tatok.» (Ef. 2, 2.)

Vigyázat! . . . Ellenség kíséri lépteinket!

1. A lelki élet útja eddig is milyen fáradságos, szenvedéssel teli volt. Pedig ellenség nem zavarta meg lépteinket. Ó, ha majd a «levegőben levő hatalom fejedelme», az a lélek, amely most is «uralkodik a hitetlenség fiain», fog megközelíteni! . . . Ha majd kísértésbe fog ejteni! . . . Ez a sötét és gonosz hatalom nagyon is jól ismer bennünket, nagyon jól tudja, hogy mi is mindnyájan egykor neki szolgáltunk, mi is neki hódol-

tunk, mikor «követtük testünk vágyait s teljesítettük a testnek és az érzékeknek kívánságait». (Ef. 2, 3.) Rabszolgái voltunk, de megszabadultunk tőle. Most szeretne visszahódítani bennünket! Vigyázat! Ellenség kíséri lépteinket a lelki élet tövises, meredek ösvényén!...

Alarcos ellenség!... Jóbarát képében!

2. Miért a vigyázat, miért a félelem? Az ellenség nem fog karddal támadni, nem akar erőszakkal visszakényszeríteni szolgálatába. Éppen ez a veszedelme a lelki életnek! Annak tövises és gyötrelmes útjain a gonosz a vágyak és kívánságok rózsaszínű köpenyegében közelít meg. Mily könnyen tudja lelkünkben a régi vágyak, érzéki gyönyörök emlékét felébreszteni, kiszínezni! Nem ellenség, hanem jóbarát képében közelít, nem tövisekkel szurkál, hanem a vágyak síma, tapadó kívánságaival legyezget és csiklandoz! S most a küzdelmes úton, a tövises járáson kétszeresen érzékeny a lelkünk e kívánságok és vágyak puha érintésére. Minden régi élvezet mint régi jóbarát nyujtogatja a karját, hogy belekapaszkodjunk! El vele! Vigyázat! Alarcos ellenségeink!...

Meg sem hallgatom!

3. A szenvedések a lelki élet útján mindig megerősítik a lelket, még akkor is, mikor azokban néha gyöngébbek voltunk. Jaj, de a kívánságok kísértése, a vágyak síma, bársnyos érintése mindig lefelé húz, mindig gyengít, ha a lelkünkhöz közel engedjük. Oly igézően tudnak a lelkünkhöz simulni, mint a szirének bűvös dala, jaj annak, ki meghallgatja! A kívánságok hangját nemcsak elfojtani kell, hanem meg sem kell hallgatni, mert mihelyest hallgatjuk, máris fölnk kerekedik.

Emlékét is kitörlöm.

4. A régi örömök, kívánságok emlékét úgy kell a lélekből kitörlölni, hogy azokra többé soha ne gondoljunk vissza, mert még az emlékü is varázserőt gyakorol a lelkünkre! Éppen mert valamikor a gonosz

léleknek rabszolgái voltunk, a vágyak és kívánságok által kell most testünket erősen fegyelmeznünk és le nem venni tekintetünket onnan felülről, hova hívogat a szerető szózat, hova vonz új vágy és új élet!

Szomorú emlékeink.

«Megemlékezem a régi időkről.» (Zsolt. 142, 5.)

Az első lendület és öröm emléke.

1. Mily lendülettel és szent lelkesedéssel indultam meg utaidon, édes Istenem! Mennyi öröm, mily bátor elszántság a lelkemben! . . . S minél előbbre jutottam, annál szomorúbb lett a lelkem, mert az első lendület lankadt, a lelkesedés lelohadt, az öröm keserűvé vált, s most: «Lelkem elszorul bensőmben, szívem háborog bennem». (Zsolt. 142, 4.) Most minden olyan nehéz! Most reám szakadt a gonosz lélek minden sötétsége. Alig merek előre nézni, alig merek feltekinteni! . . .

A csábító hang a múltba visz.

2. Minél jobban szenvedek lelkemben, minél sötétebb, keserűbb a benső életem, annál jobban csábít a belső hang, hogy emlékezzem a régi napokról! A régi napokról, mikor még oly jó volt minden! Mikor a szívem duzzadt az édes érzelmektől! Mikor még nap-sugaras volt minden . . . Ó igen, a múltban minden kiszíneződik, minden emlék kedvessé válik! Minden csalogató és édes! Elmúlt és mégis jelen van, mert enyém a múltam s viszem a szívemben minden vágyát! Enyém és hordom minden örömét, boldogságát!

A sötétség órája! . . . A kísértések kísértése!

3. Megemlékezem a régi napokról, s egyszerre csak ott terem a nyájas, suttogó hang: látod, a múltban mennyi örömet megengedettél magadnak! Látod, a múltban élvezted az életet! Látod, a múltban lelkiélet nélkül is boldog voltál! Látod, szebb, boldogabb volt a múltad, szebb, boldogabb minden lépésed, mint

most!... S a mult emlékei között megelevenednek képek, emlékek! Megelevenednek gyászos örömeim! Mikor az érzékiség forró lehellete elsorvasztott mindent, letarolt minden virágot! Mikor még a test örömeiben vigadtam! S a suttogó hang mind erősebb, mind csábítóbb: jobb volt akkor!... Szébb volt az!... S minden régi botlásom és bűnös élvezetem a csábítás görög-tüzében színeződik ki lelkemben! S hiába mondom, hogy *útálok!* Hiába akarom elfordítani tekintetemet!... Ó, ez az a sötétség órája! Ez a kísértések kísértése!

Elszakadni a régi emlékektől!

4. De hát ezért hordom régi emlékeimet, hogy ezek a megpróbáltatás nehéz óráiban százszoros súllyal nehezedjenek lelkemre? Ezért viszem magammal minden ballépésem keserű emlékét, hogy gyilkos édességet és mérgezett mézet csöpögtessenek lelkembe, mikor a tisztulás vágya fog el egészen!... El velük!... Igen, most megtanultam, hogy nem jó nekem sokat a multtal bibelődnöm! Meg kell tagadnom a multamat! El kell szakadnom régi emlékeimtől! Bűneimnek, örömeimnek, hiú vígságaimnak minden emléke csak kísértés a lelkemnek, mikor a sötétség órái, a megpróbáltatás percei következnek! Igen, Uram, el akarom felejteni vétkeimet, bűnös örömeimet, a mult emlékeit, hogy csak te légy emlékemben, s a sötétség fedelme ne tudjon közel férkőzni lelkemhez! Csak reád akarok emlékezni, mert nálad a menekvés, nálad az erő és boldogság!

Érzelmeim hullámain.

«Emberek fiai, meddig lesztek megátalkodottak? Miért szerettek hiábavalóságot, hajsztok hazugságot?» (Zsolt. 4. 3.)

Szörnyű lázálom.

1. A lelkiélet meredek mezsgyéjén mily hamar elfáradtam! Mily hamar ellankadt erőm, kiszáradt lelkem! Mily hamar megsebződött lábam, ingatag lett minden lépésem. Meg kell állnom! Le kell pihennem!

Úgy érzem, hogy most szabad! Most már egy lépést sem tudok felfelé tenni, míg össze nem szedem magam! Igen, megállok, s két kezembe rejtem orcám, semmit nem akarok már látni, hallani... lelkem is pihen. S amint elszenderedem, lázas vízióim vannak! Látom magamat a magános meredek ösvényen. S egyszerre minden eltűnik mellőlem, minden elhal, csak az én meredek ösvényemet látom e hatalmas hegyen. S akkor a lent nyüzsgő élet mozogni kezd... az élet tengere megnő, kiárad... emelkedik... mindig közelebb és közelebb ér hozzám!... Nagy tenger, melyen vígan ringatják e hullámok a víg, a lármás élet kedveltjeit! Szörnyű lázálmom van... nehéz lesz tőle a szívem!...

Elér az élet bűnös hulláma!

2. Hozzám ér az élet tengerének hulláma... már nyaldossa lábamat! Csalogat, hogy hagyjam ott minden kínomat, minden vesződtségemet. Bízom magamat ezekre a lágy, csendes hullámokra. Miért is szeretem a kemény nehézséget! Miért oly nagy fáradsággal felfelé törni! Szeresd a hiúságot! Nyisd meg szívedet minden örömnök!... S mikor kinyitom, mikor rá akarok hagyatkozni, mégis nehéz lesz tőle a szívem!...

Öröm és bánat könnyei.

3. Érzelveim hullámain az öröm és bánat, a vígság és könny, mind-mind együtt jár. Ó ez a tengeri tenger is, mely már-már magával ragad, csupa könnyből nőtt nagyra! Vigadó emberek örömkönnyeiből, gyászoló, gyötrődő emberek fájdalomkönnyeiből! Szörnyű lázálom!... És mégis csalogat! S ha rá akarok hagyatkozni, ha könnyhullámaira akarok lépni, már nem öröm, csak szomorúság száll a szívembe. Csak a fájdalom könnyeit látom benne! Meddig ez álom!? Meddig e lázas gyötrelem?!...

Nem hagyatkozhatom érzelmeim hullámaira!

4. Felébredek! Felriad a lelkem a vészes illúziók csábító álmokkarjaiból! Hogy elkábított! Mennyire megrázott! Mennyire megingatott! Hát ez is csak csábítás? ... Ez is csak kísértés? ... Ez is! Igen! ... Érzelmi világom hullámai tényleg csupa örömkönyyekből és szomorú, fájdalomkönyyekből nőnek nagyra! Ha a kemény, nehéz út helyett ennek csábító hullámaira hagyatkozom, elsüllyedek, az öröm és szenvedés hullámai között vergődve soká nem bírom! ... Aki érzelmeinek váltakozó hullámaira bízza élete sajkáját, nem soká tud megküzdeni annak hullámmzó árával!

Csak magasabbra!

5. Uram segíts és erősíts engem érzelmeim, hangulataim hiúságai, kísértései ellen! Ettől nehezedik el szívem! Ez színezi hazug módon életem! Nem szabad engednem, hogy megállítson küzdelmeim és fáradtságaim között! A lelki élet a kedély hullámaiból kibontakozva mindig magasabbra száll, oly magasra, ahova már többé nem tud eljutni áradata, nem tudja nyaldosni hulláma a fáradó lelket! Tehát csak előre, csak magasabbra, mindig magasabbra! Sursum, sursum corda!

Fogytán a lelki erő!

«Fájdalomban enyészik el életem... az ínségtől ellankad erőm...» (Zsolt. 30, 11.)

Elgyengülés veszedelme.

1. A küzdelmes lélek folyton kísértéseiről panaszkodik. A gonosz lélek támadásait, incselkedését, törvetését, az érzékiség ingerét, a lelkiség meredek ösvényét tartja a lélek legnagyobb veszedelmének. Pedig ennél sokkal nagyobb veszedelem az, amiről a próféta panaszkodik siránkozva: «Fájdalomban enyészik el életem és éveim siránkozásban. Az ínségtől ellankad erőm és remegnek csontjaim». Igen, a fájdalomban

csakhamar fogyatkozóban a lelki erő! A sok küzdelem és könyörgés Istenhez végül is ellankaszt és elkedvetlenít. Az ínségben, a szünni nem akaró lelkitusában úgy érezzük, hogy erőink elgyengülnek és lelkünk mélyén megrendülünk. Fogytán a lelki erő! . . . Ó jaj, ki segít most rajtam? A veszély mind nagyobb örvényekben kavargat lelkem körül! . . . Istenem, most érzem gyarlóságomat, gyengeségemet, semmisségemet igazán! . . . Könyörülj rajtam erők Istene!

Kislelkűség.

2. A lelki erők megfogyatkozása elkedvetlenedést okoz lelkünkben. Eddig olyan lendülettel haladtunk felfelé! Isten felé! Eddig a kísértés csak felfokozta küzdési kedvünket! Most, mikor már szünni nem akar a küzdelem, mikor már nagyon soká alkalmatlankodik az ellenség, kedvünk lohad, a lélek lendülete lassul és erőnk érezhetően megfogyatkozik . . . Vajjon egészen ellanyhulunk? . . . Ó, de fájdalmaim még tetéződnek . . . az elkedvetlenedést kislelkűség követi. Eddig mindent olyan nagystílnak, szépnek, biztatónak láttam. Lelkem feszült és nem ismert lehetetlent. Most nincs már bátorságom és reményem. A kislelkűség csigalélekké alakít, aki behúzódik a maga gyarlóságának kis csigaházába és nem mozdul többé . . .

Csüggetegség.

3. Tetéződik bajunk azzal az állandó csüggetegséggel, mely a kislelkűség gyermeke. Nincs már ruganyosság a lélekben, csüggeteg, mindenre már csak aggodalommal, apró kifogásokkal felel. Mindenben lehet kifogásokat találni, ha a lélek csüggeteg. Sohasem halad a tisztulás, a lelki emelkedettség útján az, aki csüggeteg . . . Fogytán a lelki erőm! . . . Kedvetlenséget, kislelkűséget, csüggetegséget érzek . . . Uram, mi lesz velem?

„Erő az erőtlenségben . . .”

4. A lelki erő megfogyatkozása a legnagyobb lelki veszedelem. Feltétlen pusztulásra vezetne, ha teljesen a magunk erejére, a magunk sorsára volnánk hagyva.

A magunk erejében csakhamar megfogyatkozunk, elgyengülünk. Ó, de aki felfelé irányította életünk útjait, aki oly nagy szeretettel vonz magához, az erő Istene! Isten mindenható ereje kölcsönöz nekem is erőt, segítséget, emelkedést, mikor lanyhulok és lankadok! Isten segítsége áll mellettem, hogy emeljen, támogasson, újra és újra lelkesítsen, mikor már a kedvetlenség lankaszt, mikor a kislelkűség visszahúz és a csüggetegség gáncsol. Isten az én erőm, Isten a támaszom! Vele és benne minden erőtlenségemben erősnek, minden kedvetlenségben készségesnek, kislelkűségben áldozatosnak, csüggetegségben határozottnak érzem magam. Isten karjára támaszkodom, Isten erejére hagyatkozom és akkor tapasztalni fogom Szent Pál igazát: elég nekem az Úr kegyelme, «mert az erő az erőtlenségben lesz teljessé!» (Kor. II. 12, 9.)

Nem süt a nap!

«Timor et tremor venerunt super me: et contexerunt me tenebrae», «Elfogott a reszketés s a félelem, és sötétség borított el engem». (Zsolt. 54, 6.)

Amikor süt a nap.

1. Mily lendülettel és vígan megy a hegymászás nap-sütéses, verőfényes időben! A nap ragyogása, fénye nemcsak világít, hanem biztat és örömet fakaszt. Világosság kell a lélek igazi lendületéhez, boldogságához! A homály, a szürkület, a közeledő sötétség még nem éjszaka, még nem a teljes sötétség komorsága, de éppen a lélek derűjét, kedvét, lendületét veszi el. Lát még a lélek, csak nincs akkora kedve, nem tud oly fürgén és könnyedén a magaslatokra szállni. A homály elnehezíti a járást, elkedvetleníti a hegymászt. Kinek van kedve ilyen homályban, ilyen borús, komor, kedvetlen időben a csúcokat járni?! A lelki élet csúcsai közelében sokszor alászáll a homály, a komor szürkület!...

Homályban! Komor, fakó szürkületben!

2. Homályban nem süt a nap, nincs melegség, vidámság, világosság. A lelki élet homályában is éppen ez a meleg napsugár hiányzik. Az isteni kegyelem is éppen oly derűtlen szokott világítani, melegíteni a léleknek, mint a nap a testnek. A kegyelem világossága, melege éppen olyan örömré, vidámságra hangol. Ha ebben a napfényben sütkérezem, akkor könnyen megy a magaslatok megmászása. Akkor nem érzem a fáradságot, minden könnyedén, lendülettel megy! Az isteni kegyelem néha annyira feltüzesít, hogy szinte szökken a lélek a magaslatok és bércek hágcsóin! Mintha szárnyai volnának! Néha el is bizakodik. Azt hiszi, hogy mindig ilyen lendületes, mindig ilyen kellemes és boldogító a magaslatok járása. Néha annyira elbizakodik, szinte elfelejti, hogy a földön jár!... Ó, ha soha nem közelítené meg a lelket a homály, a komor, fakó szürkület!...

Kemény próbák.

3. A lélek útjain sokszor eltakarja Isten a kegyelem melegen sütő sugarát, hogy el ne bizakodjunk. Sok és kemény próbát kell kiállnia annak, ki magasra akar felemelkedni! Eddig csupa öröm és derűtség volt ez a törekvés, de most egyszerre megcsappan a jókedv. Egyszerre «félelem és reszketés» járja át a lelkét. Mi történt?! Nincs nap többé? Eltakarta Isten arcát előlem!?... Nem, nem haragjában küldi Isten a homály és sötétség fakó fellegét! Ezek csak megpróbáltatások! Kemény próbák, melyen minden hegymászó léleknek át kell esnie! Meg kell ízelelnie ezt a fájdalmat is, mikor nem süt a kegyelem meleg sugara. A lelki élet magaslatain nem a jókedv, nem a derűs boldogság emel és lendít igazán, hanem a törhetetlen erős akarat. Csak ez tud igazán minden nehézségen átsegíteni. Isten is erre akar ránevelni.

Legyőzni a félelmet és reszketést!

4. Félelem és reszketés jár át, mikor érzem lelkemben ennek a homálynak, ennek a szürkületnek közeldtét. A lélek a lelki kedélytelenségben, a szív kiszára-

dásában, a lelki homályban retteg és remeg. Jaj, talán megsértettem Istent? ! Talán nem szerettem eléggé ! Talán nem szakadtam el eléggé a világ szeretétől? ! . . . Csupa aggodalom, rettegés tölti be. Nem tud lendülettel imádkozni, mert nem érzi azt a melegséget és édességet, melyet napsütéskor szokott érezni. Pedig nincs baj ! Nem történt sem megbántás, sem lelki zuhanás. Csak a homály fellege takarja el előle a kegyelem sugarának melegét és fényét. Ne jajveszékeljünk szívünk szárazsága, lelkünk homálya idején ! Csak előre, míg látunk ! Kitartás ! Nem szívünk melegségén, nem a kedély lendületén dől el, hogy célhoz érjünk ! . . .

A halál árnyékában.

«Sötétségben, a halál árnyékában ültek.» (Zsolt. 106, 10.)

Teljes lelki sötétségben.

1. Homályban nem melenget a napsugár, de azért nem alszik ki egészen tüze. Az éj sötétségében azonban már nincs homály sem . . . teljes sötétség terpeszkedik alá. Homályban lehet még felfelé törekedni, de sötétségben halál mered ránk minden lépésnyire. Ha a szív és a lélek melegsége elfogyott, még erőt fejt ki az akarat, de a teljes lelki sötétségben az akarat ereje törik meg leghamarabb ! Az éj sötétsége a lélek életében a halál árnyéka ! A lélek magasra törekvő útjain ez a teljes dermedtség, a teljes tanácstalanság, a teljes erőtlenség, a lelki összetörtség nehéz, rettenetes megpróbáltatása. Aki egyszer megízlelte, százszor szívesebben kívánja a halál fájdalmát, mint annak árnyékában ezt az elhagyatottságot.

A lélek sötét éjszakája.

2. A lélek sötétségében teljesen áthatolhatatlan fekete, sugártalan éj veszi körül a lelket. Oly tanácstalan, oly bizonytalan, oly elhagyatott ilyenkor a lélek ! Semmit nem lát többé : cél, biztató remények, Isten kegyelme, világossága, mind-mind, mintha teljesen elhagyták volna. Minden gyötrő kétség, bizonytalanság

a lélek számára ilyenkor. Eddig látta a célt, eddig élvezte a magaslatokra törekvő lélek elszántságát és lendületes jókedvét. Most a halál gyötrelmei kínozzák. Most semmi se világos előtte, mindent céltalannak, elveszettnek lát! Uram, a sötétségben és a halál árnyékában, ínségben és vasraverve szenvedek! Hol vagy, hova lettél?!...

Ismerős, biztató hang.

3. Egyedül csak a jó Isten kegyelme tud a lélek sötét éjében világítani. A sötétben sokszor nem is kell fény, elég, ha egy ismerős, meleg hang megszólal mellettünk. Elég, ha Isten hangját hallom a lelkem mélyén. Bármeddig is tart a lélek éjjelének kegyetlen gyötrelme, könnyebben elviselem, ha hallom a sötétségben is Isten biztató szavát. Úgy teszek, mint a választott nép a megpróbáltatás sötét éjjelén: «Szorongatásukban az Úrhoz kiáltottak, s ő gyötrelmükből kiragadta őket. Kihozta őket a sötétből s a halál árnyékából, és összetörte bilincseiket». (Zsolt. 106, 13—14.)

Egyetlen világos sugár.

4. Csak az Úr képes a lélek sötét éjének gyötrelmeit megszüntetni. Csak benne bízom! Ezer kétség gyötör és a halál fájdalmai környékeznek, de nem engedem a kétségbeesés sötét szellemét a lelkemhez. Az Úrban bízom, benne reménylek a legsötétebb lelki megpróbáltatásaim közepette is. Ez a nagy bizalom az egyetlen világos sugár a halál árnyékának, a lélek gyötrelmes éjszakájának sötétjében!...

Egyedül.

«Én Istenem, én Istenem! miért hagytál el engem?» (Mk. 15, 34.)

Vae soli! Jaj az egyedüllévőnek!

1. A felhőkben elvesző, néma meredek alpesi szirtekre nem szabad egyedül menni. Az ott fenyegető sok veszélyben egyedül nem tudunk magunkon segíteni. Társak kellenek, hogy ha bajba kerülnénk, legyen, aki

kiment. A lelki életnek magaslatain is sokszor elfog az egyedüllét szenvedése. Sokszor lelkünkre nehezedik valami bizonytalan érzés, mely kínoz és gyötör : egyedül vagyok, mindenki elhagyott engem ! A sötétségben is mindig erre ébred az ember : egyedül vagyok ! S ilyenkor lélekbe markol a közmondás : vae soli ! Jaj annak, ki egyedül van ! . . .

Szenvedések szenvedése.

2. Még a szenvedés is könnyebben viselhető el, ha van kivel megosztani, van kinek elmondhatni. De a lelki egyedüllét maga is már szenvedés, sőt a szenvedések-szenvedése. Akik futnak a világ zaja elől és a csendes magányba vágyódnak, az egyedüllétet nem önmagáért kívánják, hanem, hogy megszabaduljanak a léha, üres környezettől és magukra találjanak, lelkük mélyén pedig Istenre. Ámde a lelki egyedüllét éppen ettől foszt meg ! Nem érezzük, nem látjuk, nem élvezük Isten jelenlétét ! . . .

A világ nem enyhíti fájdalmait.

3. Ha az egyedüllét kínos vergődésében visszatérnénk a világ zajos örömeihez, ha újra a külsőséges, könnyelmű, érzéki világban keresnénk magunknak társaságot, vigasztalást, támogatást, ne gondoljuk, hogy megtalálnók azt, ami után lelkünk annyira vágyódik ! A lelki egyedüllét, az elhagyatottság nem talál enyhülést azokban az örömekben, melyeket elhagytunk, hogy lelkünk belső értékeire és örömeire eljuthassunk ! Aki egyszer a lelkiség csendjét megismerte, aki egyszer megindult a magaslatok felé, nem szállhat vissza az alacsonyságok világába ! Ó, de hát akkor hogy viseljem el e gyötrelmet ? . . .

„Miért hagytál el engem?!“ . . .

4. Az elhagyatottság legkínosabb fájdalmaiban, néma kínjaiban üti meg fülünket e hang : «Én Istenem, én Istenem ! Miért hagytál el engem?» Valaki, aki szintén a teljes elhagyatottság kínjait szenved ! Valaki, aki lelkében a tökéletes elhagyatottság gyötrelmeit éli át!...

Vannak neki apostolai, vannak szerető lelkek, kik hűségesen követték, egészen a kereszttövéig. Ő, de fájdalmaiban, lelkének legnagyobb, megváltó gyötrelmében egyedül kellett maradnia! A mennyei Atya is mintha elfordította volna arcát tőle! Senki se tudja megérteni őt ebben az elhagyatottságában, csak az, aki maga is az elhagyatottság szenvedéseit éli! Igen, Krisztussal kell egyesítenem kiszáradt ajkam nyögéscseléseit: Én Istenem, jóságos, szerető Uram! Hozzád indultam, feléd tartottam, s egyedül vagyok, egyedül maradtam! Miért hagytál el engem! . . . Mikor a kísértés súlyos küzdelmei, szenvedélyeim izzó tüze, a sátán ezernyi cselvetése, sötétség és gyötrelmem környékez, — miért hagytál el engem? Mikor senkim sincsen, aki megértsen, aki szeressen, mikor csak téged kereslek, — miért hagytál el engem? . . . Az elhagyatott Krisztus panaszkodó szava erősít az elhagyatottság perceiben, jaj, már nem is vagyok egyedül, van valaki, aki velem együtt szenved az elhagyatottság kínjait! . .

A lélek sötét éjszakája.

Minél nagyobb az isteni kegyelemben megfürösztött lélek boldogsága, mikor az isteni kegyelemtől túlcserdül a lelke, mikor egészen előnti, elragadja Isten boldogsága, annál keservesebb a lélek sötét éjszakája. De ekkor sem szűnik meg szeretni egész szívével-lelkével, még ha nem is érzi a szeretet vigasztaló boldogságát. Ilyenkor mondhatja el igazán: «Aludtam, de szívem ébren volt!» (Én. én. 5. 2.)

Éj van!

1. Alsom, mert éj van! Mert sötét van! . . . A léleknek is van éje, sötétsége, elhagyatottsága . . . A sötétben kísérteties árnyak ijesztő lengése vesz körül: kísértenek, csábítanak! Sikong a lelkem! Lázás vérem kérdi: Ki az? . . . Tudni akarom, hogy mi rémít, miért borzadok! . . . Ámde sötét van! . . . Nem láthatok semmit! . . . Ez a kísértések, kísértetek órája! Annyira meggyöngít ez a sok lelki gyötrelmem, kín, hogy

lelkem kimerül, elalélt, alszik!... Alsdom a lélek álmát! Ó, még az is tele a kísértetek rémétől!...

Miért van sötét?

2. Mi nyugtalanít? Mi zaklatja lelkem?... Miért van sötét körülöttem?... Miért kell nekem a kételkedés, a bizonytalanság, az érzékiség, az indulat kísérteteitől zaklatva sínylődnöm? Meddig fog ez a sötét éj tartani?... Jaj, mi lesz velem?... Nincs senki mellettem!... A sötétség nyomasztó!... Miért is jutottam a kísértetek és az éj birodalmába?... Lesz-e szabadulásom? Mikor fog lelkem a kínos, gyötrelmes áloból felébredni?... Ki fogja őt felkelteni?... Ki fog neki az éjben világot gyujtani?... Van-e, aki szereti?... Van? És mégis a lélek sötét éjszakájában kell vergődnie?! Hol van a lélek szerelmese?... Ha ő itt volna, elmúlnék az éj!... Megszűnnék a kín, a kísértés rémlátomása!... Ime a lélek vergődő álma a kísértés sötét éjében!... Ilyen az ő álma!

Van őre!

3. De elvégre is aludhat a lélek! A kísértés éje ráfödheti sötét fátyolát! Van őre, ki vigyáz! Annak szemei belelátnak még a legsötétebb éjbe is! Annak sastekintete áthatol a homály ködén, átlát a kísértések lidércfényén. Az ő őre figyel, de nem fél! Éber, de soha nem képes elszunnyadni. Az ő őre soha nem képes a lelket a sötétség perceiben magára hagyni. Hol van ő?... Ki ő?... Miről tudja meg a lelkem, hogy itt van?...

„Szívem ébren volt!”

4. Figyelj csak én lelkem! Sötét van? Tekints önmagadba!... Hideg van? Mit érzel ott bensődben?... Ugy-e bent biztató világosság fénye dereng?... Egy melengető, benső, édes lehelet! Ez a te őrződ!... A szíved!... Szívem vigyáz, szívem éber! Szívem nem engedi, hogy kételkedés, érzékiség, szomorúság vagy bármely kísértés lelkemet álmában, elhagyatottságá-

ban, a sötét éjszakában megrontsa!... Ő éber, nem tud elaludni!... Ő éber, nem tud kihűlni!... Ő éber, nem tud félni!... Ő éber, nem képes elvakulni!... Ő éber, mert meleg, mert izzó, mert erős, mert világít, mert szeret... szeret!... Ő éber, addig csak, amíg szeret!... Amíg behorgonyozza a maga ragadó, tapadó szeretetét az Isten szeretetébe!... S mert Isten is szereti, ezért erős, ezért nincs éjszakája, ezért nem tud kihűlni, ezért nem tud félni, ezért nem képes elvakulni, ezért világít és visz, ragad!... Szívem!... Tudsz szeretni?... Tudsz Istenért lángolni?... Igen?! Ó hát akkor mi okom félni?!... Vigyáz az én szívem! A kísértés lelkemnek nem árthat!... Mily boldog vagyok, hogy van szívem, hogy szívem tud szeretni, hogy Jézusért dobog!... Van Jézusért izzó, szeretetétől lángoló szívem!...

«Körülfogtak engem!»

«Ments meg engem az istentelentől!» (Zsolt. 16, 13.)

Lelkek kapcsolata.

1. Nagy szenvedés az egyedüllét, de nem a legnagyobb. A lélek misztikus útján azért szenvedés az egyedüllét, mert a lélek természetébe oltotta Isten, hogy valami közösségben éljen. Van kapcsolat a lekek világában. Nemcsak emberi voltunk kényszerít társadalmi formákba és keretekbe, hanem a lélek is összefogódzva él más lelkekkel. Egyik lélek élete kihat a másokra is, pedig szem nem látja, érzék nem fogja föl ezt a titokzatos, misztikus hatást. Az «istentelen», rossz ember lelkéből gonoszságának sötét lehellete árad. Megfoghatatlan mételet terjeszt maga körül, mely még a legjobbaknak is árt. Ez a befolyás, ez a lélekhatás a legnagyobb szenvedése a magaslatokra törő léleknek!...

Lélektestvér.

2. Az egyedüllétben a lélek lélektestvér után eped. Valaki után, aki rokon vele, aki ugyancsak a lelkiesség magaslatainak ösvényeit járja, azt szereti, amit ő,

az után vágyódik, ami után ő. De ha az közeledik hozzá, aki őt meg nem érti, aki az ő értékeit megveti, aki a lelki sötétség csatlósa, akkor önkénytelenül is elfordul tőle. Ilyennel együttélni, ilyennek társaságára kárhóztatva lenni a legnagyobb kínja a tiszta lelkeknek. A rossz ember, rossz környezet nemcsak kísértés számára, hanem szenvedés. A mételey, melyet sötét lelkek terjesztenek, az erős lelket kemény próbára teszi, s ha nem is teszi tönkre, mégis megakadályozza a jóban, vagy gátolja lelki fejlődésében. A lelki tisztulásnak és emelkedettségnak legbiztosabb jele, ha a bűn közelléte, a romlottak társasága nemcsak terhünkre van, hanem szenvedést is okoz! . . .

Kelepcében.

3. A rossz emberektől, romlott társaktól legtöbbször könnyű szabadulni. Csak erős elhatározás és kitartó akarat kell hozzá. De nem mindig megy ily könnyen! Néha életsorsunk, a test és vér köteléke, társadalmi helyzetünk, kenyérkeresetünk kelepcében tart! Bármennyire is iparkodunk a lelki magaslatok felé, mégsem bújhatunk ki a világból és nem menekedhetünk a világ szellemének romlott lehelletétől, mely családtag, hivatal, előljáró vagy alkalmazott lelkéből árad lelkünk felé. Ilyenkor nagyon erősnek, valóságos hősöknek kell lennünk! Ilyenkor ébred legmélységesebben lelkünk: a világ szellemének útálata és a vágy valaki után, akinek tiszta lelkülete emel és erősít . . . Ilyenkor értjük meg legjobban a szentek panaszait és nyögéseit, mikor a világ gonoszsága miatt magukra ismernek a zsoltáros szavaiban: «Ellenségeim körülkerítenek . . . reám lesnek, mint a prédára kész oroszlán . . .» (Zsolt. 16, 9., 12.)

A „szentek egyessége”.

4. A mi lelkünk is irtózik a gonosz emberek, a világiás és hiú lelkek társaságától, pedig mindenünnen körülvesznek! Mi is tiszta lelkek barátságos mosolyát és szűzi lelkiségét szomjúhozzuk! A szentek egyessége és a tiszta lelkek életközössége a *lelkiség igénye* és a

lelki élet legerősebb támasza ! Uram, ki megszabadítod a benned bízókat, «mutasd meg csodás irgalmadat». (Zsolt. 16, 7.) Vezess engem a téged kereső és téged szerető lelkek szent közösségébe !

Élet és halhatatlanság orvossága.

«A hűséges barát élet és halhatatlanság írja.» (Sirák 6, 16.)

Testvér lélek szerint.

1. A lelki magaslatok felé törő lelkek érzik legjobban saját erejük végességét, gyengeségét. Senki annyira nem vágyódik hasonló idealizmussal, lelkeséggel, istenszeretettel telített lelkek társaságába, mint ők. Testvérlélek után szomjazik a lelkük és minél jobban körülveszi őket alacsonylelkű társaik sokasága, annál jobban epednek tiszta lelkek légkörébe. Ilyenkor érzik igazán, hogy a lelki élet és halhatatlanság megóvója, orvossága a jó barát. A lélekbarát, aki hasonló lelki vágyaktól dagadó kebelrel tör a magasba, megérti őt, segíti és bátorítja. A magányban félelem szállja meg a lelket ; de ha ketten vannak, egymást megértik, egymást bátorítják, segítik. Semmire se oly érzékeny a lelkeség útjain haladó lélek, mint éppen az ilyen rokonlelkek megismerésére, megérzésére. Szinte külön érzékkel áldja meg őt a jó Isten, hogy felfogja a lélektestvér lelkeségének minden kisugárzását. Ezért mondja az Írás : hogy akik félik az Urat, azok találják meg az ilyen igazán lelki, igazán Isten szeretetében megtisztult baráti lelkeket.

Léleksugárzás.

2. Minél nagyobb tisztaság és lelkeség tölti el a lélektestvért, akit a jó Isten az élet és halhatatlanság orvosságául küld lelkünknek, annál jobban emel fel a magasba, fel, Istenhez. Annál nagyobb erő sugárzik egész egyéniségéből, beszédéből, gondolataiból, példájából, imájából. Ez az igazi lélekfölény, melyet azonban éppen az érez legkevésbé, akinek lelkéből kiárad.

Miként a magunk arcát soha nem láthatjuk és annak ragyogó derűjét csak más számára tette láthatóvá a Gondviselés, így a lelki emelkedettség és tökéletesség fényét és sugárzását éppen az veszi észre legkevésbé, akinek lelkéből kiárad. De észreveszi azt az a lélektestvér, akihez lelki barátság fűzi. Minden erény, mely lelkében él, minden elmélkedésnél, minden buzdításnál jobban hat rá. Élő erő, a jó Istentől eredő földöntúli energia! Ezért tudtak szentek korhadt századokat, megszámlálhatatlan népeket és nemzeteket felemelni, megszentelni. Valóban az élet és halhatatlanság orvosságai voltak!

Isten küldötte.

3. A lelki magaslatokra törő léleknek Isten küld ilyen lelki segítséget! Nemcsak rossz példát látnak; a jó emberek lelki tisztaságát is fogják élvezni. Az ilyen lélekbarát valóságos lelki vezetőjük, mentoruk lesz, vezető lélek, Isten küldötte, a lelkiség angyala. Megismerik egymást, nem emberi és külső formaságok szerint, hanem azon lelki kapcsolat, lelki rokonság kapcsán, mely egy cél felé, Istenhez irányítja életüket. Életútjuk találkozik. Egymásra találnak, mert egy életcél hozza őket össze: a magasabb tökéletesség, az Isten-szeretetének és szolgálatának ösvénye. Vajjon papi lelkek? Szerzetestársak? Istennek szentelt szűzek? Vajjon szociális munkában buzgólkodó, karitatív mozgalmakban fáradozó emberbaráti szívek? Vajjon közös életúton haladó élettársak? . . . Lelkigyermekes és lelkiatyák? Remeték és vezeklők? Bűnösök és szentek? . . . Mindegy! . . . Emberek, emberek, akik a lelkiség életét és nem a testiség szellemét hordozzák keblükben . . . Lelkek, akik a kegyelem napsugaras és tiszta légkörében élnek, kik nem a piszkot és szennyet látják és keresik, hanem csak Istent és az ő országát. Lelkek, akik Isten gyermekei!

Lélektestvérek.

4. A lelkiesség útjain valóban élet és halhatatlanság orvossága egy ilyen lélekbarát, ilyen tiszta lelkiességtől átítatott lélek. Orvosság, mely megóv a rossz embertársak erkölcsi mótelyétől, mely emel és buzdít a buzgóságban, tisztít érzelmeinkben és Istenhez vezet érintkezéseinkben. Isten egymás segítségére küldi a tiszta lelkeket. Lélektestvérekké teszi őket. Sokszor így egyengeti egyiknek hivatását a másik lelki hivatásának útjába. Így ragad Szent Bernát két tucat barátot magával a szerzetbe, mikor hivatásának útjára indul; így erősít boldog Colombiere Kolos egy Szent Alacoque Margitot különleges küldetésének teljesítésében. Így ragad magával egy kis Szent Teréz ezer és ezer lelket a szentség kis ösvényén. Beleolvad a nagy lángba sok-sok lángocska, és mind naggyá válik! Egybefonódnak és az ég felé száll lángjuk lobogása! . . .

Erős váram.

«Erős város a testvér, kit testvére megsegít. A törvénylátás pedig a város retesze.» (Péld. 18, 19.)

Segítő testvérkéz.

1. A lélektestvér szeretete nem üres érzelem, hanem az erős lélek erejének kisugárzása. Tevékeny, mint maga a szeretet forrása, maga Isten. Isten szeretete csupa teremtmény jószág, létrehoz világmindenséget, teremt embert a maga képére és hasonlatosságára, teremt természetfeletti életet és a kegyelem világát, melyben maga lép életközösségbe egészen neki átadott lelkekkel. Ilyen erős, ilyen teremtmény, tevékeny szeretetet sugároz az az életközösség is, melyet a lélektestvérben találunk. A segítő testvérkéz erős várrá keményíti lelkemet. Testvérellekek kéz-kézben haladnak.

Szívét a tenyerén hordja.

2. A lélekközösségben testvérem mindig nyújtja felém segítő kezét. Lélek, mely mindig kész segíteni, mely tenni tud és vágyik. Szívét tenyerén hordja, hogy adjon belőle testvérenek . . . Ez az én erős váram. Ez lelkem erőssége minden támadás, minden gyengeség ellen.

Lélekegységben lelki vár épül.

3. A lelki életben bevehetetlen vár a szerető testvér, mely mindig kész felsegíteni testvérét. Legyőzhető lenne tesz, mert a gyengeség az egyedüllét átka. Ha egységben erő fejlődik, akkor lélekegységben lelki vár épül, mely imában, tanácsban, jószágban, sőt ha kell, szigorúságban is mindig mellettem áll, hogy felsegítsen, fel-emeljen, s a harcra keményítsen. Egyedül olyan nagyon gyengének érzem magam! De ha felém nyújtja kezét a szerető testvérszív, hogy felemeljen, segítsen, akkor megerősödöm. Megfogom testvérem kezét, és vele biztonságban haladok a lelki magaslatok útjain . . .

Fényseprő.

4. Szentekről olvassuk, hogy közelükben félt a gonosz lélek és közeledtükre menekült az áldozatul kiszemelt lélektől. Néri Szent Fülöp közelében lelki gyermekei minden kísértése megszűnt. Ilyen lélektestvérek, ilyen szentek mindazok, kik egészen Istenben, egészen Istenből és Istennek élnek. Arcuk vonása, tekintetük mosolya, kezük simítása felhőket oszlat, bűt feledtet, s a lélekbe erőt csepegtet. Fényseprő a lelkük, mely minden alacsonyít és piszkot elseper. Tűzcsóva, mely minden földit a lélekből kiéget, vezeklő ostor, mely nemcsak a bűnt, de még a bűnös hajlamot is kikorbácsolja a lélekből.

Erős zár.

5. A lélekközösség erős zára a törvény, Isten akarata és parancsa. A lélekközösség nem lazít lelki köteleket, nem puhít és kényeztet, ellenkezőleg, erőssé keményít, és szigorúságra nevel Isten parancsainak

útjain. A lélektestvér lelki hozzámhajlása Isten akarátának és parancsának kötelékével köt. Kéz, mely felemel és Istenhez fűz. Az Istenhez való ragaszkodásnak köteléke. Ez az ő erőssége, védelme lelkemnek. A lélekközösségnek csak egy zárja van, mely nyitja, zárja: a törvény, Isten törvénye, akarata, szent Szívének óhaja! . . .

Lélekrokonság.

«Szeretetet az Isten és aki a szeretetben marad, Istenben marad és az Isten őbenne.» (Ján. I. 4, 16.)

Lélekrokonság Krisztusban.

1. A rokonság a test és a vér kapcsolata. A közös vér, mely a rokonok ereiben csörgedez, a közös testi leszármazás, mely társadalmi kapcsolatokat teremt, erős kötelék a földi életben. Alapja nemcsak társadalmi rendek kifejlődésének, hanem kölcsönös szeretet és támogatás, szociális erények virágoskertje. Tulajdonképpen minden testi leszármazás és vérkötélék egy eredetre vezet vissza, egy ősszülőhöz vezet, akitől mindannyian eredtünk, míg ők életüket Isten kezéből vették. A testi rokonság kapcsán minden ember Isten nagy családja, mert mindannyian ősszüleinktől származunk, akik viszont Istentől származtak a teremtettség kegyelméből. Ámde ennél a rokonságnál sokkal erősebb kapcsolat a lélekrokonság: a lélek világából, a lélek életéből fakadó származás és lélekközösség. Ezért dicsekszik boldogan Szent Pál is: hogy ha «tízezer tanítótok is volna Krisztusban, de atyátok nincsen sok, mert Krisztus Jézusban az evangélium által én nemzeteket titeket». (Kor. I. 4, 15.)

Istenben való találkozás.

2. A lélekrokonság lelkek hasonlósága a kegyelemben és az Úr evangéliumában. Isten tökéletességeinek megvalósulása lelkekben, kik Istenhez kezdenek áthasolni és Isten szeretetében újjászületnek. Csodálatos

vonzalom ugyanazon lelki aspirációk, hivatások, munkakörök és erények megvalósítására. Lelkek hasonlósága és fejlődésüknek felfelé, egy célra való törekvése. Lélektestvéreknek Isten szeretetében való találkozása, egymásratalálása.

Istenből és Istentől.

3. A lélekrokonság: gondolatközösség, vágyközösség, szenvedésközösség, szeretetközösség. Isten gondolataiban egyeznek; a lelkiség vágyai sodorják közel egymáshoz életük útjait; közös keresztet szenvedése és áldozata pontozza ki együtthaladó lélekútjukat; Isten szeretete fonja össze lelküket. A lelki rokonság is Istentől származik, mint a testi rokonság. Egy forrása van: Isten, aki a Szeretet.

Isten szeretetének lehellete.

4. Isten szeretetéből fakad minden élet és áldás, minden kegyelem és ajándék. Isten szeretete éleszt lelkeket, támaszt hivatásokat, fakaszt lelki ambíciókat és törekvéseket. Isten szeretetének lehellete forraszt össze lelkeket közös életcélban, közös lelki törekvésben. Minden szeretet, minden megértés és jóság Isten szeretetének termékenysége lélektestvérekben. Aki a lélek-közösség szeretetében indul útnak, a szeretetben marad, Istenben marad, és Isten marad őbenne. Isten lelke köt össze lelkeket... Isten szeretete fűz össze közös hivatásokat... szenteket nagy rendek alapítására, karitás gyakorlatására, nagy tervek és célok megvalósítására, az életszentség legszebb megalkotására. Isten szeretete, Isten Lelke él a lélektestvérek szeretetében: Istenből születik lélekközösségük, Istenből táplálkozik szeretetük és Istenhez vezeti őket tiszta lelkiségük...

Léleksugárzás.

«Az ő Lelkéből adott nekünk.» (Ján. I. 4, 13.)

Örök tüzek forrása.

1. A lelki magaslatok felé való törekvésben mind jobban érezzük, hogy megközelítjük az örök tüzek forrását! Isten szeretetének melege csap át a lelkünkbe!

Istenközösség kegyelme árad a csúcsokról... Csodálatos, megfoghatatlan tűz, mely, mint Mózes csipkebokra, izzó tüzzel ég és nem hamvad el: Éget és mindent kiéget a lélekből, ami salak és hitványság... de annál tisztábban ragyog tőle a lélek. A lélek tüze, melynek lángja annál nagyobb lelki lobogást okoz, minél többet kap belőle a lélek. A lelki élet magaslatain, a lelki tisztulás kegyelmi tüzében Isten adja magát, Isten közli magát a lélekkel... «Abból ismerjük meg, hogy benne lakunk és ő mibennünk, hogy az *Ő Lelkéből* adott nekünk...» Istennek sugárzó, fényes, melegítő Lelkéből!...

A Lélek hangtalan beszéde.

2. A lelkiség útjain járó lélek nem tudja elrejtteni magában az *Ő Lelkét*. Nem lehet annak sugarát megtörni, melegét kioltani, édességét keserűvé tenni. A testvérszív, mely magába zárja, bármennyire is rejtegeti szíve mélyén, kisugárzik onnan. Bármennyire is hallgasson róla, az *Ő Lelke* állandóan árasztja lelke mélyéről a kegyelem misztikus fényét... és hallatja hangtalan szavát...

Ki érti meg?

3. Ki látja meg a lélekkisugárzás fényét?... Ki érti meg ezt a szó nélküli beszédet?... Megérti a lélektestvér! Megérti az a jóságos testvérlélek, akinek életútja találkozik az enyémmel! Megérzi a lelkiség magaslatára törő testvér, akinek lelke hozzám hajlik. Megérzi, mert Isten az ő lelkében is ilyen világosságok és meglátások iránt támasztott érzéket, fakasztott igényt... Megérzi, mert lelke éppen ilyen tiszta lelkiség felfogására vált érzékennyé...

Lélekből sugárzik tiszta lélekre.

4. Van léleksugárzás, van lelki közösség, lelki hatás. Akinek a lelke az Isten lelkét sugározza, talán nincs is ennek tudatában. Talán nem is sejti, hogy a lélek Lelke világít testvérek, melegít már-már kihűlő szíveknek, emel lankadó lelkeket és erősít gyengülő szíveket.

Minden, ami Istenből jön, minden kegyelem, minden szent igazság, minden szent érzés, a lélek Allelujája, mint izzó fényes nap sugárzik a lélekből... Lélekből sugárzik és lélekre sugárzik. Nem a pocsolyában fet-rengőknek sugárzik, nem a szenvedélyektől alvakultaknak világít! Csak azoknak, akik Istenben laknak, s akikben Isten lakik. Csak azoknak, akik az ő lelkéből kaptak és akiket Isten akar egészen bírni, egészen birtokába venni! Mindezen világosság sugara elvész a pocsolyában, elnyeli a sötétség. De a lélektestvérek lelkében visszfényre talál. Lelkükben kigyullad és újra fényt, újra színt, meleget és lángot kap. Minden lélekre hullott kegyelem a testvérlélek lelkében megtermékenyül és százszoros gyümölcsöt terem.

A szeretet tökéletesülése.

«Ha szeretjük egymást, Isten bennünk lakik és az ő szeretete tökéletes bennünk.» (Ján. I. 4, 12.)

„Szeretet az Isten.”

1. A lelki szövetségben, a lelki közösségben termékenyül meg Isten szeretete igazán. A lelkek közössége a menny boldogságának légkörét hozza a földre. Nem alantjáró lelkek boldogsága ez, hanem a kegyelem tiszta légkörében élőké. Oly szeretetet fűzi össze a tiszta lelkek közösségét, mely Istenből születik és Isten felé ragad. Ennek a szeretetnek szent közösségében Isten lakik. Isten szeretete tökéletesedik ki benne. A szeretet nem érzékiség, nem szerelem és füst! A szeretet nem mocsárgáz és bódulat, nem süllyedés és lelki bénulás. A szeretet: Isten, a szeretet tökéletesülése Istenben való részesedés. «Szeretet az Isten és aki a szeretetben marad, Istenben marad és az Isten őbenne!» (Ján. I. 4, 16.) A testvérlélek szeretetében Isten száll a lélekbe, Isten szeretete költözik a szív rejtékébe...

Felcsapó láng.

2. Olyan az Isten szeretetében egybeforrt lelkek élete, mint a felcsapó láng. Sok kis lángocska olvad bele a nagy lángba, Isten szeretetének felcsapó lángjába. Sok kicsi lángocska nő naggyá Isten izzó lelkének lángjában. Akármilyen kis láng legyen is a lélek, könnyen egybeolvad a testvérlélek lángjával és mindegyiknek közös lobbanása a szeretet örök lángjával való egyesülés.

A szentek egyességének misztikuma.

3. Láng a lánghoz simul, láng a lángba olvad, láng a lánggal természetesen egybefonódik, eggyé válik. Isten szeretetének kitökéletesülése minden Istent szerető lélek misztikus egybeolvadása. Minden lélek, mely a hegyek ormán az égből alászálló lángtól felgyullad, nagy tüztengerbe olvad. Istent igazán szerető lelkeknek csodálatos egysége ez ! Sokszor nem is kell hozzá ismeretség, nem kell beszéd, érintkezés. Csak láng kell, Istent szerető szívek lángja . . . A szentek egyességének nagy misztikuma ez ! Isten szeretete húzza össze, olvasztja egybe a lelkeket a szentek egyességébe. Isten szeretetének nagy, összefogó egységébe. Ez az a nagy láng, melybe sok-sok apró láng olvad bele . . .

Világosság, melegség, lángolás.

4. Minden lángnak van fénye, ezért világít. Van melege, ezért vonz, van lobogása, ezért sürget és ösztönöz. Az Isten szeretetének lángjában összefonódott lelkek is világítanak . . . e világosság fényében meglátják a keskeny ösvény kanyargó útjait . . . A szeretetben kitökéletesedett lelkek is melegítenek, azért vonzanak magukhoz testvérelkeket, hogy egy cél, egy szent Isten-szolgálat hivatása töltse be életüket . . . E léleklángok is lobognak, hogy ösztönözzenek, sürgessenek : jobban Istennek élni, jobban szolgálni neki és tökéletesebb életáldozattal hódolni szent fölségének . . . A szeretetben egybeolvadt lelkek élete világosság, melegség,

buzgó lángolás . . . mert szeretvén egymást, Isten lelke lakik bennük és az ő szeretete tökéletesedik ki lelki életükben . . .

Lelki életközösség.

«Ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, ott vagyok közöttük.» (Mt. 18, 20.)

Jézus van itt!

1. A lelki élet közösségében lelkek találkoznak, lelkek egymásra találnak és egybekapcsolódnak. Az egyedül-lét nyomasztó sötétségéből egyszerre világosságra ébrednek. A lélek elhagyatottságának tompa homályába a lélektestvér lelkének világossága sugárzik s nyomában világosság, melegség, a lelkiesség buzgósága fakad. Mi történt? Miféle misztikus erő hatottak a lélekre? Mi vonzotta a testvére lelkéhez? Mi kapcsolta össze vele lelkileg? Jézus van itt! Isten kapcsolta lelküket, mert az ő nevében jöttek össze, az ő nevében, az ő szellemében, az ő szeretetében találkoztak . . .

„Isten nevében”.

2. Amikor ketten vagy hárman *Isten nevében* összejönnek, misztikus egység jön létre lelkek között. Akik Jézus nevében és szellemében találkoznak össze, szerzetesi életközösségben, barátságban, a nevelés megszentelt feladatainak teljesítésében, a lelkivezetés lélekkihatásában, a házasság szentségének Krisztus szentelte közösségében, de főleg a lelkiség magaslataira való törekvésben, *az isteni kapocs* köteléke által jutnak életközösségbe. «Ott vagyok közöttük!» — mondja az Úr és valóban ő kapcsol össze lélekközösségbe lelkeket. Minden lelki életközösség csakis Istenben jöhet létre. Csakis Jézus lelke tart össze tiszta lelkiségben lelkeket.

„Jézus Krisztusban.”

3. *Jézus Krisztusban* találkozik minden lélektestvér. Lelki közösségük nem a világ élete, nem szerelem, nem földi és érzéki vonзалom. Nem szenvedély, nem érdek-

közösség, nem is barátság mert mindez a természetes élethez tartozik. A lélektestvér lelki közössége Krisztussal való egybeolvadás, mert *in medio sum eorum*, közöttük vagyok, mondja ő. Közöttük, velük, s ezáltal bennük. Jézusban, Jézussal való életközösségben fakad a lélekközösség. Tehát csakis a kegyelem világában, csakis a kegyelem ajándékaképpen élhetni ezt a szent lélekközösséget.

A győzedelmes Egyház küszöbén!

4. A lelkek életközössége a kegyelemből, Jézus Krisztus életközösségéből fakad. Tehát forrása és célja sem lehet más, mint Jézus Krisztus. A lélekközösség Jézustól ered, mert az ő szent akarata, hogy lélek világítson léleknek, hogy lélek vezessen, szeressen, segítsen lelket, s legyen neki világossága, melege, lángja, buzdító ösztökéje. Jézus által állhat csak fenn ily lélekközösség, mert a kegyelem élete csakis a Krisztussal való eleven és élő életkapcsolat. Jézushoz vezet és más célja nem is lehet, mert a lelkiesség közös célja tud csak ily bensőségesen egybekapcsolni lelkeket. Más célja pedig a lelkiességnek nincs, mint a lelkiesség magaslatain rátalálni Jézusra, Istenre és a vele való egyesülés által felemelkedni az örök boldogság életéhez, beleolvadni Isten boldogságába, életébe. A lelki életközösség a szentek életközösségének előkészítése a győzedelmes Egyház küszöbén.

Lélekszövetség.

«Ha ketten közületek megegyeznek a földön bármely dologban, melyet kérnek, megnyerik az Atyától, ki mennyekben vagyon.» (Mt. 18, 19.)

Miben egyeznek meg?

1. Minden lelki közösség, mely Istenből születik és Istenhez vezet, tulajdonképpen szent szövetség. Szövetség, amelyben ketten vagy hárman «*megegyeznek*» a földön. Miben egyeznek meg e lélekszövetségben? Nem másban, mint ami összehozta az ilyen lelkeket. A lelki-

ség útjain találkoztak. A lelki magaslatok felé való törekvés hozta közel egymáshoz lelküket. Isten szeretetéből született szeretetük, Jézus Szívéből lelki rokonságuk. Isten felé fordított tekintetük ott fenn látja a lélekszövetség minden vágyát, ambícióját és célját. Isten szentsége, Isten végtelen tisztasága és szeretete inspirálja lelküket: szentségben, tisztaságban, szeretetben...

„Szentségben!...”

2. Isten szentsége *szentségre* inspirálja a lélektestvéreket. Ez lelki szövetségük alapja és első célja. Szentülni, mindig szentebbé válni, Isten szentségét megközelíteni!... Ezért szövetkeztek, ez szeretetük alapja és értelme, mindketten vagy mindhárman, vagy mindahányan vannak, ezt szeretnék elérni! Ebben egyeztek meg a földön, ők szentek szeretnének lenni! Szentek nem külsőleg a világ szemében, hanem szentek a végtelen szent Isten színe előtt! Ezt kéri tehát Jézus nevében az Atyától! S ő, ki a mennyekben vagy, vajjon meghallgatja-e őket? Jézus biztat: bármely dologban egyeztek meg az ő nevében, megnyerik tőle!...

„Tisztaságban!...”

3. Isten hófehér, ragyogó tisztasága *tisztaságra* sarkallja őket. Tisztulni és szakadatlanul tisztulni! Tiszta lelkiség, mocsoktalan hófehér lelkület! Ez inspirálja őket! Igen, a lélektestvérek e nagy vágyban találkoztak... a szent tisztaság, Isten szeplőtelen tisztasága ejti elragadtatásba őket! Ó, mennyire érzik saját lelkük tisztátalanságát! Mennyire szégyenlik saját lelkük szeplőit! Pedig kimondhatatlan a vágy lelkükben a szent tisztaságra! Ezt kéri tehát Jézus nevében az Atyától! Ezt kéri alázatos és állhatatos lélekkel! Igen, Uram, tisztaságban akarunk haladni a te utaidon! Tisztítsd meg lelkünket, segíts meg lelkünk szent elhatározásában: tiszta lélekkel együtt szolgálni téged, egyedül csak téged, akié vagyunk egészen!

„Szeretetben! . . .”

4. Isten, aki a Szeretetet, kiolthatatlan *szeretetet* gyullaszt a lélekközösségben élő lelkekben! Fellángol szívükben a szeretet melege, tüze! Magasra lobog és még közelebb viszi őket Istenhez. Életközösségük és szövetségük programja: «Mi tehát szeressük Istent, mert Isten előbb szeretett minket!» (Ján. I. 4, 19.) És ez a szeretet kapcsolja lelküket még szorosabbra, mert «az a parancsunk van Istentől, hogy aki szereti az Istent, szeresse testvérét is!» (Ján. I. 4, 21.) Szeretetben akarunk élni, mennyei jó Atyánk, Jézus nevében egyeztünk meg ebben! Jézus nevében kérjük ezt tőled! Atyánk, akitől minden adomány származik, akinek szeretete küldötte el nekünk az ő szent Fiát, engesztelésül a mi bűneinkért (Ján. I. 4, 10.), pecsételd meg e lélekszövetséget a szeretet pecsétjével! Add, hogy ez a szeretet mindig Hozzád kössön és ne engedjen soha-soha elszakadni Tőled! Add, hogy ez a szeretet soha meg ne fogyatkozzék lelkünkben! Add, hogy a lélekszövetségben a te tiszta szeretetedet mindig híven megőrizzük! . . .

„Megnyerik az Atyámtól!”

5. Szentségben . . . tisztaságban . . . szeretetben . . . Uram, így akarunk járni szent színed előtt! Szeretetben . . . tisztaságban . . . szentségben akarjuk a lelkiség magaslatait megközelíteni. Add, hogy e szent lélekszövetség a te kegyelmed bőségéből ne csak pecsétül őrizze meg a szentséget, tisztaságot, szeretetet, hanem azt meg is valósíthassa. Ahol ketten vagy hárman összejönnek a te nevedben, és megegyeznek bármely dologban, melyet kérnek, azt ígérted édes Jézusunk, hogy a mennyei Atyától megnyerik! A te nevedben léptünk lélekközöségbe, a te nevedben jöttünk össze és akarjuk szentségben, tisztaságban, szeretetben egymást segíteni, téged szolgálni és neked élni! Ezt kérjük Istentől! A te nevedben kérjük! Úgy-e, jóságos mennyei Atyám, meg is nyerjük tőled?!

Felsőbbrendű lélek.

«Superabundavit autem gratia Domini nostri. Valósággal elárasztott a mi Urunk kegyelme.» (Tim. I. 1, 14.)

Felsőbbrendű lelkek.

1. A lelki élet útjain azok a tiszta, ragyogó lelkek vonzanak, emelnek, segítenek, akik nemcsak magasra törekednek, mint mi is, hanem akik már fenn járnak, akik tisztult, fényes, ragyogó lelkek: felsőbbrendű lelkek. Ezek a lelki élet magaslatainak hősei, szentek. Ezekkel önkénytelenül is lelki közösségbe kerülünk, mihelyest a jó Isten közel hozza lelkünkhöz őket. De sokkal közelebb állnak azok a felsőbbrendű lelkek, akikben valósággal túlcsoordult az isteni kegyelem, és a tökéletes élet koronáját nyerték Istennél. A szentek ott fenn mind elmondhatják Szent Pállal: «Superabundavit gratia Domini nostri in animabus nostris», túlcsoordult az isteni kegyelem lelkünkben, megtisztított, szentté tett, üdvözített. Felsőbbrendű lelkek ők, nem természetes származás szerint, hanem a kegyelemből, mely a hitnek új világát nyitotta meg nekik, s a szeretet honába vezérelte őket.

Az ég szentjei.

2. A szentek az égben, a boldogság honában célhoz értek. Feljutottak a magaslatok ormán egészen Istenhez. Fel szoktunk rájuk tekinteni mélységes tisztelettel, hisz Isten barátai, szerettei. Feltekintünk rájuk és azt hisszük, hogy mivel magasan vannak, nagyon messze vannak. Messze vannak és idegenek számunkra. Pedig sokkal közelebb állnak lelkünkhöz, mint testben velünk járó testvéreink!... Szent közösségben, szent egységben élnek velünk.

A „szentek” egyességéhez fartoazunk mi is!

3. Ha a szentek égi ragyogását nézem, a magam földi nyomorúsága bántja szememet, de ez ne távolítsa el tőlük, ne tegyen idegenné, hideggé hozzájuk! Az Úr szeretetében, akihez törekszünk a lelkiség keskeny

ösvényén, egyek vagyunk velük. Az Úr Szívében valóban valósággá válik, hogy «egy szív és egy lélek» vagyunk velük. A megdicsőült lelkek boldogsága és lelkünknek Istennel való tökéletes egyesülése közel hozza őket hozzánk, egybefűzi lelkünket velük. A *szentek egyességének* kötelékébe tartozunk mi is velük együtt.

Hozzánk hajolnak.

4. A földön a felsőbbrendű lélek lenézi az alatta álló tömeget. A szentek felsőbbrendű lelke minél magasabban áll, annál közelebb hajol le hozzánk. Isten szeretetében megtalálnak bennünket is és szeretettel ölelnek át. A szentek az égben jobban szeretnek bennünket, mint itt a földön szeretni képesek vagyunk, mert Istenségben kitágult lelkük a szeretetre. Szeretetük egyesíti őket lelkünkkel, akár imádkozunk, akár erényt gyakorlunk, akár hibáinkat irtogatva tisztulunk és magasabbra lépünk a lelkiség útjain. Szeretetük nemcsak tiszteletet sugall, hanem bizalomra gerjeszt. Én is szeretettel fordulok feléjük, megnyitom lelkemet és belekapaszkodva karjaikba, beleolvadok imájukba, Isten-dicséretükbe, örök hálaénekkükbe.

Baráti kapocs.

«Ti az én barátaim vagytok!» (Ján. 15, 14.)

Nagy kincs!

1. Nagy kincs a jóbarát, és aki az élet útjain ráakadt, igen megbecsülje! Így okoskodtak már a régi pogányok is! És mennyire igazuk volt! Nagy kincs!... Nagy kincs!... Ki ne tapasztalta volna! Nagy kincs, mert a tiszta, önzetlen, áldozatos szeretet szálai fűzik őt hozzánk. Ha emberi barátságról ezt mondhatjuk, mit tartsunk akkor Isten barátságáról?!... Nagy kincs?... Több annál, ezerszer több!!

„Ti az én barátaim vagytok!”

2. Az Úr Jézus ajkáról halljuk, hogy az őt igazán szerető, parancsait megtartó lelkekhez e szavakat intézi: «Ti az én barátaim vagytok, ha megteszitek, amiket

parancsolok nektek»! (Ján. 15, 14.) Az ég szentjei így jutottak Isten barátságába! Megtették az Úr parancsait, mert hisz «aki parancsaimat ismeri és azokat megtartja, az szeret engem»! (Ján. 14, 21.) Isten barátságába jutottak és Isten szeretetének köteléke fűzi össze őket: «Aki pedig engem szeret — folytatja Krisztus —, Atyám is szeretni fogja azt, és én is szeretni fogom, és kijelentem neki magamat». (U. o.)

Az Úr bizalmasai.

3. Mily nagy kegyelem Isten barátságában élni! Mily nagy kitüntetés az Úr titkainak sáfára lenni! Mily nagy lelki megemelés a bizalom, mellyel Jézus ajándékozta meg szentjeit: «Barátaimnak mondtalak titeket, mert mindent, mit hallottam Atyámtól, tudtul adtam nektek». (Ján. 15, 15.) Akik az Úr bizalmasai, titkainak sáfarai, azokra nagy bizalommal tekintünk fel mi is, a lelki élet ösvényein felfelé haladó lelkek! Mély tiszteletet sugall irántuk Isten barátsága, Isten közelsége, melyben élnek fenn az égben! A mi lelkünk is tele Isten szeretetével, a mi lelkünk is tele odaadással, áldozatossággal, mi is hozzátartozunk az Úr bizalmasainak kötelékébe! Istenben találkozunk, Isten szeretetében testvéreink ők is! . . .

Útitársaink!

4. De nemcsak mély tisztelet, őszinte nagyrabecsülés fakad lelkünkől Isten szentjei iránt, hanem őszinte, tiszta testvéri szeretet! Hisz útitársak! Barátaink, jóakaróink! Hisz Isten szerelme kapcsol össze velük! Ha rájuk feltekintünk, eltörpül az idő, eltörpül a hely, eltörpül a korkülönbség, fajkülönbség, nem érezzük többé, hogy más korban, más népek között, más körülmények között éltek! Isten szeretetében minden különbség megszűnik, minden távolság közzé válik! Isten szeretetében egyesülünk az ég szentjeivel! . . . Mily boldog valóság! . . . Mily csodálatos lelkiség! . . . Mily édes barátság! . . . Hiszem, látom, tapasztalom a szentek közösségét! . . . Élem a szentek egyességét! . . .

Sugárzó lelkek.

«Háromszorta inkább perzseli a nap a hegyeket, tüzes sugarakat lövell és fényben úszva megvakítja a szemet.» (Sirák. 43, 4.)

Sugárzó napok.

1. A nap égboltunkon tüzes sugarakat bocsát ki, tündöklő fényével hirdeti alkotójának, Istennek világgosságát, szépségét. Ennek a sugárzó napnak a képe mennyire hasonló azokhoz a más napokhoz, lelki napokhoz, kiknek lelkéből sokkal fénylőbb, sokkal tündöklőbb sugarak izzanak, sugároznak s kiknek tündöklése sokkal-sokkal jobban hirdeti Istennek dicsőségét! Misztikus napok a szentek, kiknek sugárfénye állandóan bocsátja sugarait a lelkek országában.

Nem értelek, de érezlek!

2. Lelkük szépsége, tisztasága, erényessége, szentsége csupa lelki sugárzás, melynek igéző sugárzata valósággal megigézi az emberlelkeket. Mindenki, aki sugárzatuk hatáskörébe kerül, érzi ezt, átéli és tapasztalja. Egy-egy kis Teréz-lélek sugárzó hatására korok mozdulnak meg, eretnekek lelke tér meg, bűnösök kemény szíve lágyul meg... Csodálatos sugárfény... megfoghatatlan másvilág! Nem tudlak emberi ésszel felfogni, emberi szóval kifejezni, emberi gondolattal elgondolni!... Mégis érezlek!... Érzem a lelkemen, mióta veletek baráti kapocsba léptem!...

A lelkiség hegyormain.

3. A nap tüzes sugárfénye háromszorta jobban süti a hegyeket! Csodálatos misztikus valóság a lelkek életében is! A hegyekre, a lelki élet csúcsaira törekvő lelkek ott fenn élnek a lelkiség csúcsain, nem csoda, ha háromszorta jobban éri őket a szentek sugárzó lelkének fénye, melege! Igen, a szentek sugárzó lelkek, de lelkük sugárzatának tüzes melegét, izzó, vakító fényét háromszorta jobban érzik a lelki tökéletességre törekvő lelkek! Ezért oly szép minden a csúcsokon! Ezért oly elragadó minden ott fenn, a magaslatokon!... Ezért bontakozik

minden más fényben, más megvilágításban a lelkeség hegyormain! . . . Uram, jó nekünk itt lennünk! Építünk itt sok-sok hajlékot! . . .

A szentek lelkének sugárzatában.

4. A nap sugárzata nem külön munkája a napnak, természetéből folyik. Azáltal, hogy nap, sugárzik. Azáltal, hogy sugara fény, fénylik, világít, melegít. A szentek lelki sugárzása nem külön tevékenység, mely a szentek foglalkozása volna! Nem! Ők azáltal, hogy szentek, azáltal, hogy tökéletesek, tiszták, szépek, Istennel legbensőbbben, örökre egyesültek, fénylő, sugárzó lelkek lettek! A fény közelében minden fényes, a meleg közelében minden felmelegszik! A szentek léleksugárzása lényük lényegéhez tartozik: aki közelükbe jut, azt megvilágítják, felmelegítik, felizzítják! Itt még a sötét is fényes izzóvá, világítóvá válik! . . . Ó mennyire érzem ezt, mióta a hegyek ormát járom! Mióta a szentek lelkének sugárzatába kerültem! Boldog vagyok, hogy közelükbe juthattam! Mindig itt akarok maradni! . . .

Buzgó lelkek.

«Buzgalommal buzgólkodtam az Úrért, a seregek Istenéért.» (Kir. III. 19, 10.)

Szentek jelszava.

1. Az üldözött próféta hallja Hóreb hegyén az Úr igéjét: «Mit művelsz itt, Illés?» (Kir. III. 19, 9.) És ezt felelé az Úrnak: «Buzgalommal buzgólkodom az Úrért, a seregek Istenéért; mert Izrael fiai elhagyták szövetségedet, lerontották oltáraidat, megölték prófétáidat karddal». (U. o. 10.) Keserű szavak a halálra keresett próféta ajkáról, aki egyedül maradt Isten hírnökei közül! De szavai: *buzgósággal buzgólkodtam*, azóta jelszava minden prófétai, minden apostoli, szent léleknek. Buzgósággal buzgólkodni!

„Nem hagy nyugtot!”

2. A szentek nem nyughatnak, űzi, sarkallja, hajtja őket valami isteni tűz: «Charitas Christi urget nos!» (Kor. II. 5, 14.) Krisztus szeretete nem hagy nyugtot. Krisztus szelleme ösztönzi őket apostoli buzgóságra, hogy másokat is megnyerjenek Istennek. Ha boldogoknak érzik magukat Isten szeretetének melegénél, fényénél, másokat is boldoggá akarnak tenni! Ha kincs, drágakincs az elásott talentum, amit megtaláltak, másokat is gazdaggá szeretnének tenni!... Mióta a végtelen, örök boldogságot bírják, azóta mondhatják igazán: buzgólkodom buzgósággal...

Nem pihennek!

3. A szentek az égben igazi buzgó lelkek, pedig ott már megpihennek, többé már nincs más feladatuk, céljuk, minthogy élvezzék Isten boldogságát, békéjét, nyugalját. De ez a teljes kapcsolat, egyesülés Istennel egyszerre kitüzesíti és égi fénnel árasztja el egykori földi életüket is. Egyszerre más fényt, más színt kap igénytelen, elrejtett földi életük. Minél ismeretlenebbek, elrejtettebbek, igénytelenebbek voltak, annál vonzóbbak, szebbek, fénylőbbek és ismertebbek lesznek most, mióta fentről sugározzák szentségük fényét!

Rózsaeső.

4. Ez a rózsaeső, mely nemcsak Kis Szent Teréz szeretetéből hull az égből, hanem minden szentek lelkéből! Buzgósággal buzgólkodnak, életükkel tovább élnek közöttünk. Ezért olyan kimondhatatlan vonzó minden szentnek élete! Ezért válik lelkünknek átélt *valósággá* a velük való lelki kapcsolat, valahányszor készséges lélekkel merülünk el szemlélésébe!... Ki nyitom lelkemet a szentek életének olvasásánál, elmélkedésénél és alázatosan kérem őket: Ó, csak buzgólkodjatok buzgósággal és alakítsátok át egészen szívemet-lelkemet példátokkal!...

Szentek iskolája.

5. A szentek élete nemcsak egyszerű olvasmány a lelki élet magaslataira törekvő lelkeknek, nem is csak lelkiolvasmány, hanem valóságos lelki élmény! Egyszerre megelevenedik a mi lelkünkben is az ő életük! Egyszerre lelki közösség fakad az ilyen igazi lelkiséggel olvasott életleírásból. Egyszerre halljuk lelkünkben Szent Pál sürgető szavait: «Legyetek az én követőim, mint én is Krisztusé! (Kor. I. 11, 1.) A szentek életének hatása lelkünkre több, mint prédikáció, hangosabb, mint hatalmas szózat, erősebb, mint mindent magával ragadó szélvész! A lelki közösség, a szentek egyessége kimondhatatlan és emberileg érthetetlen közelségbe hoz hozzájuk. Önkénytelenül is tanítványaikká, követőikké válunk! . . .

A szeretet túlcserdulása.

«Isten szeretete kiáradt szívünkbe a Szentlélek által, aki nekünk adatott.» (Róm. 5, 5.)

A szeretet örök forrásába elmerült lelkek.

1. Szent Pál biztosít bennünket, hogy ahol elhatalmasodott, elterjedt a bűn, ott túlcserdul a kegyelem. Itt a földön a túlcserduló kegyelem tisztítja meg a lelkeket. Az isteni kegyelem valósággal eláraszt «a Krisztus Jézusban való hittel és szeretettel együtt». (Tim. I. 1, 14.) De mennyivel inkább elárasztja az üdvözült lelkeket, a szenteket, akik már régen leküzdötték magukban a bűnt, akik megtisztultak már itt e földön a Szentlélek kegyelmében és Isten szeretetében. A szentek lelkében valóban kiáradt az Isten szeretete, a túlcserduló, magával ragadó, boldogító szeretet. Szeretet az Isten, s aki Istent színről-színre látja, aki vele legbensőbbben, örökre egyesül, a szeretet túlcserduló örök forrásába merül . . .

Mit látnak ők a mi lelkünkben?

2. A szentek lelkében Isten szeretete túlcserdul. Szeretettel fordulnak Isten minden műve, minden lélek jelé. Érdeklődő szeretetük elsősorban a kegyelmi világ

választottjait öleli át. Szeretnek bennünket, mert hasonló választottság kegyelme ragyog a mi lelkünkön is. Mily messze vannak tőlünk... s mégis mily közel vonzza őket hozzánk az Istentől túlcsonduló szeretet! Felénk fordulnak és a legnagyobb szeretettel ölelnek át minket. Krisztust látják lelkünk szentélyében, Krisztus jelét a homlokunkon, szentséges Szívét szívünk mélyén. Hát hogyan vonzaná őket lelkünkhöz lelkük szerelme! Hogyan áradna lelkükön keresztül a mi lelkünk felé is Isten szeretete, a «charitas Dei»!...

Istenben való találkozás.

3. A szentek egyességének misztikus titka, csodálatos kapcsa ez! Az örök boldogság dicsőültjei és a küzdő, felfelé törekvőknek Istenben való találkozás. Túlcsondul az Isten szeretete a bűnből kiemelkedő, szentségre törekvő lélekben, éppen úgy, mint a célhoz jutott szentnek lelkében. S ez a túlcsonduló, boldogító isteni szeretet kapcsolja lelküket össze. Ezért nem idegenek a szentek nekünk. Ezért szeretnek minket. Ezért törődnek velünk! Ezért imádkoznak értünk s minden ügyünkben közbenjáróink Istennél.

Lelki érdekkötelék.

4. Valami csodálatos lelki rokonság, lelki érdekkötelék fűződik köztünk és közöttük: Isten szeretetének, szolgálatának, dicsőítésének érdeke. Nem önérdek, hanem a teljes Istennek való átadottság, a tökéletes életfeláldozás érdeke. Ennek kifejezője, ennek mozgatója, ennek célja és jutalma az a «charitas Dei», Istennek kimondhatatlan boldogító szeretete! Megnyitom lelkemet egészen ennek az égi tűznek: ó, csak áradj az én lelkemre is! Isten szeretetében egyesülök veletek égi testvéreim! Legyetek velem, míg e néhány szírtet járom s megmászom. Érzem, tudom, hogy a ti utatokat járom! A veletek való találkozás, boldog ölelés kegyelmét várom!...

Szentek egyessége.

«Ti pedig Krisztus teste vagytok, és egyenként tagjai.»
(Kor. I. 12, 27.)

„Lélekkel itattattunk.”

1. «Mi mindnyájan egy Lélekkel egy testté keresztteltettünk... és mindnyájan egy Lélekkel itattattunk.» (Kor. I. 12, 13.) Krisztus megváltó kegyelme misztikus, de valóságos egységet teremtett a lelkek között. Mindazok, kik részesülnek Krisztus megváltó kegyelmében, akik egy testté keresztteltettek, sokkal bensőségesebb, lelkibb egységbe fonódtak össze, mint a tagok egysége a testben. A Lélekkel itattattunk! Teljesen át- és átjár bennünket a Lélek, akit Krisztus küldött, hogy a lelkeket átítassa, áthassa, megszentelje és egy testté, egy közösségbe forrassza. Ez az egység Krisztusban fűz össze, Krisztus testévé válunk és egyenként Krisztus tagjai leszünk! Ezért int az apostol, hogy «ne legyen meg hasonlóság a testben, hanem a tagok egymásért kölcsönösen szorgoskodjanak». (U. o. 25.)

Soha egyedül...

2. A szentek egyességének nagy lelki egysége a legbensőbb együttérzést létesíti a lelkek között: «Ha az egyik tag szenved valamit, együtt szenved vele valamennyi tag; vagy ha az egyik tag megdicsőül, együtt örövendez vele valamennyi tag». (U. o. 26.) Ez a lelki egység oly szorosra fűz, hogy minden szenvedésünk itt, e siralom völgyében mély részvételre és szeretetre gyullasztja megdicsőült testvéreinket is az égből. Velünk szenvednek, vagyis részvétellel, jószággal tekintenek reánk és könyörögnek értünk. Soha egyedül nem szenvedünk! Mindig szerető részvétellel fordul hozzánk az egész mennyi udvar. Mert mi velük együtt Krisztus tagjai vagyunk!

Ők részvétellel... mi örömmel...

3. Ha közülünk egyik testvér, egyik tag megdicsőül, nem örövendezünk-e mi is az egész mennyel! Minden dicsőség, mely őket érte az égből, számunkra is nagy

örömet, vagy vigasztalást jelent! . . . Ők részvétellel, mi örömmel fejezzük ki szeretetünket. Nemcsak ők éreznek velünk, hanem mi is velük! . . . A mi érzésünk a nagy és biztató öröm! Mert az ő megdicsőülésük nekünk is a boldogság záloga. Örömtelen itt földön az élet, de ha örülni akarunk, gondoljunk testvéreink megdicsőülésére az égben és azonnal örömmre hangolódunk.

Nincsenek elérhetetlen magasságban.

4. Nincs elválaszthatatlan korlát az ég és köztünk. Nincs elérhetetlen magasságban a mennyország! Itt is, ott is Isten országa, Krisztusban való egység! Itt is, ott is a Szentlélek kegyelme fűz össze. Egy Lélek, egy Krisztus, egy keresztség, egy lelki közösség! Ez a szentek egyessége! Ennek a közösségnek lettünk tagjai Krisztusban. Krisztusban kell tehát szeretnünk egymást, Krisztusban kell részvétellel lenni egymás szenvedése, örömmel egymás megdicsőülése felett. Krisztusban nincs halál, Krisztusban «vita mutatur, non tollitur», életünk átváltozik, megdicsőül, de nem vész el, mikor mi is hozzájuk térünk meg!

Hivatásom ünnepe!

Mindenszentek ünnepe nagy ünnep! Emeljük fel tekintetünket a magasba! Ünnep van az égben! Az ég összes szentjei ünnepelnek a Bárány trónja körül! De ez az ünnep a földön is ünnep! Nemcsak az Egyház ünnepli hőseit, a szenteket, hanem én is ünneplem testvéreimet! Ünneplem őket, akik előttem jártak! Az ő ünnepük az én hivatásom szent ünnepe! Ők egészen Istennek szentelt lelkek voltak, s ez az én szent hivatásom is! Ezért ünneplek most velük!

Nem idegenek ők!

1. Aki a tökéletesség útján halad, az nem idegenül néz ma fel az égre! Tudja, hogy hazája . . . s örömmel gondol arra, hogy testvérei ünnepelnek otthon. Mi is odavalók vagyunk! . . . Az én ünnepem is e nap, mert

szent hivatásom engem is az ő életútjukra vezet. Feltekintek és velük örülök! Ott látom a szentek között azt, akiért mindenről lemondtam. A szentek körülveszik trónját és szeretetük hangos dalát éneklük... A jegyes jobbán üres trónus áll!... Ez az én helyem? ... Vár a Bárány, vár lelkem jegyese, az Úr! ... Repülök szerelmes Istenem, nem tévóvádom! ... Jaj, eddig olyan lassan haladtam! ... Nehéz a felfelé való törtetés, a tökéletesség, a szentség útja meredek, sok örvény tátong mellette! Lassú a feljutás rajta! Én meg olyan késedelmező, erőtlén, hanyag voltam eddig! Bocsáss meg Uram, Istenem! Folyton vissza-visszacsúszom, elrongyolódik a ruhám, véres a lábam! ... De nem baj, Krisztus szerelméért van mindez! Érte örömmel vállalom mindent! Bár jobban repülnék felé! Bár jobban szeretném, hogy szeretete sürgessen! Akár véremmel fröng fel: szeretlek!

Csodás lelkek!

2. Mily csodás lelkek a szentek! Eltölti őket a legmélyebb alázat Istennel szemben. Lelki nagyságok, kik előtt tisztelettel hajol meg az ember. Mindegyikük szívében égett az a csodás tűz, melyet Krisztus gyújtott, a Szentlélek élesztett! Izzó lelkek, kik feszültek az isteni szeretet erejétől, kik az Oltáriszentség előtt dagadó kebelrel térdeltek és soha nem tudtak betelni Istenük szerelmétől! ... Lelki nagyságok, akiket egészen átítatott Krisztus szelleme, lelkülete, mert egészen *alter Christi*, második Krisztusok voltak. Egészen és tökéletesen kialakították magukban a Krisztus-típusú embert... Eltörpülök mellettük! ... Érzem kicsiségemet! ... De azért nem idegenek, hiszen szeretnek, testvéreim! ... Én sem akarok törpe lenni, nagygyá akarom növelni lelkem igényét a lelkiség útján! ... Én is felgyulladtam Krisztus szerelmétől, hogy olyan izzó lélek tudjak lenni, mint ők! ... Hiszen Krisztus mindig itt van velem, engem is az ő életútjukon vezet és vár... vár ott fenn!

Nagy eszmék embereil

3. Nagy emberek nagy eszmékkel léptek ki az életbe s azokat meg is valósították. A szentek is nagy eszmékkel léptek a világ porondjára, Krisztus eszméit, Krisztus gondolatait tették magukévá és azt képviselték itt e földön!... Engem is ez a nagy vágy tölt el: nagy akarok lenni, szent akarok lenni, Krisztus eszméit akarom képviselni, megvalósítani e földön!... S lehetek!... Csak igazán akarni kell!... Nekünk is krisztusi eszmék, krisztusi gondolatok kellene! Ezt kutatom, s megtalálom: megtanít az ő gondolataira engem maga Krisztus, az élet Mestere! Megtanít szerinte gondolkodni, érezni, cselekedni!... Eszméi a világba valók! Nekünk valók! Megismerkedem ezekkel és megvalósítom azokat életemben!

Segítsetek engem!

4. Nagy bizalommal fordulok ma az ég szentjeihez! Drága testvéreim vagytok, segítsetek engem! Segítsetek közbenjárásokkal, segítsetek szent inlétéssel! Sokat gondolkodok rátok és lélekben mindig veletek vagyok, legyetek ti is mindig velem! Legyetek mentoraim, s lelketek töltse be az én lelkemet! Ha látjátok, hogy lankadok Krisztus szerelmében és követségében, ó, akkor jöjjetek és adjatok a ti lelketekből, a ti szerelmetekből, a ti szellemetekből! Belőletek akarok élni és mindenben hűségesen nyomotokban akarok járni! Álljatok mellém és vezessen példátok, szellemetek, lelkületek! Tudom, hogy a lelkek egyességében, a szentek egyességében élhetnek veletek!

A szentek lelkülete.

Minél jobban szemlélem a szenteket, annál jobban érzem, hogy milyen közel állnak lelkemhez. Életük, külső körülményeik ugyan nagyon különbözők az enyémtől, de hivatásuk, lelkületük olyan nagyon közel áll hozzám!... Olyan nagyon nekem való!... Ezt a lelkületet szeretném eltanulni, ezt szeretném most lelkemben kialakítani!...

Imádkozó lelkek.

1. A szentek imádkozó lelkek voltak. Nemcsak ajkukkal, külsőleg imádkoznak, hanem szívvel-lelékkel. Elmerülnek Isten szemléletébe, szemlélik szépségét, jóságát, tökéletességét, s e szemlélettől elragadtatásba esnek! Megkapja őket, magával ragadja! S ebben a szent elragadtatásban beszélnek Istennel, hisz sok mondanivalójuk van! Az Úr örömmel hallgatja őket, szívesen felel nekik! Istennel társalognak s kérdik őt, hallgatják áhíttattal feleleteit! Isten oly feleleteket ad nekik, melyekre eddig nem is gondoltak, melyeket eddig nem is sejtettek. Behatolnak az Úr titkaiba s e titkok szerint élnek, látják a világ célját, átértik hivatásukat, átérzik az Úr szeretetét, mely emeli, vonzza őket, biztatja és erősíti s ez annyira leköti minden képességüket, hogy többé nem látnak mást, csak őt, nem hallnak mást, csak az ő szavát!

Áldozatos lelkek.

2. A szentek, mikor imádkoznak, teljesen átadják magukat az Úrnak, ők szívvel-lelékkel imádkoznak, szívük-lelkük Istennél! . . . Az imádságban valósul meg a legszebben, a legtökéletesebben az önátadás, a teljes felajánlás Istennek! . . . Ilyen áldozatos, imádságos lélek szeretnék lenni! Jöjj, Uram, és segíts szent kegyelmeddel, látogass el hozzám és add, hogy egészen a tied lehessenek! Szívem, lelkem, szeretetem, életem, minde nem a tied, neked áldozom! Hasson át egészen ez az áldozatos lelkület, mert így jutok el én is a szentek nyomában hozzád! Tudod Uram, hogy titkos vágyam, szívem minden kívánsága velük együtt lenni, a tied lenni!

Vágyódó lelkek.

3. A szentek vágyódó lelkek. Nagy szenteknek nagy vágyaik vannak. Nem a kincs, nem a földi örömek, nem a világ élvezetei, szórakozásai után vágyódnak! . . . Nem kell nekik sem jólét, sem tisztelet, sem a föld boldogsága, nekik más kell! Ők más után vágyódnak! Nekik Isten kell! Istent akarják bírni, mindig jobban,

mindig tökéletesebben bírni!... Szívük vágya a szeretet, de nem az, amelyet a világban találnak, nekik Isten szeretete kell! Isten szerelme ragadja magával a szentek lelkét, ez után sóvárognak! Ez a vágy újí őköt, ez nem hagyja nyugodni! Ha már érzik, hogy szeretik, még jobban vágnak égni e lángtól, ha érzik, hogy közel jutottak a Mester Szívéhez, még közelebb szeretnének jutni hozzá, egyesülni szeretnének vele!... E vágy kapta meg az én lelkemet is! Ez a vágy hajt engem is, Uram! Hozzád vágyódom!... Tudom, hogy szeret az Úr, tudom, hogy Jézusomnak Szíve értem is dobog... vár engem! Mi tart hát vissza tőle?... Nem habozom! Követem ezt a vágyat! Jövök már, Jézusom! Csak vonzzad mindig jobban szívemet!

Szárnyaló lelkek.

4. A szentek szárnyaló lelkek. Vonzódnak az Úrhoz, vágyódnak utána, s mióta kigyulladt szívükben az Isten szeretetének tüze, repülnek feléje. Otthagyták a világot, otthagyták a tarka életet, s ha nem is tudtak mindig egészen kiszakadni belőle, szívük mégis egészen elfordult tőle. Minden földi vigasztalást és örömet sívárnak találnak és más örömeknek nyitják meg szívüket! Amióta megszerették az Urat, már nemcsak mennek, nemcsak haladnak, hanem szárnyalnak, repülnek feléje. Kevés nekik a vágyódás, vonzalmuk erőteljesebb, szárnyakat kap. Uram, feléd tartok én is, hozzád szárnyalok én is! A sok nehézség nem akadályoz, húz a világ is, de ez sem képes feltartóztatni engem!... Minden akadály csak arra ösztönöz, hogy még jobban feléd vonzódjam, még jobban feléd tartsak, feléd szárnyaljak!... Hív az Úr! Követésre szólít!... Megyek már, és nem késlekedem! A szentek lelkületét alakítom magamban és velük szárnyalok én is feléd, Istenem!

Vocate nos in patriam!

Mindenszentek ünnepén hangzik fel az ének az Egyház liturgiájában: «Vos purpurati martyres, vos candidati praemio confessionis exules, vocate nos in

patriam»! Ti bíborpiros vértanuk, a menny fényességében ragyogó hitvallók, hívjatok bennünket, számkivetett testvéreiteket is a mi igazi hazánkba!

Hivatott szentek.

1. Ti már elérkeztetek az igazi hazába! Hívjatok minket is haza, haza!... Mert mi is oda vagyunk hivatalosak! Mi is hivatott szentek vagyunk, Szent Pál biztosít róla: «Mindazoknak a hivatott szenteknek...» (Róm. 1, 7.) Minden keresztény hivatott szent. Mennyire tudták, mennyire átérezték ezt az első keresztények!... A keresztségben én is erre kaptam hivatást! Isten szerelme, mely elragadott és arra ösztönzött, hogy egészen Istennek szenteljem életemet, nekem is ezt a hivatást adja! Nem félek e szótól, mert nem a csodákra gondolok, melyek szentekkel történtek, hanem életükre, mellyel példát adtak nekem! Az igazi szentség nem abban áll, hogy csodát műveljünk, hanem hogy Krisztust kövessük!

Krisztus a szentek élén!

2. Krisztus Urunk ünnepel a szentek élén az égben! De a földön is a szentek élén haladt! A szentek mind Krisztust követő lelkek voltak! Krisztus lelkületét alakították ki magukban, szerinte éltek! Hivatásom engem is egészen Krisztus nyomába állít! Az ő példáját követem én is! Ilyenek voltak a hős keresztények, ilyenek voltak a vértanuk, akiknek vére piroslik és bíborba öltözteti őket! Ilyenek voltak a hitvallók, kiknek mennyei jutalmuk az a túlvilági fényesség, mely lelkükön ragyog! E földi életben ők is érezték a számkivetés nehéz napjait, de mindig az Úr Jézus nyomait taposták!

Szívünk az égbe vágyott!

3. E földön számkivetésben élünk. Senki nem érezte annyira ennek a számkivetésnek súlyát, mint a szentek! Lélekből egészen az égben laktak! Krisztushoz vágyódtak az égbe! Mikor szívükbe fogadták az Urat a kenyér színe alatt, átölelték és el nem eresztették!

Krisztus kegyelméből éltek, belőle táplálkoztak és szeretetében megerősödtek! Egészen Krisztus élt bennük! Tettük, cselekedetük Krisztust sugározta! Egészen Krisztusból élő lelkek, nem csoda, ha szívüket egészen az égbe vonzotta isteni Mesterük!...

Vocate nos in patriam!

4. Hívjatok minket is haza, az égbe! Testvéreim vagytok, én is veletek szeretnék lenni! Tudjátok, hogy titeket követlek!... Ó, meddig tart még e számkivetés?... Hívjatok hát testvéreim, oda, a mennybe! Tekintsétek szívemet!... Meghalt a világnak, elvált a földiek szerelmétől! Egy más, egy nagyobb, szebb, tisztább, egy kegyetlenebb, de édesebb szerelemnek rabja lett! Ez a szeretet húzza, vonzza, a mennybe vágyódik, hogy elérje azt, kiért mindenről lemondott!... Hívjatok hát, hívjatok az én szerelmesemhez! Ott a lehető legteljesebben egyesülhet szívem az ő Szívével, ott teljesen, örökké egybeolvadhat, egybeforrhat életünk!... Isten élete az én életemmel!... Ó, ti bíborba öltözött mártírok, szeretettől lángoló szűzek, állhatatos hitvallók, ti ezt mind tudjátok, hisz magatok is így éreztetek, mikor még itt éltétek számkivetések napjait!... Tőletek tanultam én is!... Mily boldogok vagytok ti szerelmesetek kebelén!... Hívjatok hát engem is oda, a ti boldog körötökbe!...

Égi barátaink.

«Angyalaidnak parancsolt felőled, hogy minden utadon őrizzenek, kezükön hordoznak téged, hogy kőbe ne üssed lábadat!» (Zsolt. 90, 11—12.)

A tiszta szellemek világa.

1. A szentek egyessége a legbensőségesebb egység, lelki kötelék a kegyelem világában. Lelki egybeforradás Krisztusban, a kegyelem rendjével. Ámde ott fenn, a kegyelem derült világában, Isten fényességében nemcsak a szentek fénye ragyog. Nemcsak embertestvéreink

szeretete integet felénk. Ott találjuk azokat a tiszta lelkeket is, kiket Isten szebbnek, tisztábbnak teremtet, mint az embert. Ott találjuk azokat a tiszta szellemeket is, kik lényüket tekintve távol állnak az anyagtól, tiszta lelkek, ám a kegyelem szerint velünk együtt osztoznak a malasztban. Testvéreink ők is, szeretetet lehellnek felénk. Nem idegenek, nem ismeretlen előttük a lelkiség útjait járók zarándoksága, köztük és közöttünk a jó Isten kapcsolatot teremtett, őket is bele-vonta a szentek egyességébe.

Törődnek velünk.

2. Az ég angyalaival való egyességünk alapja Isten parancsa, aki parancsol az angyaloknak: «hogyminden utadon őrizzenek», aki meghagyta, hogy kezükön hordozzanak téged, netalán kőbe üsséd lábad. Isten angyalai, Isten dicsőségének és boldogságának részesei tehát törődnek velünk, szeretnek és vigyáznak reánk. Folyton velünk vannak, elkísérnek a lelkiség meredek ösvényén, a lelki élet minden útjain.

Angyalkezek hordoznak.

3. Mennyi örömmel, mekkora boldogsággal szemléljük, mikor emelkedünk, Istenhez közeledünk! Mennyi buzgósággal teljesítik Isten parancsát, kezeikben hordozván minket, nehogy kőbe üssük lábunkat. Hányszor érzi lelkem, hogy valóban angyalkezek hordoznak, és minden göröngyöt, minden akadályt elsimítanak lelki életem útjain! Folyton hallja lelkem szent sugallataikat, melyekkel irányítanak, buzdítanak, vezetnek, emelnek! Szent közösség! Drága közösség! Hogyne nyitnám meg lelkemet ennek a tiszta, angyali közösségnek!?...

Én is tudatosan élem e lelki kapcsolatot!

4. A szentek egyessége nem egyoldalú. Nemcsak az ég angyalai jók hozzám és hordoznak kezeikben, egyesülnek velem, hogy irányítsanak, segítsenek a lelkiség útjain, hanem én is tudatosan és szeretettel fűzöm tovább ezt a lelki kapcsolatot velük. Beállítom tuda-

tomba, hogy velük szent kapcsolatban éljek! Sokszor gondolok erre a lelki egységre, állandóan szemem előtt tartom, hogy az Úr angyalai előtt járok, előttük folyik életem. Ha nem is látom őket testi szemmel, hisz ők tiszta lelkek, annál jobban nyitva tartom hitem szemét. Beszélek velük, hisz ők megértenek, tanácsot kérek tőlük, hisz segítenek! Együtt imádkozom velük, hisz ők viszik imáim tömjénfüstjét Isten szent színe elé! Szeretem őket és e szeretetet nemcsak akkor szítom lelkemben, mikor valamit várok tőlük, hanem akkor is, mikor én akarok nekik adni! Hálát, barátságot, szeretetet és hűséget!... Lelki életemet velük egyesülve töltöm szent közösségben! Hisz velük együtt fogok élni egykor Isten örökségében!

A szép szeretet anyja.

«Anyja vagyok én a szép szeretetnek!» (Sirák 24, 24.)

Integet felénk és hív.

1. Az ég összes angyalai és szentjei fölött trónol, aki a legkedvesebb gyermeke Istennek, akit a megtestesült Isten Fia legjobban szeretett, akinek ajkára adja az Egyház az Írás szavait: «Anyja vagyok én a szép szeretetnek, a félelemnek, a beismerésnek és a szent reménységnek... Jertek hozzám mind, kik kívántok engem és teljete el gyümölcseimmel. Mert az én lelkem édesebb a méznél, és birtoklásom jobb a lépesméznél. Emlékezetem él minden idők nemzedékeiben». (Sirák 24, 24—28.) Igen, az égből, az összes szentek és angyalok boldog társaságából integet felénk az eget királynője, Mária!

„Jöjjetek, akik engem kívántok!”

2. Mária, a legtisztább, legszentebb teremtmény. Isten választottjai közül a legékeesebb, kinek lelke édesebb a lépesméznél: a szép szeretet anyja! «Isten a szeretet», s aki Istenhez legközelebb áll, a «szép szeretet anyja» lehet csak! Mária integet és hív:

Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik engem kívántok ! Nekem is intget, engem is hív ! Én is kívánom, én is szeretem őt ! . . .

Mindenki elérkezik erre a magaslatra.

3. Mária a szentek koronája, királynője ! A lelki közösség az égbe vezető ösvényen nemcsak a szentekkel és angyalokkal kapcsolja össze lelkemet, hanem első-sorban Mária lelkével. Nem lehet ezt a közösséget elképzelni nélküle ! Nincs Isten szeretetében való egyesülés a szép szeretet anyjának szeretete nélkül ! Minden Isten felé törtető lélek elérkezik a lelki élet azon magaslatára, mikor ráeszmél a «szép szeretet anyjának» jószágára, szeretetére, lelki közelségére.

Istennel való egységünk drága záloga.

4. Mária a lélek benső életének, a kegyelmek közvetítésének, Isten szeretetének legfontosabb tényezője, lelkünk leghűségesebb barátja, aki annyira velünk van, velünk küzd, velünk éli Isten szeretetének, szolgálatának életét, hogy valóban «*Jákobban lakik, Izraelben bírja örökségét, és választottai között ver gyökeret*». Igen, Mária meggyökereszik a lelki élet magaslatait járó lelkekben ! Istennel való egységünk és szeretetünk drága záloga ő !

Máriával egybefonódni lélekben!

5. Máriával való lelki egységünk a lelki élet útjainak legboldogabb része ! A lelki életnek, az életszentségnek magasabb törekvése juttatja a lelket oda, hogy nemcsak a szeretet és vonzalom szálai fűzik Máriához, hanem a teljes lelki odaadás, a teljes lelki egység. Máriával egybefonódni lélekben, Máriává válni gondolatainkban, érzelmeinkben, cselekedeteinkben a lélek lelki érettségének, különös hivatásának jele, az életszentség leg-rövidebb és legbiztosabb iskolája. Mily boldogan hallok Mária hangját, mely engem is hív, mely engem is magához láncol ! A szép szeretet anyjával élek lelki egységben, neki szentelem magam oly tökéletesen, hogy igazán, gyermeke, szolgálja, lelkének részese lehessenek !

Mária hív!

«Jertek hozzám mind, kik megkívántok engem, és teljetek el gyümölcseimmel!» (Sirák 24, 26.)

Ott lenn találhatjuk meg őt.

1. Mária lelkének legbensőségesebb vágya, jellemének alapvonása a szerény visszavonultság. Szíve annyira Istenbe merül, hogy el akar rejtőzni a világ kíváncsi és frivol szeme elől. Annyira szereti Istent, hogy csak őt akarja látni, csak vele akar beszélni, csak hozzá akar lélekben felemelkedni. Mária lelke egészen ott fenn jár, a lelkiség magaslatában... Csakis ott fenn találhatjuk meg őt!

Valóban elvon Jézustól?

2. Mária tiszteletén sokszor megbotránkozik a világ. Nem tudja, vagy nem akarja megérteni, hogy miként lehet oly bensőséges tisztelettel és szeretettel körülvenni őt. Félti sokszor Isten szeretetét Mária szeretetétől, azt hiszi, hogy elvonja a lelket Istentől, ha egészen Mária lelkével egyesül, Mária lelkébe olvad bele. Igaz, hogy a világ számára mindig felfoghatatlan marad Mária szerepe az üdvösség és a lélek misztikus életének történetében. Mindig rejtély marad, hogy miként lehet lelki egységbe lépni vele, aki mindig elrejtett, szeretett és akart maradni. Mária a lélek számára is elrejtett marad mindaddig, míg a lelki élet magaslataira nem érkezik. Kezdő lelkek soha nem fogják azt látni Máriában, amit Jézus látott benne! Soha nem tudnak oly érzéssel felé közeledni, mint amilyennel a gyermek Jézus karolta át és ölelte meg őt. Mária rejtett, elzárt kert marad mindazoknak, kiket a kegyelem nem méltat erre a kiválasztottságra, hogy őt közelebb ismerjék, szeressék és lelkébe kapcsolódjanak.

Különös hivatás.

3. Nagy különbség van Mária tisztelete, Mária szeretete és a vele való lelki egyesülés között. A kegyelem ajándéka Mária tisztelete, a kiválasztottság jele

Mária szeretete, de különös hivatás, és a magaslatok felé való orientálódás kegyelme a vele való lelki egyesülés. Azoknak integet Mária, azokhoz szól a szeretet hangján: «Jertek hozzám mind, kik megkívántok engem és teljetelek el gyümölcseimmal!», akik ezt a legdrágább hivatást kapják. A kiválasztottak kegyelme és jutalma, hogy az elrejtett, drága Szűzanyával bensőségesebb lelki szövetségre léphetnek! Ó, drága szent hivatás! Nem tudlak eléggé szeretni, nem tudlak eléggé megköszönni!...

Megnyílik a léleknek.

4. Ez a kiválasztottság, ez a külön hivatás abban áll, hogy Mária hív! Igen, az elrejtett Szűz, a szerény visszavonult Szűz egyszerre megnyílik a léleknek! Egyszerre megszereti benne, hogy egészen Istennek átadott akar lenni és a lelkiiség magaslatára akar törekedni. Egyszerre ráismer Mária kiválasztott lelkében arra az ellenállhatatlan szeretetre, mely a lelket vonzza és ösztönzi, hogy Istenen kívül mást ne ismerjen, ne szeressen! Az isteni szeretet vonzalma, az a közös lelki alap, mely összeköt Máriával. Az Isten mindennekfölött való szeretete az a gyümölcs, mely Mária felé vonzza a kiválasztott lelket. Istenben elmerült lélek fog csak Máriához is vonzódni! Isten szeretetétől megittasodott lélek fogja csak Mária szavát megérteni: Jöjj hozzám és telj el lelkem gyümölcseivel! Mindig Mária hangja cseng fülemben, ez zsong lelkemben... Mária hív! Engem is hív!... Engem is szeret!

Kegyelme Anyja, Mária!

«Nálam vagyok az út és az igazság minden kegyelme...» (Sirák 24, 25.)

Hová vezet az út?!

1. Az élet útjai nagyon szerteágazók, könnyen lehet eltévelyedni rajta. A lelki élet útjai még ennél is bonyolalmasabbak. Mikor az út nem biztos, hiába erősek az ember izmai, hiába kemények lépései, hiába erő és elszántság... a lélek ereje megtorpan, mert bizony-

talanságba menni elvágja az ember erőit. De még inkább elsorvaszt e bizonytalanság a lelki élet meredek, nehéz, szerteágazó ösvényein! Magas hegyek ormán jobban kínozt az eltévedés lelki kínja, mint az országúton, mert több veszély környékez minden félrelépésnél. Mi lesz aztán, ha reánk sötétedik!?... Így vagyunk lelki életünk legmagasabb útjain... Hova vezet az út?!... Ez a kérdések kérdése! Eljutunk-e a megkezdett úton a célhoz, melyet magunk elé tűztünk?! Ez gyötör a bizonytalanság kínjaiban!...

„Nálam vagyon az út kegyelme!”

2. Halljad meg gyötrődő lelkem Mária hangját: Nálam az út kegyelme! Én bírom őt, ki mondá magáról: «Én vagyok az út»... Bírja az örök útismerő, útjelző, útmutató isteni hírnököt! Mária adja nekünk őt, hogy általa kapjunk minden kegyelmet. De e kegyelmek között legnagyobb ez: ismeri az utat, eligazít, elirányít, hogy elérjünk az égi hazába! Nálam az út kegyelme... mondja lelkemben a kegyelmek Anyja, és ezért hív magához, hogy vele együtt járjam ezt az utat! Máriával róni e legnagyobb magaslatokat, vele egyesülve megközelíteni a hegyek ormát!...

„Nálam az igazság kegyelme!”

3. Az úton, különösen a fáradságos, meredek úton csakhamar fogytán a lélek ereje. Úgy kell azt a lélek táplálékával pótolni, mint a test erőit a testi étellel. A lélek tápláléka az igazság, mely Istentől ered. Azt hirdeti Mária nekünk, hogy nála az igazság minden kegyelme. Bírja azt, ki mondá magáról: «Én vagyok az igazság!» (Ján. 14, 6.) Bírja Jézust, aki bizonyosságot tesz az igazságról, arról az igazságról, melyről mondá: «Veritas liberabit vos! Az igazság szabadít meg benneteket!» (Ján. 8, 32.) Mária a kegyelmek Anyja, nála a bölcsesség forrása. Ott tápláljuk lelkünket ez égi eledellel!...

Aki őt követi, el nem téved!

4. A lelki élet meredek ösvényéhez sok tudás, kifinomult lelki érzék kell. Mily kevesen vannak, kik ezzel a tudománnyal megismerkedhetnek. Kevesen tanulják, mégis sokan használják. Igen, mert mindenki könnyen megtanulhatja, ha a kegyelmek Anyjához megy és tőle tanulja, vele egyesülve éli át a lelki élet magaslatainak életét. Mária által a tudatlanok is bölcsökké, az egyszerűek is felvilágosultakká, a szegények is gazdagokká lesznek! Mária lelkéből árad az út és igazság kegyelme, általa kapjuk Istentől! Szép szeretet anyja ő valóban... a félelemé és ismereté! Aki őt szereti, őt követi, aki vele rója magaslatok ormát, el nem téved mindörökké!...

Mindenszentek Királynéja!

«Nálam az élet és az erény minden reménye.» (Sirák. 24, 25.)

„Nálam az élet”...

1. Élet! Nincs ennél csodálatosabb, nincs misztikusabb szó! Benne rejlik mindaz, amit csak lélek kíván, amit szív megszeret. Élni vágyik minden lény, a legalacsonyabb élő is legerőteljesebben ragaszkodik hozzá. Az élet vágya ragadja az embert, a bűnös, a nyárspolgár, a vallásos, a szent embert egyaránt. De milyen más jelentése van e szónak azoknak lelkében, kik a lelki élet magaslatain járnak! Milyen másképpen cseng az élet szava azoknak szívében, akik az élet értelmét annak forrásánál keresik!...

„Az élet reménysége.”

2. Az élet Mesterének szava: «Azért jöttem, hogy életük legyen és hogy bőségesebben legyen!» (Ján. 10, 10.) Az örök Ige az élet forrása, és aki az élet reménységét keresi, menjen ahhoz, aki nekünk az élet forrását megnyitja! Attól remélhetjük csak az életet, aki azt nekünk adja. Ezért vonzódik a lélek ösztönszerűleg Máriához, aki életet adott az Életnek, akinek testéből

forrásozott az élet reménysége. Mária által jutunk el az élet forrásához, Jézushoz. Ezért minden reménységünk Mária!

Nemcsak egyszer adta Jézust.

3. Mária szerepe a tisztultabb, a magaslatok felé törő lélek életében nélkülözhetetlen. Mária nemcsak egyszer adta Jézust, mikor a misztikus karácsony éjjelén a világra szülte őt, hanem állandóan újra és újra adja azt minden léleknek, aki az Életet keresi. Mária lelke szükségszerűen belekapcsolódik minden lélek istenszeretetébe, minden lélek lángjába, mely felfelé csap. Mária nélkül nem volna teljes a szentek egyessége, nélküle nem volna tökéletes az Istent szerető lelkek tábora. Ezért királynője ő minden szenteknek!

„Az erény minden reménye.”

4. Máriánál az élet és erény minden reménysége. Az élet, mely Mária közvetítésével Jézusból fakad, nemcsak misztikus csodákból áll, hanem annak kivirágzása kézzelfogható, látható és emberi szemekkel élvezhető. Ez élet az erények szépségében ragyog, az erények színeiben fénylik. Minden erények reménységét keressük tehát Máriánál! Minden erény titka, megismerése, megvalósítása Máriától tanulható meg leggyorsabban, legbiztosabban. Az az élet, melyet Mária által kapunk Jézustól, az erényekre vezet, az erényekre tanít. Az erények szépségében virágzik ki a magasságok felé törő élet. Ebben áll minden szentség és tökéletesség. Ezért királynéja Mária mindenszenteknek, mert valamennyi erény az ő lelkében pompázott legszínesebben, legszebben! Tanuljuk meg tőle valamennyit!...

Mária kis titka.

«Lelkem édesebb a méznél és birtoklásom jobb a lépesméznél.» (Sirák. 24, 27.)

Csodálatos szymbiozis!

1. A lelki élet magaslatainak csúcsán rádöbben a lélek arra a bensőséges lelki kapcsolatra, egybeolvadásra, mely úgy összeköti a lelket Mária lelkével, hogy

többé nem talál szavakat ennek kifejezésére. Kevés azt mondani, hogy Mária szerető gyermekévé válik s érzi, hogy jobban függ Máriától, mint a gyermek anyjától. Hiába akarná ezt az életösszeolvadást lelki rabszolgaságnak nevezni, érzi, hogy nem kényszerből él azonosult életet Máriával. Megéli Máriának minden erényét, szívének minden vágyát, érzi, amit ő érzett, szereti, amit ő szeretett, akarja, amit ő akar. Mária mozgatja, indítja lelkének minden megrezdülését. Mária a rúgója lelki törekvéseinek, forrása lelki boldogságának. Mária által lesz azé, akié Mária volt, Mária által forr össze Istennel . . . Csodálatos synbiozis, csodálatos «kis titok» ! . . . Drága valóság ! . . .

Jézus is őt szerette legjobban.

2. Mikor a világ gyermekei nagyon szeretnek valakit, mindig reá gondolnak. Ez a szeretet törvénye. Minél jobban szeretünk valakit, annál többször, annál állandóbban gondolunk rá. Hogyne, hisz szívünkben-lelkünkben hordozzuk ! A szeretet kapcsol, a szeretet egybeforraszt, a szeretet életet olvaszt egybe. Ime Máriával való lelki egybekapcsolódásunk forrása ! Ezért kell beleolvadni Mária lelkébe, mert a szeretet törvénye parancsolja. Azért kell Máriát legjobban szeretni az összes teremtmények között, mert Jézus is őt szerette legjobban ! Azért találkozunk vele a lelki élet magaslatainak csúcán, mert legközelebb áll ahhoz, aki felé törekszik minden magaslatra törő lélek !

Lelki életszükséglet.

3. Aki Máriával egyesül, legjobban, legkönnyebben, legbiztosabban egyesül Jézussal, mert Mária tisztaságos, szeplőtelen szíve Jézusért dobogott mindig. Ha pedig mi is Jézussal szeretjük Máriát, hogy Máriával szeretessük Jézust, akkor a szeretet örök törvényét el nem kerülhetjük ! Akkor szükséglet lesz lelkünk számára a synbiozis. Akkor Máriával egybeolvadni, Máriával együtt élni, Máriává válni : életszükséglet. A Boldog Grignon-féle formája Mária szeretetének és a vele való

kapcsolatnak a szeretet törvényében bírja gyökerét. Grignon nélkül is rájön, rátalál minden magaslat felé törő lélek! . . .

Édesebb a méznél!

4. A Máriával való legbensőségesebb egyesülés nyitja meg a léleknek a legkimondhatatlanabb boldogságot. Mária lelke érezteti lelkünkkel a legédesebb lelki gyönyöröket. Mária tisztasága, erényessége, lelkének ragyogása a mi lelkünkben fog visszafényleni és élvezni fogjuk minden «örökségét». Édesebb a méznél az a szeretet, mely Máriához köti a lelket! Jobb a színméznél és a lépesméznél az, amit lelkünk tapasztal, mikor egybe-forr Mária életével. Nem kell annak felajánlás és fogadalom, hogy Máriának adja magát, aki egyszer is életében ezt a mézet megízlelte! . . . Annak édessége örökre fogva tartja lelkét és állandóan Máriával egyesíti életét. Annak oly természetes, hogy lelkileg ne legyen többé semmije, hogy mindenét Máriának adja át, hogy Mária rendelkezék vele és csak benne, csak általa bírjon mindent, általa akarjon és tegyen mindent, hisz mindene az az édes boldogság, melyet Mária lelkéből vett!

Máriával azonosult lélek.

5. A Máriával azonosult lélek nem érzi többé a lelki élet terhét, a lelki küzdelmek és kísértések gyötrelmét, kínját, mert minden szenvedést, a gyötrelmek tengerét egyetlen csöpp e mézből édessé varázsol. Ó, Mária, édes menyeyi Anyám! Veled, benned, általad akarok élni. Tied akarok lenni, lelkedbe beleolvadni, oly tökéletesen veled élni, hogy csak azt tudjam érezni, akarni, tenni, megélni, amit te érzel, akarsz, teszel és átélsz. Teljesen tied vagyok, teljesen általad, veled és benned akarom szeretni és szolgálni az Életet, Jézust, a te szeplőtelen tiszta szívednek legnagyobb szerelmét, egyetlen kincsét és boldogságát!

Mária által . . .

Per Mariam ad Jesum! . . . Mária által Jézushoz!

Életközösség Máriával.

1. A szentek egyességének legboldogítóbb valósága Máriával való synbiozis-unk, egybeolvadásunk. Ez az igazi életközösség, együttélés. Drága, szent, édes valóság! Élem és átélem, érzem és magamban hordozom őt és élek benne és általa. E bensőséges együttélésnek, mint minden életnek, vannak életjelenségei, tünetmái. Ezek között a legelső, a legszükségsszerűbb, hogy Mária által éljünk. Életünk Mária által tökéletesedik ki, valósul meg, lesz teljessé.

„Per Mariam! Mária által!”

2. Mária által . . . nélküle nincs lelki élet, nincs a lelkiségnek magaslata, tökéletessége. Mária által . . . az ő szelleme által. Mindenben oly tökéletesen neki hódolunk és engedelmeskedünk, hogy nélküle semmit se tudunk tenni, semmit nem akarunk tenni. Nem a magunk szellemében járunk el, nem a magunk szellemére, egyéniségére támaszkodunk tehát, hanem Máriáéra. Az ő személyiségén, az ő lelkületén, szellemén át érvényesül a mienk is, vele és általa történik minden életmegmozdulásunk. Add nekem a Te lelkedet! Add nekem a te tisztaságos, szent szellemedet édes jó Anyám, Úrnőm és Királynőm, Mária!

Mária szellemében.

3. A szélvész mindent átjár és magával ragad, a bedobott kő egészen elmerül a tó vizében, a hangszert egészen betölti a rajta játszó nagy művész lelke, szelleme. Légy te, édes életem, Mária: a szélvész, mely úgy átjárod és magával ragadod az én lelkemet, szellemem, hogy sohase tudjak neki ellenállni! Légy te a tiszta tó kristályvize, melybe egészen elmerülök és egészen benne maradok! Légy te a nagy művész, akinek én hangszere, lantja, hegedűje akarok lenni, töltsd be egészen szellemeddel, lelkeddel. Mily csodálatos lesz az az ének, melyet a te Magnifikát-os lelked csal ki az én lelkem hangszeréből, mily elragadó az az érzés, mely a te tisztaságos szívvednek lesz visszhangja az én szívemben és lelkemben! . . . Ó, ez a te szellemedben való tiszt-

taságos, boldogságos élet ! Így éljek én általad, veled, drága életem, Mária !

„Ad Jesum!”

4. Mária szelleme, lelkülete Jézus lelkéből, Jézus szelleméből merít. E kristálytiszt, mindent magával rohanó patak forrása az ő isteni szent Fia lelkéből fakad. Mária lelkében Jézus él, szellemében Jézus szelleme izzik és fénylik. Ha tehát Mária szellemében élek, akkor valóban és könnyen találok benne Jézusra. Ha Mária szellemében élek, ha Mária által valósul és tökéletesedik életem, akkor valóban Jézusra találtam Máriában. Így : «per Mariam ad Jesum», Mária által Jézushoz jutok közelebb. A te szellemed éljen bennem édes anyám, Mária s akkor Jézushoz kötöttem lelkem általad örökre ! . . .

Máriával . . .

«Megtalálták a gyermeket anyjával, Máriával» . . .
(Mt. 2, 11.)

„Megtalálták.”

1. Megtalálni Jézust csak anyjával, Máriával lehet ! Máriával . . . igen, Jézus élete a földön Máriával forr össze. Máriával kezdődik a mi bensőséges, a mi igazi lelki életünk is ! Máriával . . . nemcsak, mert Mária által jutunk közelebb az Úrhoz, nemcsak, mert Mária közeledik lelkünkhöz, hanem, mert nekünk is közelednünk kell Máriához. Lelkünknek is fel kell emelkednie Máriához, szemünket mindig hozzá kell felemelnünk.

Mária élete példaképem!

2. Máriával akkor jutunk a legbensőbb lelki kapcsolatba, ha állandóan az ő képe, az ő magasztos alakja lebeg lelki szemünk előtt. Az ő mélységesen hívő alakja kell, hogy világítson a kételyek sötétségében. Az ő alázatos lelkülete kell, hogy áthassa lelkünket és átalakítsa a mi gögös, kevély szellemünket. Az ő tisztaságos, szüzi szíve kell, hogy kialakítsa a mi érzékiségre hajló, gyarló, bűnös szívünket. Máriával csak akkor tudok együtt haladni, együtt emelkedni, együtt élni a lelki élet misz-

tikus magaslatainak világában, ha Mária erényes példáját látom mindig és szerinte alakulok át, szerinte érzek, élek magam is...

Élettárs.

3. Máriával haladni a lelkiekben, Máriával élni annyit jelent, hogy vele bensőséges, szoros lelki kapcsolatba jutunk. E kapcsolat nemcsak a hozzá való ragaszkodás, a hozzá való vonzódás kapcsolata, sokkal több annál! *Máriával*... annyit jelent, hogy állandó társává, állandó életszövetségessévé válunk. *Máriával*... annyit jelent, hogy miként Jézust sem lehetett megtalálni a három királynak, a három napkeleti bölcsnek Mária nélkül, úgy bennünket se lehessen Mária nélkül találni. Mindig *Máriával*... mindig vele együtt, vele egyesülten. *Máriával*, ez annyit jelent, hogy mi hozzátartozunk az ő udvarához, hozzátartozunk az ő családjához. *Máriával*, annyit jelent, hogy lelkünk soha-soha magára nem marad, soha gyedüllétet nem érez. Élettárs... kísérő, vezető, pártfogó...

Életátvitel, életkisugárzás.

4. Máriával... szoros, bensőséges, meleg kapcsolatban... Ő, de nem élhet kapcsolatban Máriával senki sem, aki nem alakul át hozzá. Csak az tud igazán Máriával élni, aki mindig annak tudatában él, hogy *Máriával együtt*... Minden mozdulata, minden cselekedete előtt az ébred fel tudatában: itt van... velem van!... Ez a lelki jelenlét, ez a lelki együttélés bámulatos, szinte felfoghatatlan lelki kihatások forrása. Életátvitel, életkisugárzás fakad belőle... Szinte belső, természetzi törvénnyé válik a lélekben a hajlam, hogy minden tette előtt első gondolata, első szándéka az legyen: hogyan tette ezt Mária? Hogyan tenné ezt most helyemben, helyettem?

Élő tűzoszlop.

5. Mária élete olyanná válik a vele együtt haladó, együtt élő lelkek számára, mint a tűzoszlop a pusztában. Nappal hatalmas, gomolygó felhő volt; mely a sötétben

kitüzesedett, világított és vezetett, de mindig felfelé, az égre tört. Mária is hatalmas tűzoszlop, mely mindig kitüzesedik lelkünkben, mihelyest a bizonytalanság sötétsége borul reánk. Világít, vezet, irányít és mindig felfelé, mindig Isten felé emelkedik. Máriával élni az üdvösség biztonsága, Máriával együtt haladni a lelki élet tökéletessége, Máriával együtt szolgálni Istent, a misztikus élet legnagyobb gyönyörűsége! . . .

Máriáért!

«Aki elveszti életét énértem, megmenti azt.» (Lk. 9, 24.)

Közbeeső, összekötő életcél.

1. A lelki élet lényege: élni Istenért, feláldozni neki életünket élő és égő áldozatul. Istenért! Jézusomért! A lelki élet magaslatának legfontosabb, legmagasabb feladata: Istenért! . . . Minden cselekedet, minden törekvés, minden elhatározás, minden lelki megmozdulás Istenért! Egyedül ő érte! Isten a végcél, érte kell élni minden léleknek. Ámde Istenhez vezető útunkon nehéz mindjárt a legmagasabb, a végső cél felé irányulni. Van közbeeső, összekötő életcél. Életünk feláldozása annak, akinek egész lénye, egész élete, egész lelkülete ez volt: Istenért! Mária segít, hogy valóban Istenért éljek! Máriáért élek és akkor általa Istenért, egyedül Istenért tudok élni, dolgozni, áldozatot hozni. Mária által akarom életemet «elveszteni», hogy Jézusé legyek. Máriának adom életem és őt szolgálom a lelki egyesülés legbensőségesebb kapcsolata által. «Elvesztem» életem Máriában, hogy általa Istenért, Jézusért éljek!

Szent József példája.

2. Máriáért élni, úgy, ahogy Szent József élt Máriáért! Érte áldozta fel életét, érte végezte mindennapi munkáját, érte szenvedett egyiptomi számkivetést, nélkülözést, szegénységet, hogy általa Istenért hozzon áldozatot. Máriáért élt, hogy Jézusért élhessen. Úgy élek én is Máriáért, ahogyan Szent József példája tanít!

Jézus példája.

3. Maga Jézus is Máriáért élt, földi életének legnagyobb részében, harminc éven át. Mennyire szeret-hette Máriát, hogy megváltói életéből csak hármat szentelt üdvösségünknek, és tízszeresét Máriának! Máriáért maradt szívesen a rejtett názáreti otthonban, Máriáért dolgozott és segített nevelőatyjának, Máriáért dobogott a szíve elsősorban, hiszen minden teremtményc között őt szerette legjobban! Máriáért dobog az én szívem is, Máriáért élek én is, hogy általa Jézusomért élhessek! . . .

Mária szolgálatában.

4. A szolga uráért él és dolgozik, gazdájáért áldozza fel minden tettét, minden igyekezetét! Vágya, hogy ura szolgálatában minél többet tehessen érte. Mária szolgálatában akarom én is tölteni életemet! Máriával való legbensőségesebb lelki egybeolvadásom az ő szolgálatába állított egészen. Úrnőmért és anyámért teszek tehát mindent. Reggeltől estig érte dolgozom, imádkozom, fáradozom. Minden tettemet érte és neki adom, ő általa legyen Istené! Mária jogait védem és tiszteletét, szeretetét terjesztem! Mindent megteszek érte! Érte! Érte!

Mindent érted, Mária!

5. Sohasem szabad kifáradnom, soha nem szabad lankadnom Máriáért való odaadásomban! Fogadd jószágos anyám, édes Mária, fogadd ezt a kis szeretetszolgálatomat! Fogadd ezt is, ezt is . . . mindent, mindent . . . mert mindent érted teszek, hogy általad végcélomért, Istenért élhessek, halhassak!

Máriában.

«In me sunt omnes spes vitae. — Nálam az élet minden reménye.» (Sirák. 24, 25.)

A legfelsőbb egyesülés fokán.

1. Mária által, Máriával, Máriáért . . . egy-egy lépcsőfok mind közelebb jutni, mind jobban egyesülni Máriával. Lelki életem magaslatain az igazi és gyors

emelkedés egyetlen feltétele ez : tudok-e annyira egyesülni Máriával, hogy vele teljesen eggyé legyek. Ha elérem azt a fokot, hogy egészen és teljesen *Máriában* élek, akkor jutottam Istenhez is a legközelebb. Minél kizárólagosabban *Máriában* élni . . . ez a lelki élet misztikus légkörének legfelső csúcsa ! Ide . . . ide ! Fel, a magasba ! . . .

Hogyan lehetséges ez? . . .

2. *Máriában . . . !* Hogyan? Hogyan élhet valaki másban? Bizonyos, hogy nem a test értelme és törvénye szerint ! A testi lény élete lehetetlenné teszi, hogy egyik élet úgy befonódjék, beleolvadjon a másikba, hogy egészen benne éljen ! Ez a benneélés, synbiozis, csakis a lelkek világában, csakis a kegyelem misztikus életében lehetséges. Lélek élhet a lélekben ; lélek élhet más lelkéből ; léleknek lehet minden lelki mozdulása, minden lelki élni akarása, minden lelki lendülete másnak lelkéből. Lélek beleömlhet a lélekbe, szelleme átáradhat más lelkébe ! Lélek kegyelmi teljessége kicsordulhat más lélekbe és azt is eltöltheti. Lélek lélekben ! . . . Lelkem Mária lelkében ! . . .

Isten lakóházában.

3. Benne valósul meg igazi lelkeségem ! *Máriában . . .* benne valósul meg minden lelki aspirációm, benne teljesül ki lelkem legnemesebb törekvése, vágya, lendülete ! *Máriában . . .* érzem, hogy belőle táplálkozik szellemem, érzem, hogy belőle árad lelkembe a kegyelem ajándéka, amit Istentől számomra kieszközöl. *Máriában . . .* érzem, hogy benne tudok csak boldog lenni, érzem, hogy benne érem el Isten magasságát, tisztaságát, benne érem el Isten barátságát, szerelmét ! *Máriában*, ebben a legtisztaságosabb gráledényben, legdrágább frigyszekrényben . . . Isten lakóházában . . . ahol lelkem legszívesebben marad ! . . .

Utolsó lépcsőfok.

4. *Máriában . . .* A lelki élet magaslatának csúcsa . . . Cél, mely felé törekedni kell, cél, melynek elérése lelkeségünk ösvényének utolsó lépcsőfoka. *Máriában* élni . . .

Ó, ha elérem ezt, mi marad más hátra életemből, mint hogy Mária odaszóltson, ahol ő is van... ahol az ő élete, az ő lelke is felolvad, beleolvad más életbe... a végtelen... a szent... a felséges Isten életébe. Máriában élni annyit jelent, mint már itt a földön átlépni az örökkévalóság küszöbét. Halandó testben, törekeny porhüvelyben máris élni az ő életét, telítve lenni minden vágygal, reménnyel, boldogsággal, amit ő érez és él! Ezt a kegyelmet kérem alázatos lélekkel, ezért esdeklem vágyódó szívvvel! Máriában... igen, mindig Máriában... hogy benne és vele és általa Istenben... örökre!

«Derengő fény.»

«Az igazak ösvénye pedig olyan, mint a derengő fény, mely mindinkább erősödik, míg a nappal teljes lesz.» (Péld. 4, 18.)

Halad és növekedik.

1. A lelki élet állandó emelkedés, állandó fejlődés. Ha már nagyobb magaslatra elérkeztünk, ha lelkünk ujjong mindannak a szépségén, ami ott tárul elénk, az isteni kegyelem nem hagy nyugtot, sürget és ösztönöz: «Ascende superius!, szállj feljebb!» (Luk. 4, 10.) Magasabbra és magasabbra vezet ez az életösvény. Nincs megállás, nincs egyhelyben mozgás! Állandó haladás és növekedés az élettörvénye!... Mikor a lelki-ség fejlődésében már egészen egybeforrtam Isten választottaival és Máriával, akkor vár reám a legnagyobb meglepetés, a legbensőségesebb öröm és boldogság, Istennel való teljes egyesülésem megvalósulása.

A „hajnalfénytől — a „teljes napig”.

2. A lelki élet útja, az igazak ösvénye, a pirkadástól a teljes világosságig, a «hajnalfénytől» a «teljes nap»-ig tart. Míg sötétségben botorkáltunk, nem Isten útjait jártuk. Mikor megindultunk az «igazak ösvényén», akkor kezdett derengeni. De ebben a derengő félhomályban nem maradhattunk meg. Isten világossága vonzott, Isten boldogsága ösztökölt. Haladtunk, emelkedtünk és észrevétlenül mind nagyobb világosság vett

körül. A teljes nap akkor süt ki életünk egén, mikor Istennel teljesen egyesülünk, mikor Istenben teljesen elmerülünk! Isten világossága, igazságának fénye mindent megvilágít és lelkem ebben az új ismeretben, új meglátásban, új eszmélődésben eddig nem sejtett csodás világot szemlél: Isten világát!

Jöjj, égi fény!

3. Minél jobban megtisztultam és Isten tökéletességeibe, erőnyeibe öltözködtem, annál jobban ébred a vágy lelkemben Isten ismerete és szeretete után! Lelkem kimondhatatlan vágyódással vágyakozik fel... fel... Isten világosságába. Jöjj, égi fényesség! Jöjj isteni kegyelem és add, hogy a te világosságod legyen ezentúl az én világom! Jöjj, hogy lássam fényednél a magam semmisségét és az Isten végtelen nagyságát, szentségét, szépségét! Jöjj, hogy a tökéletes elmerülés Istenben nekem lehetővé váljék a te világosságod fényénél! Világosság, téged szomjazlak, lelkem csak a te fényességed után vágyódik!

Te vagy az én világosságom, én Istenem!

4. Uram, én Istenem! Te vagy az örök, soha el nem halványuló világosság! Uram, te világítasz, a lényed világít, mint a fénylő nap! Olyan világosság vagy, melynek világossága nem földi fény, nem az emberi értelem világossága, hanem a kegyelem szép világa! Olyan szépség tárul elénk ennek fényénél, hogy még az apostolok szeme sem bírta el! Szent hitem teljes napja, mely a boldog egyesülés percében süt ki lelkem egén, kérlek, jöjj el és világítsd meg minden léptemet, mely az egyesülés útján előbbre visz Isten felé!...

«Biztos vagyok!»

«Ki szakít el minket Krisztus szeretetétől? ... Biztos vagyok ugyanis abban, hogy sem halál, sem élet ... sem egyéb teremtmény el nem szakíthat minket az Istennek szeretetétől, amely Jézus Krisztusban, a mi Urunkban vagyon.» (Róm. 8, 35. 39.)

A remény kivirágzása.

1. Az isteni erény Isten ajándéka, a kegyelem indító ereje bennünk. A remény is ilyen erő, mely szükséges a léleknek, hogy élő hitének útjain vissza ne forduljon, ha nehézségek jönnek közbe... Életösvénye, tisztulása, tökéletesülése nem tud egészen Istenbe kapcsolódni, ha nincs erős reménye lelkünknek. Azonban a remény még szebben kivirágzik az Istennel való egyesülésnek útján. Mikor a lélek Istenbe olvad, mikor Istenben átalakul és felmagasztosul, akkor a remény az Istenre való tökéletes átadottság alakjában formálódik és olyan lelki biztonságot ad a léleknek, mint amilyenről az apostol szól: «biztos vagyok abban»!

A remény a szeretet biztonsága.

2. Aki egészen Istenbe kapaszkodik és Isten segítő jósága horgonyozza életét, olyan biztos, mint maga Isten... A remény Isten erejében, Isten hatalmában való részesedés. Ezért ad akkora biztonságot Szent Pálnak is! Aki úgy tud bízni Istenben, úgy tud Istenre hagyatkozni, mint ő, az sohasem téphető el Krisztustól! Bármilyen gyenge legyen is az ember, bármilyen erős legyen is romlott természetének ösztönös vágya, Isten ereje diadalmasan győz benne! Az egyesülés csúcán is szüksége van lelkünknek erre az erőre, erre a biztonságra, mely a lelket egészen Istenhez fűzi. Teljes ráhagyatkozás a Gondviselés jóságára és Isten akaratára, ez a tökéletes formája a reménynek, mely az egyesülés ihletett perceiben tökéletesíti lelkünket.

„Jézus Krisztusban.”

3. A remény Jézus Krisztusban bírja erejét. Jézus Krisztus szeretetének a szilárdsága, biztonsága adja a léleknek az erőt, hogy ne féljen és ne ingadozzék a viszonytagságok és megpróbáltatások idején. Akármilyen magasra emelkedjék is a lélek a tökéletesség ösvényén, akármilyen tökéletesen szeresse is az Urat a lelkiség magaslatain, mégis megkörménykezi őt a sok meg-

próbáltatás és csapás. A nehézségek, üldöztetések, a keresztek sokkal jobban hozzátartoznak a tökéletes egyesülés útjához, mint a mindennapi keresztény élet-hez. Ezért életszükséglete a remény legtökéletesebb foka a teljesen Istenben elmerült lelkeknek! Jézus Krisztus-ban bírja lelkem ezt a biztonságot, ezt az édes gondatlanságot, mely nem aggódik és nem esik kétségbe, mikor minden emberi segítség és kilátás hiányzik. Jézus Krisztusba horgonyozom lelkemet egészen!...

„Biztos vagyok!”

4. Ki szakíthat el tőled, édes Jézusom? Ki foszthat meg a te szeretetedtől, a veled való teljes egyesüléstől? ... Megpróbáltatás, üldöztetés, betegség, vagy halál?... Sem élet, sem halál, sem ég, sem föld, semmiféle teremtmény el nem vonhat tőled! Biztos vagyok én is az apostollal! Biztos vagyok, mert minden reményem csak te vagy én Uram, én Istenem! Olyan szilárd az én bizalmam benned, hogy semmi sem képes engem tőled eltávolítani! Biztos vagyok, mert egészen rád hagyatkozom, egészen a te erődre, a te szeretetedre támaszkodom! Én édes Jézusom, a te szereteted, isteni erőd az enyém, ezért bízom benned egész lelkemmel! Benned, szerelmedben, isteni jószágodban bízom! Ezért vagyok olyan biztos!

Lelkünk gépezete.

Nagy Szent Gergely állapítja meg: «Machina mentis est vis amoris, quae hanc dum a mundo extrahit, in alta sustollit». (Moral. L. 6. c. 37.) Értelmünk gépezete a szeretet ereje, mely, míg a világból elvonja, a magasba emeli.

„Értelmünk gépezete.”

1. Már a régiek ismerték a gépezetet, mely mechanikus módon mozgatta eszközeiket. Bármilyen kezdetleges is volt akkoriban ez a gépezet, mégis találó hasonlatul szolgált Szent Gergely pápának, hogy a szeretet lendítőerejét meglássa benne. Értelmünk, egész lelki-ségünk is ilyen lendítő gépezettel van felszerelve, mely

viszi, erőteljesen mozgatja. A szeretet gépezete, lendítőereje szükséges a földi élet minden vonatkozásában, hogy előbbre jussunk. Mikor csikorog már a kerék és nem akar fordulni, a szeretet gépezete lendíti, segíti, viszi előre! A tökéletes egyesülés útján is szükséges ez a gépezet, sőt éppen itt jut döntő szerephez. Az egész egyesülés bensőségét, ihlettségét, elragadtatását csak a szeretet mozgatja! Ez a gépezete, ez a machina-ja értelmünknek, akaratumknak, egész lelkünknek, hogy teljesen Isten felé haladjunk!

„A világból elvonja.”

2. A szeretetnek ez a lendítő hatása: a mundo extrahit, kiemel a világból, elvon a világ szétfolyó, elszórakoztató, káros hatásából. A szeretetnek ereje egészen szemben áll a világ vonzásával. A szeretet, mely az egyesülés útján Istennel való teljes egyesülésünk feltétele, szemben áll a világ szellemével és irányával. Akinek szívében kigyullad Isten szeretete és teljes lánggal ég, nem találja többé heiyét a világban. Ha életkörülményei ott is fogják még egyideig, mégsem tud a világ többé hatást gyakorolni rá. Egyszerre idegennek érzi magát a világban, egyszerre terhére van mindaz, ami a világot érdekli, egyszerre fáj neki mindaz, ami a világnak örömet okoz. Ez a gépezet, ez a lendítő erő olyan erőteljesen von el a világ karjaiból, hogy nem lehet ellenállni neki! Nem szünteti meg ugyan szabadságomat, de olyan bensőségesen és boldogítóan sürget, hogy nem tudom kivonni lelkemet hatása alól!... De miért is vonnám ki, mikor egészen Isten szeretetének akarom szentelni életemet! Ó csak jöjj, isteni láng, jöjj és gyullaszd fel szívemet! Jöjj és vonj el egészen a világtól, csak Istennél, csak Istennel akarok élni, mert csak őt szeretem és életemet neki szenteltem!...

„Magasba emeli.”

3. A szeretet magasból jön és magasba lendít. Istentől ered és Istenhez vonz. Azért von el a világtól, mert a világ lehúzza, leköti lelkem legszebb, legértékesebb

erőit. Isten szeretete visszavonz, visszahúz oda, honnan létemet vettem, akinek köszönhetek mindent! . . . Isten szeretete legyen tehát a kapocs, a lánc, mely egészen hozzád fűz, édes Istenem! A te szerelmed tüzes lángja forrassza a te életedbe az én életemet! Egészen a magasban, a lelki élet csúcsán akarok élni, hogy egészen és mindig veled legyek, édes Istenem! . . . A lelki élet magaslatának felfelé lendítő ereje a szeretet, mely az egyesülés boldogsága és teljessége! Csakis a magasban lehet egészen Istené lenni, egészen átalakulni benne és általa. Csakis ott fenn, a lelki élet legmisztikusabb csúcsain élhetem már e földön Isten életét, úgy, hogy én egészen benne és ő egészen bennem éljen! Megnyitom egészen szívemet ennek a szeretetnek! . . . Járja át egészen lelkemet ez az isteni tűz és legyen értelmemnek, lelkemnek, szívemnek igazi mozgató gépezete, ereje, irányítója! . . .

„*Vis amoris.*”

4. A szeretet erő, hatalom! A *«vis amoris»* életelv és lendítő energia! . . . Ez az erő ad lelkemnek is lendületet és erősséget! Ez a felülről jövő és felfelé vonzó erő ad életemnek irányt és végleges életstílust! A szeretet erejére hagyatkozom. Jöjjön ez az isteni szent tűz és vegye egészen hatalmába lelkemet, szívemet! Legyen életelvem és mozgatóm! Az én édes isteni szerelmemmel való teljes egybeolvadásom forrasztó ereje, teljes egységbe való olvasztója a szeretet! Ezért tesz olyan nagyon, olyan kimondhatatlan boldoggá! . . .

«Sürget minket!» . . .

«Krisztus szeretete sürget minket, mivel úgy vélekedünk, hogy ha egy meghalt valamennyiért, akkor valamennyien meghaltak; és valamennyiért meghalt Krisztus, hogy azok is, akik élnek, már ne önmaguknak éljenek, hanem annak, ki értünk meghalt és feltámadt.» (Kor. II. 5, 14—15.)

„Krisztus szeretete...”

1. Isten szeretete szállt le hozzánk Krisztus szeretetében. Előbb szeretett minket, mint őt megismerhettük volna, előbb szeretett minket, mint léteztünk volna!... Öröktől fogva szeretett, végtelen szeretettel szeretett... Nagyobb szeretete senkinek sincs! Izzó, tüzes szeretettel jött közénk: «Tüzet jöttem bocsátani a földre, és mit akarok, ha nem, hogy felgyulladjon!» (Luk. 12, 49.) Igen, azt akarja, hogy szeretetének tüze lángra lobbantsa a mi szeretetünket is! Mindenkit az isteni szeretet tüzeiben akar megtisztítani és magával egyesíteni... Isten szeretete érinti lelkemet Krisztus lángoló Szívében és ennek tüztől gyullad ki a lelkem!...

A szeretet törvénye.

2. A szeretet nagy törvénye ez: «sürget minket»!... Kemény és ellenállhatatlan törvény!... Akiben egyszer kigyulladt ez a szent láng, csakhamar egészen tűzbe borul. A tiszta szív, a szentek lelkülete az a jó talaj, hol csakhamar tüzet fog Isten felénk közeledő szeretete. Csak egy kis szikra kell hozzá, hogy lángra lobbanjon!... Ezért kell a tisztulás és tökéletesülés útját végigjárnia előbb annak a léleknek, ki az isteni szeretet törvényét akarja megismerni! Ezért kell előbb egészen elszakadnia a teremtmények szeretetétől annak, ki egészen Isten szeretetének akarja szentelni életét!...

„Sürget... sürget...”

3. A szeretet olyan, mint a láng, mely állandóan lobog, ez is állandóan sürget és ösztönöz. Nem félek lángjától!... Nem állok ellen sürgetésének!... Hiszen e láng nem perzsel, nem pusztít, csak vonz és segít, lendít és Istenhez visz! Olyan ellenállhatatlanul ösztönöz, hogy mennem kell, haladnom kell, közelednem kell... míglen Isten szeretetében egészen fel nem oldódom!... Úgy vagyok én is vele, mint Krisztus öt szent sebéből elnevezett Szent Mária Franciska, aki nem tud nyugodni Krisztus szeretetétől feltüzesezve.

Éjnek idején felkel és zokogva fohászkodik : «Jegyesem, édes Jegyesem, te vagy szívemnek öröme ! . . . Szeretném bírni az emberek szíveit mind-mind, hogy azokkal téged magasztaljalak ! . . . Te vagy az én lelkem, életem, mindenem ! Te vagy az én végtelen jószágom ! . . . Azt szeretném, ha szívem a szeretetnek világnagyságú lángkemencéje lenne s én azzal szerethetnék tégedet ! » . . .

„Ne önmaguknak éljenek.”

4. Itt már lángra lobbant az a csodás parázs, melyet Krisztus szeretete sürget és szít izzó lángra ! Oly magasra lobog a szeretet lángja, hogy Szent Mária Franciska kicsinynek találja szívét Krisztus szerelmére ! . . . Mikor tudom majd én is így szeretni Istenemet ? ! . . . Mikor lesz nekem is kevés az egész világ szíve ? . . . Mikor fogok én is így lángolni Isten szeretetének tüzeiben ? . . . Ha majd megvalósítom az apostol kívánságát : «Ne önmaguknak éljenek, hanem annak, ki értük meghalt és feltámadott ! » . . . Ha majd egészen annak élek, aki előbb szeretett és akinél jobban senki sem szerethet !

Önátadás!

5. Krisztus életét adta értem és tőlem is ezt kívánja végtelen szeretete, hogy én is önmagamát áldozzam neki ! . . . Boldogan és habozás nélkül neki adom szívemet, életemet ! A szeretet sürgető törvénye önátadást kíván . . . Milyen örömmel . . . milyen örömmel ! Hiszen a szeretet törvényét érzem én is szívemben . . . engem is ez sürget, ez ösztönöz ! . . . Szívemben hordozom ezt az égi lángot, mely egészen égi szerelemmel kapcsolja össze szívemet-lelkemet ! . . . Ha lepihenek, nem tudok én sem elaludni e gondolatától : szeretem . . . itt van, velem van, szívemben hordozom ! . . . Istenem, édes, szerelmes jó Istenem ! . . . Add, hogy szeresselek . . . add, hogy mindig jobban szeresselek ! . . . Nem csodát kérek, nem kíválasztottságot, nem dicsőséget, nem is a mennyországot kérem tőled, csak azt, hogy szeresselek, hogy mindig szeresselek, hogy mindig jobban szeresselek ! . . .

A szeretet meleg fészke.

«Me totum trahe in Cor tuum! Egészen vonj a te Szívedbe, Uram!» Szent Bonaventura.

Igazi otthonunk.

1. Egészen vonj a te szentséges Szívedbe édes Jézusom! Itt lakozni egyetlen örömöm, egyetlen boldogságom. A te szentséges Szíved nekünk való lakóhely! Földi mennyország. Ide vonzódunk! Itt húzzuk meg szegény fáradt lelkünket, vérző szívünket. Itt oltalmat, menedéket, nyugalmat és melegséget találunk! Itt szeretnek bennünket, mert ez a szeretet lakóhelye. Uram, jó nekünk itt lenni! Ha akarod, itt ütjük fel a mi sátrunkat! Ez lesz a mi igazi otthonunk!

Költözködés... együttélés.

2. Akinek lelke kifáradt az élet küzdelmeiben, kinek szíve üres, az vonzódik igazán e szent Szívhez. A vonzódás költözködés, a vele való egyesülés együttélés. Csak az lakik e szent Szívben, aki együtt él vele. Uram, egészen vonj a te szent Szívedhez, egészen vonj a lelki magánynak a szentélyéhez! Ugy vonzz, hogy teljesen egyesüljek veled!

Idegeneket nem fogad be.

3. Az Úr szent Szívével való együttélés hasonlóságot tételez fel. Csak az egyesülhet vele teljesen, aki hasonlónak teszi saját szívét az övéhez. Azért aki Jézus szent Szívében akar lakni, annak meg kell indulnia a lelki tökéletesülés, a szent Szívhez való áthasonulás útján. E Szív csak azokat fogadja be, kiket megismer. Egészen idegenek nem nyernek behocsáttatást. Idegenek a bűnösök, a lélekben tökéletlenek. Ezeknek előbb meg kell tisztulniok, át kell hasonulniok, Krisztust kell felöltöniök.

A legnagyobb szeretet köteléke.

4. Csak azzal tudunk igazán békeességben és boldogságban együtt élni, akit nagyon szeretünk. Jézus Szentséges Szívében is csak akkor leszünk boldogok, ha a leg-

nagyobb szeretet köteléke fűz össze vele. Nagy szeretet, mely még a kis dolgokra is kiterjed, mely a legkisebb feladatot sem kicsinyli le, mikor ezzel is kimutathatja szeretetét. Egészen vonj a te szentséges Szívedbe Uram, és fűzz engem egészen magadhoz, hogy mindig mindenben, kicsiny vagy nagy dologban egyedül a te szereteted vezessen ! . . .

A szeretet tárháza.

Ecce Cor meum ! Ime az én Szívem !

A szeretet gazdag tárháza.

1. Ime a Szív ! Szív tele szeretettel, forró, édes, vonzó szeretettel. Ime a Szív a szeretet tárháza. Ime a Szív, akinck szeretetében nem csalódunk ! Hány barátunk, ismerősünk biztosított jóindulatáról, ragaszkodásáról, szeretetéről s a végén hálátlanul elhagyott, ellenünk fordult. Ime a világ szíve, hol szeret, hol gyűlöl ! Hol kacéran mosolyog, hol gúnyosan kikacag ! Ilyenkor érezzük, hogy nincsen szeretet a világban ! Ilyenkor értjük meg igazán, hogy a világ fagyos lehelletét mennyire felolvasztja Jézusnak egyetlen mondása : Ecce Cor meum ! Ime az én Szívem ! Az én szerető, hűséges Szívem ! . . .

Hív és bátorít.

2. Ecce Cor meum ! Ime az én szerető Szívem ! Jézus mutatja szerető Szívét ! Hív és bátorít ; hív és vigasztal ; hív és lelkemet boldogsággal tölti el. Ecce Cor meum ! Jöjj, az én szívem nem hagy el ! . . . Ne lankadj, ne kedvetlenedj el sem munkádban, sem az élet művészetében ! . . . Ecce Cor meum ! Ime az én Szívem, mely szeret, s ez neked elég ! . . . Minden munkának, törekvésnek, minden szenvedésnek és gyötoremnek e szó elég : szeretlek ! . . . Én tehát odamegyek e Szívhez és azt mondom neki : Ha te szeretsz isteni szent Szív, mindenem megvan ! Boldog vagyok !

Legyen a tied!

3. Ecce Cor meum! Ime az isteni Szív! Én pedig azt felelem az Úrnak: Ecce cor meum!... Ime az én gyarló, gyötrődő, szenvedő emberi szívem!... Ime ez a szív, melyen sebet ütött a világ szelleme, a saját gyarlóságom, véremnek lázongó tüze! Ime ez emberi szív, e gyarló szív! Neked adom, édes Jézusom! Legyen a tied!

Csak ő ért meg igazán!

4. Ember mégsem képes megérteni gyötrelmét, fájdalmát. Ember nem képes vigasztalást és enyhülést adni. Pedig emberi szív, rokon test és rokon vér! Az ember szívét csak Isten Szíve érti meg, csak Isten Szíve szereti igazán. Csak az az isteni Szív, mely hozzánk lett hasonlónak, csakhogy közelebb jusson hozzánk!... Isteni Szív, mely töviskoszorút fon maga körül, hogy szenvedését és kínját én is láthassam gyenge, földhöztapadt szememmel! Ime az én gyarló emberi szívem! Hozzád hozom Uram, rejtse el a te isteni szent Szívedbe és gyógyítsd meg minden sebet, minden betegségét!...

Szívet sebző égi szerelem.

Cupertini Szent József nyögdéssel és sóhajtozik a vágyódásnak ezen szenvedélyes hangján: Ó szerelem, szerelem, nyisd meg e keblet, repeszd ketté szívemet! Jézusom, vonj engem a magasba, nem bírok ittmaradni többé, vonj engem magasabbra, ahol te vagy! «O amor! O amor! Aperi mihi pectus hoc, finde mihi cor! Jesu trahe me sursum, non possum hic deorsum morari, trahe me sursum, ubi tu es!»

„Non possum.”

1. Nem vagyok képes többé ittmaradni! Szerelmese után bűgő gerlice sóhaja: többé már nem bírok várni! Emelj fel Jézusom, emelj magasabbra! ebből a bűnös, hideg, durva világból emelj ki engem! Mennyi bűn környékez; ha az utcára lépek, ha dolgomat végzem, ha emberekkel beszélek, vagy olvasok, ó mindig csak ezekkel találkozom! Uram, nem tudok tovább

ittmaradni, emelj ki e környezetből! Tudom, hogy a te országodra még méltó nem vagyok, de azért mégis kérlek, ragadd ki lelkemet a világ szennyéből és vond szívemet a tiedhez. Mióta megszerettelek, azóta teher itt élnem, azóta kettős kereszt nekem ittmaradnom. Mennyire fájhat sokszor neked is, ami engem is undorral tölt el! Emeld magadhoz szívemet, hogy soha reám ne szakadjon a világ bűneinek terhe, hogy soha ki ne oltsa szeretetemet a világ szellemének lehellete.

„Aperi mihi pectus!”

2. Nyisd meg keblemet! Ó igen, mert az olyan kicsinyes, olyan szűk. Összezsugorodott a csalfa értékek és szépségek szerelmének emésztő, pusztító tüzeiben. Elsatnyult, lealacsonyodott! Nem fér el már benne az isteni szeretet csodás nagysága. Hasítsd csak ketté e szívet, hogy betérhessen az az édes szeretet, mely a te szíveden is mély sebet ejtett. A tieden azért, hogy kitörhessen, az enyémen, hogy beférhessen... Ilyen erőszakos szeretet kell nekem!

„Aperi pectus, finde cor!”

3. A szeretettel is lehet töltekezni, s ha egészen betöltötte valakinek szívét, kitör belőle. Ugyan ki is volna képes azt szíve falának szűk börtönébe kényszeríteni?! Csak hadd törjön ki annak lángja! Jézus szent Szívéből is lángok törnek elő, melyek felfelé csapnak s a keresztet nyaldossák. Az én szeretetem is Jézushoz vonz, hogy kiöntsem előtte túlarádó érzelmeimet s egyúttal a tevékenység és áldozatkészség keresztjét ölelje át.

„Trahe me sursum, ubi tu es!”

4. Oda vonz engem is szívem, ahol te vagy, Jézusom!... Szereteted már felemelt a világ alacsony életfelfogása fölé. Már csak utánad eped, hogy nálad a szebb és boldogabb élet forrásait föllelje. Nem kell már nekem a földi vonzalomnak kormos füstje, mikor a te Szívednek izzó kohójába merülhetek!... Ó igen,

csak ez után epedek ! . . . Jézussal lenni, az Ő szellemének, szeretetének, lelkének tiszta légkörébe felemelkedni ! Ez fölényes és magasztosult lelkület ! O amor ! Amor ! . . . Jöjj hát és vonj engem egészen az isteni szeretetnek napsugaras meleg légkörébe !

«O amor ! Amor !»

«O amor, amor ! Aperi mihi pectus, finde mihi cor ! Ó, szerelem ! Ó, szerelem ! Nyisd meg keblemet, repeszd ketté szívemet.» (Cupertini Szent József.)

Ilyen a szeretet!

1. Ilyen a szeretet ! Nem elégszik meg az ember szívének a felével : egész szívet, egész lelket követel ! Ó, jaj, ha egyszer valakinek a szívében kigyulladt : egészen lánggra lobbantja, egészen felemészt ! . . . Akinek szívét lánggra lobbantotta, az többé nem okoskodik, nem alkudozik, nem hallja a testnek és a világnak csábító szavát. A legnagyobb kincs, a legnagyobb ajándék az a szeretet, mely onnan felülről szállott alá, amely Jézus szentséges Szívének tűzkohójából pattant ki ! Hatalmas lángtenger, mely mindent betölt és felemészt. Elsősorban kiégeti lelkemből a földies, alacsony vonzalmakat. Jöjj tehát ó isteni szeretetnek égető, perzselő, mindent megtisztító tüze, jöjj szívembe és égess, gyullassz lángra !

Nincs sok szava, gondolata.

2. A szeretet nem bőbeszédű ! Mikor egyszer Jézus szentséges Szívének szeretete uralmába vette szívemet, nem vagyok képes többé sokat beszélni. Cupertini Szent Józseffel én is csak nyögdécselek : O amor ! o amor ! . . . A szeretetnek nincsenek eszméi, gondolatai ! Az okoskodás, megfontolás mindig a szeretet előtt jár, vagy nyomon követi. De amikor egyszer Jézusért dobog szívem, mikor egyszer szívembe hatolt szerelme, akkor már repülök és szárnyalok felé, és legfőlebb azt nyögdécselhetem Cupertini Szent Józseffel : O amor ! o amor !

Igazi zsarnok.

3. A nagy szeretet igazi zsarnok! Feltétlenül uralkodni, parancsolni akar. Akinek szívét lefoglalta, azt nem kíméli többé, és soha nem hagy neki nyugtot. Akinek lelkét elragadta, attól áldozatot követel. Nem ajándékot és csecsebecséket, nem hízelgést és szép ígéretekkel, hanem egész szívet, egész életet követel. Ez a legnagyobb zsarnokság! Mert a szeretet nem tűri, hogy az életnek egyetlen perce, a szívnek egyetlen dobbanása, munkálkodásunknak egyetlen erő kifejtése is a miénk legyen. Mindent, mindent akar! Azt akarja, hogy minden érzelmünk, minden vágyunk, minden megindulásunk, akaratunk, eszünk, munkánk és pihenésünk az övé legyen! Ezt kívánja tőlem is Jézus Szív, mikor szeretetének végtelen tárházát kinyitja! Ennek a törvénynek az ő Szent Szíve is hódolt... Én is megadom magam! Én is hódolok neki! Mert e zsarnokság édes és boldogító nekem!

A legnagyobb áldozat.

4. A szeretet zsarnoki hatalma nemcsak az életre, hanem a halálra is kiterjed. Jézus is nemcsak élt értünk e földön, hanem meg is halt. Meghozta a legnagyobb, a legszentebb áldozatot. Cupertini Szent József is ettől a vágytól elragadtatva mondja: aperi mihi pectus, finde mihi cor! Nyisd meg a kebel, hasítsd ketté szívemet! Miért kíván meghalni? Csak egyet mondhatunk: mert szeret! Mert Jézussal igazán csak a halál után egyesülhet. Tőlem is ezt követeli? Ha igen, én sem habozom! Szívemet, életemet, haláloamat Jézus szentséges, szerető Szívének áldozom!

Legjobban!

«Mester, mit cselekedjem, hogy az örök életet elnyerjem? Ő pedig mondá neki: Mi vagyon írva a törvényben? miképen olvasod? Amaz felelvén, mondá: Szeresd a te Uradat Istenedet teljes szívedből és teljes lelkedből és minden erődből és egész elmédből! (Luk. 10, 25—26.)

Az örök élet belépője.

1. Az örök életnek belépőjegye csak ez: a szeretet!... Akinek szívében a jó Isten szeretete lángolóan ég, máris megkezdte Istenbe olvadt életét! A megigazulás első pillanatában «Krisztusba öltözködünk», a kegyelem állapota a szeretet élete, a lelki tisztulás és tökéletesülés útja a szeretetben való megnövekedés. De az egyesülés útja a szeretetben való tökéletesülés. Az isteni szeretetnek mindent magába olvasztó, izzó és tüzes ereje ragadja magával a lelket, mikor a szeretet veszi hatalmába! Ez a szeretet alakítja át egészen Isten szerint és kapcsolja olyan erősen Istennel, hogy el ne szakadjon tőle se az életben, se a halálban! Az egyesülés útján, «míg Istent láthatóan megismerjük, láthatatlan szeretetére ragadtatunk». Ez a láthatatlan szeretet vezeti be az örök életet is!

„Teljes szívedből!”

2. A szeretet elsősorban az ember szívét gyullasztja lángra. A szív a szeretet orgánuma, a szeretet kohója. Isten lángoló szerelme is a szívemet kapja meg, és ott izzik, ott ég a legnagyobb lánggal. Azért adott szívét Isten, hogy tudjunk melegen, lángolóan, izzóan, szenvedélyesen szeretni! De a szív szeretete ne lefelé vonzzon!... Ne a földiekhez kapcsolja életünket, hanem oda fel, ahhoz, akitől a szeretet lángja ered!... Isten szeretetének nyitom meg szívemet, hogy egészen eltöltse, egészen hatalmába vegye!... Bárcsak kitágulna szívem, hogy még többet fogadhatnék szívembe ebből az égi lángból! Kicsi nekem a világ, semmi sem tudja kitölteni szívemet, csak te, édes Istenem! Csak a te szereteted tesz boldoggá és csak tebenned találok meg igazi édes nyugalmat!...

„Teljes lelkedből!”

3. De a szív mégis kicsi és szűk az isteni szeretetnek! Mégis csak emberi orgánus, a test szeretetkohója. S mert a testhez tartozik, határolt. Szeretetem azonban nem tud a határok szűk keretei között megmaradni.

Végtelen boldogság után vágyódik a lelkem s csak a végtelen szeretet képes kielégíteni engem ! Ezért parancsolja Isten, hogy őt ne csak szívvel, hanem lélekkel is szeressem, «teljes lelkemből !» . . . A lélek szellemi creje szükséges ahhoz, hogy a szeretet az égig nőjön ! Igen, ilyen egészen lelki, egészen isteni szeretet tüzel, mely még a szív érzésénél is nagyobb lendítőereje életemnek ! Egészen Isten szeretete lakozzék a lelkemben, egészen ennek a szeretetnek nyitom meg lelkem kapuját ! «Teljes lelkemből», lelkem egész lényével és erejével szeretlek édes jó Istenem ! Lelkem legyen egészen a szeretet kohójában átizzott vasdarab, mely teljesen az isteni szeretet tüzétől tüzesedik !

„Egész elméből!”

4. Nemcsak a lélek hordozója a maga teljességében az isteni szeretetnek, hanem elménk ereje. Elmének minden vonzalma, minden világossága vigyen minket Isten szeretetére ! Elmének világító fáklya, melynek világossága mindjobban megvilágítja Isten végtelen jóságát, végtelen szeretetreméltóságát ! Elém minden creje, minden megismerése, világossága segít a szeretetben ! Minél jobban megvilágítja Isten szépségét, jóságát, szentségét, annál jobban ébred a szeretet a lelkemben. Nincs szeretet ismeret nélkül ! Nincs láng tűz nélkül ! A tűz pedig világít is, melegít is ! Értelmem és elmém világossága a szeretet fényét emeli és így tüztét is éleszti ! Egész elmém legyen tehát a szeretet felfokozója és boldog kegyelmeinek hordozója ! . . .

„Minden erődből!”

5. A szeretet minden erőt, minden energiát mozgat és Isten felé hajt ! Minden emberi erőmet, minden kegyelmi erőmet Isten felé tereli és vele egyesíti ! Minden erőmből szeretem Istent, a legjobban őt szeretem életemben ! Semmit elébe nem helyezek és mindent csak érte és csak általa szeretek ! Legjobban . . . legjobban ! Minden erőmet Isten szeretetének hajtóereje mozgassa, hogy annál tökéletesebb legyen

a vele való egyesülésem! Legjobban téged szeretlek édes Istenem, én mindenem! Legjobban és a legteljesebben a te jószágod kösse le szeretetemet, legyen életem egészen a tied!

Ellankadok!

«Kérlek titeket, Jeruzsálem leányai, ha rátaláltok kedvesemre, mondjátok meg neki, hogy beteg vagyok a szerelemtől!» (Én. én. 5, 8.)

A szerelem miatt!

1. Isten szerelme úgy fellángol a szívben, hogy nem tud a lélek már hova lenni! Repes a szíve... örül, hisz szeret!... Mindig reád gondolok édes Istenem, emészt a szeretet, égek, lángolok... sóvárgok utánad! Szeretnék még jobban bírni, tisztábban szeretni! Szeretnék még önzetlenebbül neked szolgálni!... Ha látnák az emberek bensőmet, azt mondanák, hogy megzavarodtam, ábrándokban ringatózom, de nem tehetek róla! Én kemény ígát vettem magamra, mikor azt mondtam neked: Szeretlek Istenem... szeretlek örökre!...

Isten szerelme ragad!

2. Egészen eltölt Isten szerelme! Jó nekem, hogy azt mondják: megzavarodtam, hiszen érted megvetettnek lenni, félreértés áldozatául esni még csak növeli hozzád való szeretetemet!... Minél jobban félreértenek, megvetnek az emberek, annál jobban válok hozzád hasonlóvá, megvetett és félreértett édes Jézusom!... Nem tehetek róla... én téged szeretlek... égek és lángolok érted, édes Istenem!... Tudom, hogy te nem vetsz meg, nem tartasz engem megzavarodottnak!

Ábránd-e az én szeretetem?

3. Jaj, talán mégis az? ! Talán csakugyan ábrándnak és lidércfénynek áldozata lettem? !... Aki csak ábrándozva szeret, aki nem áldoz, nem tűr, nem szenved, nem mond le semmiről s csak érzeleg, — valóban ábrán-

dozik! De ez nem igazi szeretet! Én nem így szeretlek, édes Istenem! Ha így szeretnék, nem volnék méltó szeretetedre s nem vezettél volna az egyesülés útjára! Én igazán, egész szívből, egész lelkemből szeretlek. Nem maradok meg szívem érzelménél, hanem áldozatot hozok neked, mindent neked áldozok, én Istenem!... Aki istenközösségben, szeretetközösségben akar élni, annak áldozatos, lemondó léleknek kell lennie! Annak erősnek és bátornak, hogy szerelmeséért akár életét is odaadja!... Ezért oly nagy a szeretet ereje, felemészti a lelket egészen! Ezért mondom: lankadok a szerelemtől!

Ellankadok!

4. Az Úr jegyesének szava ez: «Ellankadok a szerelemtől!»... «Beteg vagyok a szerelemtől!» Hogy égeti e tűz!... Hogy tud szeretni!... Mennyire lángol! Csodás szeretet, hova ragadod te a lelkeket! Mily kegyetlen, mily kemény vagy te!... És mégis, mily édes!... Isten szerelmesei már lankadnak Isten iránti szeretetük tüzeiben!... Lankadnak a szeretet terhe és bilincse miatt!... De mégis, milyen édes teher és mily drága bilincsek! Hiszen Jegyesemhez, Istenemhez fűzik szívemet, lelkemet egészen!... Ha majd egészen ellankadok e bilincsekben, ha majd emberi erőim nem tudják már Istent még jobban szeretni, ha majd nem tudok még nagyobb lánggal érte élni, én is csak így sóhajtozom: Édes jó Istenem, édes Szerelmesem, epedek utánad és lankadok már szeretetedtől:...

Tied!

«Én is, Uram, a te szolgád vagyok, szolgád vagyok és fia szolgálódnak; széttörted bilincseimet!» (Zsolt. 115, 16).

„Én a te szolgád!”

1. Istenhez való tartozandóságunk kötelékét vonja szorosabbra itt a zsoltáros. Istené vagyunk, Isten szolgálói és titkainak sáfárai! Isten azonban a szeretet tökéletes egyesülésében felemelt bennünket szolgálai

mivoltunkból és egészen közel vont szívéhez ! Magához emelt és szívéhez vont. Bizalmasaivá tett és eljegyezte lelkenet magának örökre. Azonban bármennyire emeljen is magához, bármennyire is magasztaljon fel, én megmaradok az én alázatos érzelmeimben ! Én a te szolgád vagyok ! . . . Alázatosan hajtom fejemet a te hatalmad alá ! Miként a Szent Szűz is alázatosan ezt felelte : «Ime az Úr szolgáló leánya !», ugyanígy mondom én is : Ime a te szolgád vagyok ! Minél magasabbra emeljen a szeretet köteléke, minél tökéletesebben egyessítsen Istennel, annál alázatosabban vésem a szívembe : Isten szolgálja vagyok !

„Széltörted bilincseimet!”

2. Az egyesülés útjának csúcán az Úr széttépte minden kötelemet, mely még a földhöz és a földiekhez fűzött ! Mikor a lelki fejlődés eléri ezt a magaslattot, mikor a szeretet ilyen sürgető törvénnyé válik, hogy nem tűr többé semmi földi érzelmet, semmi földi kapcsolatot, akkor az Úr maga segít széjjeltépni ezeket a kötelékeket ! Nem új hivatást ad, nem emel ki eddigi munkakörömből, hanem a szívemet vonja el egészen a földiek szeretetétől. Aki egyszer megízlelte ezt az édességet, annak minden keserű, ami nem Isten ! Nemcsak az epét fogja keserűnek találni, hanem azt is, ami földízű és a lélek szájaízét elveszi ! Az isteni szeretet édessége annyira eltölti a lelket, hogy azután minden keserűnek tűnik, ami azelőtt édes volt a léleknek ! Ezért mondogatta Aquinói Szent Tamás élete utolsó napjaiban, hogy szemét mindaz, amit Istenről oly mély értelemmel írt. Ezért találta keserűnek a világ minden vigasztalását Szent Teréz, mikor megízlelte egyszer Isten szerelmének elragadó gyönyöreit ! . . . Így vagyok én is ! Mióta egészen a tied vagyok Uram, azóta egészen széjjeltépted minden kötelemet, azóta keserű nekem minden szeretet, mely itt a földön körülvesz ! Csak a te szereteted édessége tölt el egészen és betölti szívemet-lelkenet egészen !

Tui sumus! Tied vagyunk!

3. A szeretetnek ez a törvénye: átadni magát egészen annak, akit szeret! Teljes lemondást sürget önmagunkról, hogy egészen azé legyünk, akit szeretünk! Az egyesülés útjának felső lépcsőfokain szeretetünk, mellyel Isten magához ragad, ebben jut kifejezésre: Tied! Egészen Tied vagyok! Tui sumus, tui esse volumus! Tied vagyunk és a tied akarunk maradni! Nem tudom szeretetemet jobban kifejezni, mint ebben az egyetlen szóban: Tied! Igen, Uram, Tied vagyok, egészen Tied, egészen a Tied akarok lenni és maradni! ... Tied... egyéniségem, személyem, minden képességem, szívem minden érzelme, szerelme, Tied... egészen a Tied!...

Fogadd kegyesen!

4. Tied vagyok Uram! Mindenem a Tied, fogadd kegyesen! Fogadd a te isteni, végtelen szerelmedbe! Fogadd Uram az én áldozatomat!... Fogadd az én gyarló, szegényes szívemet! Fogadd az én életemet! Fogadj engem egészen a te birtokodba!... Legyen a Tied, ... rendelkezéssel vele! Tartozzam én egészen hozzád és a te szeretettednek, szívednek mélyére zárj engem! Legyek a szeretet rabja, szolgája! Legyek én inkább a te házában az utolsó szolga, mint ellenségeidnél uralkodó zsarnok! Megelégszem az utolsó hellyel, a legszerényebb szereppel, csak a Tied lehessenek! Fogadd el ezt az igénytelen kis áldozatot! Fogadj el engem és fogadd szerelmemet kegyesen! Tied... Tied... egészen!

Enyém!

«Enyém a kedvesem és én az övé; ki élvezi a liliomokat!» (Én. én. 2, 16.)

Legbensőbb egyesülés.

1. Mikor a lélek elérkezik az Istennel való legbensőbb egyesülés fokára, nem talál többé szavakat annak kifejezésére, ami lelkében végbemegy! Egészen átadja magát Istennek, egészen hozzátartozik, lemond min-

den más kötelékről, csakhogy az Istenhez fűződő kötelék erősebb, eltérhetetlenebb legyen! Azonban, ami még ennél is kifejezhetetlenebb, az, hogy az igazi szeretet nem egyoldalú. Nemcsak a lélek részéről van meg a teljes önátadás, a teljes ráhagyatkozás, hanem Isten részéről is! A szeretet kölcsönös és az átadás is kölcsönös mindkét oldalról. Isten is nekünk adja magát egészen, teljesen! Amennyire csak emberi gyarló természetünk magába tudja fogadni! Enyém az Isten!... Enyém szeretete, jósága, egyém minden kincse, gazdagsága! Ez a legbensőbb egyesülésnek elragadtatása: a lélek ráébred arra, hogy nemcsak magát áldozta fel, hanem Isten is feláldozza és odaadja magát neki egészen! Enyém!... Enyém!...

Szerelmesem enyém.

2. Az egyesülés útja egészen a szeretet világa. Kedvesének, szerelmesének nevezi az Úr választottját, de ez az utalás a földi szerelem legbensőbb érzelmeire csak dadogás ahhoz képest, ami a lélekben végbe megyen! A szeretetnek ez a foka több, mint szerelem! Több, mint mindent magával ragadó érzelem!... Olyan teljes és tökéletes odahajlás és átadás, mely mindkét oldalról a teljes egybeolvadást és összeforrást jelenti! Nemcsak érzelmi egybeolvadást és közösséget, hanem lényünknek oly tökéletes beleolvadását az isteni szeretetbe, hogy mindent csak annak fényénél és annak látószögébe állítva tud érteni, akarni, élvezni és látni! Sub specie aeternitatis, az örökkévalóság látószögébe állítva él! Sub specie caritatis, az isteni szeretet látószögébe beállított élet ez, melyről Isten maga így beszél: «Az én szerelmesem az enyém!»

„Én övé!”

3. Isten szava ez: «Én övé». Isten enyém! Enyém!... Enyém!... Ki tudja ezt egészen megérteni, átérzeni..., hogy mit jelent, mikor Istenhez így beszélhetek: «Enyém!» Egészen enyém, mert egészen nekem adta magát!... Egészen bírom, mint ahogyan bírom

magamat!... Milyen elragadó ez, mikor Isten nemcsak nem vet el magától, hanem egészen nekem adja magát!... Milyen sokat fél a lélek a tisztulás útján!... Folyton kísérik a veszedelmek, és minden lépésénél arra kell vigyáznia, hogy vissza ne essék! Milyen félelemmel kell járni az üdvösség útját, hogy a lélek ellensége erőt ne vegyen rajta! Mélységek és örvények tátognak életünk útjain. De mikor a lélek elérkezik a szeretetnek erre a tökéletes fokára, mikor úgy egyesül Istennel, hogy egészen övé lesz, akkor megszűnik a félelem, vége szakad ezeknek az aggodalmaknak! Enyém az Úr!... Enyém az ő végtelen szerelme!... Nem félek és nem aggódok, hiszen szeret!... Enyém egészen, enyém az isteni szeretetnek végtelen melege, ereje, szépsége, tökéletessége!... Nincs miért félnem! Csak egyre kell ügyelnem, hogy e szeretet életét éljem ezentúl!... Hogy mindig az Úré maradjak! Hogy szerelmét el ne veszítsem! Hogy mindig «Enyém» maradjon és én mindig az «Övé!»... Az én szerelmem enyém és én övé!...

„Élvezi a liliomokat!”

4. Liliomok és rózsák között vezet át a szeretetben való egyesülés útja. Ott gyönyörködött, ott szerzi meg számomra a legnagyobb gyönyörködést, örömet!... A szeretetnek ez a vágya: boldoggá tenni és örömet okozni! Isten szeretetének is ez a törvénye! Hiszen ezért teremtett, hogy örömeiket fakasszon és a maga boldogságát nyujtsa másoknak, teremtményeinek is! Ezért váltott meg és emelt újra magához! Hiszen megválthatott volna olymódon is, hogy csak a büntől szabadít meg, és annak büntetéseit engedi el, de a kegyelem rendjébe nem emel fel, magához nem enged többé! De ő szeretett, és végtelen szerelmében boldoggá akart tenni! A maga boldogságát akarta nyújtani a léleknek! Ezért elragadó Isten szeretete!... Ezért önt el engem is az örömnél minden édességével és boldogságával! Csupa örömeiben akar részesíteni, liliomok, rózsák és illatos mezők szépségei között akar

engem a maga boldogságában részesíteni! Nemcsak szívemet és lelkemet kell itt megnyitni, hanem a szeretet ezen túlradó hullámába vetnem magamat!... Isten szerelme legyen élettörvényem!... Mily boldog vagyok, hogy az egyesülés útján idáig eljuthattam és Isten elfogadott engem!... Milyen boldog vagyok, hogy a szeretetnek erre az isteni magaslatára eljutottam! Enyém Isten végtelen, boldogító és édességes szerelme!...

Örökre!

«Érje bár testemet, szívemet enyészet, szívem Istené s osztályrészem mindörökké az Isten!» (Zsolt. 72, 26.)

„Érje bár testemet, szívemet enyészet!”

1. Az élet folytonos életerő-vesztés, folytonos elfogyatkozás. Születésünk első percétől kezdve mindig életünk, testünk, szívünk lassacskán megfogyatkozik erőben, duzzadó életenergiában. Mert ha kezdetben még kis emberkéek voltunk is, és soká tartott, míg megnőttünk, mégis e növekedés közben életenergiánk folyton morzsolódott. Az élet törvényét érzem tagjaimban, érzem, hogy azt a nagy tökélet melyet Istentől kaptam, létbeszökkenésem pillanatában, lassan elfogyasztom, leélem! De az élet útjain, a lelkiség magaslatai felé folyton emelkedem, s minél jobban elfogyatkozik testem, szívem, életem, annál jobban felduzzad és megnövekedik a szeretetnek energiája, kegyelme, tökéletessége. A lelkiség útjain felfelé haladva Isten szeretete annyira magába olvaszt és egyesít önmagával, hogy Isten élete mindjobban megnöveli szeretetem erőit, azt az életenergiát, mely egészen Istentől van és egészen Istenhez kapcsol, Istennel egyesít! A szeretet egységében életem teljességének csúcspontját érem el!

„Szívem Istene.”

2. A szeretet tökéletességének csúcspontján már nem is tudunk másként Istenre gondolni, vagy róla beszélni, mint «szívünk Istenéről». Szívem Istene vagy te, édes

jó Istenem! Szívem Istene, akit szeretek és akinek adom egészen szívemet! Szívem Istene vagy, mert egészen szeretet vagy! Szívem Istene vagy, mert egészen magadba olvasztod szívemet, mert egészen a tied az én szívem és az enyém a tied!... Szívem Istene, a szeretet elragadtatásában tudok csak reád gondolni, hozzád emelkedni! De ha szívem is majd egykor egészen elfogyatkozik és a halálban elporlad, akkor is szívem Istene vagy te! Mert a szeretet Istene vagy! Akkor is tudlak szeretni, mert lelkem egészen a te szeretettedben élt és akar élni mindig!

„Osztályrészem!”

3. Igen, ez az én osztályrészem, Te, édes Istenem! Osztályrészem a te szeretetted! Osztályrészem a te Szíved, mely egészen az enyém! Osztályrészem a szeretetben való tökéletes egyesülés, a benned való teljes elmerülés! Minden gondolatomban, minden akarati megmozdulásomban csak a te szeretetted vezet! Minden tetteimet csak szeretetted sugallja, mozgatja! Minden lépésemet szeretetted vezeti és irányítja! Osztályrészem ez az isteni, végtelen szeretet, melyre elvezettél, s melynek minden édességét, örömét és boldogságát nekem adtad! Köszönöm, édes jó Istenem! Ehhez az osztályrészemhez ragaszkodom és hű maradok hozzá mindig... mindig... örökké!

„Mindörökké!”

4. Aki a szeretetnek édességét megízlelte, akinek egyszer, egyetlenegyszer is szívébe hatolt, hogy mily édes az Úr, az mindörökké ebben akar maradni! A szeretetnek hűség a pecsétje! Hűség, mely mindörökké azé akar maradni, akit szeret! Hűség, melynek jelszava, hogy mindörökké... mindörökké! Szeretetem, odaadásom, önfeláldozásom, Istenbe való teljes elmerülesem nem ideig-óráig tartó, hanem örök szövetség, örök életközösség!... Mindörökké Tied, mindörökké egészen és tökéletesen a Tied akarok maradni,

édes jó Istenem! Mindörökké Enyém vagy! Enyém, egészen az Enyém!... Szeretetemnek ezt a pecsétjét véd meg Uram, és add, hogy a veled való tökéletes egyesülésem, szerelmedben való egész elmerülésem soha el ne múljék, hanem tartson akkor is, mikor már a testem és a szívem elfogyatkoztak, mikor elporladtan sírban nyugosznak! Mert akkor is tudlak, akkor is akarlak szeretni! Egész lelkemmel... mindörökké! Mindörökké!...

Mindörökkön örökké!

«A szeretet soha meg nem szűnik!» (Kor. I. 13, 8.)

Föld és ég.

1. Az egyesülés útjának csúcsán, az utolsó fokon, ahol a lélek egészen Istenbe merül a szeretet elragadtatásában, ott ég és föld érintkezik! Ott emelkedik fel a föld és a földi teremtmény eljut egészen Istenig, egészen Istenbe! Ott ereszkedik le az ég és Isten szerelme eljut egészen a földre és a földi emberlélek mélyére! Föld és ég ölelkezik abban a szeretetben, mely egészen átalakít Istenben! Ott már látom a kaput, mely a szeretet örök hazájába vezet! Hiszen ott, az örökkévalóságban van igazán otthon ez a *Szeretet*! Istenem, édes jó Istenem, add, hogy a szeretetnek ebben a földöntúli elragadtatásában egészen megérjen lelkem, egészen hozzád hasonuljon életem!... Aki eléri a szeretetnek ezt a fokát, ahol ég és föld ölelkezik, megérett az örökkévalóság számára!...

A szeretet élete.

2. A szeretet élete nem mulandó. Ég és föld elmúlik, ami teremtmény, ami az idő változóságához van kötve, mind-mind mulandó... Csak a szeretet nem múlhat el soha! A szeretet az örökkévalóság világában van otthon! Csakis ott él igazán, ezért vonz mindig felfelé. Ezért vonzódik a szerető lélek mindig Isten felé!... A szeretet élete belekapcsolódik Isten életébe és átnyúlik az örökkévalóságba! Az egyesülésnek felső

fokán ezért valósul meg szó szerint a liturgia szava: «mente caelestibus habitare», lélekben ott fenn élni, a mennyben! Míg a földi élet útjait taposom, Istenbe kapcsoló szeretetem egészen odaköt az örökkévalósághoz.

„Soha meg nem szűnik!”

3. A szeretet, mely az egyesülés útján, a lélek misztikus életének zenitjén lelkemet eltölti, nem földi érzés, hanem a kegyelemnek, a természetfeletti világnak ajándéka. Isten szeretete, melyben részesülök, Isten túlcsoorduló szeretete, mely egészen Istenbe olvaszt. Ezért nem múló, pedig mulandó testben, mulandó szívben gyújt lángot! Testem és szívem elfogyatkozhatnak, életem is lepereg, de az a szeretet, melyet Isten gyújt lelkemben, az a szeretet, mellyel egészen magába olvaszt, az soha el nem múló! Minél tökéletesebben megtisztultam, minél jobban Istenhez hasonultam az erények útján, annál jobban részesedem ebben a szeretetben, mely Istenben való részesedésem boldog állapota! Ezért nem múlik el. A részesedés elmúlhat, de a szeretet maga nem! Minél jobban, minél tökéletesebben enyém, minél teljesebben átalakít és átjár, annál jobban odaköt az örökkévalósághoz! Annál jobban «élek én, de már nem is én, hanem él bennem Krisztus»! (Gal. 2, 20.)

Mindörökkön örökké!

4. Szeretlek édes Istenem, mindörökkön örökké szeretni akarlak! Tudom, hogy csak részesedem a te szerelmedben, s e részesedés nem örök, mint a szeretet, amelyben részesedem! De a te kegyelmed megsegít és szerelmed úgy odafűz hozzád, hogy kegyelmedből állhatatos maradhatok e szeretetben! Igen, Uram, én örökké, mindörökkön örökké szeretni akarlak! Én mindörökkön örökké ennek a szeretetnek lángjában akarok izzani és benned egészen átváltozni! Uram, láncolj engem egészen szerelmed láncával magadhoz, hogy soha el ne veszítsem a te szeretetedet! Láncolj és fűzz magadhoz olyan eltéphetetlenül, hogy soha

semmi és senki el ne szakíthasson tőled ! Akármilyen megpróbáltatás és szenvedés érjen, ne távolítsd el tőled, hanem annál szorosabbra fűzze a szeretet kötelékét ! Uram, mindig, örökké, mindörökké tied akarok maradni és ebben a szeretetben akarok mindörökké élni veled, érted, neked és benned ! . . .

Szerető lelkek boldogsága.

«Nem éheznek és nem szomjaznak többé, és nem éri őket többé a nap, sem bármiféle forróság.» (Apok. 7, 16.)

„Nem éheznek többé.”

1. A testnek törvénye a táplálkozás, a testnek súlya az éhség. A gyomor kívánsága a rosszra való hajlamnak egyik főgyökere. Mennyire ismerik mindezt az Istennel egyesülni vágyó lelkek ! Mennyi sok küzdelmet és kísértést okozott nekik a test e kívánságok miatt. Mennyi önmegtagadást kellett gyakorolniok, hogy felülemelkedjenek az átlagember életfelfogásán, mely éppen ezeknek a kívánságoknak kielégítését tartotta az élet egyik legfőbb feladatának ! Mennyit szenved a lélek a legszükségesebb testi igények kielégítése miatt, mikor már fellobbant lelkében a vágy : egészen Istennel élni, egészen átadni magát az isteni szeretet boldogságának ! Milyen nehéz ezeknek a testi törvényeknek igáját elviselni, mikor a szeretet szárnyakat ad a léleknek és az Istenhez való röptének nincsen más akadály, csak ez ! . . . De annál nagyobb a boldogság, mikor egyszer felszabadulunk e törvények alól ! . . . mikor egyszerre megszűnik az éhség és a gyomor kívánsága és egész életünk Isten szeretetének a törvénye szerint alakul át teljesen ! . . .

„Nem szomjaznak többé!”

2. A szomjúság nagy forróság idején gyöttri az ember testét. De sokkal nagyobb szomjúság az, mikor a lélek vágyódik az élet itala, az isteni szeretet tüzes bora után ! . . . A szomjúság csak jelképe annak az

epedésnek, mely a lelket gyötri, mikor távol jár az igazságtól és annak forrásától: Istentől! Már itt a földön, a szeretet egyesülésének boldog egységében Isten megítatja a lelket az igazságnak italával, az ő isteni szerelmének tüzes borával... de sokat ebből nem bírna el földi embervoltunk! Pedig mennyire vágyódik szílvünk!... mennyire szomjazza lelkünk a többet és mindig többet ebből!... S minél magasabbra jut lelkünk a tisztulás útján, minél bensőségebben egyesül a szeretetben, Istennel, annál jobban szenved a vágytól, hogy egészen eltöltse a végtelen isteni szeretet!... Ott fenn, majd a menyegző napján betölti Isten ezt a vágyát! Ott majd egészen áthat és elragad az a szeretet, melynek nincsen vége és határa!... Majd ha ott felszabadultunk a test törvényeitől, és felmagasztaltatunk Isten csodálatos kegyelméből, akkor teljesedik be az igazi egyesülés a végtelen szeretetben... és akkor «nem szomjazunk többé»!...

„Nem éri többé a nap!”

3. Míg e földön élünk, a nap melege és világító sugara az élet forrása és öröme. De sokszor forró heve meggyötör és izzadságos homlokunkra verítéket facsar... De ha egyszer nem ér többé Isten napja, akkor más világrend tagjaivá válunk! Ha nem ez az izzó égitest lesz az élet középpontja, hanem más világosság, más meleg lesz lelki életünk forrása, akkor elmúlik minden földi nyomorúságunk! Mikor nem éget már többé semmiféle forróság, mely szenvedést és kínt okoz itt e világban, akkor már Isten országának, dicsőséges és boldog országának leszünk lakói!... A földi tűz szenvedést okoz, de az a meleg, mely Istentől árad, nem fog már kínozni, hanem annak a szellemi világnak világosságát, boldogságát és szeretetét fogja sugározni, melynek nincs alkonya!... Itt e földön mindent el lehet pusztítani a tűzben, ott minden újjá éled Isten szeretetének tüzeiben! Ott lesz a szeretetnek leggyönyörűsebb pirkadása, olyan világosság, meleg és édesség, melyet egyedül Isten szerelme képes adni tiszta lelkeknek!

Boldog szeretet!

4. Ott éri meg a szeretetben Istennel egyesült lélek azt a boldogságot, melyet egyedül a szeretet képes nyújtani a léleknek! Derűs és elképzelhetetlen szépség napja kél ott, Isten jelenlétének napja, s annak sugarai egészen magukba olvasztják a lélek sugarát. Szeretet egyesül a szeretettel, lélek a lélekkel és lelkek Istennel. Ott mindenki látni fogja Páli Szent Vince látomását, melyet Chantal Szent Franciska halála alkalmából szemlélte: azt látta szentmiséje közben, hogy egy kis tüzes láng beleolvadt egy nagyobbba, Szent Franciska lelke Szalézi Szent Ferenc lelkébe, ki a másvilágon várta őt. S a két egyesült láng a legnagyobbba, kettőjük lelke abba a megmérhetetlen tüzes lángtengerbe, Istenbe merült, mely mindkettőjüket és minden Istent szerető és vele egyesülő lelket magába olvaszt és magával örökre egyesít! Boldog Istenbe-olvadás, boldog egyesülés!... Ez lesz a lelkiség útjának utolsó és örök állomása!...

Szerető lelkek vigasza.

«Isten letöröl szemükről minden könnyet!» (Apok. 7. 17.)

Az Istent szerető lelkek szomorúsága.

1. Az Istent mindennél jobban szerető lelkek földi élete sok szomorúsággal van teli. Míg a világ örül, nekik sokszor futja be könny a szemüket. Nem azért sírnak, mert lemondtak sok örömről Isten szerelméért, hanem mert minél jobban szeretik Istent, annál jobban érzik földi számkivetésük terhét! A világ a legnagyobb gonosztettek felett sem érez lelkiismeretfurdalást, nekik a legkisebb hiba, sőt tökéletlenség is jobban fáj, mintha őket bántaná meg valaki. A test súlya és saját gyarlóságuk elviselése a legnagyobb büntetés és vezeklés számukra. A szeretet érzékennyé teszi lelküket és nem tudják elviselni azt, ha annak szomorúsága van, akit ők mindennél jobban szeretnek. Ezért tudnak annyira együttérezni Krisztussal és az Egyházzal! Ezért álmatlan éjszakájuk minden botrány láttán, és ájulnak el

Isten szent nevének káromlása hallatára. A bűn az ő legnagyobb szomorúságuk!

Megpróbáltatások napjai.

2. Az Istent szerető lelkeknek élete nem rózsás és derűs. Minél több belső örömet és boldogságot juttat nekik lelkük szerelmese, annál több jut ki a megpróbáltatásokból is. A világ üldöztetése, a rosszak folytonos áskálódása, a sors csapásai mintha őket jobban érnék, mint másokat. A szeretet legnagyobb boldogsága és vigasztalása mellett a legnagyobb sikertelenségek, félreértések, rágalmaztatások és meghurcoltatások szoktak kijutni nekik! . . . De ők ezek miatt nem esnek kétségbe. Ha sírnak is, Istennél keresnek és találnak erőt és vigasztalást . . . Nemhiába, ők a megfeszített Isten, a kereszttviselő Krisztus jegyesei! Nekik sem jár más sors, mint Jézusnak! . . . Ebben is a szeretet hasonlóságát látják és ez is csak fokozza szeretetük nagyságát, tisztaságát, áldozatosságát! Most sírnak, mert e földi élet a siralom völgyének számkivetése . . .

Az Úr az ő vigaszuk.

3. Az Istent mindennél szenvedélyesebben szerető lelkek nem is sokat kérik a szenvedések elmúlását, csak erőért folyamodnak Istenhez nagyobb bensőséggel, bizalommal! Nekik a szenvedés is hozzátartozik életstílusukhoz. A sírás az ő kenyerük sója. De egyben napjaik vigasza is! Hiszen minden szenvedésüket szeretetből viselik. Minden megpróbáltatásuk a lélek tisztaságának és szeretetének próbája. Ha nem volna szenvedésük, talán meghasadna szívük a szeretet hevétől. Sokszor annyira fellobban szívükben az Isten szeretetének lángja, hogy kioltaná életüket, ha Isten nem mérsékelné annak hevét a szenvedések könnyeivel! . . . De legnagyobb vigaszuk az, hogy e könnyek, minél keserűbbek, annál kedvesebbek Isten szemében! Ezek valóban szeretetük tanúi és próbakövei. Valóban ezekben tudják leggyengédebben kimutatni, hogy szenvedélyes szerelmük áldozatos és lemondó, nem a világ szelleme

és ízlése szerint való, hanem egészen a hit szerinti, egészen Isten szíve szerinti!

„Letöröl...”

4. Minél jobban sírnak most, e földi életben, annál jobban megvigasztalja őket Isten odaát! Van, aki letörölje könnyeiket! Van, aki megjutalmazza őket! Ők a jutalomra nem is igen gondolnak. A jutalom gondolata nem vigasz nekik! De az, amit Isten nekik szán, elragadja. Mert minél többet kellett szenvedniök, minél többet kellett sírniok, annál jobban fogják majd szeretni Istent odaát. Jutalmuk az lesz, hogy nagyobb szeretet fog égni lelkükben a menyegző után! Hiszen Isten szeretete most is szívük boldogsága, most is abban találják legnagyobb vigasztalásukat, hogy Istenéi lehetnek és szeretetüket szenvedéseikkel mutathatják ki! Hát még ott, amikor megszűnik a földi élet, mikor Isten letörli minden könnyüket! Akkor szűnik meg majd minden terhük és akkor válik át és alakul életük igazán egy nagy szeretetlánggá, mely Isten végtelen szeretetének tengerébe ömlik! Vigasztalódjatok szenvedő lelkek, kik Istent szenvedélyesen és mindenekfelett szeretitek, Isten szeretetét nem veszítettétek el, ha az egész világ ellenetek esküszik is! Isten tudja, mennyire szeretitek őt, és mily sokat viseltek el szerelméért! Isten letörli majd könnyeiteket, s majd az égi menyegző után megfordul a kocka, ott majd ti nevettek, vigadtok, s a világ, mely itt kinevetett benneteket, sírni fog, de vigasza többé nem lesz!

Az élet vizeinek forrása.

«A királyi széken trónoló Bárány lesz pásztoruk és az élet vizeinek forrásaihoz vezeti őket!» (Apok. 7, 17.)

Szerető lelkek jutalma.

1. Az egyesülés útjának csúcsain járó, Istent önmaguknál is jobban, szenvedélyesebben szerető lelkek azért nem szenvednek többé az égben, azért nem éheznek, szomjaznak ezentúl, azért nem égeti őket se nap,

se másféle forráság, «mert a királyi széken trónoló Bárány lesz pásztoruk». Igen, ők a szerelmes Isten nyája, hozzá tartoznak, mint a bárány a pásztorához. Istenhez tartozandóságuk, Istennel való egyesülésük teszi lehetetlenné, hogy ezentúl szükségét lássanak, éhezzenek, szomjazzanak, szenvedjenek! Tulajdonképpen a szeretet, mely itt e földön Istennel egyesíti őket, ez lesz sorsuk mindörökké. Ez pecsételődik meg az égben is, a Bárány trónja előtt is! Hiszen a szeretet, az Istennel való egyesülés a lélek visszatérése ahhoz, akitől kiindult, akitől származik. A teremtménynek Teremtőjéhez való megtérése! Ez a megtérés itt e földön még nem végleges, nem változhatatlan, de ott, az égi hazában végleges és örök lesz! Isten ott azzal jutalmazza őket, amivel itt is eltöltötte lelküket: saját isteni, végtelen szerelmével!

Élő vizek forrásai.

2. De nemcsak Istenhez való tartozandóságuk lesz vigaszuk, hanem az élő vizek forrásának megízlelése. A szomjas, fáradt, tikkadt utasnak a friss forrásvíz a legnagyobb felüdülést, testi erőinek felújítását hozza, az élő vizek forrásai a lélekbe öntenek új életet! Mint a szomjas szarvas, vezeti őket is Isten a forráshoz, hogy igyanak annak vizéből és ne szomjazzanak többé soha! Már a földön is ígérte ennek vizét az Isteni Bárány Jákob kútjánál, s a bűnös szamariai asszony megkívánta ezt a vizet! De a kegyelem forrása majd igazából csak ott fakad, a Bárány égi trónusánál, mikor magából a forrásból meríthetünk mindörökké! Aki e forrásból iszik, nem ismer többé szomjúságot, sem éhséget! Szerelme sem eped többé, mert egészen bírni fogja Istent, szerelmét!

Csak egy cseppet!

3. A dúsgazdag ember, mikor meghalt és látta az Ábrahám kebelére megtért szegény Lázárt, csak egy cseppet kért abból az italból, mely Lázár szomját ott fent enyhítette. Csak egy cseppet kívánt, de nem kapta meg, mert vétkezett a szeretet ellen földi életében.

A földi élet útjain zarándokló lelkek, kik Istent egészen és tisztán szeretik, szintén az égbe tekintenek, állandóan ott jár tekintetük, és mikor szemlélik az égiek végtelen boldogságát és szeretetüknek földöntúli gyönyörét, megkívánják Isten szerelmének borát, csak egy cseppet!... És Isten nem tagadja meg tőlük, mert ők nemcsak nem vétkeztek a szeretet ellen, hanem a szeretet törvényét tették életük alapjává! Csak egy cseppet, egyetlen cseppecskét kívánnak, de ez a csepp is olyan boldoggá teszi őket, hogy alig tudják elviselni! Egyetlen cseppecske több nekik és boldogabbá teszi őket, mint a világ minden öröme és bűnös élvezete! Egyetlen csepp Isten szerelméből a legnagyobb lemondásokat, a legnagyobb áldozatokat sugallja nekik és teszi könnyűvé, örömtelivé! Csak egy cseppet adj nekem is, édes Istenem, végtelen szerelmem s az elég nekem! Sufficit Domine! Sufficit!...

Bővebben fakad e forrásból!

4. De Isten nemcsak egy cseppet ad belőle! Ó, sokszor csakúgy árad a lélekbe. Sokszor úgy forrásokozik, hogy majd megszakad a keblem!... Sokszor úgy vagyok, mint Néri Szent Fülöp, akinek a tüzes golyó átjárta szívét és oly forró tüzet gyújtott keblében, hogy széttörték oldalcsontjai és ökölnyi kidudorodást okoztak holta napjáig. Sokszor én is úgy lángolok, hogy nem tudom magamba fojtani e lángot! Tüzet fog a szívem és megemészt engem! Ezért nyögdécszek én is: Megsebezted szereteted lángjával a szívemet Istenem, szerelmed sebet érzem sajogni testemben!... Sokszor én is úgy érzem, mint a szeráfi Szent, vagy Szent Gemma Galgani!... Uram, ki bírja elviselni az élet forrásának bőven fakadó édességét, szerelmednek árját?! De ez a seb, ez a fájdalom, a szeretetnek sürgető és lángoló tüze, bár fájdalmat okoz, mégsem érzem, édes nekem, hiszen tőled kaptam, és hozzád vezet, még jobban hozzád láncolja életem, szívem!...

Új ének.

«És hallottam az égből szózatot... és a szózat, melyet hallottam, olyan volt, mint a hárfáikat pengető hárfások játéka. És mintegy új éneket énekeltek a királyi szék előtt.» (Apok. 14, 2—3.)

Csodálatos új ének.

1. Mikor a lélek ott áll már a menyegzős ünnep küszöbén, kitárul előtte az ég és akkor hallatszík onnan túlról ez a csodálatos új ének!... Nincs menyegző ének nélkül! Az égben, az isteni szerelmes jelenlétében új éneket énekelnek, csodálatos új dallam hangzik ott, olyan, melyet csak a lélek ért meg!... Olyan az, mint a hárfáikat pengető hárfások játéka... Valami megfoghatatlan szférák zenéje, mely nem az anyagi világ hangjaiból, hanem az isteni jegyes kíséretének örömeiből, hódolatából, imádásából, dicsőítéséből tevődik össze! Valami csodálatos dal, mely csupa szeretet-ütem... s csak tiszta lelkek hárfáin visszhangzik! Senki más nem zengheti e dalt!... A szeretetnek van valami égi harmóniája, melynek szépségét egyedül Isten szemléli, és azok, akik vele a legnagyobb, a legönfeláldozóbb szeretetben egyesülnek!

A lélek hárfája.

2. Akik megtisztultak és eljutottak az egyesülés útján a szeretet tökéletességére, azoknak lelke Isten szerelmének tökéletes hangszere. A szerető lélek állandóan hárfát penget, tele a lelke a szeretet dalával. Szíve olyan, mint a hárfá, melynek húrjai Isten szeretetére vannak felhangolva, s maga az isteni szerelmes játszik e hangszeren. Dallama a szeretet mélységeiről és szépségeiről zeng: Tudod-e szeretni Istent mindennekfelett?... Lángol-e szíved égi jegyeséért?... Mikor lelkem e hangokat hallja, máris visszhangzik tőle: Elég nekem reád gondolnom és máris égek a lángtól, máris epedek utánad!... Ha igazán szeretlek és égi jegyesem vagy valóban: ne kérdezd, hiszen úgyis tudod, hogy szeretlek!...

Hárfámat pengető hárfás vagyok!

3. Igen Uram, igen szerelmes Istenem, szívem húrjain játszol, mikor szeretetemet ébreszted, mikor az égből meghallom a te hangodat és szavad csengését!... Húrjaimon csak egy dal visszhangzik legszebben, a viszontszeretet dala!... Minden cselekedetem, minden gondolatom, minden vágyam, egész életem ebben az összhangban olvad csodálatos melódiába! Ha hallom a szeretet dalát, lelkem elolvad az örömtől... tudom Uram, Istenem, hogy te mennyire szeretsz!... Tudom, hogy milyen sok szomorúságot okoztam egykor én is neked!... De minden megbántásomat legyőzte végtelen szereteted! Nem fordultál el tőlem, hanem annál jobban ostromoltad szívemet, míglen egészen megnyertél magadnak! Mily boldogság töltötte el lelkemet, mikor először értettem meg ennek az égi dalnak összhangját!... Azóta is folyton ettől hangos a lelkem! Azóta vagyok én is a hárfámat pengető hárfás! Azóta van nekem is csak egy dalom: Szeretlek... mindig jobban szeretlek! Jobban és jobban... a legjobban... örökre!

Végy be engem is égi hárfásaid közé!

4. Szívem húrjain játszó hárfás kéri Uram, végy be engem égi dalt játszó hárfásaid közé! Végy be engem azoknak a tiszta lelkeknek körébe, akik ott játsszák már a szeretet dalát szent színed előtt!... Mily boldogan olvadok én is ebbe az égi seregbe! Mily ihletetten, andalítóan játszom én is dicsőítésednek, magasztalásodnak, szeretetednek dalát!... Milyen csodálatos összhangba olvad ott fenn minden ének, minden dal!... Vértanuk és hitvallók, szűzek és özvegyek, királyok és koldusok, öregek és ifjak... mind-mind egy dalba csengő melódiát pengetnek! Mind-mind szereteted dalát játsszák! Úgy-e, én is odavaló vagyok? Úgy-e, engem is oda szántál?!... De míg felveszel ebbe az égi seregbe, addig is előveszem hárfámat és itt, e földön pengetem nótámat, a szeretet isteni himnuszait!...

«Nagy szorongatásból jöttek!»

«És megszólala egy a vének közül és mondá nekem : ezek, akik hosszú fehér ruhába vannak öltözve, kicsodák? És mondtam neki : Uram, te tudod. És mondá nekem : Ezek azok, akik a nagy szorongatásból jöttek !» (Apok. 7, 13—14.)

„Nagy szorongatásból...”

1. Akiket az Úr magának választott és nagyon megszeretett, akiket az isteni szeretet tüzes borával itatott meg, nagy szorongatásban élnek ! Nem kényezteti őket az isteni szerelmes ! . . . A tisztulás, a lelki tökéletesülés nagy lelki örömmel és vigasztalással jár, de sok szenvedés is kíséri, mert a szenvedésben mindig jobban tisztul és tökéletesül a lélek, mint a békés jólétben. De ez a szenvedés mi ahhoz képest, amit azoknak rejteget, akik a szeretet egyesülésének csúcsára érnek. Ezek valóban nagy szorongatást élnek meg. Ezek valóban érzik a szeretetnek gyötrő törvényét, mely állandó áldozatot és lemondást kíván. S mégis e szentek, akik megízlelték az isteni szeretet borát, nem félnek a szenvedéstől és szorongattatástól. Ha egyszer megrészegetnek a szerelem borától, kevés nekik minden szenvedés és gyötrelem, mert a szeretet üzi őket ! Nem érzik többé a szenvedés kínjait, mert a szeretet édessé teszi azt számukra ! Ezért isszák ezt a tüzes bort olyan mohón ! Ezért kívánnak vagy szenvedni, vagy meghalni : aut pati aut mori ! . . .

Kicsodák ezek?

2. Kik ezek, akik ily nagy szorongattatásból jöttek meg? Kicsodák ők, akiket az isteni szeretet tüzes bora nevelt és gyullasztott ilyen lángra? Kik ezek a szép fehér köntösbe öltözött lelkek? . . . A szentek, mert az egyesülés magaslatára emelkedni csakis ők tudnak ! . . . Szentek, akik nem csodatevők, akiket nem csodált meg a világ, mert a kegyelem csodáinak gyermekei ők ! Szentek, akiket söpredéknek és gyűlöleteseknek tartott a világ, de ők nem gyűlölték embertársaikat ! Az isteni

szeretettől egészen átítatott lelkek, akik akkor is szeretettel tudtak körüljárni e földön, mikor szeretetlenségre és hálátlanságra találtak. Az isteni szeretettől izzó lelkek, akik letörölték a szomorkodók könnyeit, megnyihítték a szenvedők fájdalmait, felkeresték az elhagyatottak magányait még akkor is, mikor emiatt kínozták és üldözték őket. Szeretetet sugárzó lelkek, akik akkor is áldásra emelték kezüket, mikor megdobálták őket és halálra hurcolták! Nem féltek az üldözéstől és kínoztól, mert a szeretet itala minden kint megédesített, nem féltek a haláltól, mert a halál a mennyei menyegző napja nekik! Az isteni szeretet gyermekei e szentek, akik egészen Istennek éltek és mást kívüle nem ismertek!

„Jöttek!”... Megjöttek!

3. A szeretet kimondhatatlan édessége minden szorongatás mellett boldoggá tette e kiválasztottakat! Szeretettől eltelt lelkek ők, akik boldogok, hogy isteni Jegyesük méltatta őket vele együtt szenvedni! Most elmúlt már a szenvedés! Elmúlt a szorongatás! Elmúlt a fájdalom és kín!... A szeretet minden szorongatás ellen is kimondhatatlan erőt és vigasztalást nyújt Isten választottainak, szentjeinek! A biztonság és célhozjutás kegyelmét! Mert azzal köt össze, akiért mindent-mindent feláldozunk! Az isteni szeretet olyan szent kötelék, melyet semmiféle üldözés és szenvedés nem tud eltépni! A szeretet köteléke odaláncol Istenhez, akihez a lélek biztosan megérkezik, ha a szeretetben állhatatos marad!... Igen, a szentek mind a szeretetben megerősödött lelkek, akik az Istennel való egyesülés boldog lelki elragadtatásában lépik át a menyegzős házat! S mikor a szorongatásból megérkeznek az égi hazába, szerelmesük hazába, ezzel fogadják őket: Megjöttél drága lélek, megjöttél édes választottam, szerelmesem!... Igen, ők jöttek, megjöttek, megérkeztek szerelmesük égi honába!

Ragyogó arccal!...

4. Ezért néznek a szentek, akiknek lelke tele szeretettel a jó Isten iránt, olyan ragyogó arccal az égre! Kit látnak? Azt, akit kimondhatatlanul, mindennél jobban szeretnek!... Azt, aki eltöltötte lelküket egészen, s akiért nem sajnáltak mindenről lemondani! Azt, aki a szeretet és öröm, kereszt és könnyű kenyerén táplálta őket!... Azt, akit nehéz és veszélyes utakon követtek, akinek kedvéért elhagyták a kényelmes, széles utat és örvények fölött kanyargó ösvényre léptek!... Felnéznek az égre és lelki szemükkel mindig csak őt látják. A szeretet kirajzolja nekik isteni kedvesük alakját és ez a vízió elragadja őket! Ragyogó arcukon a szeretet sugara olyan fényes és tündöklő, hogy hatalmas zsarnokok, Cézárok és a világ urai sem tudják tekintetét elviselni!... Szentek és az isteni szeretet atlétái ezek a választottak, akik apokaliptikus időknek hősei, legyőzhetetlen katonái, akik egykor... ott fenn, a Bárány trónja előtt letörlik könnyeiket és arcuk mosolyától felvidul majd az ég!...

«Megmosták ruháikat!»

«Ezek azok, akik... megmosták ruhájukat és fehérre tették a Bárány vérében. Ezért vannak Isten trónja előtt és éjjel-nappal szolgálnak neki templomában; és aki a trónon ül, fölöttük lakozik!» (Apok. 7, 14—15.)

Megtisztult lelkek.

1. A szeretetnek legbensőbb kegyelmében, az egyesülés legboldogabb élményében csak azok részesülhetnek, akik megmosták ruháikat a Bárány vérében!... A szeretet legtökéletesebb fokára csakis szent lelkek jutnak el, csakis olyanok, akik a lelki tisztuláson már átmentek. Nem sokan vannak olyanok, akik gyermekkori ártatlanságukat és tisztaságukat megőrizték, de még ezek is csakis a Bárány vérében tisztultak meg és lelkük hófehérségét egyedül annak köszönhetik, aki vérével mosta le a bűn szennyét lelkükről! Ezek

kiváltságos lelkek, ezek a szeretet kegyelmeinek legbensőbb titkait ismerik. Azonban a legtöbb megtisztult lélek nem itt kezdi. Legtöbbször az eltévelyedés, a bűn útjairól térnek meg annak az isteni szeretőnek jóságából, aki még a bűnben és eltévelyedésben sem veti meg őket, hanem olyan szenvedélyesen szereti, hogy utánuk megy és addig jár nyomukban, míg megtalálja őket! Ez a szeretetnek legnagyobb csodája! Ez az egyesülés útjának legbensőbb titka! «Akinek több bocsáttatik meg, jobban szeret engem!»... Jobban szeret!...

Fehérré lesznek!

2. A gyenge, gyarló, törékeny és esendő lelkek az élet útjain egyszer csak rádöbbennek arra a végtelen, isteni szeretetre, mely őket mindig kísérte, s melynek mindaddig ellenálltak! Rádöbbennek arra, hogy mily hálátlanok, szívtelenek voltak a szerető és gyengéd isteni Szívvel szemben!... Egyszer csak úgy átjárja őket a szeretet tüze, hogy nem tudnak ellenállni neki! Megborzadnak életüktől és megútálják a bűnt, mely lelküket lekötötte, s minél vétkeesebbek voltak, annál szenvedélyesebben tudnak most szeretni! Egészen átjárja őket az isteni kegyelem ereje. Megmossák lelküket a Bárány vérében, s lelkük ragyogó fehérré válik tőle!... Fehérré lesznek és sokkal érzékenyebbek minden bűnnel szemben, mint a tiszta és kezdettől fogva ártatlan lelkek! Ezek soha nem kíváncsiak többé a bűnre és soha nem kívánják vissza annak moslékát!... Ezek csak egyet éreznek, hogy az isteni szerelmes mily soká türelmes volt hozzájuk!... Mily soká szerette őket vizsontszeretet nélkül!... Ezek csak azt érzik, hogy minél mélyebbre süllyedtek azelőtt, annál több pótolni, vezekelni valójuk van most! Minél jobban beszennyezték lelkük köntösét, annál tisztábbnak és fehérebbnek kell lennie most, mikor már megízlelték az Isten szeretetének tüzes borát, édes mézét! Egész életük, szívük vágya vezeklés és engesztelés! Vezeklésük, engesztelésük a szeretet... Szeretetből vezekel-

nek, szeretetből engesztelnek, szeretetből élnek új életet ! . . .

Isten trónja előtt!

3. «Ezért vannak Isten trónja előtt !» Ezért jutottak el Isten színe elé ! . . . Ha bűnösök voltak is, megengesztelték azt, aki olyan végtelenül szerette őket és annál buzgóbbak, annál szentebbek lettek utána ! . . . A szentség is ismeri a gyengeséget, a visszaesést és erős küzdelmet a lelki tisztulásért és megigazulásért, de semmiféle gyengeség, semmiféle visszaesés nem kedvetleníti el ! E tisztult lelkek hisznek a szeretetben és állandóan mossák lelküket a Bárány vérében ! Ezek a szeretetnek annál jobban megnyitják lelküket, minél gyengébbeknek, gyarlóbbaknak érzik magukat ! Ezért állnak az Isten trónja előtt ! Ezért szolgálnak Istennek ! A szeretet vonja közel Istenhez őket ! A szeretet állítja őket Isten szolgálatába ! Isten leghűségesebb szolgálói, legkészségesebb szolgálói ők ! A szeretet köti és ösztönzi őket e földön és az égben is !

„Fölöttük lakozik.”

4. «Aki a trónon ül, fölöttük lakozik !» Aki felemelte őket, magához vonzza és mindvégig, örökké uruk és Istenük marad ! . . . Isten mindig felemel, mindig magához vonz ! Minél jobban szeretjük őt, annál jobban magához emel ! Felettünk lakozik, felettünk áll és ezért szeretete, melynek kegyelme részesít az egyesülés boldogságában, mindig felemel ! Isten az ő uralmát és isteni tekintélyét nem félti azoktól, akiket egészen magához emel ! Ezek nem lesznek soha riválisai, hanem mindig szerettei, mindig választottai maradnak ! . . . Isten végtelen hatalma és isteni tekintélye a szerető lelkeknek boldogsága, éppen az tölti el őket kimondhatatlan örömmel, hogy annak szerelmében merülhettek el, aki felettük áll, akinek teremtményei lehetnek ! Isteni tekintély, isteni hatalom, isteni fenség nem riasztja el a szeretet hőseit, hanem éppen ez a hatalom és tekintély, ez a végtelen fenség tölti el lelküket a szeretetnek legédesebb boldogságával ! . . .

Megmosom ruhámat én is!

5. Engem is felemelt az isteni szeretet ! Engem is sok tévelygésem útvesztőiről vezetett vissza magához ! . . . Engem is hívogatott és meghallottam szavát ! Szívembe hatolt szavának édes csengése ! Aki így utánam jár, aki ily aggódva keres, aki ily szívszorongva kérlek, hogy ne hagyjam el őt, ne rohanjak vesztembe, bizonyára szeret ! . . . Szeret ? . . . Végtelenül nagyon és szenvedélyesen szeret ! Érzem, magam tapasztaltam ! . . . Megfogom kinyújtott kezét, megcsókolom és soha el nem eresztém többé ! . . . Otthagynom az undok mocsárt, melybe süllyedtem, s megútálva a bűnt, megsiratom vétkeimet ! Megmosom ruhámat a Bárány vérében, hogy szép fehér legyen és új életet kezdek ! Tisztán, féhéren, szentül akarok élni . . . ezentúl egyedül Neki, egyedül szerelmének ! . . . Én szerelmes Istenem ! Kérlek, hogy többé hűtelen hozzád soha ne legyek ! . . . Kérlek, tisztíts meg és erősíts meg szerelmedben, hogy többé mást ne tudjak szeretni, csak tégedet ! Szeretnék a te szeretetednek hőse lenni ! Szeretnék tiszta és szent lenni ! . . . Elfogott a szentség vágya ! . . . Szerelmed lelkesített fel, szerelmed bátorított fel rá ! . . . Kérlek, ne hagyj el kegyelmeddel ! Szeretettől elragadtatva, hévvel szívemhez szorítom az én édes Istenemet, egyetlen szerelmemet ! El nem engedem soha !

«Aranytömjénező.»

«Más angyal jöve és megállta az oltár előtt aranytömjénezővel ; és sok jó illatszer adaték neki, hogy minden szentek imádságaiból tegyen az aranyoltárra, mely Isten trónja előtt van ! És fölszálla a jó illatszerek füstje a szentek imádságaiból, az angyal kezéből Isten előtt. (Apok. 8, 3—4.)

„Jó illatszer.”

1. Az aranytömjénezőbe jó illatszert tettek a szentek imádságaiból. A szentek lelkének minden epedése, minden Isten felé közeledése, szeretetüknek vágyódó

kitörése ilyen jó illatszer. Kedves a jó Isten előtt! Aranyoltárra való drágaság, mely Isten szemében nagy érték . . . Hogyne volna értékes és kedves! Hiszen ezek a szentek, ezek a kiválasztottak a legkedvesebb, legszeretőbb gyermekei! Ezek lelkében ott ég az istenszeretet tüze! Ezek Isten kegyeltjei! Ezek a hűséges katonák, akik Isten ügyéért harcoltak! Ezek Istennek jegyezték el életüket és szívüket! . . . Ezek az igazság hirdetői, Isten ügyének képviselői voltak e földön! Minden cselekedetük, minden imájuk, lelküknek minden megrezdülése imádság volt, kedves illatú áldozat Isten oltárán, az aranytömjénezőben! . . .

Szent vagyok-e én?

2. Mikor így elmélkedem a Bárány trónjáról, mikor lélekben szemlélem az aranytömjénezőt és az abban izzó drága tömjént, melynek füstje kedves áldozat gyanánt száll fel Isten trónja elé, akkor önkénytelenül felébred lelkemben ez a kérdés: Hát te? . . . Szent vagyok-e én is? . . . Megtisztult-e a lelkem a Bárány vérében? . . . Ragyagó-e a köntösöm? . . . Ég-e a lelkemben az Isten szeretetének izzó tüze? . . . Szentté tett-e Isten elragadó szerelme? . . . Ó, mennyire vágyódom utána! Mennyire megfogta lelkemet ennek a mindent felülmúló erőnek igézete: emelkedni, tisztulni, tökéletesülni, átalakulni, szentülni! Életszentség tisztaságban és szeretetben! . . . Mekkora vonzóereje van az életszentségnek! Mekkora hatalom az én szívemben is a szeretet, mely egészen Istenbe olvaszt engem is! Uram, nem tudok meglenni nélküled! Nem tudok ellenállni ennek az égi hatalomnak, a te szerelmednek! Uram, ragad engem a te tüzed, a te szellemed és lelked! Uram, oda vágyódom, ahol a te választottaid, szentjeid vannak! . . . Szent vagyok-e én is? . . . Nem emberi mértékkel, hanem a te szemed előtt akarok szeretetnek tüzeiben átalakulni, átszellemülni, megszentülni! . . . Ha még nem volnék az, Uram, alakíts, égecs . . . Uram, tégy engem is azzá! . . .

Az leszek!

3. Szentté kellennem! Ezt parancsolja lelkem mélyén az isteni szeretetnek ellenállhatatlan törvénye! Mióta Isten szerelme ragad, nem tudok más után vágyódni, mint úgy megtisztulni, úgy átalakulni és megszépülni, hogy Isten társaságára méltóvá váljak! Aki Istenben nemcsak a sok jócselekedetnek égi jutalmát látja, hanem szeretetének tárgyát, a végtelen szeretetreméltó isteni Szerelmet, aki egészen magának teremtett minket és nem akar mást, minthogy az az isteni tűz, melyet Ő hozott le az égből számunkra, felgyulladjon és égjen a lelkünkben, az megérti, hogy elég szeretni! . . . Szeress és ez elég! Sufficit, sufficit! . . . Igen, a szeretet ragad engem! A szeretet ragadta Szent Pált a harmadik égbe, a szeretet ragadta a tiszta lelkeket Isten követésére, Isten szerelmére! . . . Uram, én szent szeretnék lenni, hogy egészen a tied legyek, mert a szeretetnek ez a törvénye: egészen Istené lenni!

Akkor imádkozzál!

4. A szentek imája Istennel való lelki találkozás s a szeretet csodálatos víziója! Minden imádságban Istennel szárnyal lelkünk, Istennel érintkezik és beszél! Hogyne beszélne, hiszen sok megbeszéltnivalója van Istennel! . . . Beszélne vele, hiszen szereti és minden érdekli, ami Istenére vonatkozik! Hogyne beszélne Istennel, hiszen soha eléggé nem mondhatja el neki, hogy mennyire szereti! Minden imádságból, minden Istennel való társalgásból még izzóbban, még lángolóbban, szeretőbben jön ki a lelke! . . . Imádkozzál és merülj el egészen Istennel! . . . A szeretetben Istennel egyesült lelkek soha nem érzik tehernek az elmélkedést, soha nem untatja őket a sok imádság, mert minden elmélkedésben kitüzesedik a lelkük, minden imádságban a Lélek tüze száll alá lelkük oltárára. Imádságban gyullad ki szívük újra és újra, mindig nagyobb lángra! Ebből élnek, ebből táplálkoznak, mikor megéheznek az úton! Az imádság adja meg a szerető léleknek az életízét és a szentség

kenetét! Itt csöpög lelkükbe a szeretet méze és a kegyelem édessége!... Nem kell sok buzdítás nekik! Élettörvényük!...

Nemcsak magukért imádkoznak!

5. Az Istent szerető lelkek, akik lélekben már most is ott laknak az aranyoltár előtt, Isten trónjának közelében, nemcsak magukért mondanak imát, hanem testvéreikért is! Nem önző lelkek, hiszen a szeretet mindig áldozatos és lemondó! A szentek szeretete túlcsoordul és lelkük nagy részvéttel fordul testvéreik felé! Sokat imádkoznak értük, kik még messze járnak Istentől, és nem ismerik Isten szeretetének ízét! Minél jobban örülnek annak, hogy Istent ismerik és szeretik, annál buzgábban imádkoznak azokért, akik ezeket az örömeket még nem ismerik!... A szenteknek legnagyobb örömük, mikor másokat is megnyerhetnek isteni szerelmüknek, mikor mások lelkében is meg tudják gyújtani ezt a csodás tüzet, mely az ő szívüket is lánggra lobbantotta!... Minél többen járnak messze Istentől, annál buzgóbban vezekelnek értük és járnak közbe megtérésükért! Uram, ha szeretsz, kérlek, hallgass meg! Ha szeretsz, kérlek, könyörülj rajtuk! Ha szeretsz, kérlek, az én kedvemért irgalmazz nekik! Bocsáss meg nekik és mosd meg őket a Bárány vérében, tisztítsd meg őket kegyelmednek vizében!... Az Úrnak kedves a szentek imája, s mert szereti őket, meghallgatja kérésüket! Ki tudja, hogy magam is kinek köszönhetem megtérésemet! Ki imádkozott ezek közül az isteni szerelemtől átitatott lelkek közül énértem is, hogy megtérjek, megtisztuljak és Istenbe merüljek! Most én is viszonzom ezt, én is a szeretet parancsát követem és én is sok-sok léleknek megtérését eszközölöm ki Istenemtől!

Ha szeretsz! . . .

«Uram, Ime, akit szeretsz, beteg!» (Ján. 11, 3.)

„Beteg.”

1. Igen, Uram, beteg, nagyon beteg! Így könyörög a szerető lélek isteni szerelmeséhez, ha látja, hogy testvére beteg és gyengélkedik! Jó szeme van, Istenbe elmerülő lelke, szívében dobogó Isten-szerelme nagyon kiélezte tekintetét, meglátja a lélekbetegségeket, meglátja és nem titok előtte a lélekhalál! Minden lélek, mely az egyesülés útját járja, kimondhatatlan érzékeny a lelki betegségek iránt és nagyon meleg részvét fakad minden bűnös, minden elbukott testvére iránt! . . . Nem átok fakad lelkében azok iránt, akik elbuktak, hanem kimondhatatlan részvét és szeretet. Ilyenkor mindig odamennek isteni szerelmesükhöz és azt mondják neki: Uram, akit szeretsz, beteg! Szereted őt, még akkor is, mikor ellened vétkezik! Szereted őt, hiszen meghaltál érte is! Drága szent véred az ő bűneiért is hullott! Ne engedd, hogy hiába hulljon! Ne engedd, hogy e lélek elvessen! . . . Az Istent szerető lelkek sokat könyörögnek, sokszor közbenjárnak . . . sok-sok lélek megtérését kieszközik! . . .

Engem sujt!

2. Amikor néha egy-egy megrögzött bűnös megtérése nehezen megy és látszólag sikertelen minden közbenjáró ima, akkor ezek a tiszta lelkek még többet vesznek magukra. Úgy tesznek, mint a Bárány, aki magára vette a világ bűneit! Ők is magukra veszik testvérük bűnét és úgy fájlalják, úgy siratják, mintha ők maguk követték volna el. A szeretet, mely egészen Istenhez vonzotta őket, ez a szeretet sürgeti, hogy többet sirassák embertársaik bűnét, mint a sajátjukét! Ez a szeretet ragadja magával őket, hogy jobban vezekeljenek a világ gonoszsága, az Istent káromlók vétke, az Egyházat üldözők istentelensége és a könnyelműek érzékiessége miatt, mint a saját bűneik miatt! Sokszor úgy elragadja őket Isten szeretetének sürgető törvénye, hogy böjt és ostor

sem tudja vezeklési vágyukat eloltani! . . . Ilyenkor odamennek isteni Jegyesükhöz és így könyörögnek : engem sujts, engem büntess, csak nekik kegyelmezz ! S a jó Isten sokszor, nagyon sokszor elfogadja áldozatukat, vezeklésüket ! . . .

Ha szeretsz . . .

3. Az utolsó, a leghatásosabb érvelésük e lelkeknek, mikor néha úgy látszik, hogy Isten nem hallgatja meg őket ez : ha szeretsz ! Uram, isteni jegyesem, ha szeretsz, akkor engem sujts, engem büntess, csak neki kegyelmezz ! Ha szeretsz, engedd meg, hogy én vezekelhessen helyette ! . . . Ha szeretsz, ha csak egy kicsit is szeretsz engem, úgy irgalmazz neki ! Az én kedvemért, mert engem szeretsz ! Hiszen tudom, hogy ezért választottál ki magadnak, hogy legalább én vezekeljek, hogy legalább én könyörögjek irgalomért ! . . . Isten sokszor csak azért vezeti a lelkeket az egyesülés legmagasabb csúcsára, hogy legyenek ebben a bűnös és Istentől hűtlenül elszakadó korban is közbenjáró, könyörgő és vezeklő lelkek ! Ezek kedvéért megbocsát ma is a vétkes modern Szodomáknak és Gomorráknak ! . . .

Engesztelő lelkek!

4. A bűnösökért való vezeklésnél nem állnak meg e szerető lelkek. Nemcsak bocsánatot kérnek, nemcsak vezekelnek értük és helyettük, hanem engesztelnek is. Odamennek a megsértett, kicsúfolt, meggyalázott isteni szerelmükhöz, és mások sértései, káromlása, vétke és meggyalázása helyett odaadják a maguk szeretetét. Engesztelik a megsértett isteni felséget, és azt mondják : helyettük én adom meg neked a téged megillető imádást, hódolatot és szeretetet ! Ezért olyan szomjas lelkek ezek, ezért nem tudnak betelni Isten mindenkefelett való szeretetével, mert ők nemcsak a maguk nevében, ők mások helyett, mások nevében is szeretni akarják Istent ! Mások helyett, az összes bűnösök helyett ! Az egész földkerekség minden gonosza helyett szeretni ! . . . Ezért sóhajtoznak, mint Krisztus őt szent

sebéből elnevezett Szent Mária Franciska, aki az egész világ minden szívét szerette volna egy világnagyságú szívbe zárni és azt a magáéval egyesíteni! . . . Az egész világ minden szívét magaméba zárni, minden ember helyett szeretni, engesztelni és a bűnösök helyett magamat odaadni Istennek! . . . Ez az engesztelési vágy hajt engem is! Ezt teszem én is életem törvényévé! . . . Minél jobban terjed a gonoszság, minél többen bántják meg az én szerelmesemet, annál jobban húzódom hozzá, annál jobban szeretem őt, a bűnösök helyett, a bűnösök nevében! . . .

Üdv a mi Istenünknek!

«Ezután nagy sereget láték, melyet senki meg nem számlálhatott, . . . a Bárány színe előtt állni hosszú fehér ruhába öltözve, és kezükben pálmaág; és nagy szóval kiáltanak, mondván: Üdv a mi Istenünknek, ki a trónon ül és a Báránynak!» (Apok. 7, 9—10.)

„Kezükben pálmaág!”

1. Akik Isten szeretetében megtisztulva és megszépülve jutnak a Bárány színe elé, ott állnak előtte és kezükben pálmaágot tartanak. Elérték céljukat, eljutottak a végtelen szeretet boldogságába! Ezért küzdöttek, ezért szenvedtek, ezért mondtak le a világ minden örömről és csábításáról! . . . Érdemes volt! Pálmaág a kezükben! . . . Győzelmüket többé senki el nem veheti tőlük! . . . A szeretet győz! . . . Akármilyen nehéz is Isten szeretetében kitartani, akármilyen áldozatokat is kíván Isten szerelme a lélektől, én hiszek a szeretet győzelmében! . . . Én hiszem, hogy Isten szeretete a «jobbik rész», mely enyém lesz az égben és mely «el nem vétetik tőlem» . . .

„Hosszú fehér ruhába öltözve . . .”

2. A szeretet köntöse a fehér ártatlanság ruhája. Az életszentség színe ez, mely nem tűr makulát, foltot! Ott, Isten szent színe előtt megjelenni másként nem

lehet! Milyen örömmel és buzgalommal fehérítem e szent köntöst itt e földön, míg időt ad hozzá Isten! . . . Milyen féltő gonddal vigyázok rá, hogy be ne szennyezzem, miközben az emberek fiai között kell élnem számkivetésem napjait! . . . Erős lélekkel kell óvnom minden veszélytől, mert a világ sárral dobálja. Ó, de az én isteni szerelmemem nem hagy magamra, segít és állandóan tisztítja drága menyegzős köntösömet! A Bárány vére tisztítja meg lelkemet és a szeretet izzó lángja tartja ilyen tisztán, fehérén, szépen, Istennek tetszően! . . .

„Fennszóval kiáltanak!”

3. Az Istennel szeretetben egyesült lelkek, ott a Bárány királyi trónja előtt állandóan a szeretet himnuszait zengik! Megtelve a szeretet édes mézével és túlcsoordul lelkük Isten szerelmének teljével! Daluk hangtalan, mint a lélek maga, de Isten nyelven szól! Mégis hangos szó ez, mert szíveket, veséket átjáró kiáltás! Lélekdal, életed ez, melynek szépsége már itt a földön is elragadta lelkemet! Már itt is úgy láttam, hogy Isten szeretetének fényénél minden más színben tűnik, mint a világ szemében! Isten előtt minden a maga valóságában jelenik meg, úgy, ahogyan Isten látja! Ez a látás adja a boldog érzést, ez csal dalt ajkukra! Aki a szeretet szemével lát, megértheti a szeretet dalát, és lelke Isten trónjára emelkedik!

„Udv a mi Istenünknek, aki a trónon ül!”

4. Én is vágyom az Istent szerető lelkek boldog seregébe, én is vágyom oda, a Bárány királyi trónja elé, hogy csatlakozzam Isten szerelmeseinek táborához és zengjem én is velük: «Udv a mi Istenünknek, aki a trónon ül!» . . . Hűségesen lépek a nyomukba itt, e földön, és egészen az isteni szeretetnek nyitom meg szívemet! Egészen a szeretetnek törvénye alá helyezem életemet, szívemet-lelkemet, s akkor a hófehér köntöst már itt hordom, szívem már itt tisztul meg Isten jegyeseinek érzéseit befogadni! Lelkem kitágul és

érzem, hogy e nagy seregben a helyem! . . . Igen, Istent dicsőítő lélekkel élem a szeretet életét! . . . Hófehér köntös, tiszta szív, lángoló lélek, pálmaág a kézben, dal az ajkon: így jelenek meg isteni szerelmesem királyi trónja előtt! . . .

Az isteni szeretet hívó szava.

«És a Lélek és a menyasszony mondják: Jöjj!»
(Apok. 22, 17.)

Jöjj!

1. Az isteni jegyes, az isteni szerelmes szólítgatja választottját: Jöjj hozzám! . . . Az isteni szeretet szava ez: Jöjj és légy mindig velem! . . . Az ara mindig jegyesével szeretne lenni s ha nem lehetnek együtt, gondolatban, szívben és vágyban mégis egymásnál időznek. Még a távolból is megérik egymás szíve dobbanását, epekedő szerelmét! Isten elragadó szerelme, mellyel a lelket kitünteti az egyesülés csúcán, még ennél is szenvedélyesebb! Sokszor próbára teszi ugyan, sokszor elrejtőzik a lélek előtt s látszólag magára hagyja, de csak azért, hogy érezze, mennyire sivár az élet nélküle! Azt akarja, hogy a lelki elhagyatottság és szárazság még jobban fokozza lelkünk vágyát, vonzalmát öfelé! . . . Mondogassuk hát, mint a menyasszony: Jöjj!

A szerető lélek panasza.

2. Minden elhagyatottság és lelki sötétség csak próba, mely epedő szerelmünket teszi próbára: tudjuk-e Istent még annál a lelki vigasznál is jobban szeretni, melyet éppen szereimével nyújt nekünk! Tudjuk-e őt egészen önmagáért, áldozatosan és szenvedve is szeretni! Hiszen a szeretet olyan, mint a rózsza: van sok tövise is! . . . Nem nyögdécselek, nem panaszkodom, ha az én szeretetemnek is ki kell állnia ezt a próbát! Nem félek, hogy elveszítettem őt, akit mindenekfelett szeretek! . . . De azért szabad hívogatnom: Jöjj én szerelmes Istennem! Jöjj édes Mindenem! . . . Hol vagy? . . . Miért hagysz magamra? . . . Magamban félek önmagamtól!

Hiszen tudod, milyen gyarló és változó vagyok, ha te elhagysz!... Ha nem vagy velem, ha nem érzem édes jelenlétedet, baj érhet, hozzám férhet a csábító!...

Hűségem záloga.

3. Jaj, még a gondolat is bánt, hogy valaha téged megbánhatnálak, hogy valaha téged kevésbé szerethetnélek, mint ahogyan most szeretlek, mikor a te szerelmed tüze hevíti keblemet!... Hozzád hűtelen?... Még gondolatnak is fáj!... Nem! Nem! Ezerszer nem!... Istenem jöjj és éreztessed velem, hogy mennyire velem vagy! Segíts, hogy szeretetedben még jobban megnövekedjem, s ha lehet, még jobban a tied legyek! Hívj és ha nem hallanám meg hívogató szavadat, akkor kényszeríts magadhoz! Legyen hűségem záloga erős elhatározásom és akaratom, hogy már most tiltakozom az ellen, hogy én valaha is kihűljek az irántad való szerelmemben!...

Miért hívogatsz?

4. Valahányszor meghallja lelkem a szerelmes Isten hívogató szavát, mindig nyugtalanító érzés tölt el: Miért hívogatsz?... Hiszen itt vagyok Uram!... Itt vagyok és nem távoztam el tőled!... Hívsz, pedig mindig nálad vagyok, soha el nem megyek, el nem távozik tőled!... Ugy-e azt akarod, hogy tudatosabban szeresselek?!... Azt akarod, hogy még jobban szeresselek, még jobban kimutassam szeretetemet!... Uram, örömmel megyek és szent akaratomon megnyugszom akkor is, amikor ez áldozatot, lemondást, szenvedést és elhagyatottságot jelent! Ha távol is érezlek néha, ha hidegség gyötör, mikor lángolni szeretnék, akkor is tied vagyok, akkor is szeretlek és szívem a tiedben nyugszik! Akkor nincsen más, minthogy azt a szenvedést, elhagyatottságot, azt a hidegséget és akaratom elleni szárazságot vedd szeretetem jeléül! Szívemben hordozlak s ha szívem néha nem tud úgy lángolni, mint ahogyan szeretném, akkor is megértelek: hívogatsz, hogy szeretetem tüzeit nagyobb lángra lobbantsad!

A jegyes felkészült.

«Elérkezett a Bárány menyegzője és jegyese felkészült. És adatott neki, hogy fényes és fehér gyolcsba öltözzék.» (Apok. 19, 7.)

Felkészülni!

1. Mikor már tudja a jegyes, hogy elközelgett a menyegző ideje, siet felkészülni. A lélek is úgy van, mint az evangéliumi szűzek, nem tudja, hogy mikor jó a vőlegény. Sietni kell tehát a készüléttel, hogy jól legyen készülve és várja őt! Mert mikor elérkezik a menyegző ideje, már készen kell lennie!... Nekem sincs időm!... Sietnem kell! Hófehér gyolcsot öltök magamra és reá hímezem az összes színpompázó virágokat!... A lélek egész életen keresztül készül erre és varrogatja, hímzi gyolcsát. Minden egyes igaz cselekedet, jótett, minden erény, Istenért lüktető szívem dobogása mind-mind bele lesz hímezve abba a hófehér gyolcsba, mely lelkemet takarja azon a boldog napon!...

A köntösöm hófehér!

2. «Fehér gyolcsba kell öltöznöm!» Hófehér legyen menyegzős köntösöm! Hófehér... mint a szív is, mely alatta dobog. A virágok lehetnek különféle színűek, de a gyolcsnak fehérnek kell lennie! Fehér alapra kell őket hímezni! A szív tiszta fehérsége a menyasszony legszebb hozománya. Lelkemtől is ezt a hozományt kívánja az Úr! Fehérre mossa azt könnyeim árja, mit bűneim miatt siratok el, fehérre mossa azt Krisztus vére, melyet értem ontott! Drága szent tisztaság, drága fehér ártatlanság, melyet Isten mosott tisztára a Bárány vérével! Ebben a tisztaságban is Istenem szeretete csillog, mert hiszen «Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adá érte!» (Ján. 3, 16.) Úgy szerette a lelkemet, hogy magát egyszülött Fiát, lelkem szerelmesét küldé hozzám!... Neki köszönöm lelkem tisztulását, lelkem fehér köntösét! Ebben is szeretetének végtelen csodáját és dicsőségét hirdetem!

Erények virágai.

3. Fehér alapon színes virágok! Fehér köntösömön sokféle erény! Minden erény más és más szépséget, más és más színpompát rejteget magában. Az élet legváltozatosabb körülményei csak arra jók, hogy sok oldalról alakíthassuk lelkünk erényeit. Minden körülmény változásával új és új színt, szépségű erény gyakorlására és megvalósítására nyílik alkalom. Majd violaszínűekre, mikor bűneinket siratjuk, majd zöldekre, mikor jobban Istenre támaszkodunk és erősebben remélünk, majd vörösökre, ha a szeretet sugallataira hallgatunk. Ezeknek sokfélesége lelkem szépségét és összhangját képezi, mert hiszen az isteni szeretet fonja azokat egybe azon a fehér alapon, melyre ráhímeztam!... Ilyen szép színekben, ilyen pompás menyegzői köntösben akar látni engem lelkem jegyese és szerelmese! Isten szeme rajtam!... Szépnek akarja látni szerelmesét, akit egészen magának akar majd a menyegzős napon!...

Fényes köntösben.

4. Fehér köntösöm, melyen az erények színpompás virágai díszlenek, fényes, ragyogó lélekruha! Ebbe öltöztet engem az én szerelmes Istenem! Ezt szépíti és teszi ragyogóvá édes Krisztusom. Fényessége a tisztaságnak, ártatlanságnak ragyogása, Isten szépségének kicsillámlása a lelken. Lelki tisztaságunk Krisztus kialakulása életünkben, szívéünkben, érzelmünkben és gondolatainkban. A földre szállott isteni Szerelmes egészen a maga hasonlatosságára alakítja jegyeseit, kiket egészen elfog a tökéletesség vágya és akik a szeretet áldozatai. S minél hasonlóbba hozzá, annál bensőségesebb lélekkel éneklik a szüzek énekét: «Jézus szüzek koronája, hallgass meg jószág királya! Szűz szülötte, kinek teste szüzességét nem veszítette!» Hallgass meg és jöjj, készítsd elő te az én menyegzős ruhámat!...

Győzelem!

«Elnyelte a halált a győzelem!» (Kor. I. 15, 54.)

Halál!

1. Kiaszott arcú, szigorú kaszás! Így ábrázolják. Kegyetlen zsarnok, akinek még a királyok is engedelmesek! Így éneklik meg! De akár ábrázolják, akár beszéljenek róla, félnék tőle!... Mindenki fél tőle, az emberi természet számára semmi sincs, ami félelmesebb volna!... A bűnnek ez a legnagyobb büntetése, mely még most is sujt mindenkit!... Meg kell halnom! Nekem is!... Akármennyire megtisztultam, akármennyire szeretem Istent, a halál uralma alól ő sem szabadít fel engem sem! Nem is kívánok megszabadulni tőle! De nem is félek tőle! Miért szomorkodjam?... Nekem: «Az élet Krisztus, a halál nyereség!» (Filip. 1, 21.) Drága nyereségem, mikor megszűnik majd minden korlát, mely eddig akadály volt annak, hogy még jobban szeressem az én Istenemet, még teljesebben az övé legyek és benne elmerüljek?!

Jön a jegyes!

2. Közeledik a halál... minek szomorkodjam? Nem haltam-e meg már százszor is a világnak és magamnak! Nem szakadtam-e el a földtől mindennap újra és újra!... Minck szomorkodjam, mikor számomra kimondhatatlan örömek nyílnak ott, ahol ő van, az én égi szerelmem!... Szomorkodik-e a jegyes, ha tudja, hogy eljön és közel van már a vőlegény?... Nem repes-e inkább a szíve, hisz szíve választottja közeledik!? Megérzi közeledtét, s szíve dobban, mikor csak reá gondol!... Retteg-e, hogy minden percben betoppanhat?... Minek rettegjen? Szíve repes, de nem fél! Inkább fogadására készül, mert van még kis elrendeznivalója, kis tisztogatnivalója. Hiszen ő jön... s akkor minden ragyogó, minden hozzá méltó legyen! Közbe, míg szíve repes a közeli boldogságtól, ezt mon-

dogatja magában: Az óra közeleg!... A jegyes jön!... Az én szerelmem közeledik s értem jön!... Menjünk elébe!... És kiül a háza elé és várja... Ismét bemegy szobájába, s rendezget, tisztogat, rakogat: hiszen jön a vőlegény!... De nem bírja soká, újra kimegy: szerelmesét várja!... Szerelmesét várja a lélek is!... Várja... várja!... Közel van!... Hallga... ő kopogtat!?

Ilyen Isten jegyeseinek halála!

3. Igen, jegyesvárás, Isten égi szeretetének előíze!... Nem rettegés, nem kétségbeesés, nem szomorkodás!... Várás, a szeretetnek túlcordulása és titokteli felfigyelése!... Jön a vőlegény!... Elébe megy, rendezgeti dolgait, lelkét, menyegzői köntösét, hogy mikor megjön, egészen tiszta, egészen szép és ékes legyen!... Azután kimegy... vár... vár... repes a szíve... Itt van!... Itt van már, az idő elmúlt, előttem az örökkévalóság küszöbe!... Minden lépése, minden mozdulata olyan, mintha már itt volna!... Minden gondolata már odaát van... túl a küszöbön!...

„Ellankadok.”

4. S ha az isteni szerelmes soká lép be, ha soká kell reá a szerető léleknek várnia, aggódni kezd és azt suttogja: «Ó, égi angyalok, mondjátok meg az én szerelmesemnek, hogy a szerelem miatt ellankadok!» (Én. én. 5, 6.) De ha végre megjön, ha végre belép, megdicsőült arccal üdvözli: Édes Mindenem, legdrágább Szerelmem, ó, hát megjöttél!... Megjöttél, értem jöttél!?... És ráborul, átöleli s vele együtt, oldalán, bátran, boldogan indul... mennyegzőjére, égi menyegzőjére! Ilyesmire gondolhatott az apostol, mikor azt mondotta, hogy a győzelem elnyelte a halált!...

A Bárány menyegzője.

«És hallottam, mint egy nagy sereg szózatát, és mint sok vizek zúgását, és mint nagy mennydörgések robaját így szólani: Alleluja! Örüljünk és örvendezzünk és dicsőítsük őt, mert elérkezett a Bárány menyegzője és jegyese felkészült!» (Apok. 19, 6—7.)

„*Felkészült!*”

1. Nagy sereg szózata, nagy vizek zúgása, nagy mennydörgések robaja hirdeti, hogy valami nagyon nagy esemény készül! Az ég és föld beteljesedik és várja most a történelem utolsó felvonását!... A Bárány elkészült!... Diadalmas Alleluja!... Most fogja diadalát ülni a menyasszony, a sokat üldözött és szenvedett menyasszony, a Báránnal! Az Egyház menyegzője a lélek menyegzőjének záloga! Itt fog a szeretetben Istennel egyesült lélek is végre örökre beleolvadni az örök Szeretetbe!... Felkészült, elvégezte már az isteni Szeretet nagy művét, átalakította már a lelkemet, megszentelte, megtisztította, felékesítette, a maga képére és hasonlatosságára átalakította, szeretetének izzó kohójában megolvasztotta és kiöntötte, átformálta!... A Bárány felkészült... de vajjon felkészült-e már a menyasszony is?...

Örvendjünk és vigadjunk!

2. A Bárány, az isteni Szerelmes elkészült és vár, mert végtelenül szeret! Vár, hogy mikor jelenünk meg előtte ünnepi, menyegzős ruhában!... Most itt a pillanat!... Örvendjünk és vigadjunk!... A léleknek kimondhatatlan öröme és boldogsága, ha jegyesét, szerelmes Istenét közeledni látja! Nem fél a földi élettől elszakadni, hiszen az csak visszatartotta égi Szerelmestől! Nem sajnálja itthagyni e világot, hisz itt csak előkészületi idejét töltötte a menyegzőre! Nem tud fájdalommal visszatekinteni, hiszen öröme és boldogsága, a szeretet beteljesedése, ott vár rá a földi élet küszöbén, ott, ahol a másik élet kezdődik!... Ezért ujjong szívében és lelke megtelik a boldogság teljével...

Örvendjünk és vigadjunk, dicsőítsük őt, örök, soha el nem halkuló Allelujával! . . .

Búcsú életemtől.

3. Mikor a jegyes elhagyja atyai házát, még egyszer visszatekint a küszöbön és búcsút integet! Mikor az örök élet kapujában állok, és visszatekintek a földi életem hazájára, mikor még egyszer búcsút integetek felé, egyszerre tudatára ébredek annak, hogy mily kegyelem Istennel a szeretetben egyesülni! Igen, én Isten szerelmese voltam! Lássátok, kit itt visszatartottatok, kit itt bolondnak és meghibbantnak tartottatok, most megyek az én égi menyegzőmre, megyek Szerelmesem házába! . . . Igen, megyek, mert ő, maga Isten választott ki engem, Isten szeretett meg engem, még mielőtt én ismerhettem volna őt! . . . Isten szerelmese, Isten jegyese voltam s bolondnak hittetek, mert lemondtam mindenről, csakhogy neki tessen! . . . Eszelősnek tartottatok, mert az élet örömeiből csak annyit engedtem meg magamnak, amennyit ő akart, hogy ne legyen más örömem, csak ő, s csak az ő szerelme töltse szívemet! Mindentől kiüresítettem szívemet, hogy annál többet fogadhasson be az ő égi szeretetéből! . . . Lássátok, én az övé voltam és hozzá tartoztam! Megfürödtem a Bárány vérében és tiszta lett tőle a lelkem, rajtam piroslott a bíborfény, mely a szentség tisztasága és szépsége! . . . S ha gyenge és gyaló is voltam, s ha hűségemet nem is tudtam mindig szeplőtelenül megőrizni, mégsem hagytam el őt, mert ő sem hagyott el engem! Mindig utánam járt és keresett, míg megtalált! S akkor újra megfürösztt a Bárány vérében és újra bíborba öltöztetett, «mert a bíbor a szentek megigazulása». (Apok. 19, 8.) Most mindezért hálát adok neki és végleg övé leszek! Most búcsút mondok neked, földi életem, melyben lehetséges volt elhidegülni és hűtlenné válni! Most elmegyek az ő otthonába, ahol többé nem lesz lehetséges elhagyni őt, és mást szeretni kívülre! Búcsúzom . . . megyek! Nem jövök vissza többé soha!

Jövök én, Uram!

4. Igen Uram, elbúcsúztam e földtől és jövök! Jövök hozzád, akit mindennél jobban szerettelek! Jövök, hogy örökre a tied legyek, s többé senki el ne szakíthasson tőled! Jövök és boldogan lépem át a te lakodnak küszöbét! Nem siratom földi életemet, nem sajnálom azokat, akiket érted kell elhagynom, hiszen már itt lent is elszakadtam mindentől és szívemet csak beléd horgonyoztam! Már akkor átestem a válás fájdalmain, mikor a te szerelmed először lobogott fel szívemben! Most csak beteljesedik az, ami után epedtem, amiért minden áldozatot meghoztam!... Jövök én, szerelmes Istenem, én, a kis csepp, hogy beleolvadjak a végtelen óceánba! Jövök, hogy elmerüljek a te fényedbe, a te szerelmedbe!... Egykor te jöttél hozzám, hogy lakóhelyet végy nálam, most én jövök hozzád, hogy örök lakóhelyet vegyek nálad!...

TARTALOM.

	Oldal
<i>Kikhez szól e könyv?</i>	7

I. KÖTET.

Hívtál Uram! Ime itt vagyok!

Elmélkedések az egészen Istennek szentelt élethivatásról.

Válaszúton	11
Lelkigyakorlat hivatásomról	13
Mit akarsz velem, Uram?!	16
Csalódottan	19
Elhagyottan	21
Sorsüldözötten	24
Kitaszítottan	26
Újra kint az életben!	28
Üldözések súlya alatt	30
Egyedül maradtam	33
Vana est pulchritudo	36
Magna peccatrix	38
Túláradó kegyelem	41
Az Úr irgalmasságát örökké éneklem!	44
Vezeklésből	58
Bűnösök áldozatja	50
Hostia sacra	52
Az isteni jóság gyermekei	54
Isteni szépség igézete	55
A lélek szomja	58
Életvándorok	60
Szálláskérők	62
Út, igazság, élet	65
Mindig előre!	67
„Az élet újságában járjunk!”	70
Betlehemi tüzes csillag	72
A bölcsesség bölcsesége	74
Lelkiatyám	76
Ha eltűnik a csillag?!	79
Aktív lelkek életstílusa	81
Secretum cordis	83
A lelkiélet noviciusaihoz	85
Lelki aspirációim	87

	Oldal
Vágyaimnak szárnyán	89
Az örökkévalóság távlata	91
Az örökkévalóság fényében	94

A lélek magányában.

Elmélkedések a bensőséges életről.

A lélek magányában	99
A lélek magányának küszöbén	100
«Hozzád ébrednek virradatkor!»	102
A napnak alkonyán	105
Szemtől szembe önmagammal	107
Erőtlenségünk tudata	110
Szemtől szembe Istennel	112
Megszólal az Úr a lélek magányában	114
Isten országa	116
«A többi mind hozzáadatik!»	118
Aggályosság útvesztőjén	120
Az Úr útja	122
Mária ádventje	124
A zajos lárma világa	126
A csend ihlete	129
Az Úr látogatásának napja	131
Megtaláljátok őt!	134
A nagy kegyelmi ajándék	136
Simeon és Jézus	138
Túlcsordult szív	139
Napsugaras lelkület	142
Tevékenység és szemlélődés	143
«Öntsétek ki előtte szíveteket!»	146
A «Lélek» hárfája	148
Járjunk az élet újságában!	150
Az élet iskolája	151
Elvégeztetett!	154
A halál fulánkja	157
Győzelem, mely elnyeli a halált	168

De profundis.

Elmélkedések a lelki élet mélypontjairól.

«De profundis...»	163
«Clamavi ad te Domine!»	165
A könyörgés alázatos szava	167
Istenlátás világában	168
Kis lelkek vigasztalása	170
Új élet sugara	172

	Oldal
Új életnek sziklaforrása	175
Lelki életkivirulás	177
Lélekviharban	179
Az Úr elleneinek órája	181
Az irgalom napja	183
Lelki szabadságom	185

Kemény élet.

Elmélkedések Krisztus követéséről.

A kemény élet törvénye	189
A lelki öröm rózsafakadása	190
A szeretet nagy törvénye	192
A szeretet isteni mértéke	194
A kemény élet napiparancsa	195
Öröm a kereszt felvételében	197
Krisztus Urunk nyomdokain	199
Krisztushoz méltó	201
Jöjjetek hozzám !	202
Krisztusi életideál	205
A kemény élet dicsőítő himnusza	206
Keresztúti elmélkedések	208
I. Jézust halálra ítélik	209
II. Jézus a nehéz keresztet vállaira veszi	210
III. Jézus először esik el a kereszttel	211
IV. Jézus Szent Anyjával találkozik	212
V. Cirenei Simont Jézus keresztiének hordozására kényszerítik	213
VI. Jézus ábrázatát Veronika kendőjébe nyomja	214
VII. Jézus másodszor esik el a kereszttel	215
VIII. Jézus találkozik a jeruzsálemi asszonyokkal	216
IX. Jézus harmadszor elesik	217
X. Jézust megfosztják ruháitól és epével itatják	218
XI. Jézust keresztre feszítik	210
XII. Jézus meghal a kereszten	221
XIII. Krisztus testét leveszik a keresztről	222
XIV. Jézus holttestét eltemetik	223

Sponsa Christi I.

Elmélkedések az Istennek szentelt életről.

Istennel eljegyzett élet	227
A szikra kipattan	228
Szikra a hamu alatt	230
Megszerette Isten a lelkemet	231
Lelkünk szerelmese	233

	Oldal
Krisztus felfoghatatlan gazdagsága	234
Szívünk kincse	236
Féljük őt, vagy szeressük?	237
Az én Jegyesem az én védelmem!	239
Szeretetem kettős karja	240
Szeret engem	242
Bírom őt	243
A Lélek túlcsondulása	244

II. KÖTET.

Sponsa Christi II.

Elmélkedések az Úr szeretteinek ösvényéről.

Kevesen vannak!	7
«Megjelent nekem az Úr!»	8
«Szeretlek téged!»	10
«Magamhoz vontalak!»	14
Nagystílú lélek	17
Aprólékos lélek	19
Szembenézek vele	20
«Az én kicsi ösvényem»	22
A lelki gyermekség útja	23
Titkok misztériuma	25
Kis lelkek lélektana	27
A lelkek súlypontja	28
A lelkeség új törvénye	30
«Szeressétek egymást!»	31
A szeretet mértékegysége	33
Szent közösség	35
Jézus Szívében	37
Lelkünk lakóhelye	38
Szeretetünk lángja	41
Krisztus szava	43
Jézus szerelmének csodái	45
Szent eskű!	47

Nova creatura.

Elmélkedések a Krisztus-típusú emberről.

Nova creatura	53
A régi ember	54
«Vessétek le a régi embert!»	56
Tegyük a gyökérre a fejszét!	58
A csalárd kívánságok	60
A régi ember romlásáról	62

	Oldal
A «régi ember» életszintje	63
Új ember	66
Megújult ember	67
A teremtő képmása	69
«Újuljatok meg!»	71
Életmegújulás	73
«Öltsétek fel az új embert!»	74
Isten képe	76
A «nova creatura» imája	78
Az igaz ember	79
Az új ember szentsége	81
«Isten képére»	83
Rontassék le a bűn teste!	84
A bűn teste	86
A bűn rabszolgasága	88
Lelki újjászületésünk	89
«A régiék elmúltak»	91
«Mindén újjá lett!»	92
Egészen Istennek élni!	94
Önzetlen szeretetből	96
A Krisztus-típusú lélek alapvonása	97
Az istenközelség kegyelme	99
Az istenközelség meghittsége	100
Az istenközelség drága bére	102
Az istenközelség ereje	103
Az istenközelség boldogsága	105

A lelakiség magaslata felé.

Elmélkedések a lélek misztikus életéről.

Bensóséges élet	109
A lelakiség világa	110
Örök értékek	112
A lélek Lelke	113
Fel a magasba!	115
A lelki élet magaslatai	116
A lelki élet crescendoja	118
Meredek utak	119
Keskeny ösvény	121
Sziklás szirtek	122
Tövises járás	123
Ellenség közeledik	125
Szomorú emlékeink	127
Érzelmek hullámain	128

	Oldal
Fogytán a lelki erő	130
Nem süt a nap	132
A halál árnyékában	134
Egyedül	135
A lélek sötét éjszakája	137
«Körülfogtak engem!»	139
Élet és halhatatlanság orvossága	141
Erős váram	143
Lélekrokonság	145
Léleksugárzás	146
A szeretet tökéletesülése	148
Lelki életközösség	150
Lélekszövetség	151
Felsőbbrendű lélek	154
Baráti kapocs	155
Sugárzó lélek	157
Buzgó lelkek	158
A szeretet túlcordulása	160
Szentek egyessége	162
Hívásom ünnepe	163
A szentek lelkülete	165
Vocate nos in patriam!	167
Égi barátaink	169
A szép szeretet anyja	171
Mária hív!	173
Kegyelmek Anyja, Mária!	174
Mindenszentek Királynéja	176
Mária kis titka	177
Mária által	179
Máriával	181
Máriáért	183
Máriában	184
Derengő fény	186
«Biztos vagyok!»	187
Lelkünk gépezete	189
«Sürget minket!»	191
A szeretet meleg fészke	194
A szeretet tárháza	195
Szívet sebzó égi szerelem	196
«O amor! Amor!»	198
Legjobban!	199
Ellankadok!	202
Tied!	203
Enyém!	205
Örökre!	208
Mindörökkön örökké!	210

	Oldal
Szerető lelkek boldogsága	212
Szerető lelkek vigasza	214
Az élet vizeinek forrása.....	216
Új ének	219
«Nagy szorongatásból jöttek!»	221
«Megmosták ruháikat!»	223
«Aranytömjénező»	226
Ha szeretsz!	230
Údv a mi Istenünknek!	232
Az isteni szeretet hívó szava	234
A jegyes felkészült	236
Győzelem!	238
A Bárány meuegyezője	240

**A Szent István-Társulat könyvkereskedésében
Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2. sz. alatt
megrendelhetők:**

A szerző egyéb aszkétikus művei:

Engeszteljünk! Önfelajánlás. Budapest, Szent István-Társulat kiadása. 1942	1'—	P
Engeszteljünk! Szentóra. Sajtó alatt	—'—	«
Engeszteljük Jézus Szívét! Elmélkedések szent- órára. Szalézi művek kiadása. 1942	—'60	«
Engesztelő áldozat. Szalézi művek kiadása. 1942	1'40	«
A lélek magányában. Elmélkedések lelki napra. Szalézi művek kiadása. 1942	—'80	«
Sacerdotium aeternum. Lelkigyakorlatos elmélke- dés. Budapest, Korda kiadása. 1940	4'20	«
Ancilla Domini. A Miasszonyunk Iskolanővéreinek Kalocsai anyaházában tartott szentbeszédok:		
1. <i>Magvetés.</i> A szerzetesi életesményről. Ka- locsa, 1933	2'—	«
2. <i>Magvető.</i> Az alapító atya, Fourier Szent Péter szelleméről. Kalocsa, 1933	2'—	«
3. <i>Szántás-vetés.</i> Fourier Szent Péter pedagógiá- járól. Kalocsa, 1934	2'—	«
4. <i>Jó mag.</i> A szerzetesi erőnyekről. Kalocsa, 1935	2'—	«
5. <i>Jó föld.</i> Az alapító anya: Le Clerc Alexia szelleméről. Kalocsa, 1936	2'—	«
6. <i>Kalászhok.</i> A Miasszonyunk leányainak igazi szelleméről. Kalocsa, 1937	2'50	«
7. <i>Mindennapi kenyér.</i> A szerzetesi életéről. Ka- locsa, 1937	2'50	«
Unua Eukaristia Esperanto Mondkunveno en Buda- pest, 1938	4'—	«

